

برائے وجود گال جنگ عسیر

الفتم نسیم

۴

براهو جدگال جنگ ۽

ضمير

مصنف:

آفت نسيم

پبلشر

بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽه

بلوچي اڪيڏمي ڪونٽه

ڪتاب ۽ نام	:	براهو جڳال جنگ ۽ شير
پڻ ۽ ڀولڪار	:	الف نسيم
چاپ جاھ	:	ھائي ٽيڪ پرنٽرز ڪونٽه
ڪمپيوٽر ڪمپوزر	:	الياس بلوچ
سرتاڪ	:	طارق
شڪار	:	بلوچي اڪيڏمي
سال	:	2007
ليڪھ	:	500
بھا	:	250 روپے

ISBN NO.978-969-8557-25-6

گول اڪيڏمي ادبيات پاڪستان ۽ ڪمڪ ۽

سر حال آنی لڑ

تا کدیم

رد

5 ۱- سردانک

9 ۲- اوڻی در:

9 ۱- شمیر ۽ نام

13 ب- داستان ۽ بازیں نام

28 3- دومی در:-

28 ۱- براهو جگال جنگ ۽ سبب

43 ۴- سیمي در:-

43 ۱- براهو جگال جنگ ۽ شمیر

83 ب- شمیر ۽ پچر تیچ

135 ۵- چارمی در:-

135 ۱- شمیر ۽ تاریخی جہت

تا کدیم

رد

- 136 ب۔ براہوٹک
- 144 پ۔ براہوئی تاریخ
- 183 ت۔ میر و خان براہو میر وانی
- ٹ۔ دراوڑ
- 215 ث۔ میر او مر براہو
- 234 ج۔ کلات و سیرامیر وانی رند مردانی
- 236 چ۔ میر بجار براہو و پیر گیری
- خ۔ میر بجار و ماں سوراب و ڈھ
- 257 ِملک آنی بہر و بانگ
- 263 د۔ میر بجار و گیا بانی بوگ
- 264 ر۔ بی بی ماہناز و بار و آخوند و بیان
- 265 ز۔ میر حسن خان و حاکمی

سردانک

براہو جدگال جنگ و شہیری داستان، ہمدہمی سدی عیسوی و پر بستائیں
 شہیرے کہ میرواڑی آنی سردار و حاکم ٹکٹ ”براہو“ و جدگال آنی بلفقت ٹکٹ و
 نیام و دراج کشیں جنگ یے و سرا میرواڑی شائرے و کشنگ۔ و یک
 میرواڑی گلام ”گوشو“ و راز پت کنا بیٹنگ و شہر شہر و شنگ و تالان کنایتنگ۔
 میرواڑی آنی یک نامدار ملک دینار براہو و را اے شہیری داستان و شائر
 کشنگ بیت۔ سوراب و میرواڑی آنی کشنگ انت کہ اے ملک دینار اولی
 بوتنگ۔ میرواڑی آنی تہا و دگہ ڈن و دراں اے شہیر پہ ”گوشو“ و شہیر و نام و
 ہجہ آرنگ بیت۔

اے دراجیں مڑائی کھن این ملک و ملک و آحتنگ کہ میرواڑی
 آنی سروکی و کمانداری آہانی سردار ٹکٹ ”براہو“ و دست آں بوتنگ و ہدیکہ
 جدگال آنی سروگانیں ٹکٹ ”بلفقت“ ٹکٹ بوتنگ۔ بلفقت آنی گپت بوتنگ
 کہ آچھلا وان و کھن ترین نندوک بوتنگ انت و اے دمنگ و گیشتریں ملک
 و میراث ہماہانی انت کہ میرواڑی آں شہ مکران و آحتنگ و پشت و جنگ
 انت۔ و ہدے کہ میرواڑی آنی کشنگ بوتہ کہ آہاں اے دمنگ شہ جدگال آں

جنگ آنی تہا خون آنی ہر جانی جاگہ آں کپنگ انت و پہ ہالویا۔ کنگ نہ بنت۔ ملک آنی ہے تاریخی جیرہ اے جنگ و بنیاد و سبب ات۔

اے تاریخی جنگ و بندات شہ دومی میر و نوبت و چست بوتنگ کہ سرزبانی حال آنی روع آ ہی سروکی و گوں جدگال آں اولی جنگ نغاڑ و بوتنگ ات کہ جدگال لشکر و کماندار کانبو خان نامیں جدگال سردار بوتنگ چہ او دپد میر و و زندگی و چار جنگ آنی حال انت کہ آہانی باروا اے شیری داستان بچ نہ گشیت۔ بلئے شہ شہیر و گڈی لہتیں بنداں زانگ بیت کہ میر و و تاں بیلہ و لک و ہنگول و جنگ داتنگ شہیر و شائر پہ سوگند گشیت کہ بیلہ و مگ و ملک کہ بجار و کنگ انت اصل و چد و پیر میر و کنگیں بوتنگت کہ پدا جدگال آں برتنگ انت۔

اے شیری داستان و تہا براہو جدگال جنگ و دومی نوبت و مرانی پر بندگ بوتنگ کہ اے جنگ آنی میر وانی سروک میر و بچ میر عمر براہوات کہ نغاڑ و جنگ و تہا جدگال آنی دست و گوں وتی برات قلندر براہو و کنگ بوت کہ پدا تاں کساس پیست تاں پیست و پنج سال و براہو ملک جدگال آنی دست و اتک تاں کہ میر عمر براہو و بچ میر بجا براہو وتی ورنائی و وہی و رست۔ و جدگال آنی بردشت و لشکر کشی کت و جنگ و راہمیز دات۔ میر

بجّار، میر و براہو ء نما سنگ ات۔ چوش اے جنگ شہ سے پُشت آں مڑگ
 بوگات کہ 1665 ء گوں براہو میر وانی ء سوب کنرگا آسربوت۔ ء براہو
 ٹک ء جنگی ساندہ ء سنگت ء امراہ پہ نوکیں نام ”براہوئی“ ء نامدار بوت انت۔

شہ سے و نیم سد سال ء ساڑی ایں اے شیری داستان، براہوئی
 بلوچ آنی تاریخ ء یکیں سرچمگ ء بڑہ انت۔ کہ سداں مردم آن ء پہ دل
 یات بوتنگ ء چنتے کہول آنی گوراماں نبشتہ آں ایربوتہ۔ بازیں تاریخ نمیس ء
 قلم کاراں وتی نبشتا تک آنی تہا ایشی بازیں ٹپہ آن ء نبشتہ ہم گتہ چو کہ حد
 مرزی ایں میر گل خان نصیر، بلے چٹکس ایں یون ء گپ یے کہ آہاں اے
 داستان ء سر اتاریخی بچار نہ گت ء ایشی تہا مانیں براہوئی تاریخ ء رادر گہت نہ
 گت ء شہ وتی نیمگ ء شہ ایران ء بزرکوه (اصل نام البرز) اصل نام البرز
 (اصل نام البرز) نامیں دمگے ء بلوچ آنی دروگیں ء وت سازیں لذ ء ریج
 یے ء قصہ جت انت ء یک ”بزرکوهی“ نام یے جو زینت ء ایشی ء رابراہوئی
 آنی بنی قومی نام گشت۔ ء براہوئی تاریخ ء شوہازوک ء طالب ء را یک بے
 بنیں ء گمراہیں کشک یے ء سرار ہادگ کت ء وتی تاریخ نمیس ء رادر وگ نمیس
 یے ثابت گت۔

اے شیری داستان یک بلاہیں تاریخی مدی یے کہ ایشی براہوئی

تاریخ و ہر سر حال و پاپٹینگ و راستین و گواچینس حال آن و دیما آرٹنگ و
 شہ دروگ آں کتاب آن و پُر کنوکیس تاریخ نہیں آن و براہوئی تاریخ و
 آدینک دیما داتنگ کہ آہے آدینک و تہاوتی قلمی قد و بالاد و بچار انت و
 حجات و پٹشل بہ بنت و باید انت کہ وتی دروگیس کتاب آن و دست وت بُن
 بدیے انت و شہ براہوئی تاریخ و دیما بہ گر انت۔

من وتی بازیں دوست و سنگت، سیال و براہندگ و بزرگیس سر و واجہ
 آنی منت آنی چیرا آں کہ آہاں اے تاریخی پٹ اوپول و درگت و گوں ماہم پند
 بوت و گرد و چڑگت، مجلس و دیوان آنی بند و بوج گت، وتی تاریخی لہز اوکا گد و
 دپتران و مئے دیما دات و وتی و وتی کر و گور و پیرین آنی سینگ آن و پہ ما
 ہو رک گت و مارا سیر ہر سُن گت۔ اے مہروان آنی تہا بازیے و نام ما وتی
 پیسری این کتاب ”ایک نظم ایک تاریخ“ و ”براہوئی کون؟“ و تہا داتنگ تنت۔
 آدگہ ہم کاریں و کمک کاریں دوست و واجہ آنی نام چوش انت۔:-

حدا مرزی حاجی نیک محمد، محمد زئی مینگل (وڈھ)، میر عبدالقادر شاہی
 زئی مینگل (وڈھ)، سردار عبدالکریم ساجدی (گریشہ)، عتیق الرحمن ساجدی
 (گریشہ)، میانور محمد گاجیاں زئی (گریشہ)، اللہ یار محمودانی (گریشہ) سید
 خان ساجدی (گریشہ)، آغا عبدالخالق احمد زئی (خضدار) سردار محمد اسحاق

خدرانی (خضدار)، سردار قادر بخش میروانی (مشکئی)، عبدالرحمن مینگل
 (مشکئی)، ملا محمد موسیٰ ساسولی (زیدی خضدار)، خدا مرزی سردار عارف جان
 محمد حسنی (مشکئی)، موسا چھٹہ (زہری)، سردار اسد خان جنگ (نورگامہ
 زہری)، غلام جیلانی (قلات)، ملک محمد سعید دہوار (مستونگ)، میر محمد
 ابراہیم گرگناڑی (گدر سوراب)، چاکراو مرمر اڑی کولواہ، سومار نٹھوانی
 (باغبانہ خضدار)، خدا مرزی سردار محمد بخش سیاہ پاد (پارو کو خضدار)، شہزادہ محمد
 اسلم جان احمد زئی (کوسٹہ)، خلیفہ خان محمد کلمتی (شاہ نورانی)، سردار محمد حسن بُر
 اٹھل، میر شیر محمد شنبہ زئی زامران، محمد اسلام (تسپ پنجگور) و میر غلام جارا
 ملا زئی (تسپ پنجگور) و دگہ بازیں کمار کہ نام اش یاد دنیا آنت۔

الفیت نسیم، خضدار بلوچستان

30 ستمبر 2006ء

اولی در

شیر و نام: - بلوچ راج وتی تاریخ و تھا جتا جتا میں قوم، بولک و ٹکرانی
 تھا بہر بوتنگ۔ اے قوم و ٹکر آہانی بھڑیں و دلاوریں پٹ و پیرک یا نک
 سروگیں جنگول و سر مچاریں نام کشوکیں مردم آنی نام آنی سراجوڑ بوتنگ انت
 ۔ یاں گڈا وتی کہنیں یلہ دا تگیں ہنکیں آنی نام و سراجوڑ آرگ بوتنگ
 انت۔ کہ پداہر یکے قوم یے و جہت و بوتنگ کہ گوں راج و بندوک بوتنگ۔
 پہوالی زندمان و تہانز یکین ہسا نیگیں و ہم کسب میں قوم آنی نیام
 ہر و ہدا کٹیہ و گر و چیل بوتنگ کہ برے برے پہ کسانیں جیڑہ یے و سراجوڑ
 بوتنگ و چوپ یے پھا دا آتکہ کہ پدا گر و دارنہ بوتنگ و کشت و کشار و درگت
 کہ نوکتریں ٹک جوڑ بوتنگت کہ آسر و یک پٹے و سپا بندگ ماں پنچ و شتر
 لکران بہر بوتنگ انت۔ و شہ یک دوہمی و دیر و گستا بو آنا نوکتریں کشت
 کشارے و توک و کپتنگ انت۔ اے کشت و کشاری و دراجیں ماہ و سالار
 رچنت کہ ویراندانی و بربادی آر تنگ بلتے پدا ہم پر آہان، آہانی پونز و برز
 و ٹنگ و مڑا بندگ و سبب بوتنگ انت۔ و آہاں پونز و برزی و کشت

کشاری کار ۽ ڪردان ۽ ڏومب ۽ پهلووان آني دپ ۽ داتنگ ۽ راج ۽ ڪنڌ ڪنڌ ۽
 تالا ڪنڀت لگ انت۔ هي پيا پڙهنگ ۽ مر تنگين آني نڪ ۽ پي و تي پونز ۽
 برزي ۽ و تي سر چاراني ڪو هي ڏو بر ا شيليس زهم آن ۽ جلنگ ۽ قصه پي پهر جنگ
 انت ۽ مر تنگين آني پي منگهي سر دنگ ۽ گپ آن ۽ هم تا ڏومب ۽ پهلووان
 آس سر کنگ انت ڪه آها اے جنگي قصه ۽ حالوران ۽ شيراني پوشاک گور
 داتنگ ۽ ڏولدار کنگ انت ۽ مجلس و ديوان آس جنگ ۽ ملڪ پي ملڪ تالان
 کنگ انت۔ پيشا اے کنگ دروگے نه انت ڪه بلوچ آني ڪهنين تاريخ
 ڪيشتر ڪسان ۽ مزنيں و تازي ۽ بنگاه ۽ مڙاني تاريخ ۽ دپتر انت ڪه لوڙي ۽
 ڏومب آس شيراني درو شم ۽ پشت ماں پشت ۽ ايشاں ۽ تاں آو ڪيس اوبادگاں
 سر کنگ انت ڪه اصل ۽ اے ڪارشہ وانگ ۽ زانگ ۽ مڙي ۽ ز بهريں راج ۽
 سرا ڏومب آني بلا هيں منت ۽ توره يے۔

مروچي وهدے ماوتي ڪهنين شيراني مڙي ۽ چاراں ۽ مڙي ۽ تهاسداں
 تاريخي قصه ۽ بيان آس گنداں ڪه جنگ ۽ پڙ ۽ سر چاراني دلاوري ۽ زهم جني
 گلايگ آس گوں هورا هاني جند ۽ قوم ۽ نسب، ملڪ ۽ هنگين، ملڪ ۽ ميراث ۽
 پسيندگ آني تاريخ هم پدر کنگ بوتنگ ته مردم ۽ دل ۽ پرے قومي گلام آس
 مزنيں عزت ۽ شرف يے جاہ جنت ۽ مردم الما ماريت ۽ زانت ڪه اگاں اے

قومی مزین اہتباراں اے راجی میراٹ تان ماسر مہ کتیں ات تہ مروچی بلوچ
 راج و تاریخی کٹھ ہو رک ات و پوتی تاریخ و سراپہر پر بندگ و گونائی چن
 بوتنگ ات۔ شہ ہے بلوچ تاریخ و شیر ہیمان و دراہنگیں تاریخی شیرے
 براہو جگال جنگ و شیر“ کہ من و دگہ صداں قلم کار و بے قلم آں شہ کسان
 جہلاوان (۱) و کوہ گرد و مال چارانی دپ و ایشی نام اشکت گ۔ بلے کس و
 اے تو پی نہ بوتنگ کہ جست پہ کنت کہ اے چونیں شیرے و کئے و رایات
 انت۔ دگر آں بل کہ مئے جند و دپتر کار و تاریخ نیس آں ہم و تی کتاب آنی
 تھا اے شیر و نام کپنگ و پدا قلم اش بند بوتنگت۔

خدا مرزی گل خان نصیر و تی کتاب یے و تھا شیر و لہتیں بند ہم
 شہ کتنگ بخت و آہان و بچار (2) و کبالہ و نام داتگ بلے اے تاریخی ایر
 جنگی شیر و پٹ و پول و جہدے نہ کت۔ اے گشگ و تھا چ باک نیست کہ
 گاں خدا مرزی و اے شیر پد بہ جتیں تہ نہ آہی و را برز کوہی (3) و سازیر
 نام و بیان کنگ و کار کپت و نہ کہ یک دروگیں تاریخ یے و شہ کنگ و دو بہ و
 ملامتی یے سرا کپت۔ و نہ کہ آہی و وانوک و پد گیران و برز کوہی و دروگیں
 استان و راجپ و راست و تالان کنگ و جرم کنگ کپت۔

”براہو جگال جنگ و شیر“ شہ بلوچی و مستر و دراج تریں شیر

داستان آں انت کہ اشکلرگا بندات ء ایشی ء یک ہزار ء پنج صد بند بوتکنٹ ۔ ء
اے تیوگین شیر شہ سوراب ء بگرتاں کلات ء جھاؤ ء حاران ء صداں مردم آن
ء زپت بوتنگ ۔ خضدار ء حدامرزی میر کلملی زرکزئی ء کشہگا ایشی سینزدہ صد
ء پتاد بند بوتکنٹ کہ سوراب ء یک سوری دیوانے ء تہا جاک نامیں مردے ء
آہی دیما دپ گال کتنگ انت ۔ مارا کہت انت کہ آوہاں کہ کلملی ء اے
گپ جنگ ات سوراب ء جاک حیات نہ ات ۔ ہے پیما جھاؤ ء چاکراو
مراڑی ء را اے شیر یات ات بلئے تیوگانہ ۔ آہی ہم ہنچو گشت کہ اے شیر
داستان شہ ہزار بنداں گیشتر بوتنگ ۔ چاکراو مراڑی ء گراڑو ء عبدالرزاق
بیزنجو ء گریشہ ء اللہ یار محمودانی ء نام گپت ء گشت کہ آہان ء اے شیر تیوگایات
بوتنگ بلئے دوپین آنی یاتیں شیر کہ مس ریکارڈ گت آں آکچا نیاحت
انت ۔ بلئے شیر ء پر شگیں کڑی بندوت سہرا کہت کہ نیامی بازیں شیرگا
انت ء بازیں جاگہاں مطلب و معنا کنڈی بنت ۔ شہ بازیں شیراں اے ہم
زانگ بیت کہ اے شہ وتی اصلیں جاگہ ء ہند ء ٹکنٹل انتگ انت ء دگہ توک
آں جاگہ دیگ ء پترینگ بوتنگ انت ۔ چوش شری ء زانگ بیت کہ شہ بُر
ء اے داستان سکین مزن ء دراجیں شیری داستا نے بوتنگ کہ شہ پشت مار
پشت ء یات کناینگ ء دراجیں پند ء درگت ء ایشی کڑی یلہ یوان شہ دستار

شتنگ انت۔

جھلاوان گزيٽر ۽ تها اے شيرى داستان ۽ سرالكا پيس گپے جنگ نه
 بوتنگ بلے گزيٽر پارٿي ۽ رااے شير دست کپتنگ که آهاں ايشي سے صد ۽
 پست ۽ دو بنداني انگريزي ترينک ۽ بدل چھاپ اتنگ۔ ۽ ناسر پدي ۽ سبب ۽
 ايشي نام ”براهو جڈال جنگ ۽ شير“ ۽ بدل ۽ ”براهوئي جڈال جنگ ۽ شير“
 “نبشته کتنگ که ردانت۔ شه هے گونڈيں ردي ۽ کس ۽ رانه سچ اتنگ که په
 براهوئي تاريخ ۽ اے شيرى داستان ۽ سراجھليں چمٹا کي به دنت۔

اے شيرى داستان ۽ زبان ۽ بيان هر دو سادگ ۽ اُسي انت که هر
 کس سر پد بيت اش۔ جنگ ۽ ساھتاني هل ۽ لاہر، جُھب ۽ جُھنگ ۽ دژمن ۽ سورا
 بيمناکيں اُرش ۽ جُھب آني نکلش ۽ اُکس په کمال کُھنگ ۽ کُھنگ بوتنگ انت۔
 اے بابت ۽ ليزاني سراسار ۽ ہلکاپي ايس گپت ۽ شاھسواري شري ۽ گندوگا
 کليت که آپه هر وڙيں جاورے ۽ حال و حالور کنڊگا ليزاني شوہازنگ ۽ واستي نه
 انت۔ داستان ۽ وانوک ۽ اشکنوک هم ہنچو ہليت ۽ جُھشيت گوں، گُشے که آراهم
 زهم دست ۽ انت ۽ جنگ ۽ پڙ ۽ گوں دژمن ۽ گلانش انت۔ سار ۽ کمال ہميش
 انت که آهي ۽ اے جنگي داستان ۽ بيان کننگ ۽ پورا پيس حق داتنگ بنت۔
 داستان ۽ بازين نام: براهو جڈال جنگ ۽ شير ۽ بازين نام گرنگ بنت

کہ جتا جتا میں جاگہ ء شہراں نام انت۔ کلات ء کرا و گوزاں اے شير
 داستان ء را ”مير وانی جدگال جنگ ء شير“ ء نام برانت۔ ء غير شہ اے نام
 مردم دگہ نام آنی سرا اے شيری داستان ء رانہ زان بنت۔ چونا ہا ہم
 شيری داستان یا کہ اے تاریخی جنگ ء بار و اشہری مردم بہہ نہ زان انت۔
 پہوال ء کوہ نندوک آں دانگے دانگے مردم اے بار و زانت ء سر پد بنت
 آہاں شہ وتی پیریں آں ایشی بار و اش کتنگ۔

سوراب کہ مير وانی ء جدگال آنی کہنیں ہنکلیں یے ء اے تاریخی
 جنگ ء بنی جاگہ ء جنگجاہ بوتنگ اودا مردم ہم اے جنگ ء شيری داستان ء بار
 ء باز کم سر پد انت۔ بلتے جنگ ء بارہ ء زان انت۔ ہر کس ء کہ اے جنگ
 بارہ ء اش کتنگ ء اے شيری داستان ء بارہ ء سئی انت۔ آ ایشی ء را ”گوشو
 شير ء نام دیے انت“ آ ہم ہما و ہداں اے شير ء نام ء سر پد بنت کہ وہد۔
 مردم ہے تاریخی جنگ ء چیز کے گال دپ ء بیاریت یا ہے جنگ ء گپ ء
 باز بہ جنت گڑا گش انت کہ اے و گوشو ء شير ء گپ انت۔

گوشولبز ء مانا دراج گوش انت۔ اے مير وانی سردار لوگ ء یک
 نکیب خانہ زادے ء نام بوتنگ ء او میر وانی ء لوگ ء بوتنگ۔ بوت کنت
 اصلیں نام یے دگرے بوتنگ کہ گوشے دراج بوتکنت۔ آہی گوش آنی دراج

ہے جنگی شیر ۽ تہا ہم بیان کنگ بوتنگ۔

گوشے دراج انت چوکوہ پسانی آں

مودے باز انت چوکوہ بزانی آں

شہ شیری داستاں ۽ اے سوراہی نام ۽ زاننگ بیت کہ اے دراجیر

شیر گوشو ۽ کشتگیں ۽ بستگیں انت۔ ۽ براہو جدگال جنگ یا نکہ میروانی جدگال

جنگ ایشی ۽ را پمیشا گشتت کہ اے جنگ ۽ را میروانی ۽ جدگال آں مر

اتنگ۔ براہو ۽ نام کہ نیا مچی ۽ گرگ بیت تہ اے ہم رذنہ انت۔ چیا کہ ”براہو

“میروانی قوم ۽ سردار تک بوتنگ۔ ۽ بنی جیرہ الما گوں سردار تک ۽ بوتنگ کہ

پداتوگیں میروانی قوم ۽ رایے مان ترینگ ۽ نیٹ درہائیں میروانی جنگ ۽ پڑ

گوں کپتگ انت۔ جنگ ۽ شیر ہم ہمیشی گشیت۔

آحتہ جدگال گوں فوج ۽ بنگاہ ۽

جنگ کتہ براہو گوں اول ڈاہ ۽

جہہ جتہ او مراج وتی جاہ ۽

میانے بستہ پر جنگ ۽ داواہ ۽

او مرگوں جدگال آں جتہ تاڑی

چانگر ۽ جٹ ۽ چینگر میرواڑی

ابید ہے ”گوشوئ شیر“ ء دگہ ہج رنگیں شیرے نیست انت کہ آراہ
 گوشوئ شیر گشنگ بہ بیت ء نہ کہ سوراب ء دمنگ ء گوشوئ را کسے شائرے
 گشیت ء زانت۔ ماے بارو ء باز پٹ ء پول کتہ کہ گوشوئ گشنگیں دگہ شیر
 بلوچی یا گردی (نوکیں نام براہوئی) دست بہ کپیت بلئے مارا سوب
 بوتنگ۔ گوشوئ وتی پسایندگ کہ سوراب ء ”نغاڑ“ نامیں میتنگ ء نشتنگ انت
 ء پہ نغاڑی قوم ء نام ء ہجہ آرگ بوتنگ انت بلئے سیرنان بوگکا پدنون آہاں
 وت ء راشہ سوراب ڈن نشتنگیں دگہ قوم آنی نام داتنگ ء وت ء را محمد حسن
 ، ملازئی ، میروانی ء دگر دگر گشت ء میار کنت کہ گوں گوشویا وتی پٹ ء پیرک
 نکیب قوم ء وت ء را بہ بندانت۔ مئے جست آنی پسو ء آہاں پہ نہ وشی دراپینت
 کہ گوشو شائرے نہ بوتنگ۔ چہ آ کہول ء صدیق نامیں مردے ء کہ نور
 میروانی بوتنگ وابد برت ء گشت کہ واجہ مئے کہول شہ گریہیں ء خدمت کاریں
 میروانی آں بوتنگ ہمیشا میرو ء دگہ براہوسر داراں ایشان ء وتی لوگ آرا
 داشتنگ۔ مالوڑی ء ڈومب نہ بوتنگ آں ء مئے پیرین آں پہ وت شیر گشنگ
 عیب زانتنگ۔ چوش اے پکازانگ بیت کہ براہو جدگال جنگ ء شیر
 داستان ء گشوک دگرے بوتنگ ء گوشو ء را میروانی آں زپت کنایتنگ تنگ
 اے تاریخی ایں جنگ ء حال کہ نیٹ میروانی آں کٹ اتنگ ، پہ پد

اوبادگاں سرکنگ بہ بیت۔ چیا کہ مہلوک ء ہر جا کہ اے داستان ء را گوشو ء
 دپ ء اشکت گ پمیشا اے ہما ہی نام ء نام کپنگ۔ منگلی مشکئے ء میروانی
 سردار، سردار قادر بخش میروانی (۴) ء گشت کہ آہی پیرین آنی ہم کشگ ہے
 بوتنگ کہ شہ منگلی ء دو ملا پہ سوراب ء دیم دیگ بوتنت کہ آہاں پیری ء وہی ء
 شہ گوشو ء جند ء اے داستان یات گپتہ ء دپترانی تہا نبشتہ گتہ ایر گتہ۔ آہانی ہم
 کشگ ہمیش انت کہ گوشو و ت شائرے نہ بوتنگ۔ آہانی ء دگہ بازیں میروانی
 آنی خیال انت کے اے شیرے داستان میروانی آنی جند ء شائرانی کشگیں
 انت۔ جھاؤ ء چا کر او مراڑی ء گشت کہ آہی ء را کوچہ ”ساجد“ (۵) ء زوبگ
 نامیں میروانی یے ء گشت کہ اے شیرے داستان ء شائر میروانی نامدارے
 ملک دینار براہو، بوتنگ کہ براہو سردار لوگ ء کم سنیں سردار میراومر براہو ء یک
 سر پرست یے بوتنگ کہ وہدے میر ء مرز سٹنگ ء پہ سرداری سر ء ہوش ء
 آحتنگ گڑا ملک دینار براہو ء سرداری یلہ واتنگ۔ ایشی ء را بازیں مردم ملک
 دینار میروانی اول گشت کہ وت شائرے بوتنگ ء جنگ ء اول سراگون
 بوتنگ بلے شیرے داستان ء تہا ملک دینار براہو ء نام نیست انت۔

زہری ء دمگ ء اے شیرے داستان ء نام ”رئیس جدگال جنگ
 شیر انت“ ء آدمگ کہ اے سر حال ء سرازان انت آشہ ایشی ”میروانی جدگال

جنگِ شیر“ ”براہو جدگال جنگِ شیر“ ”گوشوِ شیر“ ”نام آں سئی
 انت۔ البت گوشوِ باروازان انت کہ آیک بھڑیں جنگولیں ء وفاداریں نکیہ
 خانہ زادے بوتنگ ء شہ ”رئیس جدگال جنگ“ ء سرمچار آں بوتنگ۔ زہر
 ملک ء نورگامہ ء کہن ء نندوکیں رئیس گشت کہ ”جدگال اصلا مھٹھا (۶) قوم
 مردم بوتنگت ء جنگ مئے رئیس قوم ء مھٹھا آنی نیام ء مردتنگ بوتنگ۔ مھٹھا
 آن ء جنگ ء درگت ء شہ لس بیلہ ء کچھی ء مھٹھا آں کمٹک رس اتنگ چیا کہ
 کچھی ء لس بیلہ ء چھٹا آن ء سندھی ء گپ جنگ ء سبب ء بلوچ آں جدگال
 (۸) گشتگ پیشا شیر ء نام ”رئیس مھٹھا جنگ“ انت بلئے مئے پیرین آر
 ایٹی ء رارئیس جدگال جنگ“ ہم گشتگ۔ سومار مھٹھا نامیں مرد ء مارا وتی پت
 ء پیرکی دپترے آرت ء پیش داشت کہ اے شیر ء شست ء شش بند نبشتہ
 تنت۔ آہی دپترانی تہا شیر ء برزا چوش نبشتہ ات۔

جگنامہ گوشو

بابت بنگاہ رائیس واپٹا برفت

بلئے شیر ء بنگی سیزدہ ء چارده بند نیست تنت ء آدگہ شیر ء ہم بے رود
 بند تنت۔ نبشتہ کنوک ء نام ہم وانا کہ نہ ات۔ چوش شہ اے نیم تو امیں دپتر
 اے زانگ بوتگ کہ زہری ء مولہ ء دمگ آں اے تاریخی ہیں داستان ء را

میس و چھٹہ جنگ، ”رئیس و جدگال جنگ و شیر“، نام ہم پر بوتنگ۔

اے نام و برکنوک ہم وتی جا کہ ورنہ انت۔ چیا کہ میروانی قوم وتی
 ن و نیح و شہ مکران و رئیس قوم و انت۔ و جنگ و تہا گونیں مردم و لشکراں الما
 تی ذات اوزریات و سراو بن شری و زائنگ۔ زہری و رئیس آن میروانی آنی
 نیسی زائنگ و اے جنگ و را ”رئیس جدگال جنگ“، گشتگ۔ شیر و داستان
 ت ہم ثبوت دنت کہ اے جنگ و تہا رئیس آنی بازیں تک و لشکراں ابید
 رئیس قوم و نامدارے ڈرک رئیس ہم گوں وتی جنگول آن گون بوتنگ۔

گدر و آہی ہیل، سوراب، خضدار، باغبانہ، نال
 مشکئے، گریشہ، بیلہ، کتر، کشاری و کر و گور و ایلنازی (ے) میروانی، قلندران
 گرگناڑی، سمالانی، ساجدی، بیزنجہ، و چھٹہ۔ اے شیر و داستان و بیان
 کرتگیں جنگ و را ”براہو جدگال جنگ و نام و شری و زان سبت و سرپد
 انت۔ اے جنگ و بارہ و ایشی بہر گرو کیں مردم و لشکرانی بارہ و جنگ و گڈا
 سراکٹ اتگیں ملک آنی بہر و بانگ و بارہ و ہم زان انت۔ بلے شیر و را گوشو
 و شیر گش انت۔ شاہ نورانی و یک پیر مردیں چھٹہ یے کہ نام یے موسا انت
 گشت یے کہ من گوشو و شیر یک دو جا کہ و وتی ورنائی و روچاں گوں وتی پٹ و
 سنگتی و اش کتنگ و منی پٹ و گشتگ کہ اے شیر و تہا چھٹہ آنی سرچاری و یہ

مڑوی مڑگ ء آہانی کہنیں میراٹ ء ملک آنی ہم بیان بوتنگ کہ پداشہ شیر ء کشنگ بوتگنت۔ ءنوں اے شیری داستان ء تہا مئے تاریخی کرد ء کار آنی بارہ ء بیج نیست انت (۹) موساء گشت کہ آہی پٹ ء کشنگا ہمے بلوچی شیر چھٹہ سردار میر نوشیروان بھوتانی ء دپتراں ہم بوتنگ۔ اے رد ء گوں بھوتانی آن مئے حبر و حال نہ بوتنگ۔

شہ بُرز ء نبشتہ آن اے حبر پک بوت کہ بلوچی ء اے شیری داستان ء اصلیں نام ”براہو جگال جنگ ء شیر“ انت کہ تیوگین جہلا وان ء دمڑگاں کم وگیش ایشی بارو ء زان انت۔ چیا کہ اے تاریخی شیر ء ہر جا کہ دپ گال کنوک ء تالان کنوک میروانی سردار لوگ ء بھڑین ء وفاداریں غلام گوشو بوتنگ ہمیشا اے دمڑگاں اے شیری داستان پہ گوشو ء شیر ء نام ء نام کپتنگ ء پہ ہمے نام ء زانگ ء ہجہ آرگ بیت انت۔

اشارگانی بیان:

۱۔ جہلا وان یا جہلابان، ماں بلوچی ء جہلی دمگ ء معنا ء دنت۔ کلات ء زرباری دمگ تاں بیلہ ء گور پچانی سند ء جہلا وان کشنگ بوتنگ۔ مرچاں ایشی حد و سند کمیں پد ء دیم بوتگنت۔

۲۔ بچار ”براہو جگال جنگ“ ء سر و کیس سر مچار انت کہ جنگ ء پھاد کنوک ء کہنیں بیرانی عوض گیر انت۔ میر وانی سردار ء نغاڑ ء حاکم میر او مر براہو ء بیج انت کہ جنگ ء سوب کنرگا پد میر وانی قوم ء سرداری ء پھاگے بندگ بیت۔

۳۔ برز کوہی لبز سری گشتاں میر گل خان نصیر ء پہ براہوئی آل کار بست تنکہ ثابت بہ کنت کہ نام براہوئی اصل ء شہ برز کوہی ء در آحتنگ کہ پد اڑ اتنگ ء براہوئی ء بروہی بوتنگ۔ وتی در ہا میں کتاب آنی تھا آبرز کوہی ء ڈھل ء جنت ء وس ء کنت کہ آنہی کر تنگیں اے تاریخی پٹ و پول ء را اولی ء گڈ سری سوب تنگ بہ بیت۔ بلئے تاریخ ء پڑ ء در وگ و دراج ء امر و وہی کم بیت ء نیٹ گار بیت۔ ما ادا شہ میر ء کتاب ”بلوچستان قدیم و جدید تاریخ کی روشنی میں“ ء برز کوہی سر حال ء سر واجہ ء گلر پچی ء نقل کناں واجہ نبشتہ کنت کہ و ہدے کہ ایران و بادشاہ نوشیروان ء کہ پہ نوشیروان عادل ء نام ء نامدار ات۔ برز کوہ ء کوچ و کوچ آنی سر اُرش آرت تہ آنہاں شہ برز کوہ ء لڈور تیج گت ء کلات ء پراہگ ء بوہت اش کہ او داسیوائی قوم آنی تھا پہ برز کوہی ء نام ء نام کپت انت۔ کہ پد اہندی مردم آنی زبان ء سبب ء برز کوہی ء لبز پہ بروہی ء براہوئی ء بدل بوت

(تاکدیم ۳۲)

واجہ گل خان ء برز کوہی ء اے لاڈوگ ء راتنے کساس ء جت ء

تالان کرت کہ خان احمد یار خان، صالح محمد لاہڑی و گدگہ بازی ناں چماں و چچ کرت و باورکت۔ ووتی کتاب و نمشتا نک آنی تھا اے ووت سا چیس قصہ و را تالان کناں گت۔ تنکہ اے راست بہ بیت۔ (بچارت خان احمد یار خان بلوچ و کتاب ”مختصر تاریخ بلوچ قوم اور خوائین بلوچ“ و تا کدیم ۷ و ۸ و آ نہی انگریزی کتاب ”ان سائیڈ بلوچستان“ و پیش لہز تا کدیم ۱۴، و صالح محمد لاہڑی و کتاب ”بلوچستان ون یونٹ سے پہلے“۔)

ولجہ گل خان نصیر و برز کوہی نام شہ ابوالقاسم فردوسی و شاہنامہ و ہاشمیراں زرتنگ کہ آہانی تھا نوشیروان و لشکرانی ماں کرمان و مکران و کوہاں کوچ بلوچ نک آنی سرار ش آرگ و آہانی کشت و کشار و بیان انت۔ چیا کہ ولجہ و برز کوہی و بروہی لہزانی نیام و نزکی و ہمتواری و بستگ ات۔ ولجہ و دل و ش بوتنگ کہ براہوئی آن و آشہ برز کوہ و آوک ثابت کنت و تاریخ و تھا نام دار بیت کہ براہوئی آنی تاریخ ولجہ گل خان و درگیننگ۔ بلنے منی خیال و اے و ہداں ولجہ و چیزے دانک آنی سراوتی فکر نہ تاجینت گ۔ یکے ایش کہ برز کوہ کجا انت و کوچ بلوچ آنی کجام کہول و نک اودا ہنکینی بوت گ انت کہ پدا لڈ ایتنگ و تچکی و کلات و ڈن و کوہ آں آہنگ انت۔ و کجام زبان اش گشتنگ۔ دومی ایش کہ آماں کرمان و کر و گوری کوہاں نشنگ انت۔ و لڈ و

رہنے کے عہد ہاں پر آیاں آنہانی سروگ و مکران نزیک تر و اندیم تر کپیت یا شش
 مادہ و سال و پند و کلات۔ سیمی ایش کہ سکی و ویل و درگت و کیسے بہ بیت یا ٹک
 و کہول یے آوتی نزیکیں مردم و سیال آں چاریت و ماریت و ہماہانی گورادیم
 کنت یا آنہان و توار پر جنت۔ میر گل خان و کمو کیچ (کوچ) و تارخ و سر افکر
 بہ جتیں تہ آسر پد بوت کہ کرمان و کوچ آں مکران و کلات و ہنکین کرتنگ۔ و
 چم آنی کل و کیچ ہما کوچ آنی ہستیں نشانی انت ہمیشکا من و ایشان و شہ کرمان
 و برز کوہ و لڈینگلی و اینکس دور کلات و برگ و سر کنگ نہ لوٹیت۔ چوش برز
 کوہی و ہڈ آنہی پد گرانی گٹ و نہ گٹنگ ات۔

۴۔ مشکئے و شہر ”منگلی“ و جہہ نندیں میر وانی سردار، سردار قادر بخش میر وانی
 ، شہ سوراب و ہمے بجا براہ و سپاہندگان انت۔ آہی نسب نامہ چوش انت۔
 سردار قادر بخش بیچ نصر اللہ بیچ سردار موسیٰ خان بیچ سردار ملک دینار بیچ
 سردار عبدالکریم بیچ سردار فیروز بیچ سردار بھائی ان بیچ سردار میا بیچ سردار فقیر محمد
 بیچ سردار دوستین خان بیچ سردار مزار بیچ سردار دوستین بیچ سردار بجا خان بیچ میر
 اومر براہون بیچ سردار میر و خان براہون میر وانی رئیس۔

۵۔ ”ساجد“ و کوچنگ خضدار ضلع و نال تحصیل و گریشہ و گوریچانی کوہانی تل و
 انت۔ اے کوچنگ و نام مہدوی دین و امام و جون پور و میگ دانا پور و نامی

اسی عالم سید محمد جو پوری و نما سنگ ”ساجد“ و نام و سر ایرانت۔ و ہدے کہ سید محمد شہ ہندوستان و گوں و تی لہتیں مردماں در آحت ٹھٹھہ و شت و پدا دیم پہ ایران و شت نہ ساجد ہم گوں ات کہ سید محمد و ماں فرہ و مرگ و پدا آ گوں کڑدے سنگت آں کچج و آحت و او دما ہدوی دین و تبلیغ و تالانی و کار و گلانش بوت۔ سے سال نندگ و پد گچک و شت و کچج و تی جاگہ و حاران و اٹیک وہ و ملایے کہ نام یے محمدات و سید محمد و مرید و ہمراہے ات، نادینت۔

گچک و کساس سیزدہ سال نندگ و پد مشکئے و پدا گریشہ و شت و گور و پچانی نیمرگا کوہ تل یے و نشت و پٹ و پیر کی دین و تالان کنگ و کار و گلانش بوت۔ اے کوہ تل ہماہی نام و سر ”ساجد و کوچنگ“ نام کپت کہ انکتہ ہے نام و سر انت۔

۶۔ ٹھٹھہ ٹک، جدگال قوم و یک ٹک یے انت کہ اے و ہدی ڈریجی و کوہ سنگ و شنگ گشت کہ اے ٹک ہبہ ہی صدی و درگت و مڑتگیں براہو جدگال جنگ و تڑب و جوڑ بوتنگ کہ بلفت نہردی بلوچ آنی نامی ایں سر مچارے میر چھوٹا بلفت و نام و سر انت۔ میر چھوٹا و گوں لشکرے و سوراب و میر وانی آنی سر ارش آرت کہ براہو جدگال جنگ و شیر و تہا بیان یے ہست انت۔ بلئے اصلا چوش نہ انت۔ چھٹا ٹک شہ براہو جدگال جنگ و ساری برزانا نام کچتگیں

کوہستنگ و جہنم بوتنگ و ہمے جنگ و جگال سر مچار میر چھوٹا (دومی) وت
 شہ بلفت یا برفت جگال آنی چھٹا ٹک و بوتنگ - چیا کہ ما آہی نام و
 شانزدہمی صدی عیسوی و شہ ہندوستان و بادشاہ اکبر بادشاہ و دربار و یک
 واقعہ یے و اشکنان کہ لس بیلہ گزیٹر و چھاپ اتنگ - گزیٹر و گشنگ و رو و
 اے جاوہر 1578 و دی بوتنگ - کہ چھٹا آنی سردار حاجی خان چھٹا، گوں
 وتی سلاہ بندیں لشکرے و سندھ و بازیں شہراں لٹ و پل کنگا ات کہ سومرہ
 قوم و اے بارو و دہلی و گوں بادشاہ و وتی دانہہ برت - تہ بادشاہ و سردار حاجی
 چھٹا خان و راگشنگ و پرمان دات و سومرہ قوم و ہمسائیگی و نشنگیں چھٹا آن و
 شہ سندھ و گلینت و بلوچستان و خضدار و دمنگ و پترینت - بادشاہ و پرمان و
 سئی بوڑگا گوں سردار حاجی خان گوں لہتیں سفارشی آں پہ ہر و بوست دہلی و
 اکبر بادشاہ و دربار و سر بوت و معافی و پہلی یے لوٹ ات و دیما تر پہ ایمن
 نندنگ و مانزمانی یے دات - چوش زانگ بیت کہ چھٹا ٹک شہ میر چھوٹا
 جگال و ساری تر ہست ات و میر چھوٹا وت شہ ہمے ٹک و ات -

۷۔ ایلٹازئی - منجگور و کبرزئی رئیس آنی شلواریے بوتنگ کہ پداجتائیں ٹکے
 و جہت و نام یے درآت - اے ٹک و بن پیرک یا بن کماش سردار میر
 ایلٹازخان کبرزئی بیچ میر احمد کبرزئی بیچ میر قیصر خان کبرزئی رئیس بوتنگ -

دومی در

براہو جدگال جنگ ءِ سبب: شہ براہو جدگال جنگ ءِ شنیری داستان ءِ وانگ ءِ اے زانگ نہ بیت کہ جہلاوان ءِ اے مسترین تاریخی مرانی ءِ اصل سبب چے بوتگ انت۔ بلے شہ دمنگی سرزبانی تاریخی حالور ءِ سیوا کلات، زہری ءِ کر ءِ گور ءِ سرانجگور ءِ رئیس حاکم میر کبیر (۱) ءِ چہ آہی پیسری آنی اُرش، ءِ سوب مندی آنی قصہ ءِ بیان آں زانگ بیت کہ اے جنگ ءِ سبب ہاملک ءِ ملک ءِ چراگ آنی پھٹا جنگ بوتگ کہ رئیس لشکر ءِ سروک ءِ مڑوکیں سر مچاراں شہ بنی ہد بند ءِ جہہ بند اں پل اتنگ انت ءِ جنگ ءِ گشت وکشار ءِ درگت ءِ جدگال آں آوہاں یلہ داتنگ ءِ جستگ انت۔ اے کہنیں جہہ بندیں مردم شہ دمنگ ءِ کہنیں بلوچ قوم نہردی (۲) ءِ ٹک ءِ بھو لکاں بوتگ انت۔ نہردی آنی اے ٹک ءِ بولنگ کیشتر ”بلفت (۳) ءِ آہی ٹگر ءِ پھلی بوتگ انت کہ اے دمنگ ءِ جہہ بند بوتگ انت۔ ءِ چراگ ءِ ملک ءِ میراٹ آنی واہند بوتگ انت۔

جہلاوان ءِ کوہنگی دمنگاں جہہ بند بوگ ءِ مزنیں طاقت ءِ تواری دارگ ءِ باروا ابوالفضل ءِ وتی نامی ایں تاریخی کتاب ”آئیں

اکبری“ (1590ء) ءتہا بشتہ کتہ کہ ہے کوه آنی تہاد و قوم ”نہمردی بلوچ“ ء
 ”زہری بلوچ“ نندوک انت۔ کہ دلیر ء بھڑین ء جنگول ء مردوک ہست انت۔
 نہمردی آنی بلفت ذات ء بازیں ٹک ء پھلی یک نوبت یے ء شہ
 کلات ء بگرتاں کراچی ء ملیر ء دادو ء کوہستانگ آں صدانی حساب ء تالان
 بوتگ انت۔ اے علاقہ آنی گیشتریں سرداری ء بالادستی ہے ٹک ء دست آں
 بوتگ۔ جہلاوان ء گیشتریں ملک ء میراث ء سرداری ء وازدار بلفت بوتگ
 انت۔ لس بیلہ ء مستریں بہرے ہم ہے ٹک ء سر مچارانی حاکمی ء چیر ء بوتگ
 کہ ہے علاقہ آں اے قوم آوہداں پہ جدگال ء نام ء مشہور بوتگ۔

شہنچیں تاریخی گشتن ء بیان آں زانگ بیت کہ جہلاوان ء شہری ء
 کوہی دمگ آں ہے جدگال آنی چراگ ء ملک ء میراث مزنیں کچ ء کساس
 یے ء بوتگ انت کہ کوہی ء پہوالی لڈ ء ریچ ء ہمروچی ذات ء زریاتی جنگ ء
 مردانی سبب ء سوراب ء کر ء گور ء ملک ء میراث شہ آہاں یلہ بوتگ انت کہ
 پدی آو ک ء جہہ مند بوو کاں وتگی کرتگ انت۔ گمان گیشتر ہمیش انت کہ
 سوراب ء کر ء گور ء جدگالی ملک ء چراگ آن ء شہ مکران ء آو کیس قوم ء جنگی
 لشکراں کپتگ ء چیر جنگ انت۔ ء راست ء گواچن ہم ہمیش انت چیا کہ
 جدگال آن ء شہ اے دمگ ء مردوک ء گلینو کیس ء پدا ہداں جہہ

نند بوو کيس گيشترين ذات ۽ قوم آني بنياد ۽ نڄور ۽ آهي ٺهيل نيگ انت۔ چوڪه
مير واني ريس ۽ آهي ذات، ملازني، نڪيب ۽ دگه۔

تاريخ ۽ نوبت آں سداں جاگه چو بوتنگ كه دري آو کيس قوم يا
لشڪراں يڪ دمگ يه جنگ ۽ ڪڙنگ ۽ جهه مند بوتنگ انت۔ كه چيزه
وهداں پدهما جنگين ۽ آلت وارنگين قوم ۽ پدا بود ڪر تنگ ۽ وتي راجي بير ڪڙنگ ۽ پدا
وتي ملڪ ۽ ملڪ ۽ واهند بوتنگ۔

زانگ بيت كه سوراب ۽ پرورش وارنگين جدگال آں چيزه ۽ وهداں پدا
وتي زور جنگ ۽ مير واني آني سراسر آرنگ تنگه وتي پٺ ۽ پور وڪي هنگين ۽
ملڪ ۽ چراگ آں پدا دست به گرانته بلنه هر جاگه ۽ هر وهداں سخت ياري نه
ڪنت۔ جدگال آں باز بر آں لشڪر ڪرنگ ۽ مير واني ڪلات ۽ ميگ آں ۽ جنگ
بلنه سوب اش نه ڪرنگ تنگه مير بچار براهو مير واني ۽ سروڪي ۽ شه درهاين
جهلاوان ۽ ڪر ۽ گور ۽ دمگاں جدگال آں ۽ ڪشنگ ۽ ڪشنگ بوت۔ ۽ دمگ ۽
حد بندي بوت۔ ۽ جدگال آني تيوگين ملڪ ۽ ميراث ۽ چراگ آں ۽ مير بچاره
براهو ۽ آهي اتحادي آں ۽ بهر ڪرت ۽ بخششات كه تاں مروچي ايس روج ۽ براهو
۽ سنگت ۽ مدت ديوكين ٺڪ ۽ جنگوليس سروڪ آني پسايندگ هما بهر وبانگ ۽
رؤ ۽ ملڪ آني واهند ۽ وابه انت۔

اشارگانی بیان:

۱۔ میر کبیر رئیس بلوچ تاریخ و نامی این سر مچار و جنگول سے بوتگ کہ کہنیں بلوچی شاری و تاریخی قصہ آنی تھا آہی دلاوری و زہم جنی سہرا کنگ بوتگنت۔ شہ آہی تمردی و دلاوری و قصہ آل مکران و سرحد و سیستان و بلوچی شاری پڑ و براہدارانت۔ بلوچ ماٹ آل وتی چک آن و دا تگس لولی آنی تھا دُعا لوتگ کہ خدا آہاں و وتی نوبت و کبیر پہ کنت۔ ہنچو پہ دُژمن آل گوئند اتنگ اش کہ منی پلاں دُژمن و را کبیری لشکرے بہ جنات یا کبیری زہم یے بہ در آت۔

میر کبیر، پنجگور دہ و سر مچار و شہ پنجگور و نامی میں و کہنیں قوم رئیس بورسوار آل بوتگ کہ ملک مکران (انویس رودا تکی و روبرکتی مکران) و بسنگی این حاکمیں قوم بوتگ۔ کبیر و پٹ و نام میر ملوک بوتگ کہ جاگے جاگے شاہ ملوک اش ہم کشنگ۔ شاہ ملوک یا میر ملوک خدا ترس و ابتی میں مردے بوتگ کہ گیشتر گوں پیر، پکیر و میا آل بوتگ۔ باز کم گوں دنیائی کاراں گلانش بوتگ بلے وتی رئیس قوم و مرد و گرو و جیردہ آنی نیام و کچنگ و آہانی معاملہ آل یے وت فیصلہ کنگ انت۔

پنجگور و سرحد (کرمان و رودراحتی بلوچ دمگ) و دمگ مدام ایرانی

گجراتی (قاچار) چم آنی چیرا بوتگ انت کہ آہاں و ہدیہ و ہدان لشکر کتنگ و شہر و
میتگ آن پل اتگ۔

ہے ہمروچی پل و ہول آں کبر و را سکین دات کہ آوتی قوم و
ورنامیں زہم جن آنی لشکرے اڈ پکنت و دوزیں گجراتی گردن و بہ پر و شیت۔
و نیٹ آہی و تی لشکرے اڈ گت و گوں نوہان نامیں رئیس سردارے و قومی
لشکر و ہمکار بوت و یک الگار کنوکیں لشکرے و راجت و پر و شت و پنجگور و
دنگ و نام یے در آرت۔ پدا آہی نام و توار چپ و چاگرد و پُرشت و کبری
لشکر و زہم آنی توار ہر ہما جاگہ و اشکننگ بوت کہ اودا گجراتی اُرش و الگار و
حال رست۔ آہی و گمو و ہدیہ و تہا پنجگور و سرحد و تیوگیں کلات و آہانی حاکمی و تی
بورسوار رئیس آنی دست آں دات و ملک و تہا ایمنی و قوم و تہا تپاک آرت۔
بلوچی شاری کیچ و پنجگور و سرحد و دنگ آنی سرا میر کبر و حاکمی و باروا
گشیت :-

بُرزا اعظم خان انت جہلاتا کیچ گمبر انت

ڈھاڈر و میران ماں تلی سندھ و او مرانت

بیلو و عالی ہوت و سیوی و چاکر انت

شہ بُرز و بلوچی شیراں مارا سئی بیت کہ کبر و حاکمی شہ سرحد و بگرتاں

ڪه ڪيچ ۽ بوتگ ۽ ”برزا“ ڌڙڪ ۽ دمگ ۽ راکشنگ بوتگ ڪه آوهداں ”سرحد“
۽ سنڌي شهر بوتگ۔ اے شاعري مارا اے هم حال دنت ڪه ”ڪمبر“ ۽ همزمانين
حاکم، ڌڙڪ ۽ اعظم خان ڏهاڙو ۽ ميران رند نلي سنڌه (مرچانين نصير آباد) ۽
او مرنو هاني، بيلو ۽ عالي هوت ۽ سيوي ۽ چا ڪر خان رند بوتگ انت۔

مير ڪمبر رئيس ۽ آهي سر مچا ريس رئيس لشڪر ۽ ٿرس ۽ نيم ڪر ۽ گوري ملڪ
۽ شهران هنجو تالان بوتگ ات ڪه نزور ۽ ڪم تو انين سردار ۽ حاکم آں وت ۽ راشه
ڏني ۽ تهي الگاري آں رکھينگ ۽ حاطر ۽ ڪمبر ۽ په مدت ۽ گوانڪ جت ۽ ڪمبر
رئيس گون وتي زهم جناں په مدت ڪنڱا چڪ ۽ پدنه بوت۔ هنجين ويلا نني تها
سيوا ڪلات ۽ حاکم هم ڪپت۔ ڪه پهناد ۽ ڪش ۽ نشنگين زورا ڪين ۽ ناشرين قوم
آني لٽ ۽ پل آں آرا بے وار ۽ نلگي گنگ ات۔ گڙا آهي ۽ په دور ۽ نزيڪ ۽
دوزواہ آں چمان ۽ شانڪ دات۔ بلنئ ۽ بيد ڪمبر ۽ آهي بلوچي لشڪر ۽ دگه پڄشين
چچ ڪس يے پيدا ورنه بوت ڪه ناشرين يا گي ۽ لٽ ۽ پل ڪنوڪ آن ۽ گرودار
گت به ڪنت۔ ۽ ايش آني زورانسري ۽ ديما داشت به ڪنت۔ پميشا سيوا
ڪلات ۽ حاکم ۽ مير ڪمبر ۽ راهه په مدت ۽ گوانڪ جت۔ مير ڪمبر رئيس ۽ وت ۽ راهه
گون وتي سلاه بندين بور سوار ۽ پيادگ آں تاں ڪلات ۽ زهري ۽ ڪوهستگ
آں سرڪت۔ ۽ زورا ڪين ۽ ناشرين يا گي آن ۽ جت ۽ چڪر وش گت ۽ شه

نابودیں حاکم و کلات و جندہ راے گپت۔ کلات و گرگ و پدسیوا کلات و کہنیں نام ہم بدل بوت و پدا کلات بلوچ بوت۔ اے قصہ و راسری گشتاں انگریز قلم کار ہنری پونگر و تی کتاب ”سندھ و بلوچستان و سفر نامہ“ و تہا نمشتہ کتہ۔

چدا ہنری پونگر، میر کبیر و باروانمشتہ کنت۔

”آ کو ہی پہوال و شپانک آنی نترسیں سردارے بوتگ کہ پت یے یک نامی ایس پیر و بزرگ یے زانگ بوتگ کہ وتی و ہداں مزین کر ماتے پیش داشتگ۔ کہ ایٹی سبب و آ ہی و راے دمگ و گیشتریں شرف مندی رس اتگ۔ اگاں نا پوتی کسانیں لشکر و پنجگور مکران و کتہیں ملک و میراث و جہت و اے نام و جاہ و واجہ نہ بوتگ ات۔“

ہنری پونگر و اصلا میر کبیر و باروا پیلویں پٹ و پول نہ گتہ و نہ کہ کہنیں بلوچی شاری یے پیشکانڈتگ۔ اگاں نا آ ہی و کبیر و باروا الینکیاس المازاتنگ ات کہ آپہوال و شپانک آنی سردارے نہ بوتگ و نہ کہ پہوال و شپانک آن و سردار بیت انت۔ سردار قوم آنی بنت و سر مچار و جنگولیں سردار و سروک آنی نام تاں دور دور و پرشیت نہ کہ شپانک و پہوال آنی۔

سیوا کلات و نزور و نابودیں حاکم آن و الماسی بوتگ کہ پنجگور و میر

کمبریک ترمرد و طاقت دارو کیس حاکم یے کہ لشکر و فوج و سلاہ داریت و فراری
 و دُز و یاگی آن و مرمت کنت۔ ہمیشا آہی و قتی کر و گور و حاکم آن و اتوار
 پر جنگ و بدل و سداں میل دُور نشنگیں میر کمبر و اتوار پر جت و پھرتی کمنک
 و لوٹات۔ اے انگریز قلم کار دیماترا نمشتہ کنت :-

”جہلاوان و سراوان و کوہاں اولی رنداں سر کپنگا پد سیوا و قتی اے
 کمنک کاران و کم و کدریں پگارے دات کہ پہ گدارے آہانی روچ آنی
 گوازینگ و بس بوتنت۔ بلئے ڈنگ و فراری آنی جنگ و ایر ماد کنگ و
 گوں چیزے و ہد و تہا ایش آں و ت و راملک و فوجی حاکم جوڑ کت۔ کمبر و
 سیوار لہجہ و راشہ حاکمی و جہل کت و ت حاکم بوت و بگال آن و پھرتی و زور اسلام
 و دین و تہا آرت یاں گڑ ادینی دشت و کیننگ و سبب و آہان و کشت“۔

شہ ہنری پونگر و برز و گوشتن آں و ت درابیت کہ میر کمبر کو ہی پہوال
 یے نہ بوتگ۔ آیک فوجی سر مچارے و سر پدی ایں مردے بوتگ کہ کم و ہد و تہا
 ملک و رایے ایمن کت و سیوا بادشاہ و نابودی یے چم و ت دیست و گڑا حاکمی
 و رایے گیت۔

پونگر و ہرچی کم و گیش نمشتہ کتہ ما آہی منت واراں کہ آ اولی قلمکار
 بوتگ کہ کلات و مجیں تاریخ و تہا آہی و میر کمبر و راشو ہاز اتگ و پھرتی آں

گیشتریں پٹ و پول کنگ و را ہے سچ کنگ۔ بلئے پونگر و اے گشنگ شہ
تاریخ و ہج ثبوتی نہ کنت کہ کبر و پ زور بکال آن و مسلمان گتہ یا گڑا آہان و
گشنگ۔ چیا کہ آیک قرآن وانیں، پھریز گاریں و خد اثر میں مردے
بوتنگ و یک نیکیں و بزرگیں پت یے و چک بوتنگ ہمیشا پشیں ناروائی آہی
اسلامی و بلوچی ننگ و گوں نہ ٹہہ اتنگ (بچارات کتاب ”کبران“)

اے باروانامی ایس سندھی تاریخ نیس و کتاب جت السند و
نیسوک واجہ رحیم ادخان مولائی شیدائی ہے کتاب و تا کدیم ۳۳۶ و سرانہشتہ
کنت:

”کلات و کہنیں نام ”سیوا کلات“ ات کہ اودا سیوا کہول و راجا
حاکم اتنت۔ شہمے کہول و یک راجہ سہرس و میر کبر و کلات گپت۔ و پدا
ایشی نام ”کلات بلوچ“ ایرکت۔ سہرس و بچ سجنن پہوشی و رزا مسلمان بوت
کہ پد امیر کبر و آہی و راجہلا وان و دمگ دات۔“

میر کبر و کلات و گرگ و قصہ و را انسا یکلو پیڈیا برٹانیکا، سٹی بہر و نہمی
ایڈیشن و تھا ہم بیان کنت و ہنچو گشیت کہ وہدے ڈنگ و باغی آں کلات و
بکال حاکم آن و ننگ و اورت و کس اس گت تہ آہان نیٹ کبر و آہی پہوالیس
شوانگ آن و گوانک جت۔ کبر و راجہ و را کمک دات و گڈ سراوت راجہ و رادر

آں ٹھہرتے عوامی گیت۔ بلئے اے کتاب ءتہا اے کشنگ نہ بوتگ کہ
 کبر ءبکال آنی سرازلم وزالمی کنگ ءآہان ءپہ زور مسلمان کنگ۔ نہ کہ مولائی
 شیدائی ءوتی کتاب ءتہا چشمیں حبرے کنگ۔ زاننگ بیت کہ ہنری پونگر ء
 اے بے ثبوتیں نبشتہ آہی انگریزی پر کینگیں جبین ءوسازیں گپ یے۔ آدیما
 ترانیسیٹ :-

”سیوا گول کردے مردماں زہری ءٹھت کہ اودا آہی بچ سنگین
 اکتہ حاکم ات بلئے آہی دژمن گول دگہ قومانی ہمکاری ءسنگتی ءروچ پہ روچ
 زور گران تننت تنکہ آہان ءشہ اے ہنکین ءہم کش ات اش ءآشکار پور، بھکر
 ءملتان ءٹھت انت ءوتی ہم دیناں گول ہور بوتنت۔“
 ”گشت کہ سیوا اے جنگ ءچوپ ءگڈسرا
 مُرت ءسنگین کنیز بوت ءوتی دین یلہ
 دات ءمسلمان بوت۔ آہی بازیں دگہ مردم
 ہم مسلمان بوتنت۔“

میر کبر ءکلات ءخانی ءمنصب ءراشر تریں راہند ءرپک آنی سراڈ
 کت ءیک ہنچین محکمیں انتظام کاری یے شون دات کہ ہچ دژمن یے ءاے
 حاکم ءآہی خانی ءنیمگ ءچم آنی چست کنگ ءچارنگ ءمجال نہ بوت۔ میر

کمبر ء حاکمی ء سرائیگ ء گوں کر ء گور ء قوم ء ٹک آن ء ایمنی ء آ سودگی ء
 کلہ دات ء آہانی قومی ء ٹکی جیرہہ آنی حیر کنگ ء حاطر ابلوچی جرگہ ء قومی
 دیوان اڈکت انت۔ ء وتی خانی ء دمنگ ء رادو جاگہ آں بہرگت ء آہانی انتظا
 مکاری وتی چند ء رئیس ٹک آنی دست آں دات۔ ء وتی حاکمی منصب ء رامہر
 ء محکم گت۔ دگہ انگریز قلم کارے چارلیس میسن وتی کتاب ”جرنی ٹوکلات“ ء
 تہا بشتہ کنت :-

” نیٹ یک نوکیں حکومتی انتظا مکاری یے اڈ
 کنگ بوت کہ اے مزین ملک ء گہتری ء
 ات۔ اے انتظا مکاری ء روء ء میر کبر ملک ء
 مستریں اختیار دار ات ء اے حاکمی ء اختیار ء را
 جدی ء پستی کنگ بوت۔ ریسانی ء زہری
 قوم آنی سرداران ء سراوان ء جہلاوان ء مستریں
 سردار نامینگ بوت (میر کبر ء نوبت ء جہلاوان ء
 سردارانی سردار، زہری سردار نہ بلکہ ایلٹازنی سردار
 ات۔ دوہیں مستریں سردار شہ رئیس آن تنت۔
 ادا چارلس میسن ردانت۔ نسیم) ایشانی منصب ء را

ہم پشتی کنگ بوت۔ اے ہم فصیلہ بوت کہ دربار
 ۽ تہا سراوان ۽ سردار خان ۽ راستیں پلوا ۽
 جہلاوان ۽ سردار چپیں نیمگ ۽ نندیت۔ قومی
 معاملہ آن ۽ پہ اوہلی چار ۽ بچار ۽ سراوان ۽ سردار
 ۽ دیما آرگ بوت انت۔ پدا جہلاوان ۽ سرداریگ
 ۽ برگ بوت انت۔ دوہیں سردارانی صلاح ۽
 منشا ۽ ابید ہج گام یے زورگ نہ بوت ۽ خان
 ۽ سرا ہم لازم ات کہ آسردار آنی کشگ ۽ سرا
 گام گج بزوریت“

” ایش آں ابید خان ۽ یک
 پشت ماں پشتی صلاح کارے ہم بوت گ کہ
 اے شہ دہواراں زورگ بوتگ ات تیکہ شہر ۽
 اُلس ۽ اے نکت ہم دلجم بہ بیت کہ ملک ۽
 کٹ ۽ بند ۽ بوج ۽ اگدہ دار ات۔“

میر کبر ۽ وتی مُلک ۽ گہتری ۽ محکمہ ۽ باروادلاوریں گام گج
 زرت ۽ سری گشتاں ملکی فوج یے جوڑکت ۽ ایشی تہا پیادگ ۽ سوارانی لشکر جتا

جتا اڈوات۔ نوک نوکیں فوجی منصب آنی سر مردم زورنگ بوتنت وورنا آن
 ء فوج ء تہا الکا پیں ذمہ داری دیگ بوت ہر قوم ء سرا یک مقررین لشکرے،
 جنگ ء درگت ء آرگ ء ذمہ جت۔ ء جنگی خرچ ء درچ آنی سے چارک ء
 پورا کننگ ء ذمہ ہم سردار ء سرادات ء خان ء سرا یک چارک یے ء پورا کننگ
 قانو د بوت۔

شہ کبر ء ساری جرم دارانی واسطہ ہج بندی جاہ نیست ات ء جرم
 کنوک، سردارانی جند ء وتی بندی جاہ آں دارنگ بوتنگ تنت۔ کبر ء حکومتی
 بندی جاہ جوڑکت انت پ گوں جرم کنوک آں نا جاہیں ء نارواہیں کارانی
 دران ء بندگت۔ چوش میر کبر ء کلات ء را یک راہندی ایں حکومت یے
 بخشات کہ پدا پشت تاں پشت بر جاہ بوت۔

میر کبر رئیس ء درہاہیں زندگی یک سرچار ء سپاہی ء زندگی یے
 ات۔ آہی حاکمی ء خانی ء نوبت ء ہم تاں دیر ء زیر ء ایمنی نہ دیست ء گوں
 ملک ء دیپانی ء جہداں گلانش نت کہ نیٹ گوں ملک ء دژمن آں جنگ یے
 ء تہا شہید بوت۔ (میر کبر ء باروا کیشتریں حال آں کتاب ”کبران“ ء تہا
 بو ان ات)

۲۔ نہردی، نام ء باروا گشت کہ حضرت علی ء خلیفہی ء روچاں

ملک سعد نامیں مردے مکران و حاکم ات کہ جور جواب و سرکشیں مردے
 ات و بیچ بادشاہ و پرمان و حکم و تہا نیاحت۔ وہدے کہ ایشی سرکشی و
 زور مندی و حال تا عرب حاکماں سر بوت تہ ایشی مُلک و گرگ و ایشی
 زور اکی و پروشنگ و واسطہ چن و لانچ بوت۔

ملک سعد و را حال رست کہ مکران و سر اعرب آنی اُرش و اُرس
 ہست انت۔ پیشا مکران و اے حاکم و شہ مُلک و مزین ٹکت آں جنگی
 سان لوٹ ات اے حاکمی لوٹ و آسر و نہہ جنگو لیں سردارانی سروکی و نہہ
 لشکر آنی مکرانی فوجے جم بوت۔ ہے مکرانی فوج پہ نہردی و نام و نام کپت۔
 بزاں نہہ مردانی جم کنگلیں لشکر۔ پدا کہ ملک سعد و اے لشکرانی مردم ماں
 بلوچتان و سندھ و تالان بوتنت تہ آہانی پسایندگ آنی قوم و بجا رہے نام
 بوت کہ انکتہ تاں ہست انت۔

نامی ایں مسلمان جرنیل و حجاج بن یوسف و حاکمی نوبت و مکران و
 گور محمد بن ہارون شہ ہے قوم و ات کہ گوں محمد بن قاسم و اسلامی لشکر و دیبل و
 گرگ و خاطر اگوں وتی مکران و بلوچی لشکر و گون ات۔ نہردی و راعرب
 قلمکاراں وتی وڑا ”النمری“ نمشتہ گتہ کہ سندھ و ایشی و را ”نمردیا“ کشتگ اش۔
 ۳۔ ”بلقت“ ذات، شہ کہنیں بلوچ قوم نہردی و در آحتگین

ذات یے۔ براہو جدگال جنگ“ براہو میروانی ء ہے بلفت قوم ء آہانی
 اتحادی آنی نیام ء مرگ بوتنگ بلفت قوم ء نام سبب چوش کشنگ بیت کہ
 اے قوم ء بن کماش ”ابو الفتح بلوچ“ نامیں مردے بوتنگ کہ ذات ء نہمردی
 یے بوتنگ۔ بلوچ آنی زبان ء سر اے نام پورائی ء نیا حنگ ء آہاں ”ابو
 الفتح“ ء رابلفت“ کشنگ۔ جدگال (جٹ آنی زبان گشوکیں بلوچ) آں
 اے نام ء را ”برفت“ کشنگ۔ ہے بلفت یا برفت پدا ابو الفتح بلوچ ء او
 بادگ ء زنی آنی ذات بوت۔

بلوچ آنی اے تاریخی بین ء نامداریں ٹک نہ ایوکا تہردی ء مر ء نامدار
 بوت مگ بلکہ یکیں ٹک بوت مگ کہ ایشی ماں خضدار، کلات، مولا ء مری بگٹی
 دمنگ ء کوہستنگ آں مادن کش اتنگ ء کیمیاگری کتنگ کہ ہے کوہتنگ آں اے
 ٹک ء کاریگری ء نشان ء کار پد گندگ بوتنگ انت۔ لس بیلہ ء جہلاوان ء
 کیشتریں مزن ء کسانیں ٹک ء پھاڑہ آنی مات قوم بلفت انت۔ پہ مثال ء
 مینگل ء بازیں پھلتی، بیزنجو، گنگہ، برہ، رونجہ، ساسولی، سیاہ پھاد، مردوئی، دودا،
 پھٹہ ء دگہ دگہ۔ بلفت ء بارہ ء دگہ بچارات کتاب ”براہوئی کون“ ء ”کبران“۔

براهو جد گال جنگ ۽ ضمير

جي هئا دور ۽ جي هئا باري
جي هئا سڀيل ۽ گردش ۽ سواري

جي هئا روچ آني خيال داري
بردل ۽ ڪار ڇڏي لڪيت ڪاري

جي هئا روچ آني ڪٽه انت دراجيس
اومر ميو ۽ نغاڙ ات ساڙتيس (۱)

اومر ۽ مهنار ۽ گوات گر ۽ سازين (۲)
رست ملڪ بچار خان هزار نازين

دائي آڻ چنڊيٽه دلي بندوک (۳)
مادر ۽ نازيٽه هئا چمروڪ

نوکراں دست بہ دست بگردینتہ
 در اول قرآن اش بہ فہمیتہ
 لہز ء پہ لہز آن اش سمجیتہ (۴)

عالم آل ہر روج سبقت آراداتہ (۵)
 دم پہ دم زرشاں کرتگ ات مات ء
 اومر ہما روچاں پَر مَراگاہ ات
 دادن ء بخشاد سہب ء بیگاہ ات
 اچ اومر میرد ء جہاں ڈاہ ات

یک گورَا بور ء تاچنگ ء مئیل ات
 یک گورَا مئیل ء گردش ء سئیل ات (۶)

راج ء سردار ء اُککہ ء مَلن ات (۷)
 اچ اومر میرد ء جہاں جلن ات

شاہ قریش آنی عادلیں وَل ات (۸)
کل براہو ۽ آسن پلن ات

میر حسن خان ۽ بیخ ۽ بُنیاد ات
کمبرزگی آنی خیش ۽ ہم سیاد ات (۹)
گہرام ۽ براہیگی گہیں داد ات (۱۰)

حمزہ ۽ عباس ۽ جہاں بخش ات
ذات براہو مس دفتران نقش ات (۱۱)

لشکر ۽ فوج ۽ گنج ۽ اقبال ات
تارا جیں مُلک آں سنیل ۽ گلسال ات (۱۲)

دل جم ۽ نشت ات دبرہیں کوٹ ۽ (۱۳)
چانگر ۽ فوج یے زرتہ جاموٹ ۽

اِج حَبْ ءُ سَارَوْنَ آحْتِ مِيرِ چھوٹا
 لشکر ءُ فوج تاں بیلوی کوٹ ءُ
 باز تنت جدگال پر کرار موٹ ءُ (۱۴)

کچھوی جدگال آں تن آ پانچ ءُ
 کرخ ، چکو، تاں مولا بالانچ ءُ
 آشکر جام زئی آہتہ ہتاچ ءُ (۱۵)
 بیلو لس تاں وڈھ، اورناچ ءُ
 جاہ پہ جاہ کپتہ براہوس آچ ءُ

ناگہاں دات ایش اوامر ءُ حال یے
 از لس و کچھی ، آحتہ جدگال یے
 پر تو ءُ سوراب باز جنت پال یے (۱۶)

تو راج ءُ سردار ءُ اُلکھی میرے
 کھلیں براہو ءُ زیارت ءُ پیرے

میرو آنی آنی خسرو کبیرے (۱۷)
 بقی جڑو آنی آسنیں پیرے (۱۸)
 جہہ بہ جہہ ملک آنی عوض گیرے

آحتہ جدگال گوں فوج ۽ بنگاہ ۽
 جنگ گتہ براہو گوں اول ڈاہ ۽

جہہ جتہ اومر اچ وت جاہ ۽
 میان یے بستہ پر جنگ ۽ داواہ ۽

اومر گوں جدگال آں جتہ تاڑی
 چانگر ۽ جٹ ۽ چینگر میرواڑی

اومر گوں براٹ آں بوتنگ ات گاڑھی
 کپتہ جدگال آں اومری ماڑی
 بوتنگ انت کوش ۽ در شنتت نیاڑی

گرگیں برا روج ء نہ ات ساڑی
نے سُمال کوہی بوتنگ ات ہاڑی

مُرت قلندر پیش تر ء ساری (۱۹)
ہاتھی آریف ء بگوست باری

مہناز گوں بچار خاں پما خواری
چو مُرگ پرانا رفتہ اندازی (۲۰)

گوں خواجہیں مرداں داشتگ یے سیادی
اچ سیدآں مہناز نسب داری

تاں ہشت دہ سال بر پُشنگ نشتہ (۲۱)
یک روج یے بچار گوں مادر ء گشتہ

اومر میرد را بدان کشتہ

ڈن ۽ تاں سوراب مُلک اِش مُرتہ

جہہ بہ جہہ جدگال آں جہاں دُرشتہ
بَرمنی دیمَا دست سیاہ اِش مُشتہ

براٹ منی سوگی انت بما جاہ ۽
آحمد ۽ مہراب مس مُلک سیواہ ۽

آسُمال کوہی رپتہ بہ کوہ آں
مینگل پَر نوشکی ۽ ڈل ۽ جوآں

گرگین پراو مرخان حسدناک انت (۲۲)
ہالہ دل گیر ۽ ٹوہو غمناک انت

پرمنی آریف ۽ دل اش چاک انت
سیاد ۽ خیش آونداش بیباک انت (۲۳)

نوں من ۽ آرام نہ بیت انت ہند ۽
گہتر انت مرگ چہ عاجزیں زند ۽

یاں ریں آریفیں پت ۽ رندا
گوں بدیں مرداں دہیں جنگ ۽

گردگ ۽ اش نیلیں مس وتی سندا
گشین اش اراہ ۽ دل ۽ بند (۲۴)

من پرا آریفیں پت ۽ خون ۽
آنغاز ۽ را پُر کنیں جون ۽
جُوئے سُوَراب ۽ پُر کنیں خون ۽

کشتگ ات مہناز پرہے گیگ ۽
بند ملک بچار گہنوریں تیگ ۽

تو برو سوراب ءِ گوڑ ءِ گیگ ءِ
 کوہ سری بندکہ روج بیت بیگاہ

گوشوتی پٹ ءِ خانہ زاد پیریں
 برنغاڑ ہشتہ دوست ءِ غم زیریں (۲۵)

تو بہ گر گوشوئی نشانی آں
 گوش یے دراج آنت چوکوہ پسانی آں

انگشت یے شش آنت دست پہ دستی ءِ
 اے نشانی آنت دُرست ءِ دُرستی ءِ

تو بدئے حال یے دوست ءِ جانی ءِ
 پر اندر ءِ پنہان ءِ نہانی ءِ

پہ گوشوئی پرمان ءِ بہ کن کار ءِ (۲۶)

براڻ آس جم کن ڀه وقت ٿا پار ۽
پر تو آ زور انت زياد هيں بار ۽

رڀتہ بچار پر حکم ستار ۽
ايوک ۽ تنها ۽ خبر دار ۽
انتزار کش ايت ڀه دو چشم چار ۽
چو هما جوگی که گر انت مار ۽

پنڌاں پنڌان ۽ رڀتہ بازار ۽
ٿمباں ٿمبان ۽ ماں شپ ۽ تهار ۽ (۲۷)

آحتہ ۽ نشتہ پشت ديوار ۽
وقت بانگاه ۽ رويج ۽ استار ۽

گوشورا چار ات سردار بچار ۽
پر مادر ۽ پنت ۽ سوج ۽ گفتار ۽

گوک یے گون تنت پر ملکی لنگار ء
سُہب سرا گزین رپتہ الگار ء

تاں گوش یے دراج انت موور ہوار ء (۲۸)
گوشورا زانت یے آمور رپتار ء

چو ہو ر باری ء شنز ات سردار ء
گوشو ہم چاگرد کپتہ صد بار ء
اومری رنگ ء دُرست یے کُت آرا
پر ہما رنگ ء رُو ء رُخسار ء
گوشو گوں ہاوند آں بگفت زار ء
ماں دل ء جزم زانت یے ء تکرار ء
مسلہ اش بستہ چو دلی یار ء
رپتگ انت ہر دو دیم پہ گہسار ء
کُشنگ یے گزین ء ہما باب ء
بند ملک بچار! تنک سوراب ء

اندر ء کارین نان ء تو اب ء (۲۹)

من ریں چید آں حد مار آپ ء
چو ہا سید کہ کن انت سزاپ ء
ہر دوکیں دست آن ء جنیں چاپ ء

در اول گرگین ء دیس حال ء
گرگین بر ٹوہو دنت انت احوال ء

ہالہ پہ بجاں باز جنگ پال ء
براہو ء درد پر قوم جدگال ء

گوشو بہ گرگینی در ء رپتہ
مستاگی جوئے گیودغاں مپتہ

زال آں پر عاروسی سرے گوپتہ

کوہی چوپان آں لک و تی زرتہ

بکج آں بگ آنی خیال بُرتہ

گووال آں گوک آنی خیال اِشتہ (۳۰)

لیڑواں مستیناں مہار بستہ (۳۱)

دُرک گوں طفل آں شادہ یے زرتہ (۳۲)

ریس آنی دُرک نچنگ یے گرتہ (۳۳)

گوشورا احوال بر آلم ء شستہ۔

گج ء گھپ بوت چو لیڑھ مست ء

گوشو پر شاد کامی پدا رپتہ

رپنگ ء جدگال ء احوال یے برتہ

بیا ات منی حون داریں ڈگار بنداں

بهر کن ات پالیزاں بدئے ونڈاں

آشکر نائیں آحتگ اژسند ۽
من دل ۽ گوشت یے کپت منی گنڈ ۽

بجآر گوں بیل آں بر سر سندن ۽
چو نہ زانت هر گز که نه انت هند ۽
اندر ۽ نشت ات زیر اسفند ۽ (۳۴)

جدگال چو بے ساریں شراب وار ۽
ایر کپتہ اچ کوٹ ۽ گواتگریں شار ۽
آحتہ برا پالیز ۽ بن ۽ بهر ۽ (۳۵)

گوانک بختہ بجآر خان پرآ زهر ۽
گوشتہ بر موجانیں دل ۽ لهر ۽

بیا ات منی براٹ آں منی سور انت
 منی سور ۽ آروس ہے روچ انت (۳۶)

من ہما نیکیں ساہت آں لوٹیں
 جٹ ۽ جدگال آں یک برا گوٹیں

ہٹکل یے دات اوں بر گہیں برات آں
 جہہ جتہ میروٹی مزں گوات آں

در اوّل ٹوہو گوں تلہیں بن ۽ (۳۷)
 گوں کمان ۽ ۽ خنجریں ژان ۽
 پرسگار ۽ ۽ شیریں ہٹکل ۽

دورے گرتہ چو گونگیں گرک ۽
 مان یے شانہ چو کابلی ترک ۽

اڃ پدا هاله جهه جته اش رنده ۽
 هگل ۽ هگل ، گرينده ۽ گرينده
 رپته گوشو گون برات ۽ پرزند ۽
 گزيں ۽ تيگ ۽ گوشو ۽ سنگ ۽
 نهگ نزشيري جنگ دنگ ۽
 يک گوز ۽ گرات حاجي سوپک ۽
 برکمان ۽ ۽ تيگ يک ڏک ۽
 باز جنگ شير نيمين بهادر آں !
 جڻ ۽ جدگال چو شير جتئين هر آں

گواران ۽ حاجي ۽ صلاحتي آں
 ميران گون نزشيرين جلب زئي آں
 هالداني آں، گون نغاڙي آں
 ديم اش گرت به کوڻ ۽ ماڙي آں
 بجار گون برات آں رپته گاڙهي ۽
 بد بُرته بجارخان پدا سکا !!

گڈ ہما شیر آنی اول ڈکت ء
 براہو منی پت قوم ء نوابین ء
 گرگین گوں فوج آں بے حسابین ء
 ہالہ گوں براٹ آں جور جوابین آں
 ٹوہو گوں سیاہ کار ء دکابین ء

ہیوگ یے وش آنت پہ منی گوش آں (۳۸)
 دزپنگ ء ڈرپان شتہ ہوش ء
 کپتہ مس جدگال ء پد ء پروش ء
 گوشو وتی دست آن ء جتہ گوش آں
 بس کن ملک بچار! اش پد ء گوش آں (۳۹)

اومری خون ات دہ سری گپتہ
 بیخ ات جدگال ء اثربن ء گہتہ

شکر ملک بچار خاں سلامت ے

مُلک ۽ سردار ۽ صاحب و راج ۽
کَلین براہو ۽ تنگویں تاج ۽

بُن مُتیں خون آنی حُدا بُند ۽
مُرنگیں ول آنی بر ۽ یورے
کوریں چم آنی منگ این نورے (۴۰)
راج ۽ دستار ۽ تو اگاں زور ۽
جم کس وتی براٹ آں جہہ ۽ برجہ ۽
احمد ۽ مہراب ۽ بہ دے ڈاہ ۽
اچ گرگین ۽ ٹوہو تو میار شک ۽
یل سُمال ۽ کہ ہشتہ دل ترک ۽
کوہ مار آپ ۽ گردیت ایوک ۽
دیر مہ کن، ہئے کن بیلہ ۽ پت آں
جہہ پہ جہہ پاد مال کن ہما جٹ آں

جہہ پہ جہہ مُلک آن ۽ بُن ۽ بہر کن

پہ میروئی کٹ آں نے برادر آں زہر کن (۱۳۲)
 ڈاہ بدے خاران ۽ گہیں میر ۽
 آ ملک دوستین و کلات گیر ۽
 نوشیروانی ۽ آدلیں میر ۽
 شاہ کیانی ۽ آستم زیر ۽
 گواران ۽ سوپک کہ دل واہی أنت
 در اول میروئی سلاہی أنت (43)
 پنج صد دُر گویشیں نغاڑی أنت
 سہب ۽ بیگاہ ۽ گوں تو ساڑی أنت
 آخرتی دیما یک رو گاڑھی أنت (۴۴)
 سیاہ پاداگس جدگال بوت تئی برات انت
 درشت شہ جٹ ۽ ، نوں تئی ذات انت

زنگی گوں سہراب ۽ مزں گوات انت
 موزہ پادا انت ۽ پرتو حیرات انت
 ہرم کہتہ بجار خان برے حال ۽ (۴۵)

شتات یے کاسد جہلا اوبالا
 سرگپتہ فوج درّ اول شہ نال ء
 دیم پہ دیم یوت گوں یوسف جدگال ء
 بیخ جدگال ء ایچ بن ء گہتہ
 حد نال کورتاں گرک آں برتہ (۴۶)
 ایچ ہزار گنجی ء نال یے بہر زرتہ
 جنگ یے جدگال پر جہانی ء
 وڈھ ء تاں اورناچ ء گوڑانی ء
 جہہ بہ جہہ فوج آن ء دو دیم گرئند انت
 مند تاں پورائی جہاں ژند انت
 ٹھی ایں ڈیڈار براہو ء سند انت
 حد بجار تاں کتر چاری ات (۴۷)
 سیم یے تا سرحد کشاری ات

چانگر ء سرحد بیلہ ء لکت ات
 سوگند ء بور کہ میروئی کت ات

پہ راہ و راستی ۽ حق گُرحق اَت (۴۸)
تاں ہما ہنکول ۽ تمبرڈک اَت

در سر کولواہ حدے تیر تیج اَت
دمپ گوارائی برسر رتج اَت

بالا نون براہو، جہلا جدگال اَت
بجاری بخشش پہ حملن ۽ نال اَت

حملن نالی میر ۽ اسپ پال اَت (۴۹)

نایب اش مُلک آنی شکرگال اَت (۵۰)

بیزمن جہہ ماہ یے آہی مال اَت

اومر بُردار شوانگ و مال اَت (۵۱)

بندہ سردار ۽ گوک آنی گوال اَت

وڈھ ملک دوستینی بُن ۽ بہر انت

گریٹنگ یے خون، گجریے شہر انت
باز پما دینار ۽ دل یے قہر انت

آتیم، بیچ یوسف ہوتک
نایب وڈھ تاں وہیر یک یک
حدّ درا کالو تاں سر سرلک

نصف جیوا تاں روو سوراب ۽ (۵۲)
پارکوئی جوتا حدّ خرماگ ۽ (۵۳)
بخشتہ بجار جتیں سُہراب ۽
کرخ، چکو تاں کہ زیدی، باغبانہ
بخشتہ بجار، مہرآب نوجوان ۽

کھنڈ مستونگ تاں کوٹ خضدار ۽ (۵۴)
پہ احمد ۽ کبر داتہ سردار ۽

گیو دغاں گر تاں خُلکنا کھڈ ۽
 مُلک لاکوریاں تاں سر چھڈ ۽
 جیہری ۽ کاریز تا جوری ۽ وڈ ۽ (۵۵)
 خین دوئی تاں دشت ۽ آبد ۽
 داتہ گرگند ۽ دُرک یک ڈک ۽
 آسماں بے بہر بوتہ ایوک ۽
 کہ گوں نہ کپتہ ہلمہ ۽ دھک ۽ (۵۶)
 کوش جدگال ۽ پُرسہ پختہ ۽ (۵۷)

ایش ہما روچاں گر گند پر گوستہ
 ٹلڑ ۽ ٹلڑانی سرا بستہ
 بجار ۽ دستارے برسرا بستہ
 زیارت گاہ آں تا نصف ٹوتک ۽
 روشن آپ ۽ تاں جیہری زک ۽

جوئے میران ۽ تاں کہ گرگٹ ۽

سيرڪ ۽ تاں ڪه اواب ريك ۽ (۵۸)

اڇ گبر ريك ۽ تن سلام بيڪ ۽
 جهلاوان ۽ تاں واشڪي ريك ۽
 ڀه هاله ۽ ٿوهو داٿگ ات مير ۽

اومر ميروئي گهين خان ۽
 شاه بيڪ ۽ بخش ات آسراوان ۽

دشت گوراں تا آ حد چھاتي (۵۹)
 سُرومه سنگ تاں ڪوه مار آڀي
 ڀه مينگل ۽ بچار بخشه زياتي
 ذگراں نوڪ گرتہ سيالي ۽ براتي
 خاران تا گزي ڪاسگ ۽ لوڀ ۽
 ڀه حاجي سوڀڪ ۽ بخش ات چمروڪ ۽
 مولئي جوتان سياه گرتي ڪوه ۽ (۶۰)

تاں ہما ٹرنندین ء کور جو ء (۶۱)
 پہ گوارآن ء بخش ات زہم جنیں خان ء
 پہ صلاحی ء داتے تیوہ گوندان ء (۶۲)
 مک پہ زرک بخش ات نوجوان ء (۶۳)
 نیم ٹوتک تاں کوہ گاجی ء
 آں بری ملک پشت ہوکائی ء (۶۴)
 پہ ہالد ء شیر ء داتہ ساری ء
 بخش اتہ بہرے آ جلمب زئی ء
 چنڈے ہم زیادئی داتہ آہی ء
 پہ آدم ء بخش ات بجاڑ سہر چیل ء
 کلغلی بھٹ تاں نیلی ء بیل ء (۶۵)
 پہ میران ء لاکور بخش ات سردار ء
 گہنیں کاریزے قد مرد ء را
 دمب مار آپ تاں ہنار ترگی !! (۶۶)
 بخش اتہ بہرے سردار ء زیرکی
 حد ڈن ء تاں ملک ٹوتکی (۶۷)
 برنغاڑ جو یے دات ایوگی

آ وفاداریں گوشو ء ہٹی
 اچ سنگ سوراب تاں زنگی گھٹ ء (۶۸)
 انجیرہ کور تاں زہری ء پٹ ء (۶۹)
 ملکیں ڈگاران ء کونڈاری لٹ ء (۷۰)
 گوشو ء گزین ء داتہ بے مٹ ء (۷۱)
 ہر کس کہ گوشوئی گہیں ذات انت
 براٹ ء فرزند ء خیش ء ہم سیاد انت
 یاں کہ سیاد انت یا پٹ ء برات انت
 پ لہز بجاڑ ء آر ء آزات انت
 بجاڑ اومر، براہو ء میر انت
 گلئیں راج آنی زیارت ء پیر انت
 بجاڑ اومر نام یے لکھ بخش انت
 نام یے ماں شہیر ء دپتراں نقش انت
 بجاڑ اومر نام یے ” مردوار ” انت
 کلئیں براہو ء خان ء سردار انت
 تو بگر ملک آنی آہی دراجی ء
 راستی ء سوگند کن گوں قاضی ء
 کھڈ مستونگ تاں مند حاجی ء

مند حاجي تاں روشن آڀي ۽
 روشن آڀي تاں آسر آڀي ۽
 اڇ آواران تاں ڪنور عالي ۽ (۷۲)
 جابو ۽ هنگول تاں ڪشاري ۽
 بيلو ۽ بجاڙ گپتہ مالي ۽
 نوڪريں نال ۽ بُرت انت خالي ۽
 حاران ۽ ٻالہ بُرت ڀہ سيالي ۽
 بُور ڪلام ۽ ڀہ حق ۽ راستي ۽
 کہ نيست انت کس ۽ غميرت بازي ۽

اشارگانی بیان:

- ۱۔ اے شیرے بند سید خان ساجدی دپترے تہا ہے وڑنہشتہ اتے اللہ یار محمودانی
 ءہم ہے ترزے ونت۔ وہدیکہ چاکراومراڑی ءاے بند پگال نہ گت۔
 - ۲۔ اے بند ہے وڑا سید خان ساجدی دپترے تہا نہشتہ ات۔ چاکراومراڑی ء
 ایشرا ”اومرے مہنازے گوانگرے شاریں“ ونت۔ وہدے کہ اللہ یار ء ایشرا ”اومر
 ء مہنازے گوانگریں ماڑے“ دپ گال گت۔
 - ۳۔ ایشرا چاکراومراڑی ء ”دائی آں چندیتہ ہما چروک۔ مادرے نازیتہ دل
 بندوک“ ونت۔
 - ۴۔ سید خان ساجدی دپترے ہنچو نہشتہ ات کہ مانہشتہ گت۔ چاکراومراڑی ء
 سمہیتہ ء بدل ء ”سمجیتہ“ دپ گال گت۔ وہدے کہ اللہ یار محمودانی ء
 سنہجیتہ ”دپ گال گت۔
 - ۵۔ اللہ یار ءاے بند چوش گشت ”عالم آں ہر روج ء سبق داتہ“ وہدے کہ چاکرا
 اومراڑی ء ”عالم ء، ہر روج سبق آہتہ داتہ“ دپ گال گت۔
 - ۶۔ سید خان دپترے ہنچو نہشتہ کرت بلے چاکرے گول اولی بند ء چاڑمی بند اوا
 دات ء گشت۔
- ”ہر گور ابور ء تاچنگ ء سئیل ات۔ اومر میروا لکہ ء پلن ات“۔

۷۔ اللہ یار چوش ونت ”راج و سردارات اُلکھ و ملن ات۔ ایج او مر میر و و
 جہاں جل ات“ میر گل خان نصیر و ”اُلکھ و بدل و۔ آلم“ نبشتہ کتہ کہ مانا و
 لہاز و ہم زوانت

۸۔ چا کر او مراڑی و چوش دپگال گت۔

شاہ قریش آنی عادل ایس ول انت

کلیس برا ہو و آسنیں پلن انت

سید خان ساجدی و دپتر و اللہ یار محمودانی و دپگال یک و ژانت ہنچو کہ مانبشتہ گتہ

۹۔ اللہ یار، سید خان و چا کر او مراڑی و ہے و ژ دپگال گت کہ مانبشتہ کتہ۔ بلئے

سید خان و دپتر و تو کا ”کبر زئی“ و جا گہ و ”احمد زئی“ نبشتہ ات۔ چوناء احمد

زئی، ایلتا زئی بوگ و سبب و وت ”کبر زئی“ بیت انت۔

۱۰۔ سید خان و دپتر و ”گہرام و برا ہی می گہیں ذات ات“ نبشتہ ات۔ و ہدی کہ

درہا میں دپگال کنوکاں ”ذات“ و بدل و ”داد“ گشت۔

۱۱۔ دپگال کنوک آں ہے و ژ دپگال کت و سید خان و دپتر و ہم ہنچو نبشتہ ات۔

بلئے میر گل خان نصیر و وتی کتاب ”بلوچستان کی کہانی شاعروں کی زبانی“ و تھا

”لال ابراہیم ماں دپتر ان نقش ات۔ نبشتہ گتہ کہ رد گندگ بیت۔

۱۲۔ اللہ یار و ایشی و را ”سنیل و گل سال“ و بدل و ”سنیل و گل سنیل“ دپگال

گت۔ ساجدی و دپتر و تھا اے لہز لڑتنگ تنت کہ وانگ نہ بوتنت۔ چاکراو
 مراڑی و ”تاراجی ملک آن سال پہ سال ات۔ من و چاکر و کشمگیں بند
 دوست تربوت۔ بلئے سردار قادر بخش میروانی و ملک محمد سعید دہوار و ہے بند و
 صلاح داتگ ات کہ مابشتہ گتہ سردار قادر بخش و کشگا اصلیں بند ہمانت۔
 ۱۳۔ چاکراو مراڑی و دبر ہیں کوٹ ”و بدل و“ آبرا کوٹ ”دیگال گت۔
 ۱۴۔ میر گل خان نصیر و ”بازتنت“ و بدل و ”یارتنت“ نبشتہ گتہ۔ ساجدی دپتر
 و مئے نبشتہ انت۔

۱۵۔ چاکر و اے بند نہ گشت۔ و ہدے کہ گل خان نصیر و ”آحتہ ہتاچ و“ و
 بدل و ”آتکہ ماچ و“ نبشتہ گتہ کہ ردانت۔ ہتاچی مولا و نیمگا جا گہہ یے کہ
 شائر و شیری ناکام و ہتاچ گتہ۔ و ہدے کہ ”مات ماچ“ یک بے مانا ایں
 لہزے۔

۱۶۔ اللہ یار و ”سوراب“ و جا گہہ و ”سوران“ دیگال گت۔ چاکر و مراڑی و
 چوش و نت:

پرتو و سوراب و جنت و پال یے۔

سید خان و دپتر و تھا ہتا تاں سوراب و وانگ بوت و بس۔ مئے
 نبشتہ سردار قادر بخش میروانی و کشمگ و وڑانت۔

۱۷-۱۸۔ اے دوپٽر بند سردار قادر بخش مير واني ۽ دپٽراں نبشته بوتنگ انت
 ڪه آهي ۽ اولي رنداں اے شيرى داستان ۽ چھاپ بونگا دو سال پد مارا داتنگ
 انت۔ بنديت ۽ ڪه ما آهي گور ۽ پرے شير ۽ شوهازگ ۽ هتنگ تاں تہ آهي
 دپٽر گندگ نہ بوت۔ لہنتیں بند ڪه وچه ۽ رايات تنت مارا گشت انت
 يے۔ پير ۽ مئے آدگه ڪمڪ ڪاراں اے دپگال نہ ڪتنگ انت۔ ۽ سيد خان
 ساجدي ۽ دپٽر ۽ تها هم اے نبشته نہ اتنت۔

۱۹۔ اے سيد خان ساجدي ۽ دپٽر ۽ وڙا نبشته انت، چا ڪرا و مراڙي ۽ ”مُرت
 قلندر برپيش تر ۽ ساري“

دپگال گت ۽ اللہ يار محموداني ۽ ”پيش تر ۽ ساري“ ۽ بدل ۽ ”پيش ترا
 ساري“ گشت۔

۲۰۔ اے بند نبشته ايس دپٽر ۽ وڙا مازرتنگ۔ دپگال ڪنوڪ آں اے بند نہ
 ڪشنگ۔

۲۱۔ سيد خان ۽ دپٽر ۽ تها ”سے سال“ نبشته انت۔ بلئے چا ڪر ۽ اللہ يار هر دو آں
 ”هشت ده“ سال دپگال گت۔ سردار قادر بخش ۽ ملڪ سعيد ۽ هميشي ۽ را
 راست گشت۔ ملڪ سعيد ۽ مستونگ ۽ دهواراني حواله ۽ گشت ڪه آنهاني
 سرزباني ڪشنگ هميش انت ڪه بچار ۽ آهي مات تا هر ده سال آں مستونگ ۽

نشتنگ انت۔ بلئے شیر مستونگ و نام و نہ گیرت پشین و نام و گیرت۔

۲۲۔ سید خان و دپتر و تہا نام ”گرگین“ انت۔ بلئے اللہ یار و چا کر و گرگین

دیگال گت۔ مئے خیال و ہم اے نام ”گرگین“ انت نہ کہ گرگین۔ دومی بنا

و راپید چا کر و سید خان و آدگراں ”ہالہ غمگین و ٹو ہو غمناک انت“ و نت۔

۲۳۔ دپتر و تہا اے بند ”سیاد و حیش آوند بلکہ بے واک انت“ نبشتہ انت کہ

دیگال کنوک آنی و ژا زرتنگ۔

۲۴۔ ما و ادا سید خان و دپتر و نبشتہ زرتہ۔ دیگال کنوک اللہ یار محمودانی و ”ارواہ

شہ دل و بند و“ گشت۔ چا کر و نبشتہ و وژا و نت۔ سردار و ہم ہمیشی و راراست

گشت۔

۲۵۔ سید خان و دپتر و تہا چوش نبشتہ ات۔

گوشوی پت و دوست و غم زیریں

برنغا زشتہ خانہ زاد پیریں

آدگہ ڈرہا پیں دپ گال کنوک آں مئے نبشتہ و پیا گشت۔

۲۶۔ سید خان ساجدی و دپتر و تہا چوش نبشتہ ات۔

گوشوی پنت آں تو بزور کار و

بلئے شرتر ہما انت کہ ما زرتہ۔ آدگہ گشوک آں ہم ہما وژ بیان گت کہ ما نبشتہ

گتہ۔

چا کر او مراڑی ء اے شیر چوش ونت۔

۲۷۔

ٹمباں ٹمبان ء ر پتہ بازار ء

پنڈال پنڈال ان ء ماں شب تہار ء

سید خان ء دپتر ء ہماوڑ نبشتہ ات کہ ماہشتہ کتہ۔ واجہ ملک سعید دہوار ء سردار

قادر بخش ہم ہماوڑ نبشتہ ء حق ء اتنت کہ معنائ لفاظ ء شر تر انت۔

۲۸۔ اللہ یار ء ”مودر ہوار“ ء بدل ء مودر پتار ”دپ گال گت۔ چا کر او مراڑی

ء ایش ء را ”مرد ہوار“ ونت۔ ساجدی ء دپتر ء تہا ہنچو نبشتہ ات کہ ماگوں

سنگت آنی صلاح ء نبشتہ گتہ۔

۲۹۔ اے بند تہنا اللہ یار محمودانی ء دپ گال گت۔ دگہ کس ء رایات نہ ات۔

سید خان ساجدی ء دپتر ء تہا ہم نیست ات۔

۳۰۔ اے بند تہنا سید خان ساجدی ء دپتر ء تہا نبشتہ ات۔ آدگہ گشوک آل

اے بند دپ گال نہ گت۔ البتہ سردار قادر بخش ء را اے بندیات ات ء آہی

گشت کہ آہی ء دپتر ء تہا اے بند چوش نبشتہ انت:

”گو پانگ آل گوک آنی کمار اشتہ“

بلئے آہی ء ملک سعید ء صلاح ہمیش ات کھشہ کمار ء خیال شر تر انت ء سید

خان و دپتر و تہا نبشتہ انت۔ چا کر او مراڑی و اللہ یار و یک رنداں ”خیال“ و جاگہ و ”خبر“ دپگال گت۔

۳۱۔ اللہ یار و مستینان و عبدل و ”مستانی“ و نت کہ راست نہ انت۔
 ۳۲۔ اللہ یار محمودانی و اے بند و را ”در گہہ و طفل آں شاد ہے زرتہ“ و نت۔
 و ہدیکہ چا کر او مراڑی و ”دُرک گوں طفل آں شاد ہے زرتہ“ گشت۔ و دومی بند و را ”رئیس آنی چک آں نچنگ یے کرتہ“ گشت۔ سید خان ساجدی و دپتر و تہا دُرکی طفلان و در گہی طفلان ہر دو وانگ و احت انت۔ سردار قادر بخش و ہما ہی صلاح دات کہ مانبشتہ کتہ۔ آہی دپتر و تہا ہما وڑ انبشتہ انت و انگریزی گزیٹر و ترجمہ ہم مئے نبشتہ و زو و انت۔

۳۳۔ اے بند تہنا سردار قادر بخش و دپتر و نبشتہ ات۔ سید خان و دپتر و نیست ات بلئے آہی و چا کر ہر دو کاں و نت۔

۳۴۔ چا کر او مراڑی و اے بند و را چوش گشت۔

”اندری نشت ات چیر اسپنڈ و“

۳۵۔ سید خان ساجدی و دپتر و تہا اے بند نبشتہ نہ ات۔ آدگراں دپ گال گت۔

۳۶۔ قادر بخش و دپتر و تہا ”منی سورداروک پہ ہے روج انت نبشتہ ات

- بلئے درہائیں گشوک آں ”سورغ آروس“ دپگال کت۔

۳۷۔ چاکراومراڑی ء ”دراؤل ء بدل ء“ ”دراحتہ“ گشت۔ آدمگہ درستاں ”در
اؤل“ دپگال کت ہمیشا ماہے زرت۔

۳۸۔ چاکراومراڑی ء ”وش آنت“ ء بدل ء ”وش تنت“ گشت۔

۳۹۔ سیدخان ء دپتر ء تہا ”گوش آں“ ء ”گوش آں“ ء جاگہ ء ”گوش ء“ ء
گوش ء ”نبشتہ ات۔ سردار قادر بخش ء دپتر ء نبشتہ ہے وڑا انت کہ ما نبشتہ
کتہ۔ ملک سعید ء ہم ہمیشی بالا بندی گت۔

۴۰۔ اے بندشہ دپ گال کنوک آں کس ء نہ گشت۔ سیدخان ساجدی ء دپتر
ء تہا ہم نبشتہ نہ ات۔ بلئے سردار قادر بخش ء رایات ات ء آہی دپتر ء تہا ہم
نبشتہ ات۔

۴۱۔ اے بند ء راملا اللہ یار محمودانی ء چوش گشت۔

پہ میروئی کت آں نے دل ء قہر کن

دپ گال کنوک آنی گیشتری ء ہما پیم گشت کہ ما نبشتہ کتہ۔ صلاح کاراں ہم
ہمیشی نبشتہ ء صلاح دات۔

۴۲۔ گزیٹر ء ترجمہ ء تہا پٹ ء بدل ء ”لک“ نبشتہ انت کہ ردانت۔

۴۳۔ اللہ یار محمودانی ء ”سلاحی“ ء بدل ء ”سلامی“ گشت کہ ردانت۔ دپترانی

تہا ہم ”سلاجی“ نبشتہ انت۔

۴۴۔ اے بند دپگال کنوک آن ءیات ات بلئے دپترانی تہا نبشتہ نہ ات۔ سردار قادر بخش میروانی ءگشت کہ آہی ءشہ پہلوان آنی دپ ءاے بنداشکلتنگ۔

۴۵۔ اللہ یار محمودانی ءاے بند نہ گشت۔

۴۶۔ اللہ یار محمودانی ءگروک ءبدل ءگرگ گشت۔ گرگک چچ جاگہ یے نیست وہدے کہ گروک، نال ءجاگہے۔ چاکرا و مراڑی ءگروک گشت ءگزئیٹر ءترجمہ ءتہا ہم گروک انت۔

۴۷۔ ملا اللہ یار ء”کتر چاری“ ءبدل ء”کتر اچی“ گشت۔ گزئیٹر ء”گزد ءچاری“ نبشتہ گتہ۔ چاکر ء”کتر چاری“ گشت ءسردار قادر بخش ءدپتر ءتہا ہم کتر چاری نبشتہ انت۔ کتر اچی چچ جاگہے ءنام نہ انت۔ اصل نام ”کتر چاری“ انت کہ تاں ہمودا سبچار ءسوب گت۔

۴۸۔ چاکرا و مراڑی ء”راہ اوراستی“ ءبدل ء”راہ راستی“ گشت۔ آدمگہ گشوک آن ”راہ اوراستی“ گشت۔ سردار قادر بخش ءدپتر ءتہا ہم ”راہ وراستی“ نبشتہ انت۔ چونایا ہم بلوچی راہبند ”راہ وراستی“ نیگ انت۔ پمیشاما ہنچو نبشتہ گتہ۔

۴۹۔ ملا اللہ یار محمودانی ءاے بند ءرا ”حمل نالی مس صاحب اقبال ات“۔ گشت چاکرا و مراڑی ءاے بندشہ سرانہ گشت۔ سید خان ساجدی او سردار

قادر بخش و دپترانی تہا ہنچو نبشتہ انت کہ مانبشتہ کتہ۔

۵۰۔ اے بندہ را بالاج و ملا اللہ یارے گشت۔ دگہ کس ء نہ گشت نہ کہ دپترانی تہا
نبشتہ ات۔

۵۱۔ چا کر او مراڑی ء ”شواننگ مال“ ات۔ گشت۔ ملا اللہ یارے ”او مر بزدار“ ء
او مر بزه کار“ گشت کہ معنائے لحاظ ء رد بیت۔

۵۲۔ چا کر او مراڑی ء ”رود سوراب“ ء بدل ء ”زرد سوراب“ گشت۔ گزیٹرے
ہم ”زرد سوراب“ نبشتہ کتہ۔ سوراب ء ہر دو جاگہ ہست انت۔ بلئے سردار
قادر بخش ء سید خان و دپترانی تہا رود سوراب نبشتہ انت۔ سہراب جت ء او باد
گانی ملک تاں رود سوراب ء انت ہمیشا مارود سوراب نبشتہ کتہ۔

۵۳۔ اصل نام ”نغر ماگئے“ انت۔

۵۴۔ چا کر او مراڑی ء کوٹ خضدار ”بدل ء“ لکت خضدار“ گشت۔ وہدے
کہ سید خان ساجدی ء گھنگ انت کہ اے ”کھنڈ“ خضدار انت۔ آہی دپترے
تہا اے جاگہ ءرار میزاں وارنگ ات کہ واننگ نہ بوت۔ اللہ یارے ایشرا کوٹ
گشت۔ سردار قادر بخش و دپترے تہا اے بند نیست انت۔ خضدار ء کوٹ
خضدار ہم ہست انت۔ ”لکت خضدار“ ہم ہست انت ء ”کھنڈ خضدار“ ہم
ہست انت۔ چیا کہ خضدار کوٹ احمد زئی آنی بوتنگ ء خضدار شہرے زمین ء

ملک ہم ہماہانی انت ہمیشا ما کوٹ خضدار نبشتہ کتہ۔

۵۵۔ اللہ یار ء ”جنوری ء وڈ“ ء بدل ء ”جنوری ء بھٹ“ گشت۔ وڈ شہ راستی

ء نزیک تر انت ہمیشا ما ہے زرتگ۔

۵۶۔ ملا اللہ یار ء بالاج ء اے بند نہ گشت۔ و ہدے کہ چا کر ء سید خان ء اے

یات ات۔ گل خان نصیر ء اے بند نبشتہ کتہ ء گزیر ء ترجمہ ہمیشی وڑ انت۔

۵۷۔ درہائیں گشوک آل اے بند گشت بلئے مانا ء مطلب اش شری ء گشت

نہ کت۔ دپترانی تہا ہم ہے وڑ نبشتہ انت۔

۵۸۔ ملا اللہ یار محمودانی ء ایشرا ”سیر گاہاں تاں وکاب ء ریک ء“ گشت۔

سنگت آنی صلاح ہما ہی نبشتہ بیگ ات کہ ماہر ز نبشتہ کتہ۔

۵۹۔ اے بند تہنا سردار قادر بخش میروانی ء دپتر ء تہا ہست ات۔ ء بالاج ء

یات ات۔ دگہ کسن ء نہ گشت۔ گل خان نصیر ء وتی کتاب ء تہا ”چھاتی“ ء

بدل ء ”کارچاپ“ نبشتہ کتہ کہ بیخی روانت۔

۶۰۔ اللہ یار ء اے بند ء راچوش گشت ”موسیٰ جوتاں سیاہ گری کوہ ء“ چا کر ء

گشگ انت کہ اے ”مولئی جوتاں سیاہ گوڑی کوہ ء“ انت۔ بالاج ء اللہ یار ء

وڑا گشت بلئے ”موسیٰ“ ء بدل ء ”مولئی“ گشت یے۔ سید خان ء دپتر ء تہا

ایش ء دیم ء دگہ شمیر نیست انت۔ چیا کہ گواران زئی آنی ملک تاں مولئی ء

ہست انت ہمیشا ”مکوی جو“ ء راراست لیکھ آں۔

۶۱۔ اللہ یار ء ایشرا ”تاں ہما بندانی پد ء جو ء“ گشت کہ ردانت۔

۶۲۔ اے بند جہنا بالاچ ء گشت بلئے آہی ء ”تیوہ“ ء لہز ماں نہ کرت۔ سردار ء
دپتر ء شہ ما زرتگ ء ہمے راست انت۔

۶۳۔ چاکراومراڑی ء چوش گشت ”مخشت یے مٹ ء پہ زرتک نوجوان ء“

۶۴۔ اللہ یار ء بالاچ ء اے بند نہ گشت ء نہ کہ سردار ء دپتر ء نبشتہ ات۔ چاکر ء
یات ات ء گزیٹر ء ترجمہ ہمیشی راست بوگ ء شہوتی ء دنت۔

۶۵۔ اللہ یار ء اے بند ء ”نیلی ء بیل“ ء بدل ء ”نیلی ء نیل“ گشت۔ وہدیکہ
چاکراومراڑی ء ”نیلی ء بیل“ دپگال گت۔ گزیٹر ء ترجمہ ء تہا ہم ”نیلی ء
بیل“ انت۔ ”نیلی بیل“ کور ء کہنیں ہنکین یے نام انت۔ ہمیشا راست
ہمیش انت۔

۶۶۔ اللہ یار ء ”دب مار آپ“ ء بدل ء ”جوئے مار آپ“ گشت۔ کہ رد
انت۔ مار آپ ء کہنیں جونہ بوتنگ وہدے کہ ”دب“ ہست انت۔

۶۷۔ ملا اللہ یار محمودانی ء اے شیر چوش گشت۔

حد ڈن ء تاں ملک توتک ء

برنغاڑ جو یے دات ایوکا

بند اللہ یار ء نہ گشت۔ تہنا چا کر ء گشت۔ گزیٹر ء ایشی ترینک
 تا اے۔ اللہ یار ء سید خان ء اے ہر چاریں بند نہ گشت آنر
 اڑی ء ایشان ء ہنچور دے سر اگشت کہ ہے رد ء سر اگزیٹر ء انگریز
 ل انت۔

اللہ یار ء اے بند چوش گشت۔

”مند حاجی تا کنور عالی ء“

ردانت۔ چا کر ء گشتگین سردار قادر بخش میروانی ء دپتر ء نبشتہ ء وڑ

شمیر ء پھر تیج

☆۔ یات کن ات ہماوشیں نوبت ء و ہداں کہ ہرنیمگا سٹیل ء سواد، ایمنی ء
آسودگی ء اولاک تاچی ات کہ آروچانی زہیر چوشیلین کارچ ء دل ء لگت
انت۔

☆۔ دل زرانت پہ آروچ آنی کتہ آں و ہدے سبز ء سارتیں نغاڑ ء گواٹگریں
ماڑی آں او مر میر و (۱) ء حاکی ات ء ماہناز آہانی بی بی ء بانک ات۔

☆۔ ہماوشیں نوبت ء ایمنیں روچاں ہزار تازیں ملک بجا رخان و دی بوت کہ
شپ ء روچ طیبہ ء گلام آنی بد ا ات ء دانی آنی دست ء دل ء ماٹ ء لولی ء
نازینک آنی تہا ات۔

☆۔ شہوشی ء گل ء بالیں ہے لوگ ء ہر سندی آنی تہا آرا رودینگ ء مزین
کننگ بوت۔ ملا ء عالمیں اُستاد آں آرا قرآن وانینت ء زانت ء سر پدی
وات۔

☆۔ آوڑ حال ء آسراتیں روچ تنت کہ آہی ماٹ ء آراد ہوزر شان کت ء
پر آہی سرگشت ء دگہ داد ء حیرات بہر گت ء بشکات۔

☆۔ اے شادا نیں نوبت او مر میر و ء وڑکتی ء ہر نو دی ء نوبت ات کہ مُلک ء
تہا ہر تک ء آسودگی ء بے گی ات۔ سٹیل ء شکار آنی روچ تنت۔ میٹہ ء مرا گاہ

عُ بورتاچی ات۔

☆۔ آروچ او مر میرو ع راہ اری ع شاہ سواری ع روج تنت کہ آ قوم ع سردار ع
مُلک ع کماش ات۔ کہ چپ ع راست ع آ ہی بیم ع ترس ع داد ع دہش آنی جار
ات۔

☆۔ آپہ براہوٹک ع آسن ع دیوال ع پلن یے ات۔ براہوٹک ع نام ع تو ارماں
تاریخی دپتراں نقش انت کہ بے نام ع گنا میں ٹک یے نہ انت۔ آشہ نامی ایس
کمبر زئی (۲) آنی میر حسن خان (۳) ع اوبادگان انت کہ گہرام ع ابراہیم
(۴) ع پسایندگ انت۔ کہ حاکمیں قریش آنی حمزہ (۵) ع عباس ع دعا گرتگیں
انت کہ پہ حق ع انصاف ع نام اش در آر تنگ۔

☆۔ گونائی نہ لشکر ع سلاہ بندیں فوج ع کمی ات نہ کہ مال ع گنج ع بخت ع۔ آ ہی
کپتگیں مُلک آنی تہا ہم ایمنی ع سبیل ع شاد کامی ات۔

☆۔ آشہ ہر نیمگ ع پراہ درین ع بیم دہیں کلات ع تہا وژ حال ع ایمن نشنگ
ات کہ جد گال (۶) ع جاموٹ (۷) لشکر ع ناگتیں اُرش یے آرت۔

☆۔ اے لشکر ع تہا میر چھٹا ع سارونی لشکر، بیلہ ع کتر ع گورانی جاموٹ لشکر، شہ
کچھی ع پانچ ع ہور کپتگیں لشکر ع جام زئی ع ہتاچی لشکر گون اتنت۔

☆۔ شہ بیلہ ع بگرتاں وڈھ اور ناچ ع جد گال آں براہو آنی سرا آس گور تہ ع

حال انت کہ دیم اش پہ سوراب داتنگ و پیداک انت۔ اے ناگتیں حال اش
اومر و سرکت و گشت اش کہ۔

☆۔ براہو آنی سردار و ملک و میر توئے۔ برتگیں ملک و مال آنی پدترینوک تو
بوتگئے۔ تی تمردی و سر مچاری و سر براہو تراچو پیر و زیات کشت۔

☆۔ جدگال لشکر گوں پیلہ ایں چن و لانچ و سلاہ بند انت و سر بوتگ۔ ہر
جا کہ براہو ٹک و گوں دپ کچنگ براہو آں اودا پہ مردی جنگ داتگ۔ و پشت
نہ داتگ اش۔

☆۔ گوں جدگال آنی ارش آرگ و حال و اشکننگ و اومر براہو ہرم کچنگ و
گوں میروانی آں جنگ و پڑ و شنگ و پہ سر مچاری جنگ یے داتگ۔

☆۔ یک پلو اجٹ و جدگال تننت و دوہمی گور و میر واڑی آنی سر مچاریں پیر و
ورنا تننت کہ یکہ دوہمی و راتل دیان تننت۔

☆۔ اے بلاہیں کشت و کشار و تھا اومر براہو گوں براٹ آں کشتگ
بوت۔ جدگال آں اومر و نغاڑ کلات گپت اودا ہم کشت و کشار کت۔ کلات و
میری و زالبول آں کلات یلہ دات و پہ دیم تک انت۔

☆۔۔ اے کشت و کوش و تھا ہالہ (۸) و سد مرادیں پٹ قلندر براہو (۹) شہ
درستان پیر کشتگ بوت کہ یک نمیرانیں نوبت یے گوں آہی گار بوت۔

☆۔ اے خون چھکیں روج ء گرگین (۱۰) ساڑی نہ ات ء نہ کہ پہوالیں
سماٹیل (۱۱) جنگ ء گوں ات۔

☆۔ اومر براہو ء لوگی بی بی ماہناز ء ہے جنگی دریسو ء درگت ء وتی کسان
سالیں پنج بجارخان ء رازرت ء چوپر پر کنوکیں مرگ ء گشے بال کت ء شت
پشنگ (۱۲) ء سربوت۔

☆۔ مہنازشہ پشنگ (11.A) ء خواجہ سیدان ات کہ آہی سیال ء آریز ہمودا
تنت۔ آودا تاں ہرودہ سال ء کساس ء نشت تنکہ بجارخان گیش ات ء مزن
بوت۔

☆۔ یک روج یے بجارخان وتی ماٹ ء را پہ ارمانی گشت کہ نامداریں
اومر میرو ء رادژمن آل جت ء کشت۔ ڈن تا سوراب ء براہو ملک ء راش
پشت ء جت۔ چشمیں جاگہہ یے نہ گواہیت کہ جدگال ء نہ دزشتہ ء اشتہ۔
جدگال آنی اے باج برگ ء سوب کنگ یک سیاہنک یے کہ منی دیماش
مشنگ ء منی سراس جہل کنگ۔

☆۔ منی براٹ ء براٹ ٹک ء ہم قوم شہ ہنکین آل بے ہنکین بوتنگ انت ء
دراں ڈیہہ انت۔ ء مے حال ء سرادلپد رد ء گمیگ انت۔

☆۔ احمد ء مہراب (۱۲) سیوا ء ملک (۱۳) ء انت ء سماٹیل کوہی ماں کوہاں

کپنگ و ہدے کہ مینگل (۱۳) نوشکی ءِ ڈل ءِ یاہ آپ آنی پشت ءِ ہتنگ
انت۔ گرگیں پہ او مر ءِ پیر ءِ گرگ ءِ جھگانٹ۔ ہے وڑا ہالہ ءِ ٹو ہو (۵۱) ءِ را
منی چمرو کیں پٹ ءِ مرک ءِ گم آں پر و ہتنگ۔

☆۔ سیال ءِ آریزان ءِ اے ٹو ہیں گم ءِ بے واک گتہ ءِ آشہ وت ءِ ہچ گت نہ
کفت۔ من چشیں جاوے تہا ادا نوں تا دیر انشت نہ کنیں ءِ وتی پٹ ءِ کار پدانی
پشت ءِ رویں۔

☆۔ من ہچ وڑا وتی دژ من آن ءِ وتی گلزمین ءِ سرا پہ سرکی گردنگ ءِ نیلیں ءِ
رویں گوں آہاں جنگ دہیں ءِ شہ دل آنی بنداں ساہ آن اش کشیں۔ شہ
عاجزی ایں زند ءِ پہ مردی مرگ گہتر انت۔

☆۔ من وتی پٹ ءِ پیر ءِ گرگ ءِ سوراب ءِ جو ءِ راشہ دژ من آنی حون ءِ
پر کنیں ءِ نغاڑ ءِ راشہ دژ من آنی جون ءِ ساریں۔

☆۔ بی بی ماہناز ءِ سجار خان ءِ ہر منا کیں گپ آنی اشکنگ ءِ پد دژا نینت کہ
وتی سلاہ آں بزور ءِ سوراب ءِ روگ ءِ چن ءِ لانچ ءِ بہ کن۔

☆۔ سوراب ءِ کرگز گور اں برو بلیے شپ کن برو ءِ وتی پٹ ءِ دوستدار ءِ گمزد
گلام گوشو ءِ جست ءِ بکن کہ نغاڑ ءِ نشتہ۔

☆۔ گوشوئی نشانی آں یات کن تنکہ ہجہ بیارے یے آہی گوش چوکو ہی پس آنی

گوش آن دراج انت۔ سر ۽ مود يے چو کو هي بزانى موداں باز انت۔ ۽ بالاد ۽
 شه وتى همسر و آں برز تر انت۔ دست ۽ ۽ جگ آنى شش شش موردانجگ
 انت۔

☆۔ توشه اے نشانى آں وتى اے دوستىں گلام ۽ رادر به گنج ۽ ۽ بجه بيار ۽ په
 چير کائى ۽ سو گهى آرا وتى دل ۽ حال آں به دے ۽ وتى آهگ ۽ مول ۽ مراد ۽ به
 کش۔

☆۔ هرچ شکور ۽ صلاح يے که آتر ادنت توها و ژا به کن ۽ په جنگ ۽ گر انيس
 ساہت ۽ وتى براث ۽ براہندگ آں ۽ پيسرا حال دے ۽ جم کن که تى کو پنگ
 بنت۔

☆۔ بجار ۽ اللہ ۽ نام گپت ۽ یک ۽ جہنا ۽ په بے تواری ۽ سو گهى سوراب ۽
 شت۔ جا گہ يے آچوميا ۽ پکیر انى ۽ ۽ جا گہ يے جو مار گرو کيس جو گى آنى ۽ ہنر
 کنان ۽ سر آپ کنان ۽ بازار ۽ تہا سر بوت ۽ نیم شپ ۽ ديوال يے ۽ پشت ۽
 شپ ات تنکہ بانگواہ بوت۔

☆۔ سہب ۽ روژنائى ۽ آہى چم آن ۽ اينگر آنگر شانک دات ۽ ماٹ ۽ کشتگىں
 نشانى آنى سر مردم آن ۽ چاران ۽ تپاساں گت کہ نوکى شه لوگ آں در آياں ۽
 ديم په ڈگار ۽ کيلنگ آں روژگاننت۔

☆۔ آہی چم آں گوشو؎ را دیست کہ گوک یے گون تنت ؎ یہ لنگار کنگ ؎ رو رگا
 ات۔ کتمیں گستاگزین (۱۶) ہم رو گات۔ آہی ؎ ماٹ ؎ کھٹکیں نشانی آنی
 سرا گوشو؎ را بچہ آرت ؎ شہ گل ؎ پاد اتک ؎ کو کار کنان ؎ دیما یے شت۔

☆۔ گوشو؎ بجار ؎ دیما اومری رنگ ؎ گونا پ ؎ را بچہ آرت ؎ آہی ؎ را دست ؎
 دیم کت ؎ وت ؎ را شنک یے جت ؎ شہ گل ؎ ہوئس یے کت۔

☆۔ گوشو ملک بجار ؎ آہگ ؎ مول ؎ مراد ؎ سر پدات ہمیشا آہی ؎ وتی دوستیں
 واز دار ؎ رازرت ؎ دیم پہ کوہاں شت ؎ ہما وڑا گزین ؎ پنت ؎ سوج دات یے۔
 ☆۔ گزین ؎ گشت یے کہ تو ہماں گوں ملک بجار سوراب ؎ تنک ؎ بہ نند ؎ ملک
 ؎ سرا چو کی بہ جن ؎ پاسوانی بہ کن۔ من روین ورگ ؎ چرگ ؎ دگہ کارانی
 بند و بست ؎ کنیں۔

☆۔ من چہ اداں چوشکاری ؎ سرا پ کنانا مار آپ ؎ ریں ؎ پہ بے تواری ساریا
 گرگین ؎ ملک بجار ؎ سر بوگ ؎ حال ؎ دین۔ گرگین پدا پہ ٹو ہو ؎ ہالہ ؎ حال
 آن بارت کہ آپہ ملک بجار ؎ سک زہیری انت۔ ؎ ہر روچ مازگ بند انت۔
 ؎ براہو در ہاپہ جگال آں دنٹاں دزش انت۔

☆۔ گوشو؎ بجار ؎ آہگ ؎ حال گرگین ؎ سرکت کہ آہی ؎ گیو دغان
 (16.A) جو ؎ آپ ؎ آہی مستاگی دات ؎ پہ براہو آں بجار ؎ شہ جگال آں

بیر گیری و چن و لاج و حال دات۔

☆۔ ملک بجا و سوراب و آہگ و وشی و براہو ٹک و زاکاراں شاہکامی و گل کت و پھوال، گوال و بخت آن گل و شادہ کت۔ آہاں وتی رمگ و بگ آنی حیاں و چکاریلہ دات گول لٹ و چوگان آن پہ مڑ و لانک بست۔

☆۔ رئیس آنی ملک و رک و ہم شہ جنگ و پیسر بلاہیں شادہ یے کتہ و پد اہر کس و ہر نیمگا پہ جنگ و لاج اٹنگ و مردم آنی نز آرنگ و تیکہ۔ گوشو پہ قوم و حال دیگ و گرگین، سائیل و پشاہتنگ آشہ ہرم و چو مستیں لیڑہ و گج و دپات و پہ بیر گیری و تلو سگات۔

☆۔ گوشوشہ وشی و شاہکامی و زمین و دیمانہ ات و چپانا جدگال آنی بازار و شت آہاں و ہکل کت یے۔

☆۔ آہی و شہ وتی جدگال و ازدار و ڈگار و اہنداں وتی بہر لوٹات۔

☆۔ گول ہکل گ و شہ جدگال آنی میتنگ و ہلک و مستر کہ نام یے شکرات، دراتنگ ات و پیدا ک ات۔ گوشو و ماں دل و گشت کہ دژمن یے شرماں دام و کپنگ۔

☆۔ نزیک و ڈگارے و بست و بنا میر بجا گول سلاہ بندیں سنگت آن وت و راٹپینگ ات کہ کس و راگمان نہ بوت کہ لشکرے اسپنڈ و پشاہ چیرانت۔

☆ - شکر و پدا جد گال آنی مردم پہ گرونا کی شہ وتی کوٹ و کلات آں دیم پہ
ڈگاراں ایر چان تنت -

☆ - وہدے کہ آوتی کشمکیں ڈگار و پالیزانی سراسر بوت انت تہ بجا رگوں
مردم آں شہ بست آنی تہا چست بوت وتی سنگت آن و گوانک جت و گشت
کہ

☆ - بیات کہ مرچی بیر گیری و مراد پورا بوت گ - مروچی منی سور و روج
انت کہ شہ دژمن و خون آں من وتی دستان رجین ایں -

☆ - چینکس و ہدانت کہ من پرے ساہت آں زندگی بوتگ اول کہ شہ وتی
ہنکین و جٹ و جد گال آنی ہنڈال آں درکنیں -

☆ - ہر دیں کہ من وتی برات و آزیزان و توار پر جت تہ میر و مزن جگر بھجب
انگ انت - چہ درستان ساری ٹو ہوگوں کمان و کاٹاراں جد گال آن و ہکل
کتنگ آہی و پہ بے انانی شد یگیں گرک و وڑا پڑ و دور گتہ و چوز ہم جنیں کابلی
ٹرک (17) آں ہلمہ آر تنگ و کاٹارے مانشاناں گتہ -

☆ - آہی پختا ہاگہ چومزار و گرنندانا در آتک و درکاں دیانا دژمن و سرادور
کنان ات -

☆ - آہی رندا گوشوگوں وتی برات و بیچ آں ماں پڑا دور گت و دژمن و راسگر

بیچ کننا ات۔ آہی براٹ گزین وتی زہم و شہم دیان ات و چونر مزار و دودستی
مضان ات۔

☆۔ شہ دگہ دیم یے و گر بندانا حاجی سوپک (۱۸) گوں شیلیں سگار و ترندیر
کمان و ارش کت و شہ ہر نیمنگ و جدگال آن و کڑ نبی گڑنگا ات۔
☆۔ کشت و کشار و اے دردنا کیں ندارہ و را کہ گوشو دیست تہ دل یے رجم
شت۔ کوکارے کت۔

☆۔ بس کن ملک بجار! سر زیادتی این کشت و کوش آن بندکن۔ کہ نوں
سری تو او مری پیر پتنگ و جدگال ات بے پد کتنگ۔
☆۔ آہی ملک بجار و را پہ سلامتی دیست و کشت۔ شکر انت کہ تو سلامت
ئے۔ تو براہو قوم و سردار و آہی سر و تاج وے تو گاریں خون آنی بیر گیر
براہو آنی شان وے۔

☆۔ تو کشتگین و مریگیں سرانی نشانی وے۔ اگاں راج و پھاگ و سر و بندنگ
لوٹ وے گڑاوتی و ز برادر و براہندگ آن جم کن۔ پہ احمد و مہراب و گلہ
کن۔ گر گین و ٹوہورا ہم بہ لوٹا بیں۔ مار آپ و کوہاں مال چاریں سُمائل و
نہ لوٹ وے مہ لوٹ کہ شہ جنگ و خرس و دلترکت انت و ایوکا گردیت۔

☆۔ آدگہ مزاریم آن پہ مزن جگری جٹ و جدگال آن و ہنچو تا چینگ چوک

مزار، تیران ۽ تاجپیت۔ نوں ہم آ جدگال آنی سراجنگ انت۔

☆۔ گواران (۱۹)، حاجی ۽ صلاحی (۲۰) گوں وتی وتی سلاہ بنداں، میران

(۲۱) گوں وتی جلمب زئی آنی لشکر ۽، ہالد (۲۲) گوں وتی لشکر ۽ بازیں

نغاڑی (۲۳) آں پدادیم گوں جدگال آنی کوٹ ۽ ماڑی آں گت۔

☆۔ جنگ ۽ دوہمی تڑب ۽ کہ بجارخان ۽ دیست کہ آہی پٹ قوم ۽ سرچاریں

ورنا جدگال آنی پدامید ان انت۔ گرگیں گوں بے حسابیں جنگول آں، ہالہ

گوں براٹ ۽ سیال آن ۽ ٹو ہو وتی سیاہکارنا میں بور ۽ سوار، سلاہ آں شانانا پھ

جدگال آنی ہلک ۽ بازاراں چولوڑ کننا ریان انت تہ آہم ہرم گپت ۽ دزکان

یے دات۔

☆۔ ہیا کن بجارخان! تاں بیلہ ۽ ڈل ۽ پٹ آں جدگال آن ۽ پادمال کن ۽

ملک ۽ ملک آن اش دست آں کن کہ اصل ۽ اے میروئی جند ۽ کت بوتگ

انت کہ جدگال آں چیر جنگ انت۔

☆۔ ملک ۽ میراٹ آن ۽ کٹرگا پد براشین ۽ سنگتیں جنگول آنی نیام ۽ بہر کن ۽

پہ میروئی کٹھکیں ملک آن کس ۽ رانا زامہ کن۔

☆۔ شہ حاران ۽ نوشروانی آنی نامداریں سرچار ملک دوستین ۽ بہ لوٹ ۽ بیار

(۲۴) کہ گمیگ ۽ ملورانت۔

☆۔ ہے پیا میرو ۽ نزیکیں سلا ہی گوارا آن ۽ سو پک ۽ ہم دل ۽ بدار کہ چم اش تراسکت انت (۲۵)۔

☆۔ ہنچو ڈرگوشیں نغاڑی (۲۶) آنی ہم خیال ۽ بدار کہ سہب ۽ بیگاہ تی خدمت ۽ انت ۽ آہانی پنج سد ۽ لشکر تی جنگی سنگت بوتگ انت ۽ نونوں ہم پرتز سراں ندر کھت۔

☆۔ زنگی ۽ سہراب کہ شہ سیاہ پادانی مزن گواتان انت ہم تی جنگول بوتگنت۔ بلاشک کہ شہ جدگال آن انت (۲۷) بلے آہاں شہ، بستگ انت ۽ گوں تو ساہ اش بستگ۔ آہانی ہم چم نونوں تراسکت انت۔

☆۔ حال احوال آں پد بجار خان ۽ پہ آسری جنگ دیگا ہر نیمگا پہ لشکر آنی جم کنگ ۽ نپر کت۔

☆۔ سری لشکر کہ جدگال آنی پشت ۽ دراتک۔ شہ نال (۲۸) ۽ دراتک ۽ گوں یوسف نامیں جدگال (۲۹) ۽ لشکر ۽ دیم پہ دیم بوت۔ ۽ شہ نال کھور ۽ جنان تاں گرک ۽ ہزار گنجی (۳۰) ۽ جدگال آن ۽ پرش دیان یے کت۔

☆۔ نون شہ چپ ۽ راست ۽ کمک کاریں لشکر جم یو آن ۽ سر یو آن اتنت ۽ شہ مند (۳۱) ۽ بگرتاں پورآلی (۳۲) ۽ لشکرانی نیام ۽ جنگ ۽ گرسندانی توارات۔ وڈھ ۽ اورناچ آں ہم جدگال پشت نہ کپت انت تاں کہ ٹپی ایں ڈیڈار ۽ را

براہو لشکراں وتی سند گرت۔

☆۔ چوناه بجار ء حد کتر چاری ات کہ تچک ء تاں کشاری (۳۳) ء

ڈکیت انت۔ غرودراحتی زر بار ء حدے تاں بیلہ ء لکت (۳۴) ات کہ اے

حد ء عمیر اصل ء عمیر ء سر وکی ء عمیر وائی آنی کتکین بوتگ انت۔

☆۔ آہانی دگہ حد ء عمیر آدگہ نیمگ آں چوش تنت۔ سر کولواہ ء حد تیر تچ ات۔

رتچ ء سند ء گوارانی دمب ات ء بُرزائی ء ہنگول ء کور ات کہ تاں اودا عمیر ء

تبر آنی ڈکھ آنی نشان ہست انت۔

☆۔ چدغ بالا براہو ء جہل ء دمگال جدگال ء حد بندی منگ بوت ء بازیر

بخشش یے بجار ء ہماں بہرگت۔ نال ء شکر گالیں حمل (۳۵) ء رامیر ء نال

بخشش کہ پیشتر آ عمیر وائی ملک آنی نایب ء اسپ پال بوتگ کہ ہر ماہ آ ہی

راہست من جبہ ء توہنگ داتگ تے۔

☆۔ بُزداریں اومر (۳۶) آ ہی مال آنی شوانگ ء نندہ (۳۷) گوک آنی

گوال بوتگ۔

☆۔ وڈ، گریشہ ء گجر (۳۸) ملک دوستین ء پہ جنگی وند ء بہر ء پرانی ورنائیں

نکا دینار ء خون ء ہر جاں دیگ بوت انت (۳۹)

☆۔ یوسف ہو تک ء نچ عمیر (۴۰) راگوں ملک آں ابید نامی ء منصب

ہم دیگ بوت۔ آشہ وڈھ تا وہیر غ شہ دراکالہ تا سرکت ء میروانی ملک آنی
نایب زورنگ بوت۔

☆۔ بجار ء جیوا (۴۱) ء نیم تا سوراب کنور ء، پارکوئی جوتاہر ماگئے ء ہشتر
چاریں سہراب ء را بہر دات۔

☆۔ ورنائیں مہراب ء رامیر بجار ء کرخ، چکو تا زیدی ء باغبانہ (۴۲) ء ملک
ء میراث دات ء کبر ء احمد ء راشہ مستونگ ء کھڈ کوچہ ء تا خضدار ء نیامی دمگ
ء کپتگیں ملک دیگ بوتنت۔

☆۔ جیری کہن تا جوری ء ڈن ء، خیسن ڈون ء تاں دشت ء کندگ ء،
گیو دغان تا خلکنا کھنڈ ء لاکوریان ء تاں چھڈ ء دمگ (۴۳) ء کپتگیں ملک
ء ملک واجہ ء گرگین ء ڈرک ء بہر ء دانتنت (۴۵)۔

☆۔ ایوکا سائیل کہ جنگ ء گون نہ ات شہ میراث آں بے بہر بوتگ۔
☆۔ ملک آنی بہر ء بانگ ء روچ ء گرگین ء لشکر پُشتنگ ء ہر کس جتا جتا
بوتگ۔ میر بجار ء آہی ٹگر آنی سرا آہی ء راسرداری داتگ ء پھاگ بتگ ء
شہوت جتا تگ۔

☆۔ ہالہ ء ٹوہو ء رامیر ء شہ کپتگیں ملک ء میراث آں اے حساب ء بہر
داتگ۔

شہ زیارت گاہاں تاکہ توتک ء نیم شہر ء

شہ روشن آپ ء تاں کہ جبرمی زک ء

شہ میران جو ء تاں کہ گر گٹ ء

شہ سیرک ء تاں کہ او اب ریک ء (۳۶)

شہ گبریک ء تاں کہ سلام بیک ء (۳۶)

شہ جہلاوان ء تاں کہ واشکی ریک ء (۳۶)

☆ - سراوان (۳۶) او مر میرو ء سرداریں بیچ ء شاہ بیک (۴۷) ء رادات -

☆ - شہ دشت گوران ء تا چھاتی (۴۸) ء حد ء او شہ سرومہ سنگ تمار آپ ء

کوہ ء میر بجار ء زگر مینگل آن ء زیادئی دات چیا کہ آہاں مزنیں رنج ء

نارزائی ء پدوتی سیالی ء رانوک کنگ (۴۹)

☆ - چمروکیں میر بجار ء شہ حاران تا گزی ایں کاسنگ ء کور ء لوپ ء حاجی

سو پکت ء بہر دات - ء مؤلتی جو ء بگرتا سیاہ گری کوہ ء تزن دین ء کور جو زہم جنیں

بجار ء گواران ء بخشات (۵۰)

☆ - آہی ء گوئندان، صلاحی ء رائے مت زرتک ء رادات - حالہ ء را توتک ء

نیم تا کوہ گاجی ء ہو کانی ء ہشتی دمگ دات -

جلمب زئی آن ء ابید شہ آہانی بہر ء چیرک یے زیادئی دات -

☆۔ آدم (۵۱) ء میر ء سہر چیل ء کلغلی مُھٹ تاں نیلی نیل ء مُلک آن ء

دات۔

☆۔ میران ء راسردار بجار ء لا کوریان ء مُلک گوں پڑیں جو ء بخششات۔ ء مار

آپ دمب ء دمگ تاں ہنارتزگی ء زیرک (۵۲) ء رادمیگ بوت۔

☆۔ وفاداریں گلام گوشو ء را آ ہی حق ء جہت ء ڈن ء دمگ تاں تو تک ء حد

ء ء نغا ء جو یے ایوکا دیگ بوت۔ ء سنگ سوراب تازنگی گھٹ، انجیرہ کور

تازہری ء پت ء کونڈاری لٹ ء ملکیں ڈگار ان ء گوشو ء آ ہی براٹ گزین ء

ہوریا جنگی بہر دیگ بوت انت (۵۳)

☆۔ گذشہ کچنکیں ملک ء ڈگارانی بہر او بانگ ء میر بجار ء جار جت کہ شہ

مروچی ء وفاداریں گوشو ء زہگ ء براٹ ء سیاد ء قوم ء جندی مردم شہ میروانی

آنی گلامی ء آ جو ء آ ذات انت۔ اے جار جارے نہ انت بلکہ بجار ء لہز آنی

قول انت۔

☆۔ بجارا و مروچونائیں مردے نہ انت بلکہ آ پھاگ ء ولجہ ء براہو قوم ء میر ء

میروانی راج ء پیر ء زیارت ء جاگہ ء انت۔ آ قوم ء سردار ء خان، بیرانی

گر وک نکسانی نغمو کیں سخی یے کہ رامی دہترانی جہانمدار انت۔

☆۔ آ ہی کچنکیں ملک ء دراجی ء پینادشہ اے میراٹ ء شتری ء زانگ بیت

مستونگ و کھڈ کوچہ و بگرتا مند حاجی (۵۴)، پداتاں روشن آپی
 سر آپ و شہ اواریں بگرتا عالی کنور، شہ جاہوتا ہنگول و کشاری و در
 یں خان و کتکین انت۔ ابید شہ ایشاں میر بجا، بیلو و مالی و سنگ
 بہ انت نال و خاران و راسردار و مپتا و پہ سیالی جہت و بخشاتنگ
 ہی جند و ملک بوتنگ انت۔

اے گشتن و بیان کہ ماگتگ انت پہ سوگندی حقیں و راستیں گپ
 وگ و دراج اش مان نیست انت۔

اشارگانی بیان:

۱۔ اوامر، میر و خان براہو میر وانی و پنج ات کہ سوراب و نغاڑ کلات و وجہ و براہو
 ملک و حاکم ات۔ شہری داستان و تھا ”ڈن تا سوراب“ و پراہ و دراجیس
 دنگ و را ”براہو و ملک“ کشمگ بوتگ کہ بنجاہ یے نغاڑ بوتگ۔ بی بی ماہناز،
 اوامر براہو و لوگی و ملک بچار براہو و ماٹ ات۔ اوامر براہو اوامر و براہو و باروا
 سرجمیں حبر و حال دیمابنت۔

۲۔ پنجگور و کلات و تاریخی حاکم میر کبر رئیس بوسوار و کہول آہی نام و سر
 کبرزئی کشمگ بوتنت۔ کبرزئی آنی گڈی نامی ایس مردم سردار میر ایلناز
 خان کبرزئی بوتگ کہ آمیر احمد کبرئی و پنج ات۔

سردار میر ایلناز خان کبرزئی و کہول پدا آہی نام و سرا ”ایلنازی“ نام کپت
 انت۔ آہی نامی ایس پنج یے کہ تاں چیزے و ہد کلات بلوچی“ و خان بوت
 سردار میر کچھی ایلنازی ات۔

۳۔ ہنچو کہ شہر کشیت، میر حسن خان، شہ اوامر میر و براہو و پیرک آن ات
 آخوند محمد صدیق و وتی تاریخی کتاب ’اخبار الابرار‘ و تھا میر حسن خان و نسب
 نامہ چوش نبشتہ گتہ۔

” میر حسن بیچ میر گہرام بیچ میر

ابراہیم بیچ میر زرک بیچ میر کبر

بیچ سعد بیچ او مر ء بیچ حمزہ “

بھجور ء ہم میر کبر رئیس ء نسب نامہ ہست انت کہ ماوتی اے رد ء دومی کتاب

ء تہا بشتہ گتہ۔ اے نسب نامہ ء رد ء میر حسن خان ء نسب نامہ چوش انت :-

” میر حسن خان رئیس بیچ میر گہرام رئیس

بیچ میر ابراہیم رئیس بیچ سردار کبر رئیس

بیچ سردار زہرور رئیس بیچ میر سعد رئیس

بیچ سردار میر او مر رئیس بیچ میر یو رئیس

بیچ میر حمزہ رئیس بور سوار “

بھجور ء کبرانی وت ء راشہ ہے میر حسن خان ء بادگان گشت۔ میر حسن ء

بارواسر جمیں گپ ء رپ ء سر ء بن دیماترا بیت انت۔

۴۔ گہرام، میر ابراہیم رئیس ء بیچ ات۔ بچارات اشارہ نمبر ۳ ء حسن خان ء

نسب نامہ ء تہا۔

۵۔ بزاں شہ عرب آنی قریش پسایندگان ات۔ بلوچ شاران ء ہے ردزانتی

انت کہ آقریش انت۔ ء محمد صلعم ء نا کو حضرت امیر حمزہ ء پسایندگ آن

انت۔ چوش کہ میروانی شاردیم و پھی بند و تھا براہو میروانی آن و حمزہ و
 اوبادگ کشیت انت۔ اصلا اے روایت یا کہنیں گپ شہ سندھی تاریخ و
 تالان بوت۔ سندھی تاریخ و سرفارسی زباں و ہشتہ اس کتاب ”تحفۃ الکرام“ و
 تھا آ ہی گوں پری و دوستی بوت۔ و پت و اب بوت کہ پدا ہے پری و
 لاپ پر بوت و شہ پری و چک و بلوچ و نسل و بندات بوت۔ رندانی بلوچی
 شاری تھا ہم آ ہان و ت و را امیر حمزہ و اوبادگ کشنگ :-

”ما اولادوں میر حمزہ و“

”وہدے کہ اے یک دروگیس و بے بنیادیں حمرے کہ بے تاریخی
 پت و پول و تالان کننگ بوت۔ شہ اسلامی تاریخ و اے ثابت انت کہ محمد صلعم
 و نا کو و قریش آنی سردار امیر حمزہ و راج نریں چک نہ بوت۔ بلئے بلوچ و وڑیں
 بے علمیں راجے و تھا پخشیں گپ یے و تالان بوگ مزنیں حمرے نہ انت۔
 رندانی ہج نسب نامہ یے و تھا حمزہ نامیں مردے و نام نہ بیت بلکہ علمش رومی
 نامیں مردے و نام و تاں سر بیت اوشتیت بلئے پدا ہم آ ہانی شاعری آ ہان و
 امیر حمزہ و بادگ کشیت انت۔ و آ پہ و تی دروگیس قریش بوگ و سراپہر بند
 انت۔ گڑا اے بارو امیروانی قوم و رامیار نیست اگاں آ امیر حمزہ و و بادگ
 بوگ و سراپہر بہ بندانت چیا کہ آ ہانی نسب نامہ تاں حمزہ نامیں مردے و روت

عسر بیت۔

مکران و رئیس قوم و نسب نامہ آنی تہا میر حمزہ و نام کثیت انت کہ
وتی نوبت و یک ٹوہیں دمنگ یے و حاکم و یک فوجی کماندارے بوتگ۔ شہ
رئیس قوم و بوگ و سبب و کلات و خان آنی نسب نامہ ہم تاں میر حمزہ و روت
سر بیت۔ ہمیشا خان احمد یار خان بلوچ و یک دو جاگہ آں وتی ذات احمد زئی
و راشہ او مان و آ و کیں قریش نبشتہ کتہ کہ سردار خان گشکوری و وتی تاریخی
کتاب ”بلوچ رئیس اینڈ بلوچستان“ و تا کدیم ۷۶-۷۷-۷۸ و سرانہشتہ کت کہ
خان و گشگ سرد سرد دین و و روگیں گپ یے و:-

”شہ سئی اس تاریخ و پیر احمد

زئی آنی پیرک شہ قوم رئیس و

گشگ بوتگ انت۔“

بلوچ وتی اے تاریخی سر مچار و نامدار و باروا شری و سر جمی و نہ زان
انت۔ کہنیں بلوچی شاری بازیں قوم آنی باروا کہ حبر و حال کنت تہ آہان و
میر حمزہ و و بادگ کشیت انت و آہی نام و آہی دلاوری و سر مچاری و سر اپہر
بندیت۔ و نجلور و دمنگ و گچک، پر و و زامران و پیرین آنی کتہ و داستان
آنو درگت و جاگے جاگے حمزہ و نام گرگ بیت کہ گوں دژمن آں جنگ یے

داتنگ و لشکرے گتہ و سیستان و ہم شتنگ۔

سیستان و کہنیں تاریخ و تہا سے حمزہ آنی نام کنیت۔ نامدار ترس م
 حمزہ سیستانی و نام و نامدار انت بلئے آہی ذات و قوم زاننگ نہ بیت۔
 سیستان و رئیس قوم و لشکرے و بدخشان و چترال و سرا اُرش آرتگ کہ ایڑ
 سروک حمزہ نامیں مردے بوتگ چیا کہ اُرش کنوک و چترال و را گرو کیس لشکر
 رئیس قوم و بوتگ ہمیشا مئے خیال و آہی سرو کیس حمزہ ہم رئیس یے بوتگ۔
 چترال و سرار رئیس آنی حاکمی و را امیر تیمور و پل ات و رئیس آن و بدخشان و
 دمگ آں گلنیت۔ یک بلوچ قلم کارے اختر بلوچ و عبثہ گتہ کہ بلوچ آنی
 حمزہ و قبر بادغیس و انت بوت کنت کہ میروانی و دگہ رئیس آنی نسب نامہ آنی
 حمزہ ہے حمزہ رئیس بہ بیت۔ بلئے پکائی و گوں مردم، بے تاریخی ثبوت آں چ
 گشت نہ کنت۔

۶۔ جدگال:۔ یک جتائیں ریگ و قومے نہ بوتگ۔ اے نام اصل و
 جٹ گال، بوتگ کہ بلوچی زبان و ”جت گال“ و ”جدگال“ و گالوار و کشگ
 بیت انت۔ سیلی و کچھی و ایشرا ”بغداں“ ہم گشت بلئے اصل لہز جوگال و
 ”جدگال“ انت۔

جٹ سندھی آن و گشت۔ و گال بلوچی لہزے کہ گپ و را

گشت۔ ”جٹ گال“ ء معنا ہما مردم کہ جٹ آنی زبان ء گپ جنت یا جٹ
 آنی زبان یے زُرنگ۔ اے نام ہما بلوچ آن ء پر کنگ بوتگ کہ وتی زبان
 اش شموٹنگ ء سندھی زبان اش زُرنگ۔ اے نام شہ کہنیں نوبت آں سندھی
 زبان ء گپ جنوکیں بلوچ آنی سراہنچو ٹنگ کہ اے نام ء جتا میں ٹک یے
 جوڑ بوتگ۔ اے وہدی جدگال قوم ء مردم ایرانی بلوچستان، مکران، لس بیلہ ء
 کراچی ء ہست انت۔ جدگال آنی تھا ہم دگہ بازیں ٹک جوڑ بوتگ انت۔
 لہمیں ٹک آنی زبان پدا بدل بوتگ ء بلوچی بوتگ بلئے ذات اش انکتہ جدگال
 انت۔ اے شہ اصلی نسلی بلوچ آن انت۔ کیشتری اش شہ ایران ء رئیس قوم ء
 انت۔

”جدگال“ وتی قومی نام ء سبب نام ء چوش گش انت :-

”دشتیاری بلوچ آنی یک لوگ یے ء مردم آں
 وتی دو سیادان ء گشت ء شہ کشت ء گشار ء
 بھر گیری ء خرس ء چہ اوداں لڈ ات ء کراچی
 ء ملیر ء شت ء نشت انت کہ پدا شہ اودا
 سندھ ء توکی دمگ آں شت انت

آنگر تاں چار پُشت آں نشت انت۔ ہنجی
 پُشت ۽ کر دے مردم آں پہ وتی پت ۽
 پیر کی ملک ۽ میراث ۽ سیادانی پد
 جنگ ۽ پدا دشتیاری ۽ آتک
 انت ۽ دمپر ۽ سندھ ۽ نہ شت انت۔
 چیا کہ سندھ ۽ آہانی زبان بدل بوتگ ات
 ۽ جٹکی بوتگ ات۔ پمیشا ہندی بلوچ
 آں آہان ۽ جدگال ۽ نام دات کہ معنایے
 ”جٹ آنی زبان ۽ گال کنوک“۔
 ایرانی بلوچ فارسی زبان ۽ اثر
 ۽ سبب ۽ ”ٹ“ گشت نہ کمت پمیشا
 جٹ، آہانی زبان ۽ ”جٹ“ ۽ ”جد“ ۽
 توار ۽ دنت۔ ۽ جٹگال شہ آہانی دپ ۽
 ”جٹگال“ ۽ ”جدگال“ بیت ۽ در کثیت۔
 چوش تاریخی پیا جٹکی زبان گشوکیں بلوچ
 آن ۽ جدگال ۽ نام پر بوت۔ گوں وہد ۽

گوزگ ۽ ھور اے نام پہ ھما سندھی آں
 ھم کشنگ بوت کہ آ بلوچستان ۽ نھنگ
 انت۔ سندھ ۽ نندوکیں سندھی ۽ راجدگال
 کشنگ نہ بیت۔“

۷۔ جاموٹ قوم کیشتر لس بیلہ ۽ کواہنگی دمگاں نھنگ اے قوم تاریخی
 جہت ۽ شہ مکران ۽ رئیس قوم ۽ انت ۽ کچھ ۽ تاریخی رئیس حاکم میر عالی هوت ۽
 کہول ۽ انت۔ مکران گزیٹر کلاچ ۽ رئیس آنی باروانبشتہ کنگ ۽ درگت ۽
 رئیس ۽ جاموٹ آن ۽ یک کشیت انت:-

”رئیس قوم مُلک ۽ تہا مستریں قوم انت
 اے تیوگیں کچھ ۽ نجکور ۽ تالان انت۔ شہ
 پیشکان ۽ رو برکتی تیاب ۽ دیم ۽ بگرتاں
 کہ مکران ۽ باہو ۽ دستیاری ۽ اے قوم
 نھنگ۔ آشہ دمگ ۽ آدگہ بلوچ آں
 شرف دارتریں انت ۽ راجی جہت ۽ وت ۽
 راشہ آدگہ دُرہائیں نکت آں مُزتر لیکعت
 آگھ لس بیلہ ۽ جاموٹ آں سک

ز یکی دار انت و آہان و شہ و ت و زان

انت و حساب کن انت۔“

جنگی یا سندھی لہز ”جاموٹ“ اصل و ”جام ہوت“ بوتنگ۔ چیا کہ

سندھی مردم کیشتر ”ت“ و ”ٹ“ گشتت پمیشا ”جام ہوت“ و لہز سندھی گالوار

و تہا ”جاموٹ“ گشتگ بوتنگ۔ ”جاموٹ“ یا ”جام ہوت“ و را سندھی آل

پہ کچ و حاکم آل کار بستگ۔ و ہداں کچ و حاکم آل گوں سندھی آن مزین

باپاری و راجی سیالداری بوتنگ انت۔ اے حاکم آن و ایرانی آل ”رئیس

ہوت“ گشتگ و سندھی آل جام ہوت“ گشتگ۔ آہاں کچ و نامی ایس حاکم

میر عالی ہوت“ و را ”جام عالی ہوت“ و بدل و آری جاموٹ گشتگ۔ ایٹی

گواہی و ثبوتی و سندھ و صوفی شاعر شاہ لطیف بھٹائی، سچل سرمست و غلام محمد

خانزئی و سندھی شازی دنت انت۔ سندھی زبان و لہز جام ”حاکم یا سردار و را

گشتت۔ اے سر حال و سراماتی کتاب ”ایک نظم ایک تاریخ“ و تہا گپ

جنگ۔

زانگ لوٹیت کہ شہ و ہداں کچ و مکران و باپاری و راجی سیالداری گوں

سندھ و نامی ایس شہر و بندر بھمبھور، دیبل، لاہیری و ہندوستان و راجپوتانہ و

دمرگاں بوتنگ و کاروان آنی کاروان آل باپاری و و آ کتنگ۔ اے رو و آ

درگت و بلوچ آنی سداں مردم سندھ و ہند و شنگ و جہہ بند بوتکننت و ہے وڑا
 سداں سندھی و دگر راجپوت اتلنگ و مکران و شنگ انت۔ ہے باپاری و راجی
 رو و آ و آسر و رئیس عالی ہوت و لاڑیں پنج رئیس پنوں یا بقول سندھی آں
 جام پنوں ہوت و سا نکبندی گوں بھمبھور و سستی و بوت۔

تاریخ و ہے نوبت و رئیس ہوتاں یا جاموٹ آں بیلہ و سراہم حاکمی
 کنگ۔ اے ہما نوبت انت کہ رندانی بھڑیں سردار میر چا کر خان رند سیوی و
 کز و گوزاں حاکم ات و چا کر ماڑی و شنگ ات۔ کہنیں بلوچی شاری اے
 بار و اچوش و س ایت:-

”میرزا اعظم خان ات جہلاتا سچ و کبر انت
 ڈھا ڈر و میران، ماں نلی سندھ و او مر انت
 بیلو و عالی ہوت و سیوی و چا کر انت“

۸۔ ہالہ، حاران و پنجگور و ہالہ زئی قلندرانی آنی بن پیرک انت۔

آ میرا و مر براہو و براٹ قلندر براہو و پنج ات۔ قلندر براہو، جنگ و پد قلندرانی
 ٹک و بن پیرک بوت۔ آ اے جنگ و ٹرسیں سر مچارے ات کہ شہ دُرستان
 پیر جنگ بوت۔ جنگ و گڈ سراہالہ و آ نہی براٹ ٹوہورا جنگی خدمت آنی
 عوض و زیارت گاہ، ٹوتک، روشن آپ، جیبری ڈک، جوئے میران، گرگٹ،

سیرک، اداب ریک، گبر ریک و سلام بیک و ملک و ملک دیگ بوت۔ اسے جاگہ مرچائیں کلات، خضدار و حاران ضلع آنی تہا انت۔ میر بجار براہو و تاکہ زہگ بوگ و سبب و آرا حاران و دگہ میراث ہم دیگ بوت چونکہ شہری داستان و گڈ سرا کشگ بوتگ۔ آہاں پداوتی جہلا وان و ملک آن و گوں و تی سیال آں بدل و بہاکت و عشت و و تی حاران و ملک آنی سرانشت انت۔ ہالہ و اوبادگ و پسایندگ کہ ہالہ زنی کشگ بنت حاران و نجور و نندانہ۔ شہ و تی پٹ قوم قلندرائی و نوں سستگ انت۔

۹۔ قلندر براہو، میر او مر براہو و براٹ و میر و براہو و بیچ ات کہ براہو جدگال جنگ و بندات و جدگال لشکر و دست و گوں و تی براٹ او مر براہو یکجا گہ کشگ بوت۔ قلندر و سروکی و مز و کیس لشکر پدا "قلندرائی" و نام و نام کپت۔ آ قلندرائی قوم و بن پیرک بوت۔ جنگ و گڈ سرا کہ براہو و آ ہی جنگی سنگت آں جنگ کٹ ات و شہ جدگال آں دست کچنگین ملک و میراث و را بہر کٹ و قلندر براہو و جنگی و نڈ آ ہی بیچ ہالہ و ٹو ہو و دیگ بوت و آہاں پہ قلندر و و کہ چکت و پدی آں تو تک و میراث و ملک یلہ دانت کہ تنے و ہدی گوں قلندرائی آن انت۔ قلندرائی سردار لوگ لے و ہدی ہم ہمار سنگیں میراث و سر تا تک و جہہ بند انت۔

۱۰۔ گرگین براہو، میراومر براہو، قلندر براہو، براٹھ میرو براہو، پنج ات۔
 آہی جنگی سنگت و نزیکیں مردم و سانده پداپہ گرگینانی و نام و نام کپت انت۔
 اے لہزنوں گرگناڑی کشتک بیت۔ جنگ و سوب کنگ و پد جنگی خدمت
 آنی عوض و گرگین و درک و راوارماں گیو وغان، خلکنا کھڈ، لاکوریاں، جھڈ
 و برزی دمگ، جیبری کاریز، جنوری، خیسن دُون و بڈ و دشت و ملک و جنگ
 بوت۔ تنے و ہدی گرگناڑی ہما ملک آن و ورنگا انت۔

۱۱۔ سُمائیل شہ رئیس قوم و ذکر تک و ات کہ سوراب و کشتک ات۔ آکوبی
 پہوال یے ات و مال چاری یے کت۔ براہو میروانی آنی زامات ات۔ آ
 گوں جنگ و چوپاں گون نہ ات و مار آپ و کوہاں مال یے چارینت۔
 کشتک کہ براہو میروانی آنی سیال بوگ و سبب و میر بجار آراپس آنی
 رمگ یے بجا رکت و دات تنک و تی گذران و پت کنت۔

چد و ساری میروانی و ذکرانی نیام و بلاہیں مڑے بوتنگ ات کہ
 سُمائیل گوں و تی لشکرے و گوں میروانی آں جنگ دات۔ آہی لشکر و نزیکی
 مردم آہی نام و سراپہ سُمالانی و نام و نام کپت انت۔ اے جنگ و تہادشت
 گوران و مینگل آں ذکرانی گمک کت کہ چریشی میروانی گوں مینگل آں
 دشتی بوتنت۔ پلے پدا براہو جدگال جنگ و درگت و میروانی و مینگل و ش

بو تنگ تنت۔ زانگ بیت کہ ہما کہنیں جو سک ء سبب ء سُمائیل گوں براہو
میروانی آں جنگ ء تہا ہور نہ بوت۔

اے رد ء سمالانی آں یک دگہ واقعہ یے گشت کہ سُمالانی آنی جنگ ء
گوں نہ کپنگ ء سبب بو تنگ۔ آہانی گشنگ انت کہ یک روج یے گپت گپت
ء تہا میر بجار سُمائیل ء گشت کہ ”زاما ث راج یے نہ انت“۔ بس پر یے شگان
ء سُمائیل ء جو سک ء جت۔ ء آ گوں براہو آن تاں دیر ء ہور تور نہ بوت ء نہ
کہ جنگ ء تہا بہرے رگپت۔

جہلا وان گزیٹر ء تہا سُمائیل ء را میر و خان میروانی ء براٹ گشنگ
بو تنگ کہ رد انت۔ میر و خان ء سُمائیل دُورا دورائیں نوبت آنی مردم انت
سُمائیل میر بجار براہو ء ہم زمان انت و ہدیکہ میر و، ملک بجار ء پیرک انت ء دود
پشت پیر انت۔ ایشی ابید میر و قوم ء براہو میروانی یے و ہدیکہ سُمائیل ذگر قوم
ء مردم یے اور شہ رئیس قوم ء انت۔ ہاں البت نسل ء خون اش یک انت بلے
براٹ نہ انت۔

A۔ ۱۱۔ پُنگ، انو گیس پُشین ء و ہدی فارسی نام ات۔ پُشین ء انو گیس نام ہم
رَد گرگ بوگکا انت۔ بُنی نام ”پُشین“ انت کہ کہنیں تارخ آنی تہا انت۔
ایرانی بلوچستان ء سرحدی شہرے ء نام ہم پُشین انت۔ پُشین ”تُرک آنی

کہنیں ذات یے و نام بوتنگ۔ خُرک ذات پشن و مُلک بوگ و سبب و پشن و دمگ و راتارخ و تہا "پشنہا" کشگ بوتنگ۔

۱۲۔ احمد، قوم و ایلتازی رئیس یے ات۔ گوں وتی نچ مہراب و کھول و مردم آں میر کبر کھدائی و سروکی و براہو میر وانی آنی مدت دیوک ات و جنگ و گوں ات۔ شہ کلات و ایلتازی خان آنی کھول و ات۔ شہ چیزے و ہداں کلات و خانی شہ میر کبر رئیس و کھول و پچ گرگ بوتنگ ات پمیشا پرے منصب و دست گرگ و ہا ترا میر احمد ایلتازی گوں وتی نچ و نزیکیں مردم آں جنگ و تہا گوں یوت۔ آ کبر کھدائی و لشکر و تہا حساب ات۔ آ ہی نام و سرا "احمد زئی" نکت جوڑ بوت کہ تنے و ہدی کلات و خان آنی نکت انت۔ جنگ و گڈ سرا احمد و راشہ مستونگ و کھڈ کوچہ تاں سر خضدار و ملک دیگ بوت۔ ہے جنگ و سوب و آ سر و میر احمد ایلتازی و را پدا کلات و خانی و منصب دست و کپت و سن 1666 و آ بلوچ آنی خان بوت۔ براہو جگال جنگ و تہا براہو نک و جنگی اتحادی بوگ و سبب و آ را براہوئی خان کشگ بوتنگ۔

ہما سال و کہ میر احمد خانی و سر انشت پدا ہما سال و تہا آ ہی و خانی وتی زہگ میر مہراب و رادات۔ میر احمد یک مژادار، سر نچار و تر سندن تہیں مردے بوتنگ۔ آ ہی و شہ وتی خانی و ساری، خانی و نوبت و خانی یلہ کنگ و پد ہم

وتی دژمن آن ء نہ بخشات۔ آہی ء کلات ء کر ء گور اں دگہ ہج وڑیں حاکی
 ء زورا کیں سرداری ء بالادستی یے نیشت۔ آہی ء کلات ء یک بلا ہیں لشکرے
 جوڑکت ء میر کبر کھدائی ء را کہ ایلتازی آنی سانگ بندآت۔ اے لشکر ء
 کماندار نامینت۔ تنکہ ایشرا منلک ء دیمپانی فوج یے بہ ناہیت۔ آہی ء گوں
 کموک یے لشکر ء مستونگ ء سرا اُرش آرت ء مغل حاکم آغا جعفر ء را پرورش
 دات ء مستونگ گپت کہ پدا مغل آں وتی بے عزتی ء بیر ء گرگ ء کلات ء سرا
 اُرش آرت۔ بلے میر احمد ء ادا ہم مغل آن ء پرورش دات ء مغل لشکر دیم پہ
 کندھار ء جست انت۔ سخی ء باروزئی آں گوں جدگال آنی اواریں لشکر ء
 تاں پخت یے سال اے جنگ ء راداشت بلتے نیٹ گوں میر احمد ء صلاح اش
 گت ء پدا ایمن بوتنت۔ میر گل خان نصیر ء زبان ء میر احمد ء 1695 ء واجہ
 حداء وتی مال گت۔۔ خان میر احمد خان ایلتازی ء نسب نامہ تاں کلات
 بلوچی ء اولی خان میر کبر رئیس ء چوش انت:-

”خان میر احمد خان ایلتازی پنج میر ایلتاز خان
 ایلتازی پنج سردار کچی خان ایلتازی پنج
 سردار میر ایلتاز خان کبرزئی پنج میر احمد
 کبرزئی پنج میر قیصر خان کبرزئی پنج میر

سورو کبیرزئی پنج میر احمد خان کبیرزئی

پنج میر کبیر خان رئیس بوسوار حاکم کلات بلوچی۔“

آہی پنج مہراب خان آہی جنگلی خدمت آنی عوض آ کرخ۔ چکو،

زیدی آ باغبانہ آ دمگ آں ملک دیگ بوت کہ تنے وہدی اے جاگہ آنی
ملک آں ایلتازئی رئیس کنگ آ ورگا آنت۔

میر مہراب خان وتی سر مچاریں پٹ خان میر احمد ایلتازئی آ مرک آ

پدکلات آ خانی آ سرانا دینگ بوت کہ اے عیسوی سال 1666 آ آگڈی ماہ

تنت۔ آ تاں 1667 آ اخیر آ کلات آ خان آت۔ آ شہ کلات آ خان آنی تھا

یک ڈنگین آ ملو نکیس خان یے آت کہ دلاوری آ مزن جگری آ وتی مت و ت

آت۔ وہدے کہ سندھ آ کلہوڑہ حاکم شہ مغل بادشاہ آ یاگی بوت آ شہ سندھ آ

جست آہی آ خان مہراب خان آ راپہ کلہوڑہ حاکم آ دزگیری آ نپرکت۔ اے

واقعہ آ را آ خوند محمد صدیق آ وتی فارسی کتاب ”اخبارالابرار“ آ تھا اے رنگ آ

نبشتہ گتہ :-

”میاں نور محمد آہی براٹ داؤد خان

کلہوڑہ ، چغتہ (مغل) بادشاہ آ

یاگی بوتنت آ لکت ات آ کوہستان

(بلوچستان) ء دیم اش کت شاہزادہ
معزالدین ء کہ ملتان ء ات میر مہراب
خان ء پر مات کہ آہی ء رادز گیر بہ کنت۔
مژاداریں خان ء لشکر کت ء کرخ ء
چکو ء رہادگ بوت شہ آ نیمگ ء
میاں نور محمد ء داؤد خان کلہوڑہ ہم
کرخ ء چکو ء سر بوت انت۔ آہاں میر
مہراب خان ء گشت کہ مارامہ دار ما ایران
ء رواں۔ مژاداریں خان ء درلینت کہ
شاہزادہ ء من ء نہ جلنگ ء حکم نہ داتگ
نیٹ دوئیں نیمگانی مژائی بوت۔
میر مہراب خان شہید بوت۔ آرا شہ
شہ وتی لشکر ء نیمگ ء تیرے مان
آتک۔ تاں دو سے روج آں میر
مہراب زندگ بوت۔ آخوند محمد صالح ء
را کہ آہی وزیر ات لوٹ ات یے ء

وصیت گت یے کہ احمد خان ء عبد اللہ
 دوئیں منی بچ انت بلئے آہان ء
 حاکی ء مہ دئے ات میر کبر منی
 مزین برات ات میر سمندر آہی
 مزین بچ انت ہماہی ء را حاکی ء
 منصب ء سرا ناوینگ بہ بیت -
 خان ء وصیت ء روء خانی میر سمندر
 ء را وینگ بوت۔ پختہ بادشاہ ء کورو
 ء کراچی ء دمگ شہ کلہوڑہ آن بچ
 گیت ء میر مہراب خان ء حون ء
 جاگہ ء احمد زئی آن ء دات۔“
 (بلوچی ترینک شہ میر گل خان نصیر ء کتاب
 ”تاریخ خوانین قلات“ ء۔)

میر مہراب خان یک بھڑین ء دلاوریں مردے ات۔ گشت کہ
 ہنچیں بختاورے ات کہ گجام کار ء یا جنگ ء تھاگون بہ بوتیں تہ سوب الہی
 ات۔ آہی پٹ ء سخی ء باروزئی آنی نیام ء بازیں مر ء جنگ بوتنگ تنت کہ

کیشتریں جنگ آنی باج باروزئی آں بُرت گڈی جنگ ء چن ء لار
 ات کہ میر احمد خان ء را صلاح دیگ بوت کہ ایشی تہا میر مہراب خان ء را
 زوریت گوں۔ اے باروا آخوند محمد صدیق وتی کتاب ”تاریخ الابرار“ ء
 چوش نبشتہ کنت۔

”میر احمد خان ء شہہ جد گال آں باغبانہ،
 خضدار، کرخ ء چکو آنی گرگ ء پد گوں
 باروزئی آں مرگ ء انجام بست۔ ہر وہ
 جنگ گوں باروزئی آں بوت انت کہ
 شانزدہ جنگ آنی تہا باروزئی ء سوب کت
 ہبہمی جنگ ء فیصلہ نہ بوت۔
 ہر دو لشکر ٹھی بوت ء پدی گشت
 انت۔ ایشی تہا میر احمد خان ء آہی
 وکیل آخوند محمد صالح ٹھی بوت انت ء
 آزاد خان نوشیروانی ء پیرک میر ابراہیم
 خان جنگ بوت۔ کتو وہدء رند
 میر زنگی رئیسانی ء میر احمد خان ء را

دز بندی گلت کہ اے چڑا ہر دیں
 تو گوں باروزئی آں جنگ و انجام بست
 گڈاوتی بیچ میر مہراب و ہم بزور گون و
 دیما بیارے بلکہ خدا و آہی گام آن و
 بختاور گت و سوب قسمت و بہ بیت۔
 پدا و لجه و لشکر گت و شہ بولان و
 درگ و دیم پہ سیوی و شہ۔ شہ
 دوہمی نیمگ و ماں سیوی و باروزئی
 آنی نایب سید صفا و سید بنی گوں
 وتی لشکر و ساڑی تنت۔ گوں آہاں
 ابید وتی لشکر و رند، ڈومبکی، مگسی،
 و کچھی و دگہ بلوچ ہم گوں تنت۔ و
 گوں مہراب خان و میر احمد خان و
 لشکر و دیم پہ دیم بوت انت۔
 سید صفا و سید بنی دوئیں ناڑی
 گاج و نزیک و شیخ کئے نامیں جاگہ

ء شہید بوت انت۔ شہ باروزئی
 آنی لشکر ء بازین یے جنگ بوت۔
 آہاں پرش وارت ء میر احمد ء میر
 مہراب سوب مند بوت ء ملک
 ء واتر بوت انت۔“

چوش میر مہراب خان ء دلاوری ء مزین تالہی ء کلاتی لشکر ء جنگ
 کٹ ات۔ میر مہراب ء اشراپی ء مزین ہندی شہ ہماشکت ء ہم پدڑ انت کہ
 خان بلوچ میر نصیر خان دومی ء ادیرہ ء سراجنگ۔ شکت ء سرانہشتہ ایں بیت
 چوش انت:-

”آں صفدرے کہ بود سرور بلوچ

احمد زئی نژاد و شاہنشاہ کامران

محمود جدامجد و مہراب باب او

ہر یک بہ رتبہ میر بلوچ وشہہ زمان“

۱۳۔ سیوا ء ملک کلات ء راکشنگ بوتگ۔ وہداں آرا کلات سیوا ء نام پر

بوتگ۔ اے سر حال ء سر جمیں حمر و حال دیم ء تاکاں بنت انت۔

۱۴۔ اے ڈگر مینگل تنت کہ براہو جدگال جنگ ء نیامی نوبت ء شہ دشت

گوران ء لڈ تنگ ء نوشکی ء ہٹنگ تنت۔ ملک بجار ذگر مینگل آن ء وتی
 براہندگ ہمیشا گشیت کہ اے شہ شاہی زئی مینگل آن نسلی جہت ء جتاننت ء
 رئیس خون ء انت ء میروانی رئیس آنی ہم نسل انت۔ ذگر شہ پنجگوری رئیس آن
 انت ء گچک ء کوچنگ ء نندوک تنت کہ سردار شہیک رند ء ہمراہی ء گچک اش
 یلہ دات ء دیم پہ کلات ء احت انت۔ وہدے کہ میر کبر رئیس ء کلات گپت تہ آ
 دشت گوران ء گوں مینگل آن نشت انت چیا کہ دشت گوران ء آ گوں
 مینگل آن اوار تنت ء زندو مرک اش گوں مینگل آن بوت ء ہما سردار ء را
 گوانک اش دات ہمیشا مینگل آنی نام اش ہم بر بوت ء آہانی یک پھلی یے
 لیکھنگ بوتنت۔ اگاں نہ خون ء بنیاد ء آ رئیس انت ء میروانی آنی ہم نسل
 انت۔ گچک ء آہانی کہنیں ہنکیں المتہ ”ذگرانی کھور“ ء نام ء ہست انت ء
 آہانی یاد گیری ء دنت۔

چو کہ ما پشت ء نبشتہ کتنگ ات کہ یک توک یے ء میروانی
 ء ذگرانی جنگ یے بوتنگ ات ء ہے جنگ ء سبب ء آوت ماں وت ء رنجہ
 تنت ء ہمیشا ذگر مینگل آن براہو جگال جنگ ء تہا بہر نہ گپت ء لڈت ء نوشکی
 ء ہٹ انت۔ بلئے جنگ ء درگت ء آہانی نیام ء صلاح بوتنگ ات۔ ہے
 صلاح ء حمیر ء سبب ء شار گشیت کہ ذگراں گوں میروانی آن وتی سیالی نوک

کتنگ۔ جنگ ء سوب کنگا پد ملک بجار دشت گوران، چھاتی، سرومہ سنگ ء مار آپ کوہ ء ذگران ء آیانی کہنیں ملک آں پدا دنت ء زیادتی ملک اش ہم دنت گوں۔ نوشکی ء ذگرتنے و ہدی ہما داتگین ملک آن ء ورنگا انت۔

۱۵۔ ٹوہو، ہالہ قلندرانی ء براث ات کہ جنگ ء گڈسرا خدمت آنی عوض ء ملک بجار ء آرا ء ہالہ ء را یکجا کہ ملک ء ڈگاردات۔

۱۶۔ گزین، گوشونغاڑی ء براث ات۔ آشہ براہو میروانی آنی بٹکی گلام آن تنت ء وفاداریں گلام تنت۔ آہانی ٹک ء نام بگاڑی ات کہ نغاڑی نکیب آنی ٹک یے ات۔ جنگ ء بندات ء مستریں پیش بندی ء بند ء بوج ء حال رسائی ء کارہے دوئیں براث آں کتنت۔ جنگ ء گڈسرا ملک بجار براہو ء نغاڑی نکیب آن ء شہ میروانی آنی گلامی ء آرات ء ہچنگ گت ء آہانی جنگی خدمت آنی عوض ء مزنیں ملک ء میراث دات۔ مروچاں نغاڑی نکیب آں وتی کہنیں ذات بدل گتہ ء موت ء راجہ حسنی ء میروانی کتنگ۔

A-۱۶۔ گیرہ دغان۔ سوراب ء زرباری نیمگ ء میگ یے۔ اے نام وہداں گیشٹگاں بوتنگ کہ مرچاں گیرہ دغان گشٹگ بیت۔ کیشٹہ، یک کہنیں بلوچی ٹک یے بوتنگ کہ مکران ء نشٹہ بوتنگ انت اے کہنیں بلوچ ٹک ء ماں سوراب ء آہگ ء نندنگ ء سن ء سال زانگ نہ بنت۔

۱۷۔ اوغانستان وهداں تُرک ءُ گردانی مُلک بوتنگ ۔ اوغان آ وهداں یک
 پهوال ءُ کوہ گردیں ٹک يے بوتنگ ۔ ءُ اوغانستان چچ ڈبھ ءُ مُلک يے ءُ نام نہ
 بوتنگ ۔ مُلک کابل، کندہار، غزنی، غور، ہرات ءُ پنجپیں کساں کسانیں مُلک
 آنی تہا بہر بوتنگ کابل ءُ ملک پیلوی ءُ تُرک آنی دست ءُ بوتنگ ءُ حاکم ءُ راج
 دوئیں تُرک بوتنگ انت ۔ وهد ءُ بلوچ شہ اے تاریخ ءُ شتری ءُ سئی ءُ سر پد بوتنگ
 انت ۔ تُرک آنی گوں بلوچ آں بازیں مر ءُ جنگ بوتنگ انت ۔ تُرک سکیں
 دلاور ءُ جنگولیس قوم يے بوتنگ ءُ جنگ ءُ تہا پہ مزن جگری ءُ سر مچاری مر ءُ اتنگ
 ہمیشا شیر ءُ تہا کابلی تُرک آنی وڑ ءُ مڑگ ءُ درور دمیگ بوتنگ ۔

۱۸۔ اے جنگ ءُ تہا حاجی سوپک ءُ تہنا وتی کہول ءُ لہتیں مردم گون

ات ۔ آہی سان نہ کتنگ ات ۔ وت قوم ءُ سا سولی يے ات ۔ آہی مردم پدا ”
 سوپک“ ءُ نام ءُ نامدار بوتنت ءُ جتا ئیں ٹک يے جوڑ بوت ۔

سوپک چدو ساری میر و براہو ءُ سروکی ءُ مڑو کیس لشکر ءُ تہا ہم گون

بوتنگ ۔ شیر ءُ تہا آرا ءُ گوارن ءُ میر و ءُ سلاہی کشنگ بوتنگ ۔ ملک بجار ءُ جنگ
 ءُ کٹنگ ءُ پدا ہی خدمت آنی عوض ءُ ”حاران تا گزی کا سنگ ءُ لوپ ءُ“ آرا

مُلک دات کہ ہے مُلک آنی پدا آشت حاران ءُ رخشان ءُ نشت سوپک
 سا سولی تنے وهدی ہما مُلک آں ورنگا انت ۔

۱۹۔ گواران شہ بُلقت جدگال آن ات بلئے ڈیہہ ء جہت ء ساسولی
یے ات۔ اے جنگ ء تہا ساسولی بُلقت گوں جدگال آں گون نہ ات انت
بلکہ براہو ء ساندہ تنت۔ آہی مڑو کیس مردم وتی جند ء کہول ء مردم تنت کہ آپدا
گواران ء نام ء پدا ”گوارانجو“ کشنگ بوتنت۔ اے بندش جنگی یا جدگالی
انت کہ معنائے گواران ء مردم“ انت۔

گواران ء آہی جنگی خدمت آنی عوض ء مولئی، سیاہ گری ء نرندین ء دمنگ
آں ملکہ دیگ بوت۔ کہ نوں ہم آہے ملک آن ء ورنگا انت۔
۲۰۔ صلاحی قوم ء میروانی یے ات بلئے شہ براہوسر دارلوگ ء نہ ات۔ صلاحی
میروانی ء نرکیس مردم ء کہول جنگ ء پدا آہی نام ء سرا ”صلاحی“ کشنگ بوت
انت۔ کسانیں ٹک یے۔ الکا پیں نام یے نہ داریت۔ ملک بجار ء صلاحی ء را
آہی جنگی خدمت آنی عوض ء ”گوئندان“ ء ملکہ دات۔

۲۱۔ میران قوم ء جلمب زئی یے ات۔ بلئے آوہداں گوں ساجدی آں
حساب بوتنگ ات۔ براہو جدگال جنگ ء تہا گرگین ء ساندہ ات۔ پیشا
گرگناڑی لیکھنگ بیت۔ آہی مردم ء کہول پہ میران زئی ء نام ء نام کپت
انت۔ جنگ ء گڈسرا آہی خدمت آنی عوض ء آرا لاکوریان ء ملکہ دیگ
بوت۔ نوں ہم میران زئی لاکوریان ء ہا ملکہ آنی سراشتنگ انت۔

۲۲۔ خالد ہم قوم و جلمب زئی یے ات۔ جنگ و درگت و آ ہی مڑو کیس
 لشکر پہ خالدانی و نام و زانگ بوت۔ پدا اے نوکیس نام پُرشت چیا کہ آ ہی
 بازیں سنگت آں پادنه داشت انت۔ رندا آ ہی مردم پہ ”خالد“ و نام و زانگ
 بوت انت نوں ہم اے ٹکت خالد گشنگ بیت کہ میروانی قوم و شلواری
 زانگ بیت۔ خالد و راجنگ و گڈ سرا جنگی خدمت آنی عوض و ماں ٹوٹک،
 گاجی کوہ و ہو کائی و ملک دیگ بوت۔

۲۳۔ نغاڑی، سوراب و نغاڑنا میں جاگہ و نکیب آنی ٹکت انت۔ پہ
 کیشتریں حال آں بچاری ات اشارہ نمبر ۱۶۔

۲۴۔ ملک دوستین شہ حاران و نوشروانی آن ات۔ شیر و تہا آ را آ ہی دلاوری
 و سرچاری و سبب و حاران و شیر و کلات گیر گشنگ بوتنگ۔ جنگ و تہا آ گوں
 وتی بچ ملک دینار و گوں ات۔ شہ مستریں لشکراں یک لشکر و نوشروانی آنی
 ات۔ آ ہی بچ ملک دینار ہے جنگ و تہا گشنگ بوت۔ کہ پدا میر بچار برا ہو و
 گریش و آ ہی حون و عوض و ملک و ڈگاردات۔ و آ ہی جند و خدمت آنی
 عوض و آ را و ڈھ و ملک دات۔

۲۵۔ بچاری ات اشارہ نمبر ۱۸، نمبر ۱۹۔

۲۶۔ کہنیں دودانی و زانغاڑی آنی گوش سچنگ تنت و کتل و نالگ

اش گوتس آں بوتنگ پمیشا آہان ء ”دُر گوشیں نغاڑی“ کشنگ بوتنگ پہ
کیشتریں حال آں بچارات اشارہ نمبر ۱۶، نمبر ۲۳۔

۲۷۔ زنگی ء سُہراب دویں شہ سیاہ پادقوم ء تنت۔ اُشتر چارینگ ء سبب ء
آہان ء جت اش کشنگ ات۔ سیاہ پادااصل ء بلفت جدگال آنی ٹکت حساب
بوتنگ۔ جنگ ء بندات ء آ بلفت آنی نیمگ ء تنت۔ بلئے پدا آہاں بلفت
آنی بالا بندی یلہ دات ء گوں میروانی آں گون بوت انت ء سُہراب جت ء
زنگی ہر دو گوں وتی جنگی سنگت آں براہو آنی نیمگ ء آحت انت ء سان اش
دات۔ جنگ ء گڈسرا ملک بجار ء سُہراب جت ء رامان جیوا، سوراب، پارکوؤ
حرماگئے ء ملک دات۔ شہیر ء تہا زنگی ء راملک دیگ ء گپ مان نیست
انت۔ گمان ہمیش انت کہ آہی ء ء سُہراب جت ء راواریں ملک دیگ
بوتنگ انت۔

۲۸.....۲۹۔ یوسف جدگال ء لشکر، شہ جدگال آنی مستریں لشکراں کشنگ بیت
کہ بندات ء ایشی تہا سیاہ پادانی مزینیں لشکرے گون بوتنگ بلئے و ہدے کہ زنگی
ء سُہراب جت سیاہ پاداں بلفت آن ء یلہ دات ء گوں میروانی آں ہم شہور
بوت انت تہاے لشکر نزور ء بے توان بوت ء براہو آنی دست ء پروش یے
وارت ء دیم پہ بیلہ ء جست۔ یوسف جدگال ء ذات زانگ نہ بیت بلئے

آء پد آہی سانده ء ہمراہیں مردم پہ نوکیس قومی نام ” ایسفانی “ ء نامدار
 ت۔ ایسفانی اے و ہدی بیلہ ء ہست انت۔ جنگ ء پد نال ء جدگال آنی
 آں ء حمل پیزنجہ ء رادیگ بوت انت کہ آہاں ہم وتی پٹ قوم بلفت یلہ
 لکت ء گوں وتی میروانی سانگ بنداں بست اش گوں۔

ہزار گنجی۔ نال ء جا گہہ یے ء نام انت۔

مند، اور ناچ ء کواہتگی جا گہے ء نام انت۔ اے نام آپی چمگ یے ء سبب
 انت چوناء بلوچی زبان ء ” مند “ آپ ء چمگ ء راگشت۔ اے جاگہ
 لکت ء گور ء انت۔

۲۔ پورالی:..... ء نزیک ء دوئیں لشکرانی جنگ بندی بوت ء ٹھی ایں
 راء جاگہ جدگال ء براہوآنی سیم سرمن گ بوت۔

۳۔ کتر چاری:..... ء کشاری پورالی ء کش ء جاگہ آنی نام انت کہ ہے
 لی ء براہوآنی سیم ء سند منگ بوت انت۔ شیر ء گشنگ انت کہ اے نوکیس
 م ء سند نہ بوتگ انت کہ ملک بجار ء گپتگ انت بلکہ اے واشہ میر ء بوت
 س میروانی آنی حد ء سیم بوتگ انت کہ پدا جدگال آں گپتگ انت ء چیر
 لکت انت۔ اے دمگ ء رو برکتی سند بیلہ ء لکت بوتگ کہ تاں اودا
 لکت میروانی آنی بوتگ۔

۳۴۔ بیلہ ء لکت ، بیلہ ء جھاؤ ء نیام ء بیلہ ء نیمنگ ء انت۔ اے لکت ء بارو ء
گشتت کہ پیشندگ ء چداں راہ ء کشگ نہ بوتنگ ء اولاک آں چہ ایے لکت ء
سرکت نہ کتنگ۔ وہدے کہ شیرین ء عاشق ء چہ شیرین ء پٹ ء آ ہی ساگ
ء رالوٹ ات گڈا شیرین ء پٹ ء ایے شرط ایرکت کہ من شیرین ء ہامرد ء را
دے این کہ اے لک ء بُریت کشک کنت۔ گشتت کہ عاشق ء تاں چلتے وہد
اے لکت ء بُرنگ ء سراکارکت ء کشک کنت۔

۳۵۔ ۳۷۔ حملت نالی ، شہ بلفت جد گال آنی بیزنجہ ٹک ء ات۔ بیزنجہ آنی
گشتگا آسے براٹ بوتگ انت کہ پٹ اش بیزن بلفت بوتنگ یکے حمل،
دومی نندہ ء سکی او مر بیزنجو بوتگ۔ شہ براہو جد گال جنگ ء ساری اے دمنگ ء
سرانوہائی آنی بالادستی بوتگ ء دمنگ ء سرداری ہم ہماہانی دست ء بوتگ۔ اے
نوبت ء بیزنجہ شہ پٹ قوم ء سستگ ء نوہائی آنی تھا حساب بوتگ انت۔ شیر
ء روء نوہائی آں پد دمنگ ء بالادستی میروانی آنی بوتگ ء شیر ء تھاہر سے ایں
براٹ آن ء میروانی آنی گوال ، نایب ء بُردار کشگ بوتگ۔ ہمیشا آہاں
جنگ ء تھاوتی پٹ قوم ء بدل ء میروانی آن ء سان دات۔ شیر ء تھا تھاہنا حمل
ء را جنگی خدمت آنی عوض ء بہر دمیگ ء گپ مان انت۔ نندہ ء او مر ء بہرانی
گپ مان نہ انت۔ اگاں آہانی بہرے دمیگ بوتگ تہ شیر ء آ بندگار انت کہ

میروانی آنی کشنگ انت کہ نندہ ء اور مرء ہما گوک آنی گورم ء پس آنی زمنگ
 جنگی بہرانی حساب ء دیگ بوت انت کہ میروانی آنی چند بیگ انت ء
 چارینوک ء خدمتگاراں ہما انت چیا کہ آہاں وت مال آن ء پہ وت پسند ء
 کچین کنگ ء ملک اش نہ زرتگ۔

ادا اور مرء نام ء سراجوڑ بوتگیں ذات اور مرائی آنی کشنگ انت کہ آہانی
 ن پیرک اور کہ شیر ء تہا آ راویر بزدار کشنگ بوتگ، بیزنجہ یے نہ انت ء نہ کہ
 بز ن بلفت ء چک ء حمل ء نندہ ء براٹ بوتگ آ شہ بندات ء اور مرائی یے
 تنگ ء چہ اور نو حانی ء پسایندگ آن بوتگ کہ گوں چا کر ء شیبک رند ء دیم پہ
 کلات ء کچھی ء نہ شنگ انت گوں۔ آہانی کشنگ انت کہ اے اور اور مرائی ء
 ماندہ ء دگہ سنگت کہ آئی جنگی ہمراہ تنت جنگ ء پدہ حالینی آ اور مرائی ء نام ء نام
 لچنگ انت ء اور مرائی یا اور اڑی بیزنجہ ہمیشا کشنگ بنت کہ اور اور مرائی ء لشکر
 بیزنجہ لشکر ء کمان داری ء جنگ ء تہا بہر زرت۔ ما اتحادی بیزنجہ آں نسلی نہ
 نسل مے نوہانی آنی اور مرائی انت کہ مے آدگہ مستریں بہر ماں نصیر آباد
 شنگ انت۔ اے ہم آہانی کشنگ انت کہ آہانی اور مرائی سردار ء شہ بیزنجہ آں
 نگ ء دہک ء بجا رہم کچنگ۔

بُر زاما یے کشنگ شموشتنگ کہ جنگ ء گڈ سراجوڑ ء نندہ

بیزنجہ آنی نام ء سرانویس ٹک جوڑ بوتنت کہ حملاتی ء نندوانی ء نام ء نامدار
بوتنت۔ حملاتی ماں نال ء نندوانی ماں جھاؤ ء نندانت۔

۳۸۔ گجر مشکئے ء میتگ یے ء نام انت کہ ملک دوستین نوشروانی ء راپر آ ہی
ہنکین ء جہت ء دیگ بوت کہ آ ہی گشتگ ات کہ آ ہی دل ملک دینار ء کوش ء
پدشہ حاران گشتگ ء نوں بہ حاران نہ روت۔

۳۹۔ ملک دینار نوشروانی، ملک دوستین نوشروانی ء ورناء لاکیں پنج ات کہ
جنگ ء تہا جگال آنی دست آں گشتگ بوت۔

۴۰۔ تیمر قوم ء ہوتک یے ات کہ یوسف ہوتک ء پنج ات کہ رخسانی آنی
تہا شہ ڈن ء آ وک یے حساب بوت۔ حاران ء رخشان دمگ ء نوشروانی آنی
نابی ء منصب ء سرات۔ شہ نوشروانی آنی نیمگ ء گوں وتی ساندہ ایں مردم
آں جنگ ء تہا بہرے گپت بلئے لشکر یے جئات۔ جنگ ء گڈ سرا آ ہی
لشکر ء دگہ جنگی سنگت ء کہول ء مردم پہ نوکیں نام تیمرانی ء نام کپت انت۔
ایے نام مرچاں لڑتنگ ء تمبر اڑی بوتگ۔ تیمر ہوتک ء لشکر گوں بیزنجہ لشکر ء
ہور ات کہ کماندریے حمل بیزنجوات ہمیشا تمبر اڑی، بیزنجہ قوم ء تہا حساب
بیت۔ ء تمبر اڑی بیزنجہ گشتگ بیت۔ پھیشا قوم بیزنجہ ء سردار، تمبر اڑی آنی ہم
سردار بوتگ بلئے چیزے و ہدا پد تمبر اڑی سردار جتا پھاگ بندگ بوت۔

الفتم نیم

ہوتک رخشانی ذات بن ۽ بیخ ۽ شہ حاران ۽ غلزئی آں بوتگ انت۔

غلزئی اصل ۽ اوغانستان ۽ ترک انت کہ چلتے پشت پیرشہ آہاں کر دیے لوگ
آں حاران ۽ اتلنگ ۽ جہہ مند بوتگ انت۔ تمراڑی آنی قومی بجاہ اورناچ

انت۔ براہو جگال جنگ ۽ داستان ۽ زو ۽ تیر ہوتک ۽ راجنگ ۽ گدسراشہ
وڈھ تاو ہیر ۽ دراکالہ تا سرکت ۽ ملک آنی نابی دیگ بوتگ۔ اے لکت،
باراں لکت ۽ راگشگ بوتگ کہ اورناچ ۽ دمگ ۽ حساب انت۔

۴۱۔ جیوا:۔ لاکوریاں ۽ زاوہ ۽ نیام ۽ روبرکتی کوہانی تہا مزنیں کوچنگ یے۔

۴۲۔ باغبانہ، خضدار ۽ نریک ۽ گور پچانی نیمگ ۽ پانزدہ میل ۽ سراسک ۽ سراس
انت کہ پرائیں ۽ آبادیں کوچنگ یے۔ باغبانہ ۽ ”شہر“ ایلتازئی آنی شہر انت
کہ جنگی خدمتانی عوض ۽ گوں دگہ بازیں ملک آں مہراب ایلتازئی ۽ رادیگ
بوتگ ات۔

۴۳.....۴۵۔ چھڈ گدر ۽ کوچنگ ۽ تہا انت۔ دڑک، دشت گوران ۽ رئیس
توک آنی سردارات کہ کلات ۽ خان کہول ۽ آہی ۽ راسرداری پھاگ ۽ پیڑن
بست چیا کہ آوہاں رئیس آنی سرداری ایلتازئی لوگ ۽ راگون ات۔ چریشی
دڑک ۽ زہر کتنگ انت۔ شمیر ۽ تہا ہم دڑک ۽ رار رئیس گشگ بوتگ کہ گور
وتی کسانیں لشکرے ۽ گوں گرگین ۽ لشکر ۽ ہور بوت۔ ملک آنی بہر و بانگ

وہداں ہم آہی ء راگوں گرگین ء اوار ملک دیگ بوت۔ جنگ ء تہاگوں
 دژمن ء آہی زہم جنی درکائی سرا بوتنگ کہ دیم پہ دیم ء مردم ء را آہی یلکین وز
 شہار بس بوتنگ۔ پمیشا شیر ء تہا آہی ء را ڈرک یک ڈھک کشنگ بوتنگ۔
 ۴۶۔ اے جاگہ در ہا حاران ء دمنگ انت۔

۴۷۔ شاہ بیک شہ زہری ء ایلتازی رئیس آن ات کہ احمد زئی خان آنی کہول
 انت۔ براہو جدگال جنگ ء تہا شہ ایلتازی آن سے جنگول گون تنت۔ یک
 یے میر احمد ایلتازی، دومی میر مہراب ایلتازی ء سومی شاہ بیک ایلتازی۔ شاہ
 بیک ء وتی لشکر شہ زہری ء نز آرتنگ ات ء گون ات۔ شاہ بیک ء کہول پدا
 آئی نام ء سرا شاہ بیک زئی کشنگ بوتنت۔ جنگ ء آسر ء شاہ بیک ء را آہی
 جنگی خدمت آنی عوض ء حاران ء سراوان ء ملک اش دات کہ شاہ بیک زئی
 ہما ملک ء میراث ء پشت ء حاران ء شت ء نشت انت۔ جنگ ء درگت ء
 شاہ بیک ء آہی مردم کبیر ء کمانداری ء مرد اتنگ انت پمیشا آہی ء را کبرانی ہم
 گشت تے و ہدی حاران ء شاہ بیک زئی کبرانی قوم ء نک انت۔

۴۸..... ۴۹۔ چھاتی، کلات ء دمنگ ء انت۔ بچارات اشارہ ۱۴،

۵۰۔ بچارات اشارہ نمبر ۱۹۔

۵۱۔ آدم شہ زہری ء موسیانی قوم ء ات۔ آہی کہول ء دگہ جنگی ہمراہ ء سانده

راپہ آہی نام ءِ سراپہ نوکیں نام آدمانی ءِ نام کپت اُنت۔ کہ تنے وہدی ہری آنی ٹک یے لیکھنگ بیت۔ جنگ ءِ گڈسرا ملک بجار ءِ سہر چیل، کلغلی ٹٹ ءِ نیلی نیل ءِ دمگاں ملک دات کہ تاں اے وہدی آدمانی ہے میراث ءِ رگا اُنت۔

۵۔ زیرک قوم ءِ محمد حسنی یے اُت آہی ءِ گوں محمد حسنی ءِ دگہ جنگی ہمراہاں یک لشکر یے اڈگت ءِ براہو ءِ کمٹک ءِ جنگ ءِ گون بوت۔ جنگ ءِ پدا آہی مکر ءِ مردم ءِ جنگی ساندہ ءِ کہول آہی نام ءِ سراپہ نوکیں قومی نام یے ”زیرکانی“ نام دار بوتنت کہ پدا محمد حسنی قوم ءِ نوکیں ٹک یے حساب بوت۔ جنگ ءِ گڈسرا ملک بجار براہو ءِ آہی جنگی خدمت آنی عوض ءِ آہی ءِ رالا کوریان ءِ مٹک لوں سیاہ آپ یے ءِ دات ءِ مار آپ دمب ءِ انا ترکی ءِ مٹک ءِ ڈگار دات۔

۵۱۔ بچار اٹ اشارہ نمبر ۱۶۔ نمبر ۲۳۔

۵۱۔ مند حاجی، منگر ءِ انت، مند، بلوچی ءِ آپ ءِ منگر ءِ راگشت۔ میر حاجی گریشہ ءِ یک رندے اُت کہ رندسردار میر چا کر خان رند ءِ خاصیں مردم یے اُت کہ شہ گریشہ ءِ گوں رنداں لڈت ءِ منگر ءِ کلات یے بست یے ءِ شت۔ اے نوبت ءِ منگر رندانی یک بلائیں بختل ءِ بجاہ یے اُت ءِ شہ کلات ءِ بگرتا منگر ءِ نیامی کوہی دمگ دُرہارندانی ہنکین ءِ جھوک تنت۔ میر حاجی ءِ وتی

ک و بن و آپ و مند یے چ کناپنت کہ مہلونک و ہمووا آپ
 و اے تیوگیں و منگ حاجی و مند بزاں و چمنگ و نام و سرانا
 و بازار و مند حاجی و کلات و چمپ شری و گندگ بیت انت

چارمی در

شیر و تاریخی جہت :-

بلوچ و بلوچستان و تاریخ و بازیں سر حال آنی سرا بلوچ و غیر بلوچ
قلم کاراں بے کسا سیں درو گیس چا چا جنگ انت۔ و گوں بلوچ تاریخ و
ناروائیں لیب گتہ و تاریخ و وانوک و شوہازوک آن و بے بنیادیں قصہ آنی
پھنا تا جنگ و اصلیں و حقیں تاریخ و رامو انی تہا گار کنایتگ۔

براہو جد گال جنگ و ایے شیر و داستان بلوچستان و تاریخ و بازیں شونگ
آن و پد رکت۔ و راستین و گواچنیں تاریخی حال آن دنت کہ چد و پیسر اندیم
و چیر بوتنگ انت یا تاریخ و چہ نابلدیں تاریخ نیسانی بستگیں دروگ آنی ہمبار
آنی چیرا چیر تر اتنگ انت۔ چو کہ براہوٹک و آ ہی نامداریں کس، میروانی آنی
تاریخی کس و آہانی نسب، براہو میروانی آنی جنگی سنگت و ساندہ۔ براہو
میروانی آنی ملکہ و آ ہی حد و سیم، میر و براہو و آ ہی تاریخی ٹاپار، جد گال لشکر و
آہانی گوں میروانی آں مڑائی، جنگ و تہا میروانی و سوب کنگ و کپتگیں
ملک و ملکہ آنی بہر و بانگ، کلات و سرا میروانی بالادستی و حاکمی، براہوئی
تاریخ و براہوئی ٹکت، رند و میروانی مڑائی، برز کوہی و درو گیس قصہ، میر و بچار

میروانی و شہ سیاہی رئیس گمنگ لونگ، میر بجار و ماں سوراب و ڈھ و ڈھ و گوں
بلوچ آں جنگ، مینگل و راو ڈھ و رئیسانی و راو ہیر و بخشائیگ، مندورند و
کوش و قصہ و دگہ بازیں تاریخی سرحال۔

براہو جدگال جنگ و اے تاریخی اس ضمیری داستان و ساہگ و ہے
درہا ہیں سرحال آنی سرائین و راستیں چار و پچار کت بیت و اے داستان
ہے سرحال آنی سرائین و راستیں آنی دروگ و فرضی قصہ آن و رد و بے بنیاد
کھیت و اصلیں تاریخ و بیان کت۔ اے تاریخی داستان و براہوئی تاریخ و
راگوں درہا میں شونگاں و تی ڈور و تھا جا کہ دانگ و پہ آ و کیں تاریخ و نہیں
آں پھریزات و ایر کت اے تاریخی دنیا و یکیں دہتر انت کہ براہو اتحادیہ
(براہوئی) و تاریخ و امانت یے گون انت۔ ابید اے ضمیری داستان و دگہ
نچ و غزہ یے نہ گواہیت کتا براہوئی تاریخ و عہد رکنگ و کت کت۔

اداما ہے ضمیری داستان و دیماداران و عہد و کتیں سرحال آنی سرحال
تاریخ و نہیں آنی یکہ و خیال آں تپاس آں:
براہوئی کت: بلوچستان و تاریخ و سراقلم تا چینوک آں بازیں سرحال میں ذات
و کت آنی سرحال کت آنی تھا گپ جنگ کہ آہانی تھا میروانی قوم ہم مان
انت۔ ملے چراہاں یکے و ہم "براہو" نامس ذات یا کت یے و نام نہ کپنگ و

نہ کہ آشہ اے کسانیں ٹکت ء نام ء سنی بوت مگ انت۔ لہتیں آں براہو ٹکت ء
 را ”براہوئی“ بشتہ ٹکتہ کہ ردانت۔ چو کہ انگریزی گزیٹر ء نیسوک آں
 جہلاوان گزیٹر ء تہا براہو جدگال جنگ ء را ”براہوئی جدگال جنگ“ بشتہ
 ٹکتہ۔ براہو جدگال جنگ ء اے شیر کشیت کہ ”براہو“ ٹکت میروانی کوم ء
 سردار لوگ ء ٹکت انت کہ براہیم ء گہرام ء اوبادگ انت کہ آشہ شاہ قریشیں
 جزہ ء پسایندگان انت (۱) براہو، اصل ء براہیم ء نیم نام بوتگ۔ کہ آہی
 پساینگ پدا ”براہو“ ء نام ء نامدار بوتگ انت۔

بلوچی سرزبانی تاریخی حالورانی روء براہیم شہ پنجگور ء نامداریں
 سرچاریں حاکم میر کبیر ء کہول ء میروخان نامیں رئیس ء پشدان بوتگ۔
 میروخان ء پساینگ پہ میروزئی ء نام ء نامدار بوتگ انت۔ میروزئی آں
 گوں جھاؤ، کولواہ ء مشکئے ء بازیں قوم آں جنگ داتہ۔ اے جنگ آنی تہا گوں
 مشکئے ء پروار گجر ان جنگ تاریخی ایں نامی ایں جنگ یے بوتہ کہ میروزئی آں
 شہ کہ لہتیں قوم آں سان کچنگ ء پدا میروزئی آنی مزنیں لشکر ء بلوچی قومداری
 راہندانی روء پہ ”میروانی“ ء نوکیں نام ء نام کش ات۔ براہیم میروزئی شہ
 ہے جنگ آں بازیں آنی تہا گوں بوتگ ء وتی قومی لشکر ء کماندار بوتگ۔
 آہی ء جہلاوان ء پروار ء ٹٹھانہ گجرانی قومی توان پروشت ء دمگ ء بازیں

جاگہانی سرامیروانی بالادستی اڈلت۔ آہی ء جدگال آنی زوراکی ء گروناکی ء سرداری آن ء شنک و شانگ لت ء میروانی آن ء جدگال آنی زور برتگیں ملک آنی و اہند ء واز دار لت۔ آہی ء سری گشتاں لشکر کشی لت ء نونڈرہ کلات گپت کہ یک جدگال سردار جلب نونڈرہ ء دست ء ات۔ اے اُرش ء تھا جلب کشنگ بوت ء کلات ء کر ء گور ء سرامیروانی آنی بالادستی بوت۔ چہ اُود ء پد براہیم ء گوں وتی میروانی لشکراں اید کہ جدگال میگ ء کلات آنی سرا اُرش کناں لت ء کپتگیں ملک آن ء میروانی آنی سرا بہر لت کہ پدا اے دز کپتگیں دمگ ”میروانی مُلک“ کشنگ بوت۔ چہ ہماں براہو میروانی آنی ”سردار“ بوت ء آہی زنی ء کھول پہ براہو ء نام ء نام کپت انت۔ جنگ کناں ء ملاں گراں اے سردار لوگ تاں سوراب ء کر ء گور اں زوراک ء بالادستی بوت۔ ء ہماں ہنکینی بوت کہ آدمگ ء ماں زہری، دشت گوراں ء کلات ء آہانی پٹ قوم ”ریمس“ پیسرا جہہ متد ء بالادستی ات ادا براہو میروانی آں شہ ”ڈن تاں سوراب“ وتی مُلک قرارداد کہ بنجاہیے نغاڑ ات۔ اے ملک پدا پہ ”براہو ء مُلک“ ء نام ء مشہور بوت۔ براہو ء چند بار واگش انت کہ آگوں حاران ء جدگال آں جنگ یے ء تھا شہید بوت۔ کہ ہما جنگ جاہ ء میروانی آں آہی زیارت جوڑکت کہ اے زیارت ء سرا شہ دُور ء نزیک آں مہلونک

پہ مراد آنی لوئگ ء شت ء آحت۔ اے زیارت پہ ”براہو زیارت“ ء نام ء نام کپنگ کہ پدا زمانہ ء پزشت ء پرشش آنی وڈالی بوتگ۔ اے جاگہ نوں ہم پہ ”براہو“ ء نام ء نامدار انت۔ گش انت کہ ایے زیارت تاں آزادخان نوشروانی ء نوبت ء ہم نامان ء سلامت بوتگ کہ شہ دمگ ء مستریں زیارت آں یک بے بوتگ۔

براہوئک ء پدا تاں چنتے سال جدگال آنی بردشت ء وتی جنگ ء را برجاہ داشت تاں کہ میر بجار براہو ء اے دراجیس جنگ ء راگت ات ء براہو ء جدگال ء سیم سرگیش اینگ بوت انت۔ براہو ء سرچاریں ٹک ء دلیریں جنگول و دی گت انت چو کہ میر و براہو، قلندر براہو، گرگین براہو، ء میر بجار براہو کہ ایش آں تیوگیں میروانی قوم ء رابلوچستان ء تہا شرف دارگت ء زہری ء نکلات ء سراپداوتی پٹ قوم رئیس ء راحاکی ء بالادستی دیاہنت کہ نیامی نوبت ء شہ آہانی دست آں حاکی شتگ ات۔

1۔ اشارگانی بیان:

۱۔ بچارات ”براہو جدگال جنگ ء شہیر“ ء اشارہ نمبر ۵

براہوئی تاریخ

دنیا ۽ تہا گیشتریں قوم ۽ مُلک آنی تاریخ ۽ سر ۽ بن پذیر نہ انت
 بلوچ قوم ۽ تاریخ ہم ہے سرپ ۽ اوشتارینگ بوتگ۔ بلوچ ۽ بلوچستان
 تاریخ ۽ گارین ۽ نلیگ تریں سر حال براہوئی تاریخ ۽ رازانگ بوتگ
 سر حال ۽ سراہر قلم کار ۽ وتی قلمی بورتا چینگ۔ چے بلوچ ۽ چے غیر بلوچ
 درستاں وڑ وڑیں لیکہ ۽ حیاں دیما آرتگ انت ۽ دروگ ۽ دراج ۽ فرضی
 وسا چیں قصہ آن ۽ چہر داتنگ ۽ نمشتہ کتگ ۽ آنہان ۽ پہ زور کائی راست
 ثابت کتگ ۽ بے سوہیں جہد کتگ ۽ براہوئی تاریخ ۽ راروچ پہ روچ ۽ نلیگ
 تر کناں کتگ ۽ تاریخ ۽ وانوک ۽ پولوک ۽ راسر ایر ۽ گمراہ کتگ۔ چہ ای
 پیسر کہ ما براہوئی تاریخ ۽ گواچن ۽ راستی ۽ رامان براہو جگال جنگ ۽ شہری
 داستان ۽ تہا بچاران ۽ پہ گیگ یے بہ کناں شر تر انت کہ ما اے سر حال ۽
 بوتگیں بے بنیں گت ۽ نبشتہ آنی سراہم چمشانک یے بہ دیان ۽ وتی وانوک
 پٹ ۽ پولوک آن ۽ پیش بہ داراں کہ مے علاقہ آں گوں بلوچی تاریخ
 چتکسیں ناروائی ۽ ظلم گتہ۔

بلوچ ۽ بلوچستان ۽ تاریخ ۽ سراؤلی گشتاں پٹ ۽ پولی کارش

انگریزی نوبت ء بناہ کنگ بوتگ۔ یک سرکاری افسرے کہ نام یے رائے بہادر پتورام بوتگ بلوچ تاریخ ء نام ء سر کتاب یے ہشتہ ملت کہ اے کتاب شہ ڈرہائیں ہشتہ کنگیں تاریخی کتاب آں شرترزا نگ بیت۔ چیا کہ پتورام ء درہائیں سر حال آنی سر اشہ وتی و ہد ء سرو گانیں ء کمائیں زائکاراں گند و نند گتہ ء سر زبانی حوال ہشتہ کنگ ء پہ آؤک آں ایشنگ انت۔ آہی ء ہشتہ کنگیں روایت سد ۱۰۰ سال آں پد ہم بلوچ آنی تہا ہست انت ء کنگ بنت۔ بلئے براہوئی تاریخ ء سر آہی ہشتہ ایں حالور بے سر ء پادیں کیاس انت۔ چوکہ گشیت :-

” روہی پہاڑ کو کہتے ہیں اور فارسی کا

”با“ بمعنی ساتھ ہونا کے ہیں۔ اسی

طرح لفظ با روہی بمعنی ”پہاڑ والا“ یا

پہاڑوں میں رہنے والا“ کے ہیں۔

چوں کہ یہ لوگ قدیم وقت سے پہاڑوں

اور ان کے دامن میں رہتے ہیں اس لئے

باروہی اور پھر کثرت استعمال سے

بروہی کہلائے۔“ (۱)

دنیا و تہاچ نام یے شہ دوزبان آنی ہوری کئے جوڑ نہ بیت۔ کہ کپ
یے یک زبان یے و بہ بیت و آدگہ کپ یے دگہ زبان یے و بہ بیت۔ پتورام
و باروہی چو کہ آوت کشیت شہ روہی و فارسی و ”با“ و ہوری و جوڑ بوتگ۔ ادا
زانگ لوٹیت کہ ”روہی“ سندھی لہزے کہ معنائے ”ڈوک“ انت و ”با“ فارسی
لہزے کہ معنائے ”گون“ انت۔ بزاں ڈوک یا ڈوک دار۔ پتورام و چریشی
کوہی“ یا کوہ نندوک و معنا زرتگ انت۔ کہ رد انت نہ سندھی و لہز ”باروہی“
معنا دنت و نہ کہ فارسی و۔ آہی و آوت دل و اے معنا زرتگ و دل و آراوش
کنگ۔ پدا کشیت کہ ہے ”باروہی“ و لہز شہ بازیں کارمرزی و لڑا تگ و
بروہی“ بوتگ۔

شہر یا قوم آنی نام آنی بارو و اے چٹ ر دیں حیاں یے کہ نام شہ
بازیں کارمرزی و لڑیت و درو شم و بدل کنت۔ ہزاراں نام آنی تہا بلکن یک
نام یے کتو و تی درو شم و بدل بہ کنت گیشتر چوش نہ بیت۔ ہمودا کہ گلہہ یے نام
یے درو شم بدل کنت اودا مزنیں سبب یے و دی بیت۔ آ سبب چوش انت کہ
یک شہرے و مردم لڈنت و روانت و شہرتاں مدت یے ہو رک و بے مردم
بیت۔ پدا مزنیں و ہدے و پد نوکیں مہلونک یے کتیت و ہداں نندیت و شہ
اے نام و گرانی دپ و سئی بیت و پداوت کشیت یے گڈا بلکن حقیں صورت

ء اصل نام ء نوکیں آرتگیں زبان ء سبب ء اولی شہر ء مردم آنی وڑ ء گشت مہ
 کنت یے۔ ایسی ابید نام آنی لڑنگ ء بدل بوگ نہ بوتگیں گپ ء سپانیں
 دروگ یے۔ ہمیشا ما اداں گوں ہتورام ء اے گشتن ء پھبر تپاک نہ کنناں کہ
 باروہی ء لہز لڑنگ ء ”بروہی“ بوتگ۔ آدگہ حبر ایش انت کہ اے نام اصل ء
 ”بروہی“ نہ انت ء نہ بوتگ بلکہ ”براہوئی“ بوتگ۔ بلوچستان ء لہز ”براہوئی“ ء
 راسدھی آں وتی لہجہ ء سبب ء ”بروہی“ کتنگ۔ ادا اے نام ء ہمیشا دروشم
 بدل کنگ کہ شہ یک دگہ زبان یے ء پے دومی زبان ء لہز ء پند جنگ ء سفر کنگ۔
 بلوچستان ء تہا بلوچی زبان ء دمگ آں اے نام ء را ”بروہی“ کس نہ گشیت
 ء سندھ ء تہا ”براہوئی“ سندھی آنی زبان ء سرانہ بیت۔

ہتورام ء اصل ء اے حیاں شہ انگریز ہشتہ کار ”میسن“ ء زرتگ ء وتی
 نام ء پیش کنگ۔ بلے اے حیاں ء لیکہ غیر تاریخی گپ یے کہ دلگوشی نہ
 کرزیت۔ میسن ء ہتورام ء ہے حیاں ء را واجہ سردار خان گشکوری ء ہم زرت
 ء ہشتہ کت کہ مرچی ہم سندھ ء مردم بروہی ء معنا ”کلات ء کوہانی نندوکیں
 مردم“ زور انت۔

(۲) بلکن واجہ سردار خان سئی نہ بوتگ کہ وہاں تیوگیں سراوان

”جیا کلات ء کوئٹہ بیگ ء“ ”کوہستان“ گشتنگ بوتگ۔ کوہستان نام ء سبب ء ہم

سراوان ء مردم آن ء ” کوہ نندوک “ لیکھنگ بوتگ۔ گڑ ابایدتہ ہمیش ات کر
کوہستان نام ء نسبت ء براہوئی آن ء کوہستانی اش بہ گشتیں نہ کہ بروہی۔
ہے پتورام سرجنان ء دگہ یک جا ہے خیال درشان کنت :-

” شہ امام آنی جنگ ء پد میر احمد

شہ مدینہ ء لڈ ات ء حلب ء

کوہتگ ء شان آن احت

او بروہ نامیں جاگہ ء جہہ مند

بوت۔ ہمیشا آہی قوم پہ بہروج

ء نام ء نام کپت ء میزان میزان ء

شہ بہروج ء بلوچ نامدار بوت

دیہاترا ہے رد ء نبشتہ کنت کہ :-

شہ جاگہ ” بروہ “ علاقہ حلب ء

نندگ ء سبب ء آ بروہی مشہور

بوتنت۔ “ (۳)۔

پتورام ء میر احمد نامین یے ء لڈگ ء واگپ جنگ بلئے نہ گشیت کہ

اے میر احمد کئے بوتگ۔ کئی چک یا پٹ بوتگ۔ ء چہ قوم یے بوتگ۔ آوت نہ

ت کہ میر احمد کئے انت؟؟ گل خان نصیر ء و قی کتاب ” بلوچستان، قدیم و
 بر تاریخ کی روشنی میں ” ء تا کدیم ۲۰ ء سرابشتہ گتہ کہ براہوئی کشت میر احمد
 آہانی سردار بوتگ۔ بلئے گل خان ء کشتگ ردانت۔ ہچ ٹک یے براہوئی
 ء شہ ڈن ء نیا کتگ گڑا میر احمد چون کتے ء سردار بوت۔ براہوئی آنی
 مردے ہم میر احمد خان ء نہ زانت ء نہ کہ آ شہ مدینہ ء احمد خان یے ء حال
 انت۔ اصلیں گپ ایش انت کہ اے در ہادر و گیس قصہ انت۔ اے احمد
 ، براہو جہد گال جنگ ء یک سر مچا رہا میر احمد خان ایلتا زئی انت کہ کلات ء
 نوبت ء اولی خان بوت کہ احمد زئی خان آنی ٹک ء بن ولجہ بوت۔ کہ
 ء راہتو رام ء تاں مدینہ ء برت ء سر گت۔

پتورا رام ء ” بروہ ” ء حیال ء را ” یادگار تا چپوشی قلات 1932 ء ء
 ک مولوی دین محمد ء ہم زرت ء ہے حیال پیش گت۔ و گہ یک کتاب یے
 منزل تین راستے ” ء نیسوک عبدالحلیم اثر افغانی ء ہم ” بروہ ” ء جاگہ ء
 وہی ” ء گوں نسبت دات ء کشت کہ لہز ” بلوچ ” ء ” بروہ ” ء لغتی معنا یک
 ۔ بلئے اے ہنچائیں چاچا انت کہ شہ تاریخ ء ناسر پدی ء آسر انت
 ولجہ آں ہمتواریں ء نز کی داروکیں وڑ وڑیں لہز ء نام آن ء مپت ح
 تہ گوں براہوئی ء بروہی ء نز یک ء جپت کنگ ء بے سوہیں جہد کتگ ک

بے مقصد انت۔

بُرز ۽ مپتیں سر جنگ همداں نہ اوشت ایت بلکہ انکتہ دیما
 انت۔ ”گو جر خان“ ۽ تاریخ ۽ نیسوک واجہ حسن علی رانا انت۔ آ واجہ ۽ ”و
 گو جر قوم یے ۽ نام کچنگ ۽ گشتگ کہ آ ہی حیاں ۽ بلکن ہے وراہہ گو جر
 و ہدے زوراک بوتگ انت ۽ وتی حاکی اش کتنگ ۽ براہوئی گشتگ
 انت۔ و ہدے کہ اداہج وراہہ گو جر نہ بوتگ ۽ نہ کہ گو جر ۽ حاکی بوتگ۔

شہ ملتان ۽ واجہ نور احمد خان فریدی نبشتہ کنت کہ بروہی، میر بر
 لد دوست محمد ۽ پسایندگ انت ۽ نام بروہی، میر ابراہیم ۽ لڑتگیں دروشم انت
 (۴) بلئے واجہ نور احمد خان اے نہ زانت کہ دوست محمد کئے بوتگ ۽ ش
 لنگ۔ البت جلال خان رند ۽ نسب نامہ ۽ تہا دوست محمد نام یے کثیت انت
 لئے براہوئی آنی گوں رنداں نسبی سیالی نیست انت۔ ۽ آنہانی ہج ٹک
 ب نامہ گوں رنداں نہ سیریت ۽ تاں آہاں سر نہ بیت انت۔ ہے بابت
 ن میر احمد یار خان بلوچ ۽ وتی کتاب ۽ تہا حیاں درشان کتگ کہ براہو
 ن بنکی مردم براہیم خان بوتگ کہ اے پیسے ۽ براہیمی گشتگ بوتگ انت کہ
 چاں براہوئی بلوچ ۽ نام ۽ نامدار انت۔ براہیم ۽ باروا آنبشتہ کنت کہ ش
 مان ۽ بلوچ آں کہ لڈ وریچ کت دیم پہ بلوچستان ۽ گڑا آہاں وتی دولشکر

کت انت یکے ء سروک میر سعد نامیں مردے ات غ دومی ء سروک
 براہیم ات۔ سیتان ء نشت انت۔ ہے لشکر پدا میر سعد ء آ ہی بیج میر ء
 ء کلات ء کروگور ء سیاہ کمب ء سر بوت (۵)۔ حالیکہ نہ شہ کرمان ء بہ
 ت ء لشکرے احتگ ء نہ کرمان ء ابراہیم وسعد و میر و نامیں کتے بوتگ۔
 جوڑ کتگیں ء بستگیں دروگ آنی یک دریا یے کہ دروگیں کتاب آنی تھا
 جنان انت۔

ماکئی کئی وسا چیں دروگ آنی حوالہ بہ دیان ء آ ہاں پیش بہ داراں۔
 ء را کہ قلم یے گون بوتگ آ ہی ء شہ وت دل ء چیزے نہ چیزے التا بند
 ء براہوئی سر حال ء رابتر لگانڈ و کتنگ ء تہاری ء دور دا تگ۔ میر گل
 نصیر ء واحبر کتنگی نہ انت کہ آ ہی ء وتی ہر کتاب ء تہا یک دگہ گپ یہ
 ء آ دگر ء تہا وتی ہے گپ یے بدل کتنگ۔ ہتھیں گپ ایش انت کہ
 ہوئی سر حال ء سرا گل خان نصیر ء تاریخ ء دیم سیاہ کتنگ۔ واجہ ء ہیچ خیال
 یے تاریخ ء شاہیم ء تور بوت نہ کنت ء اے لائق نہ انت کہ
 سرا گپ کتنگ بہ بیت۔

براہوئی سر حال ء سرا انگریز ء ڈنی کتاب نیسوک آں
 یں سراو بن یے کتنگ۔ آ ہاں براہوئی زبان ء بنیاد ء آ ہاں ء دراوڑ بن

کتگ ء وڑ وڑیں حیاں درشان کتگ۔ کہ ایش آنی سر اُپتیں منک ء دم کنگ،
 بچ پایدگ نیست۔ اے نبشتہ کنوک آنی تہاڈ بلیو کروک، جی۔ اے۔ و تھمن،
 یو۔ وی۔ کینکو و سکی، ہنری پونگر، ایل، ایچ، ء گیرٹ، بیرول مہر چنداڈوانی،
 پروفیسر رالنسن، سر تھامس ہولڈیچ، ہیوز بٹلر، رسلے، ڈاکٹر فیروز احمد، گریسٹن
 ، این۔ ایم۔ بلموریا، اے۔ ڈبلیو، ہیوگنز، ہولڈسرس، ڈینس برے، میجر ہنری
 کنگ و دگہ سروگان انت۔ شہ دُرستان گیشتر جکنسری اے سر حال ء سر اڈینس
 برے ء کتگ۔ آہی وسیں جہد ء پٹ ء پول کتگ کہ براہوئی قوم آنی ء
 براہوئی زبان (۶) ء گوں یکے دومی ء کہنیں تاریخی سیالی یے در بہ گیجیت
 تنکہ ثابت کت بہ کنت کہ براہوئی، شہ کہنیں دراوڑاں انت کہ بلوچستان ء
 پشت کچنگ انت۔ بلے آراسوب نہ بوت ء آراء نبشتہ کنگ کپت کہ:-

”اگاں اے زہمت کشیں سرحدی ٹکت

وتی زبان ء وڑا دراوڑاں انت ء ایش

آنی بچ چیزے پہ دراوڑاں نہ شتنگ۔“ (۷)

تا کہ ایم ۳۳ ء سر اہے پٹ ء پول کار نبشتہ کنت:-

”براہوئی، شہ وتی جون ء جسد ء

رنگ ء دروشم ء دراوڑاںی وڑ ء نہ انت۔“ (۸)

ڈینس برے وتی ہے کتاب و تہاد میترا کشیت کہ:-

”بروہی آنی خون و تر ٹمپ یے ہم

دراوڑی نہ انت۔ بلئے آہانی زبان

شہ دراوڑی زبان آنی کہول و انت۔“ (۹)

وتی اے پٹ و پوہلی کار و درگت و ڈینس برے اے نتیجہ و سراسری و سر

بوت کہ زبان و بنیاد و ہج قوم یے و خون و نسب درگہت نہ بیت۔ زبان و

سرحال و آہی پولنگ و راہ جتا انت و قوم و پٹ و پول و راہ جتا انت۔ ہمیشہ

آہی و وتی تہمیات گشت کہ:-

”براہوئی شہ نیامی رو دراتکی ملک آن

و نیامی ایشیائی ملک آن آہمکین

بوت کنت بلئے دراوڑ بوت نہ کن

انت۔ اے بوت کنت کہ آہاں براہوئی

زبان شہ گپ و رپ آن زرتنگ کہ

بلکہ آ نوبت و بلوچستان و یک زبان یے

”بوتنگ۔“

ہے رد و دیماتر و نبشتہ کنت:-

دراوڑی زبان یے ۽ تہاگپ

جنگ ۽ معنائے نہ انت کہ آشہ

دراوڑی خون ۽ انت“

ڈینس برے ہماپٹ ۽ پولکار ۽ نبشتہ کارانی باروا، کہ آ اے کیاس ۽ گمان کنت
کہ بلکن براہوئی دراوڑ بہ بنت یا دراوڑی رگ اش مان بہ بیت، نبشتہ کنت کہ:

”ہج صورت ۽ مارا اے گمان کنگ

یا فرض کنگ نہ لوٹیت۔ ۽ مارا اے

حق ہم نہ انت کہ بہ گشاں بلکن یک

نوبت یے ۽ براہوئی آنی گوں

دراوڑاں سیالی ۽ نژیکی یے بوتگ“ (۱۱)

زاگ لوٹیت کہ زبان، زمین ۽ ملک بیت قوم ۽ نہ۔ آ ہی ہنڈال قوم

۽ تو کا زور ۽ زمین ۽ تو کا مہر بنت۔ یک قومے شہ یک جاگہ لڈیت ۽ دگہ

زبان یے ۽ ملک ۽ روت تہ گوں وت ۽ زبان ۽ در چک ۽ نہ بارت گوں۔ تہنا

وتی لوگ ۽ مردم آئی زبان ۽ زوریت ۽ بارت ۽ پدازوت دگہ زبان ۽ ملک ۽

مردم آنی تہا ہور بیت ۽ گارے کنت۔ ہمیشا مز نہیں مک ۽ دم ۽ چکنسری ۽ پد

ڈینس برے ۽ رانہشتہ کنگ کپت کہ:-

”براہوئی زبان، براہوئی چستان

ء راگیشینت نہ کنت۔“ (تاکدیم ۳۵)

براہوئی تاریخ ء ہے چستان یا بھارت ء راہ دروگ و

دران ء و سآزیں قصہ آں گیش و گیوار کنوکیں قلمکاران ء تاریخ ء ننگ ء نہ

گپت۔ ء آنہاں بے بنیں ء بلاہ بلائیں دروگ آن ء نمشتہ گت ء چہرہ دات ء

آنہان ء راست ثبوت کنگ ء ہیلہ گت۔ تنکہ براہوئی گشوگ آن ء پہ

دروگ یا پہ راست بلوچ کنگ ء پیش دارنگ بہ بیت و ہدے کہ براہوئی آنی

بلوچ بوگ شہ بلوچ شیری تاریخ ء آنہانی سردار لوگ ء نسب نامگ آں

پیسرا شری ء ثابت انت۔ و ہج دروگ ء دران ء ہنر سازی نہ لوٹ ایت۔

براہوئی تاریخ ء سردار و گیس گپت ء قصہ آنی مستریں نمشتہ کنوک ء

تالان کنوک مے نامی ایں تاریخی دپتر نیس حد امر زی گل خان نصیر، بلوچ

آنی خان میر احمد یار خان بلوچ ء نوکیں تاریخی قلم کارے آغانصیر خان احمد زئی

انت۔ حد امر زی گل خان نصیر ء ”بُر زکوہی“ ء نام یے وت دل ء جوڑینت ء

ایشی ء را بروہی و براہوئی نام آنی سری درو شم ء سرچمگ گشت ء وت ہر

نبشتانک ء ہر کتاب ء تہا اے ناراہندیں گشتن ء را چہرہ دات ء وانوک آن ء

یک ردیں را ہے ء راہ داگ گت۔

ہے دروگین کلم کشی ء را پدا بلوچ آنی خان میر احمد یار خان بلوچ ء
 وتی درہا ایں کتاب آنی تھا جاگہ دات ء شروتی نیمگا کیشتر چرپ ء چگانٹ
 گت ء یک چٹیں دروگ یے ء را برا ہوئی تاریخ ء سرامٹنگ ء جرم وتی سرا
 زرت گوں۔ بلئے شہ اے دوا ایں واجہہ آنی جرم ء مستریں جرم آغانصیر خان
 احمد زئی ء کنگ۔ کہ آہی ء تاریخی نامدار ایں سیاسی کس آخوند محمد صالح ء نام ء
 یک دروگین ء جعلی کتاب یے نمشتہ گت۔ آغا صاحب ء کوردگال نامک ء
 نام ء ماں مستونگ فارسی ء وت جعلی سیاہگ یے نمشتہ گت ء مشہور کہ اے
 کہنیں سیاہگ آہی ء راشہ خان کلات ء کتاب آنی ہمار ء دست کپتگ۔
 آہی ء ہر دیوان ء مجلس ء وتی ہر نمشتہ ء تھا ء سرزبانی اے وسازیں جعلی سیاہگ ء
 حبر ء حال وتی وس ء تالان گت ء گشت کہ آہی ء کہنیں قلمی سیاہگ یے در
 کیتنگ کہ سچہ ایں برا ہوئی تاریخ ہمیشی تہانت۔

گوشداروک آں ”کوردگال نامک“ ء نازینک ء را ہر جاگہ
 گوشداشت۔ بلئے تاں دہ دوازده سال آں اے کوردگال نامک کتسی دیم ء
 کتابی صورت ء نیا تک۔ اے درگت ء واجہہ آغان ء وتی تاریخی کتابے ”بلوچ ء
 بلوچستان ء تاریخ“ ء نام ء شش بہر آنی تھا شہ بلوچی اکیڈمی ء زر آں چھاپ
 کنائینت کہ آوہداں اکیڈمی یک ”رُپت ء روپ“ گروپ یے ء دست آن

اُت۔

بندات ء دیوان ء مجلس آنی تہا نشتکیں گوشداروک آاں آغا صاحب
 ء کوردگال نامک ء حوالہ آاں گوں نمشتکیں نشتانک آنی سراپسہ گت ء ہے
 خیال داشت کہ بلکنہ وجہ ء دست ء کہنیں کلمی سیاہگ یے کچنگ کہ چہ ایشی
 تاریخی حوالہ آاں براہوئی تاریخ ء پڈرکنگ ء کاراں گلآش انت، بلئے وجہ ء
 شش بہر آنی بلوچ ء بلوچستان ء تاریخ ء ہیسوک ء تیوگیں جعل سازی ء ہنر
 گری ء راپاشک گت۔

بندات ء وجہ احمد زئی ء گشگ ہمیش اُت کہ آخوند محمد صالح ء اے
 مسودہ آہی ء راشہ خان کلات ء کتاب جاہ ء دست کچنگ۔ ہر کس ء اے
 پیریں مرد ء گپ آنی سراپسہ گت۔ بلئے من ء یک ٹوہیں گرتی یے ء کچنگ
 ات۔ آ گرتی ایش ات کہ اگاں براہوئی تاریخ ہے کوردگال نامک ء تہا پکت ء
 بیان انت گڈا آ بلوچی شمیری تاریخ چے یے کہ نام یے براہو جڈگال جنگ ء
 شمیر انت کہ تیوگیں براہوئی تاریخ یے مان انت (براہوئی زبان ء نا) کہ
 انگریز ء گزیٹر پارٹی ء جہلاوان گزیٹیر ء تہا ایشی سے صد ء پست ء دو بندانی
 انگریزی ترینک ہم داتگ۔ منی گڈی فیصلہ ایش ات کہ شہ دویناں یک یے
 دروگیں تاریخ یے ء حالینی جعل سازی یے۔

چیا کہ براہو جدگال جنگ یک تاریخی راست ء گوچن یے کہ درہا
 ایں بلوچستان ء ایشی کتہ تالان انت۔ ء اے جنگ ء سراسنگیں شمیر کہ پہ
 گوشو ء شمیر ء نام ء ہم مشہور انت ء بلوچستان ء صداں مردم آنی دپ ء اے
 شمیر ء نام ء تو ار انت۔ ء پدا بازیں تاریخ نہیں آں ہم ایشی نام کپنگ ء اے
 شمیر ء بازیں پتہ نبشتہ کنگ انت ہمیشا من پک بوت آں کہ اے تاریخی بلوچی
 شمیری داستان دروگین ء جعلی ایں چیزے بوت نہ کنت نوں لہمی بوت کہ دُز ء
 راتاں آ ہی ڈک ء دپ ء سرکنگ بہ بیت۔

منی دل ء گشت کہ آ غا صاحب ء را اے دز نمشتہ این ساہگ بقول
 آ ہی شہ خان کلات ء کتاب جاہ ء دست کپنگ۔ اگاں کہ خان صاحب ء
 وتی ہیج کتابے ء تھا ایشی حوالہ ء حال نہ داتگ نہ کہ اے قلمی مسودہ ء نام ء
 کپنگ ء نہ کہ آ خوندمحمد صالح ء تاریخ نویسی ء باروا کسے ء نام کپنگ و ہدیکہ
 آ ہی جند ء نماسنگ آ خوندمحمد صدیق ء کہ ”اخبارالابرار“ یے نویستگ وتی
 پیرک ء چشمیں کارے ء گپ نہ جنگ بلئے پدا ہم اگاں اے مسودہ ء بنکس
 خان ء کتاب جاہ بوتنگ تہ الما خان صاحب اے بارواسی بیت ء گونابی ایشی
 ء نقل یے بیت انت۔ ہمیشکا من پرے ہاترا خان میر احمد خان بلوچ ء حیاتی
 ء آ ہی گورا کراچی ء شت اوں تنکہ اے مسودہ ء نقل یے شہ واجہ ء بہ گرین

خان صاحب ء در اینیت کہ گونائی چشین ہیج کتاب یے یا قلمی نبشتہ یے نیست انت ء نہ بوتگ ہم۔ اگاں چشین کتابے آ ہی کتاب جاہ ء بہ بوتس یت اول شہ ایشی ء آ ہی وت پاندگ زرت ء چیریں تاریخی حالواران ء پدرگت خان صاحب ء گشت کہ آ ہی جند ء کوردگال نامک ء نام شہ آغانصیر خان ء دپ ء اشکگ ء چشین کتاب یے ء بوگ ء سوال پاد نہ بیت۔ خان صاحب ء گشت کہ آخوند محمد صالح ’بلوچ خان آنی درباری وزیرے بوتگ سکیں چالاک ء سر آپیں مردے بوتگ بلے تاریخ زانت ء تاریخ نویس یے کدی نہ بوتگ۔

مستونگی فارسی ء تہاوتی نبشتہ کتگیں جعلی کتاب ’کوردگال نامک‘ ء بنیاد ء شش ء ہمت بہراں چھا پیٹنگیں تاریخ بلوچ و بلوچستان ء تہا آغانصیر خان گشیت کہ آخوند محمد صالح نصیر خان اول (۱۷۹۳-۱۷۲۹) ء وزیر بوتگ کہ سیدستان ء زابل ء نندوک یے بوتگ کہ میر ایلتاز دومی (۱۷۶۶-۱۷۵۶ء) ء خانی ء نوبت ء بلوچستان ء حکومتی بنجاہ کلات ء آہتگ۔ آپد انبشتہ کنت کہ کتاب کوردگال نامک ء نیسوک ہم آخوند محمد صالح انت۔ (بچارخمی بہرتا کدیم ۳ او ششمی بہرتا کدیم ۱۱)

رائے بہادر پتورام وتی تاریخ ء تہا نمشتہ کنت کہ ملا صالح محمد ء ملا شہداد

دو برات تنت کہ پے روزگار ء لاپ والی ء شہ شیراز ء بہ کلات آحتنت ء میری
 ء نزیک ء جہہ منند بوتنت کہ آمیتگ آنہانی ہنکین ء پدا شیرازی میتگ نام
 کپت (تاکدیم ۲۹۹)

شہ برز ء حوالہ آں ثابت بیت کہ مئے تاریخ نبیس چڑا فرضی ء اشکستیں
 گپ آن ء تاریخی جہت دے انت ء پٹ پولی کار نہ کفت ۔ اے وڑیں
 نمشتہ ء بیاں اے ہم ثبوتی ء دے انت کہ آنہانی تاریخ ء باروا نبشکستیں گپ
 یے بنیں بیان ء ساز چیں قصہ انت کہ دلگوش نہ کرزانت ۔

اصل ء آخوند محمد صالح ء کہول نہ کندھاری یے بوتنگ چو کہ میر گل خان
 نصیر ء ہشتہ گتہ او نہ کہ زابلی یے بوتنگ بلکہ یے آشہ شیراز ء پنجگور ء
 1100 ء درگت ء آتنگ انت ء تسپ ء میتگ ء جہہ منند بوتگ انت
 ۔ چیزے وہداں پد ملک ء میراث اش کپتگ ء کلات اش بستگ ۔ پدانکیب
 قوم ء کوٹی نامیں ذات ء کلات اش کپتگ ء شہر ء حاکم بوتنگ انت ۔ اے
 شیرازی ملا آنی یک نامی اس کس یے ملا شاہرسان گوں پنجگور ء نامی اس سر
 مچاریں حاکم میر کبیر رئیس ء کلات ء زہری ء سرائش آں گوں بوتنگ کہ
 کلات ء گرنگا پد میر کبیر رئیس ء ملا شاہرسان ء راسوراب ء ملک داتنگ ء
 ہمودا نادیتنگ ء آہی مردم آن ء کلات ء میری ء پھادون ء جاگہ

داتنگ۔ شاہد ادملازی نامیں مردے میر کبیر ء لوگ ء قرآن وانینوک
 بوتنگ۔ پنجگور ء اے شیرازی آن ء قرآن وان بوگ ء سبب ء ملاش
 کشنگ کہ پداوداپہ ملازنی ء قومی نام ء نام کچنگ انت۔ نوں ہم ایش آنی
 کہنیں ء وہدی کہول ء سردار لوگ پنجگور ء کشنگ۔ صالح ء شاہداد ء نام ہم
 حال دے انت کہ اے شہ کند ہار ء زابل ء نیا کنگ انت ء مزنیں وہدے ء
 بلوچستان ء جہہ متند بوتنگ انت۔

کلات ء دمگ ء ملا آن ء آخوند اش کشنگ ملا یا آخوندانی اے کہول
 ء تہا ابید ملا محمد صدیق ء کسے تاریخ نیس یا قلم کار نہ بوتنگ۔ اگاں آخوند
 محمد صالح ء کتابے نبشتہ بہ کتیں تہ الما کلات ء خان شہ اے کتاب ء حال ء
 ناسی نہ بوتنگ ات۔ ء تاریخ ء دپتر نویس آں شہ آ کتاب یا سیاہگ ء پایدگ
 زرتگ ات ء ایشی نام الما جاگہ نا جاگہ کچنگ ات۔ بلے آ شہ چشیں سیاہگ
 یا کتاب یے ء حال ء کدی سئی نہ انت۔

آخوند محمد صالح بقول میر گل خان نصیر شہ آخوند محمد صدیق ء پیرک آں
 بوتنگ۔ اگاں آخوند صالح ء کوردگال نامک یے نبشتہ بہ کتیں ات تہ آخوند
 محمد صدیق شہ پیرک ء اے وڑیں تاریخی ٹاپارے ء ناسی نہ بوتنگ ات ء آہی
 ء الما وتی کتاب ” اخبار الابرار ” ء تہادر وگیں قصہ آن ء نبشتہ نہ کنگ ات ء

شہ درستان ساری چشیں کتاب یے و نام ہما ہی و کپتگ ات۔

آ خوندم محمد صالح و ملازنی یا آ خوندانی کہول و درہائیں کبز و کاگد

تاریخی بنشتا تک و نسب نامہ و دگہ تاریخی مڈی گوں و نچکور و ملازنی سردار لوگ

بو تنگ انت کہ پدا آ نہاں و آ خوندم محمد صدیق و برتگ انت۔ و بازیں چہ

وں ہم گوں آ ہاں ایرانت بلے کوردگال نامک و اے نیز مس جہانیں مڈی

ست آں نہ کپتگ۔ و نہ کسے و ایشی اوستور در کتنگ گڑا آ غانصیر خان و

کجام کارگس و شہ کجام کس و اے سیاہگ و رادیت و پھیر کائی شاپت یے

دومی ایش کہ کوردگال نامک و نام و آ ہی تہہ و بنشتہ آ غانصیر خان و

انتی و نادانی و پدر کنت۔ اووت حال دنت کہ اگاں اے سیاہگ آ خوندم

صالح یا آ ہی زانتکارین و دانائیں و بادگ یے و بہ نیس اتیں ات یا تہ آ

ایشی نام کوردگال نامک ایرینہ کتنگ ات یا گڑا کتاب و تہا کردانی تاریخ

راگپ یے نہ جنگ ات۔ چیا کہ بلوچستان و قوم آنی باروا یک چونائیں

دے زانت و سئی انت کہ کردگال یا کوردگال کردان و نہ کشنگ اش

چہ تاریخ و تہا کردیا کوردگہ قوم یے بوتنگ و کردگال یا کوردگہ قوم یے

وردسیستان و بلوچستان و کہنیں نسلی قوم یے و ہدے کہ کوردگال ہما غو

کردان و کشنگ بوتنگ کہ آنہاں کردانی زبان زرتنگ آں وت

را پھر کرد نہ کشتگ و گرداں وت و را کردگال نہ کشتگ۔ سیمی ایش کہ آغا صاحب و تی اے جعلی ایں کتاب و را ہبہد ہی صدی عیسوی و کتاب یے پیش دارگ و جہد کتنگ بلئے کتاب و زبان مشری و حال دنت کہ آہستہ صدی عیسوی و مستونگی فارسی زبان و تہا نبشتہ انت و آغا صاحب و اے جلسازی و را اندیم کت نہ کتنگ۔ چارمی، کتاب و تہا بیان کتگیں گیشتریں واقعہ آن و کہ اصلا ہبہد ہی صدی عیسوی و ثابتیں واقعہ انت صدیاں سال کہنیں نوبت آنی تہا پیش دارگ بوتگ انت چو کہ براہو و جدگال جنگ و واقعہ انت۔ کہ پہ آغا صاحب و دروگ بند کتنگ و بس انت۔

ایش آں ابید بازیں قوم آنی جعلی ایں نسب نامہ آغا صاحب و ہے کتاب و حوالہ و نبشتہ کتنگ و لہتیں قوم آن و دا تگ انت کہ آہانی ہیج تاریخی سند و ثبوت یے گوں قوم و جند و نیست انت۔ یک قوم یے و نسب نامہ و ہدے کہ گوں قوم و جند و ٹک و ذات و مردم آں نہ گواہیت یا تاں لہتیں پشت آں ہست انت و گوں آہاں چہ صدیاں سال آں آیان انت آہانی تہا دگہ و پانزدہ پشت آن و آغا صاحب و چون و شہ کجام وسیلہ و درگہتگ و بر کتنگ انت۔ اے جی ہم کتاب و جعلی بوگ و حال و دنت۔

کور دگال نامک و اے جعلی کتاب کہ آغا نصیر خان و تی نام و بدل و

یک مرتگیں نامداریں کس آخوند محمد صالح ء نام ء کتنگ پذر کنت کہ
 بلوچستان، ایران، ترکی ء عراق ء نقشہ آن ء دیم ء ایر کتنگ ء اے کتاب ء را
 جوڑ کتنگ۔ ماگوں پوراییں داوا ء ایمانداری ء کشیں کہ کتاب کورد گال نامک
 یک دروگیں ء فرضی جعلی ایں کتاب یے کہ آغانصیر خان ء وت ماں مستونگی
 فارسی زبان ء نبشتہ کتنگ ء آخوند محمد صالح ء نام ء پیش داشتگ تنکہ ایشی ء را
 بنیاد ء بزرہ بہ کنت ء وتی تاریخ ء نبشتہ بہ کنت ء دنیا ء را پیش بہ داریت ء
 بکشیت کہ براہوئی کرد بلوچ بوتگ انت ء آغا صاحب ء اے تاریخ درگہتگ
 ۔ حالیکہ براہوئی آنی تیوگیں تاریخ بلوچی جنگی شاری ء تہا ہست ء ساڑی
 انت ء آہانی ٹک اوزئی آنی حقیں نسب نامہ گوں سردار لوگ آں ساڑی ء ایر
 انت ء آہانی ہج ٹک یے کورد نہ انت۔

شہ برز ء نبشتگیں مثال آں ماوتی وانوک آن ء اے پشد ارگ لوٹ
 ات کہ تاریخی پٹ ء لوٹی کارانی تہا تاں کہ بنگج شہ قوم ء جند ء ر بیدگی میراث ء
 کتنگ مہ بیت آراستیں راہ ء چہ کسر بیت ہنچو کہ مئے برز ء بلاہ بلائیں
 زانتکاریں تاریخ نہیں شہ راہ ء چپ بوتگ انت۔ ادا براہو جد گال جنگ ء
 شنیری میراث ء مثال مئے دیما انت کہ ایشی ء براہوئی تاریخ ء بھارت ء را
 پیلوی ء سر ء تاں پاداں بوتگ ء تاریخ ء دروگ بدان ء ماں تاریخ ء عدالت

ع پاشک ء پدر ء بے شریپ کتہ۔ بلوچ ء غیر بلوچ تاریخ نہیں آں کلات ء تاریخ براہوئی تاریخ ء بابت ء بازیں سر حال آنی سر اقلیم تاجیک ء دروگ و دراج آنی یک بے گوازیں دپترے پیچ کتگ کہ پدی قلم کاراں ہم بے بے بنیں گپ ء قصہ آن ء چہرہ داتنگ ء تاریخی راست ثابت کتگ ء وہیں جہد کتگ۔ بیات بہ چاریں کہ براہوچد گال جنگ ء شیر براہوئی تاریخ ء چوں پدر کنت۔

اے شیر می داستان شہ درستاں پیسر براہوچک ء بارو امارا حال دنت کہ اے میروانی سردار لوگ ء ٹک انت کہ نغاڑ کلات ء حاکم ء واجہ انت۔ اے گشگ ء پد مارا میروانی آنی کہنیں نامد رایں مردم آنی حال آں دنت کہ وتی نوبت آں نامی ایں کس بوتنگ انت۔ ہے ردا شیر میروانی آنی بن ذات ء نسب ء ہم ء حال دنت ء گشیت۔

کہ آبلوچ قوم ء نامی ایں تاریخی زونگیں بامرد میر حمزہ رئیس ء بُبادگ انت۔ ملکی بلوچ ء مُلک ء واجہ انت۔ شہ در مُلک آں آوک نہ انت۔ بُرز ء حالورانی گشگا پد اے جنگی شیر می داستان مارا براہوچک ء مُلک ء بارو ہم گشیت گوں کہ ڈن تاں سوراب انت ء ادا آہانی دنگی ء ہمسند جد گال انت کہ دو مین آنی نیام ء کہنیں مُلک ء مُلک ء چراگ آنی سرادشت ء دژ منی

انت۔ ہے دُژمنی و درگت و یک روج یے ناگمان و جدگال آنی لشکرے
 کہ آہی تہا بیلہ، ہب، سارونہ، کچھی، کرخ، چکو، پانچ، مولا، ہتاچی، وڈھ و
 اورناچ (12) و جدگال گوں تننت سارونہ و میر چھٹا جدگال (13) و سروکی و
 کمانداری و نغاڑ و میروانی کلات و سرائش کفت۔ و ہد و کلات و حاکم و
 میروانی سردار میرا و مربراہو گوں مردم آں جدگال لشکر و دیمادر کنیت و جنگ
 دنت۔ بلے گوں وتی براٹ قلندر براہو (14) و دگہ بازی ناں کُشگ بیت۔
 جدگال نغاڑ کلات و گرانت۔ براہوشنگ و شانگ بنت۔ میرا و مربراہو و
 لوگی بی بی ماہناز وتی کسانیں چک بجار و زوریت و شہ کلات و جہیت و وتی
 مردم آنی و سر بیت (15)۔

اے جنگی داستان مارا بی بی مہناز و ذات و نسب و ہم حال دنت و
 کشیت کہ آشہ سیدانی خواجہ نک و یو تگ کہ نغاڑ و پُرشنگ و پدا و تی سیال آنی
 و پشین و شنگ و تاں ہر وہ سال اودا شنگ و وتی بچ بجاریے رودینگ۔
 شمیری کشیت کہ یک روج یے ورناییں ملک بجار و گوں وتی ماٹ و ارمانی
 گت و گشت کہ آہی پٹ و راجدگال آں گشت و پراہو ملک و راگیت و
 براہونک و رادر پہ درگت۔ و آہی سیال و آریز آن و شنگ و شانگ گت۔
 کہ چراہاں گرگین، ہالہ و ٹوہو گمیگ و پُرسیگ ماں سوراب و کر و گوراں

تنگ آنت۔ احمد ء محراب (16) سیوا ء ملک (17) ء آنت و ہدے کہ
 ل مان کو ہاں تجھت (18) ء مینگل (19) دیم پہ نوشکی ء شگ آنت۔ آوتی
 ء راگشیت کہ پشیں جاور آنی تھا آ اداں نشت نہ کنت ء وتی پٹ ء بیر
 ری ء روت۔ آ فیصلہ کنت کہ یاتہ آوتی ہزار مرادیں پٹ ء بیر ء گیرت یا
 اہما نگو ساہ دنت۔ و ہدے کہ ماٹ ملک بجار ء گپ آن ء اش کنت ء آ ہی
 ء گندیت گرانچ ء راگشیت۔ کہ وتی زہم ء بہ بند ء سوراب ء برو ء وتی
 مرزی ایں پٹ ء گلام گوشو ء شوہاز کن ء وتی دل ء حال آں گونائی بہ گش
 نائی صلاح بہ کن ء ہرچی کہ گوشوگشیت ہما وڑ بکن۔ ء پہ جنگی چن ء لانچ
 نزیکیں مردم ء براہندگ آں بکند ء جم کن تنکہ تی کو پگ بہ بنت۔ پیہی
 ملک بجار ء را گوشو ء نشانی آں دنت ء آ را دیم پہ سوراب ء راہ دنت۔
 بجار سوراب ء سر بوت ء ماٹ ء گشتگیں نشانی آنی سراوتی پشتی گلا
 ہگ گوشو ء را در یے گہت ء وتی دل ء حال ء آ ہگ ء مول ء مرادے گش
 ن۔ گوشو لاگیں ء ہزاریں مردے ات۔ آ ہی ملک بجار ء راوتی برار
 زین ء پاسوانی ء دات ء ماں کو ہے ء تل ء نادینت ء وت میروانی میر
 ء جنگول آنی ء یک پہ یک ء شت ء آ ہان ء ملک بجار برا ہو ء آ ہگ
 کنزگا چن ء لانچ ء بارواگشت ء لانک بست کت ء دگہ دگہ قوم ء را

آنی ء مردم پہ میروانی ء کمسک کنڈگاراہ دیان کت ء بلا ہیں لشکرے پہ جنگ ء
تیار کت یے۔ پہ بنداتی ارش ء جنگول آں گوشو ء صلاح ء سرافیصلہ کت کہ
لشکر پہ ڈھل ء چاپ، یک جن یے ء دروشم ء دیم پہ جدگال آنی میجگ ء نغاڑ
ء کلات ء روت۔ ء ناگمان ء جدگال آنی سرائرش کاریت۔ تنکہ جدگال
سر پدمہ بنت کہ اے جنگی لشکرے ء پہ ارش کنڈا پیداک انت۔ گوشو ء اے کار
بندی دُرستان ء دوست بوت ء ملک بچار ء براہو ء آہی جنگی سنکٹاں ہے
وڑا کت ء جدگال آنی سرائرش آرت۔ ء شہ نغاڑ ء سوراب ء جدگال آنی نا
گتیں کشت ء کشار بندات بوت کہ پدا اے جنگ ء اوشت ء داشت نہ
زانت۔ لشکرانی لشکر اڈو ان ء جدگال آنی پشت ء کہاں بوتنت۔ شہ سوراب
ء پہ گرتا حاران، خضدار، وڈھ، نال، اورناچ، مشکئے، بیلہ، کرخ، چکو ء کر ء
گوڑاں اے جنگ تالان بوت۔ ء میروانی تارخ ء مستریں مڑائی
بوت۔ اے شیری داستان اے دراجیں جنگ ء درگت ء تیوگیں ہل ء لا
ہڑاں شریا پیش داریت۔

اے شیری داستان ہما سروکیں جنگول آنی یک پہ یک نام آں ماراڈس ایت
کہ ملک بچار ء نام ء سرائگوشو ء دگہ براہو میروانی آں نز آرتنت ء پہ جنگ ء
سریں بست ء سنج کتنت۔ اے جنگول کہ کسان و مزن این لشکرانی سروک ء

ذات چوش انت کہ شیر و تہا نام اش گرگ بوتنگ انت :-

نو ۲۔ گزین ۳۔ ٹوہو ۴۔ ہالہ ۵۔ حاجی سوپک ۶۔ احمد
 ہراب ۸۔ گرگین ۹۔ گوارن ۱۰۔ صلاحی ۱۱۔ میران ۱۲۔ خالد
 ملک دوستین ۱۳۔ ملک دینار ۱۵۔ زنگی ۱۶۔ سہراب جت ۱۷۔ حمل
 ۱۸۔ اومر بزار ۱۹۔ نندہ ۲۰۔ تیمر ہوتک ۲۱۔ کبر ۲۲۔ سردا
 ۲۳۔ آدم ۲۴۔ زیرک ۲۵۔ شاہ بیک ۲۶۔ زرک

سُمائیل

۲۷۔ جنگولیں مردم آں، گوں وتی وتی سلاہ بندیں قوم و لشکراں ملک بوج
 و جنگلی کُمک دات۔ و جدگال آن و جت و پر وشت و دیم پہ بیل
 ت و تاں کشاری میگک و نزیک و ٹپی ڈیڈار جدگال و براہو و دنگ و
 بوت۔ اگاں کہ ۲۷۔ جنگول آنی ذات تیورگا شیر و تہا کشنگ نہ بوتنگ
 بلئے علاقہ و میروانی و دگہ قوم اے دُرستانی ذات و قوم و
 کہ آہانی سرزبانی کشدگا چوش انت :-

و شو = نغاڑی نکیب ۲۔ گزین = نغاڑی نکیب ۳۔ ٹوہو = براہو میر
 ہالہ = قلندرانی (براہو میروانی) قلندر براہو و بیچ انت۔ قلندر براہو
 براٹ سردار میر اومر براہو و ہور جدگال آنی دست و جدگال آنی

ارش و تہا کشنگ بوت۔ قلندر و پساہندگ و جنگلی سنگت و سان دیوک پداپہ
قلندرانی و نام و نام کپت انت۔ اے یک نوکیں ذات یے ات کہ براہو
جدگال جنگ و بروردات۔

۵۔ حاجی سوپک = رخشانی ات۔ ساسولی آنی لشکر و تہا گوں وتی مردم آں
گون ات پدا ساسولی آنی تہا حساب بوت۔ ۶۔ احمد = ایلتازی رئیس
۷۔ مہراب = ایلتازی رئیس ۸۔ گرگین = براہو میروانی ۹۔ گواران
= ساسولی (بلفت جدگال) بلئے شہ جدگال آں سستگ ات و ساسولی آنی
لشکر و تہا سان یے داگ ات۔ ۱۰۔ صلاحی = میروانی۔ ۱۱۔ خالد = میروانی
(گوں نغاڑی آنی لشکر و گوں ات)

۱۲۔ میران = جلمب زئی (رند و تہا حساب بوتگ) گریشہ و ساجدی آنی
گشگ انت کہ جلمب زئی ساجدی بوتگ انت و شہ ساجدی و نیمگ و جنگ
و گوں بوتگ انت بلے شنیری داستان و تہا ساجدی و نام نہ بیت۔ بوت
کنت کہ شنیر و ہما بندگار انت۔ جنگ و تہا گوں وتی مردم آں گرگین و لشکر و
تہا گوں ات۔ (20)

۱۳۔ ملک دوستین = نوشیروانی

۱۴۔ ملک دینار = نوشیروانی (ملک دوستین و بیچ ات)

1۔ زنگی = سیاہ پھاد (رند و تہا حساب بوتگت)

ء بلفت جدگال۔

2۔ سہراب جت = سیاہ پھاد (رند و تہا حساب بوتگ) اصل ء بلفت

ال۔

3۔ حمل نالی = بیزنجہ (نوبانی رند و تہا حساب بوتگ) اصل ء بلفت جدگال

(2)

1) اومر بزدار = اومراڑی (نوبانی رند) جنگ و تہا گوں وتی مردم آں حمل

بہ ء سروکی ء مرڈات۔

1۔ تندرہ = بیزنجہ (نوبانی رند و تہا حساب بوتگ) اصل ء بلفت

گال (21)

2۔ تیمر = رخشانی (رند و تہا حساب بوتگ) اصل ء ہوتک غلزنئی۔ گوں وتی

م آں بیزنجہ لشکر ء سروکی ء مرڈات۔

2۔ کبیر = گہدائی (رند) مسترین لشکر ہماہی بوتگ کہ احمد، محراب و شاہ

گوں لشکراں ہماہی سروکی ء مرڈات انت۔

2۔ سردار دژک = رئیس توک

2۔ آدم = موسیانی زہری

24۔ زیرک = محمد حسنی

25۔ شاہ بیک = ایلتا زئی رئیس

26۔ زَرک = (مستونگ ء زرخیل آنی تہا حساب بوتگ۔) اصل ء رئیس

توک۔ گشتت کہ شہ رئیس آں نارز ابوتگ ء ہڈ پروشی

یے گنگ ء زرخیل آنی تہا شنگ

بلئے جنگ ء درگت ء پدی اٹنگ

ء گون کچنگ۔ (2 2)

27۔ سہائیل = ذگر (مینگل حساب بوتگ) اصل ء ذگر رئیس (23)

براہو جگال جنگ ء اے نامداریں مڑوک ء جنگول آنی نام ء سرانویس

ٹک ء زات جوڑ بوتنت۔ کہ دیما ترالے جنگولیں بامردانی پسایندگ ء لشکرانی

قومی پجار بوت اُنت۔ ہما سروگانیں مردم کہ گول آہاں وتی جند ء ء ڈنی ٹک

آنی ساندہ گون تنت۔ ”آنی“ آہانی پجار بوت۔ ہما کہ تہنا وتی لوگ ء کہول

ء مردم اش گون تنت۔ پہ ”زئی“ ء علامت ء ٹک اش جوڑ بوت اُنت۔ چوش

کہ کہنیں بلوچی قومداری ء راہند اُنت۔ اے نوکیس قوم ء ٹک چوش تنت۔

۱۔ گوشونغاڑی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔ نغاڑی نکیب اش پجار اُت۔

۲۔ گزین نغاڑی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔ نغاڑی نکیب اش پجار اُت۔

۳۔ ٹوہو میروانی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔ وتی پٹ ۽ نام ۽ ٹک ۽ سرا قلندرنی گشگ بوت۔

۴۔ ہالہ قلندرنی = ہالہ زئی ٹک جوڑ بوت۔

۵۔ حاجی سوپک ساسولی = سوپک ٹک جوڑ بوت۔ زئی یے نیست ات۔

۶۔ احمد ایلتازئی = احمد زئی ٹک بوت۔

۷۔ محراب ایلتازئی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔ احمد زئی ۽ تہا حساب بوت۔

۸۔ گرگین براہو = نوکیس ٹک ”گرگینانی“ جوڑ بوت۔ نوں گرگناڑی گشگ

بیت۔

۹۔ گوارن ساسولی = نوکیس ٹک ”ماں جدگالی ۽“ گوارا نجو“ جوڑ بوت۔

۱۰۔ صلاحی میروانی = نوکیس ٹک ”صلاحی“ جوڑ بوت۔ زئی یے نیست ات۔

۱۱۔ خالد میروانی = نوکیس ٹک ”حالدانی مرچاں پدا او گشگ بنت“۔

۱۲۔ میران جلمب زئی = نوکیس ٹک میران زئی جوڑ بوت۔

۱۳۔ ملک دوستین نوشیروانی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔

۱۴۔ ملک دینار نوشیروانی = نوکیس ٹک جوڑ نہ بوت۔

۱۵۔ زنگی سیاہ پھاد = نوکیس ٹک زنگیانی جوڑ بوت۔ تہنا پساہندگ اش ماں

جدگالی ۽ ”زنگیو“ گشگ بنت۔

۱۶۔ سُہراب جت = نوکیں ٹک جوڑ نہ بوت۔ سیاہ پھاد ایش بچارنت۔

۱۷۔ حمل بیزنجو = نوکیں ٹک ”حملانی“ جوڑ بوت۔

۱۸۔ اومر بزدار = نوکیں ٹک ”اومرانی“ جوڑ بوت کہ اومرانی بیزنجو گشگ

بوت (13)

۱۹۔ نندہ بیزنجو = نوکیں ٹک ”نندوانی“ جوڑ بوت۔

۲۰۔ تیمر رخشانی = نوکیں ٹک ”تیمرانی“ جوڑ بوت کہ ”تمبرانی“ ء

”تمبر اڑی“ گشگ بیت۔

۲۱۔ کبر کھدائی = نوکیں ٹک ”کبرانی“ جوڑ بوت۔

۲۲۔ سردار دزک رئیس توک = نوکیں ٹک ”دُزک زئی“ جوڑ بوت

۲۳۔ آدم موسیانی = نوکیں ٹک ”آدمانی“ جوڑ بوت۔

۲۴۔ زیرک محمد حسنی = نوکیں ٹک ”زیرکانی“ جوڑ بوت۔

۲۵۔ شاہ بیک ایلٹا زئی = نوکیں ٹک ”شاہ بیگ زئی“ جوڑ بوت۔

۲۶۔ زرک رئیس توک = (نوک زرتگیں ٹک زرخیل) نوکیں ٹک ”زرک

زئی“ جوڑ بوت

۲۷۔ سمائیل ذکر = نوکیں ٹک ”سمائیلانی“ جوڑ بوت کہ نون سما لانی ء

سما لاری گشگ بیت۔ سمائیل ذکر، جنگ و بندات ء سان گپت

۴ جنگ و گون بوت۔ میراومر و کوش و پد

کوہ آں ہشت و جنگ و تہا بہرے نہ گپت (24)

چوش اے شیری داستان حال دنت کہ براہو

ال جنگ و درگت و جنگ و پیست و دو جنگول آنی نام و سراپیست و دو

س ٹک جوڑ بوتنت۔ کہ براہو و ساندہ و اتحادی تنت۔ اے ٹک چوش

۔

کندرانی ۲۔ ہالہ زئی ۳۔ سوپک ۴۔ احمد زئی ۵۔ گرگناڑی ۶۔ گوارا نجو

صلاحی ۸۔ خالدانی ۹۔ میران زئی ۱۰۔ زنگیانی ۱۱۔ زنگجو ۱۲۔ حملانی

اومرانی / اومراڑی ۱۳۔ نندوانی ۱۵۔ تیرانی / تمبراڑی ۱۶۔

رانی / اکبراڑی ۱۷۔ ڈڑک زئی ۱۸۔ آدمانی ۱۹۔ زیرکانی / زیرکاڑی

۲۰۔ شاہ بیک زئی ۱۲۔ زرک زئی ۲۲۔ سُمالانی / سما لاڑی۔

براہو جدگال جنگ و اے تاریخی جنگی داستان و ثابت گتہ داتہ کہ جنگ

درگت و براہو و سنگتیں و ساندہ ہیں جنگول و آہانی نام آنی سرا جوڑ بوتگیاں

میں ٹک براہو و اتحادی بوگ و سبب و پے ”براہوئی“ و نوکیں نام و نا

پت اُنت۔ و تاں جنگ و گنگ و سال (1666) و غیر چہ ہے بُر ز

تہ گرتگیں ذات آں و بُیادی قوم میروانی و دگہ ہج ذات یے و رانہ براہو

کُشنگ اِش ۽ نہ کہ نوکیں ٹک یے ۽ را اے موکل دیگ بوتگ کہ آوت ۽ را
براہوئی بہ کُشیت۔

اِشارگانی بیان :-

۱۔ کتاب ”گل بہار“ اچ ہتورام۔

۲۔ شہ کتاب ”بلوچ قوم کی تاریخ“ دومی بہر، اُردو ترینک اِچ انور رومان
تا کدیم 587۔

۳۔ شہ ہتورام ۽ کتاب ”تاریخ بلوچستان“ اُردو پچار، سلیم اختر، تا کدیم
106۔

۴۔ ”بلوچ قوم اور اُس کی تاریخ“ تا کدیم 139، 140۔

۵۔ اِن سائیڈ بلوچستان“ تا کدیم 56، 57۔

۶۔ اے زُبان کہ مروچاں نام یے براہوئی اِنت کہنیں نوبت آں کلات ۽
زر باری رودراحت ۽ کوہنگی زبان یے بوٹگ۔ کہ تُور تُرک آنی زُبان
بوٹگ ۽ ایشی نام تورنک (Torak) زُبان بوٹگ۔ باید ہمیش اُت کہ تُور
تُرک آنی زُبان بوٹگ ۽ سبب ۽ ایشی نام تُوری یا تورانی بہ بوتین اُت۔ بلے
چوش نہ بوٹگ۔ تُور تُرک آں ہم ایشی ۽ را تورنک کُشنگ۔ و ہدے کہ قوم آنی

یات گیری ء تورنگ نامیں ہیج ذاتے ٹنگ یے اے لگ آں نہ بوتگ۔

شہ ششمی سدی عیسوی ء بندات ء کیکانان (حاران ء کزو گوڑ) ء
 گرداں دیم پہ ہمے کوہستگ ء دات کہ توران کشتگ بوتگ ات۔ ء گوں تورا
 ترک آں اوارسوار بوتنت ء گوں و ہد ء گوڑگ ء تورنگ زبان ء گہنیں گردی
 (انوگیں رودراحتی بلوچی) زبان ء جاگہ گران کت۔ ء گردانی اے زبان ء
 زورنگ ء سبب ء ایشی نام پدا گردی بوت۔ گردانی اے دوہمی نوبت ء
 گردی انت۔

گوں و ہد ء گوڑگا بازیں غیر گرد قوم آں ہم اے زبان زرت کہ ہے
 کوہانی تہا ہتگ اتنت۔ اے غیر گرد نوکیں گردی زبان ء کشتگ ء سبب ء
 گردگال کشتگ بوتنت۔ اے غیر گرد آنی تہا مستریں قوم ترک آنی گجر گل
 ات کہ شہ و ہداں اے کوہی لگ آں ہتگ ات ء زبان اش ساری ترا ہے
 تورنگ زبان بوتگ بلے گرد آنی ماں لگ ء ماں رچک ء پدا ہم گردگال
 کشتگ بوتنت۔ گردگال ء معنا ہا غیر گرد کہ گردانی زبان اش زرتگ۔ بلوچی
 سرزبانی حوال آنی روع ء یک نوبت یے ء مروچانیں مری، بگٹی ء مزاری تمہن،
 گردانی اولی نوبت ء گردی زبان (مروچانیں رودراحتی بلوچی زبان) ء
 کشتگ ء سبب ء گردگال کشتگ بوتگ انت۔ دومی نوبت ء گردی زبان

گھنڻن تو رنڪ (مرچا نڀس برا هوئي زبان) زبان ۽ نام بوت كه گرواني لوگ
 آا پترنگ ات۔ كياس هميش انت كه چاردهمي سدي عيسوي ۽ نيام ۽ تاا
 هبد همي سدي ۽ اول نيام ۽ اے زبان ۽ نام گروي ۽ گرو گال آني سبب ۽
 گرو گالي ات۔

هبد همي سدي ۽ دومي نيم ۽ كه برا هو جڳال جنگ ۽ هلاسي ۽ نوبت ات ۽
 برا هو ميرواني آني گمڪاري ۽ ساند هڀس مردم ۽ نڪ ”براهو“ نڪ ۽ اتحادي
 بوگ ۽ سبب ۽ برا هوئي گشگ بوتنت ۽ اے گروي زبان برا هو اتحادي آني
 لوگ آا جا كه كنن ات ته ايشي نام مداا مداا ۽ په برا هوئي ۽ بدل بو ان
 بوت۔ هے برا هوئي آا بندات ۽ اے زبان ۽ را گروي گشت ۽ برا هوئي ۽
 نام يے بر نه ات۔ بلے وهدے كه غير برا هوئي آا اے زبان شه برا هوئي
 آني دپ ۽ اشكت ته آنهاا ايشي ۽ را برا هوئي گشگ بناه گت۔ چوش اے
 زبان ۽ نام شه تورنڪ، گروي ۽ گرو گالي ۽ بدل بو آن برا هوئي بوت۔ بلے
 انگت تنے وهدي پورائي ۽ ايشي نام برا هوئي نه انت۔ جهلا وان ۽ كو هي هگ
 آا پيري مردنوں هم ايشي ۽ را گروي گشت۔ بلے سر پد انت۔ كه نوں
 ايشي نام په برا هوئي ۽ بدل بوتگ۔

انگريز پٽ ۽ پولڪاراا اے زبان ۽ راشه دراوڙي زبان آا گشگ كه

شہ مکران ء ہزاراں سال پیسہ دراوڑاں دیم پہ ہندوستان ء لڈ غریج ء درگت
 جھلاوان ء کوبانی تہا نندو کیس و ہدی مردم آنی دپ ء دا تک کہ نوں بلوچ قوم
 آنی بہر ء کچنگ۔

۷۔ دی براہوئی لینگوئج، دومی بہر، تا کدیم 32

۸۔ دی براہوئی لینگوئج، دوہمی بہر

۹۔ دی براہوئی لینگوئج، دوہمی بہر، تا کدیم 33۔

۱۰۔ دی براہوئی لینگوئج، دوہمی بہر، تا کدیم 33 تا 35۔

۱۱۔ دی براہوئی لینگوئج، دوہمی بہر، تا کدیم 35۔

۱۲۔ ابید کچھی ء ہب (لسبیلہ) ء آدگہ دز ہائیں جاگہ خضدار ء شہر انت۔

۱۳۔ میر چھوٹا جدگال شہ بلفت قوم ء ات ء ڈریجی ء مردم یے ات۔

۱۴۔ قلندرائی آنی سرکماش ات۔ قلندرائی ٹک ہماہی نام ء سراجوڑ بوت۔

۱۵۔ بی بی مہناز ء بارواحد مرزی میر گل خان نصیروتی کتاب ”تاریخ

بلوچستان“ تا کدیم 7-6 ء ”بلوچستان، قدیم ء جدید تاریخ کی روشنی میں“ ء

تا کدیم 269 ء سرابشتہ کنت۔ کہ آشہ مستونگ ء خواجہ خیل آن بوتگ ء نغاڑ

کلات ء پڑشگ ء پد آگوں وتی کسانیں بچ بجار ء مستونگ ء شنگ۔ براہو

جدگال جنگ ء شمیری داستان گل خان نصیر ء وساچیں گپ آں نہ معیت ء

گشیت کہ مہنازشہ پشین و خواجہ سید اں بوتگ۔ و جدگال آنی دست و میر
اومر براہو و کوش و نغاژ کلات و راگرگ و پدا آگون و تی پنج بجار و پشین و
شنگ و تاں ہر دہ سال و دانشتگ تنکہ ملک بجار ورنائی و رس اتگ۔

۱۶۔ احمد شہ کلات و اولی خان میر کبیر خان رئیس و کہول و ات۔ و رئیس سردار
میر ایلتا زخان ایلتا زئی و پنج و سردار میر کچی رئیس و نماسگ ات۔ میر محراب،
میر احمد ایلتا زئی و پنج ات۔ کلات و خانی و منصب شہ چنتے و ہداں شہ رئیس
آنی دست و شنگ ات۔ بلے آاے منصب و را پدا و تی دست آاں آرگ و
جہد و تنت۔ و ہدے کہ براہو جدگال جنگ پھاد آحت تہ کلات و شہزادگ
آاں پرے اُمیت و میر وانی و ہمراہ داری گت کہ بلکن پدا اے منصب آہان
و بہر سیت۔ و ہدے کہ ملک بجار و سرو کی و جنگ کنگ بوت۔ تہ رئیس آن و
پدا کلات و خانی و دگہ ملک رس ات انت۔ و میر احمد ایلتا زئی کہ آہی نام و
سرا احمد زئی ٹک جوڑ بوت۔ کلات و دومی نوبت و حاکمی و اولی خان نامینگ
بوت۔

۱۷۔ سیوا و ملک کلات و راگشگ بوتگ۔ تاریخی کتاب آنی تہا ہم آہی
کہنیں نام قلات سیوا نبشتہ انت۔

۱۸۔ سائیل، قوم و ذکرے ات۔ میر اومر براہو و ہداں لشکرے نز آرت و

براہو آن ء جنگی سان یے دات۔ ملک بچار براہو ء سرو کی ء مڑتگیں جنگ ء
تہا بہرے نہ گپت ء ماں کوہ آں مال چارینی یے گت۔ آہی نام ء سرانو کیں
تک ”سُمالانی“ جوڑ بوت۔ ہم بچارت اشارہ نمبر 15۔

۱۹۔ اشارہ ذگر مینگل آنی نیمگانٹ کہ آوہداں دشت گوران ء گھنگ تنت۔
ذگر مینگل نسب ء رئیس اُنت ء میروانی ء ایلتازنی خان آنی ہم نسب اُنت ء
شہ وڈھ ء رند مینگل آں جتا اُنت۔ بچارت اشارہ نمبر 23۔

۲۰۔ ساجدی آنی گُشگ اُنت کہ براہو جدگال جنگ ء درگت ء آہان ء
”گچی زنی“ ء قومی نام پر بوتگ۔ ء جلمب زنی، گچی زنی آنی شلوارے
بوتگ۔ جلمب زنی آں بلاہیں لشکرے ء بُتار ء ملک دوستین نوشیروانی ء
سرو کی ء جنگ ء تہا بہر زرتگ۔ آہانی گُشگ اُنت کہ جنگ ء تہا شہ ملک
دوستین نوشیروانی ء لشکرے یک صد ء ہشتاد ء شش مردم گُشگ بوتگ تنت کہ چ
ایش آں تہاں گچی زنی آنی نود ء ہفت مردم بوتگ اُنت۔ ملک دوستین
نوشیروانی ء رامان گریشہ ء کر ء گوراں جنگی خدمت آنی عوض ء ملک دیگ
بوت کہ اے ملک آن ء پدا ملک دوستین ء درہائیں زندگ ء مڑتگیں آنی
بہر گت اُنت کہ گچی زنی آن ء ہم آہانی بہر دیگ بوتگ۔

۲۱۔ بیزنجہ آنی گُشگ اُنت کہ آن بوت ء گ ء تہا یا تہ میروانی آنی بالادستی بوتگ

یا گڑا نوہانی رندانی۔ شہ نال ء بہ گرتا کولواہ ء کر ء گوڑاں نوہانی رندانی بالادستی
 بوتگ ء دود ء روء ء بیزنجہ ہماہی راجی تھالی ء تہا حساب بوتگ۔ اگاں نابیداد ء
 نسب ء بیزنجہ قوم شہ بلفت جدگال آن انت۔ حمل، نندہ ء اومر، بیزن بلفت ء
 پنج بوتگ انت ہمیشا جدگالی زبان ء روء ”بیزن جو بزاں ”بیزن ء“ گشگ
 بوتگ انت۔ اے روء نندہ ء پسایندگ وت ء را حمل بیزنجو ء براش ٹک نیت
 بلے اومر ء پسایندگ کہ پدا اومراڑی گشگ بوتنت وت ء رانسب ء جہت ء
 بیزنجومنگ ء تیار نہ انت۔ آہانی گشگ انت کہ اومر، بیزن بلفت ء پنج نہ
 بوتگ بلکہ پیرا قوم ء اومرانی یے بوتگ ء آشہ نوہانی رندان انت۔ بیزنجو
 آہان ء ہمیشا حساب کنگ بیت کہ جنگ ء درگت ء اومر ء لشکر ء بیزنجو لشکر ء
 سروکی ء جنگ گنگ۔ ہنچو کہ تیمر (ہوتک غلزئی رخشانی) ء لشکر بیزنجو حساب
 بیت انت۔ چوش آوت ء رانسلی ء نسبی نا، جنگی اتحادی بیزنجو حساب کنت۔
 ۲۲۔ زڑک ء بارواد مگ ء سرزبانی حوال چوش انت کہ اے چار براش بوتگ
 انت۔ پٹ ء نام اش تنگو بوتگ کہ شہ رئیس توک قوم ء بوتگ انت۔ ہنکین
 اش محمدتاوہ نامیں جاگہ بوتگ۔ چاریں براش آنی نام چوش گرگ بنت۔
 ۱۔ زرک۔ ۲۔ دڑک۔ ۳۔ شاہو۔ ۴۔ محمد۔

کیشتریں حوال دڑک ء را آہانی براش نہ گش انت۔ ء آدگہ سے این آن

راٹ گشتت۔ دیم و حوال گشتت کہ براہو وجدگال جنگ بندات و ڈھ و ڈھ و ڈھ
 و گور و دمگ آنی سرا مینگل رند و میروانی آنی دژ منداری و مردات۔
 جنگ و جنگ و درگت و میروانی آنی دست و مینگل سردار میر شاہی رند
 نگ بوت۔ شاہی زنی آن وتی سرداریں سر و مٹ نغاڑ و میروانی سردار و
 لم میر و براہو و راگت و سوراب و نزیک و گور و قوم آنی تھا اے حبر تالان
 ت کہ ہر کس میر و براہو را بہ کشیت و آ ہی سر و را پہ ثبوتی شاہی زنی آن و
 س بہ داریت۔ تہ آ ہی و را و ڈھ و سیک و بیگ بیت۔ و پہ پاسوانی و دو قوم
 ی ہمسائیگی و ہم و بیگ بنت۔

محمد تا وہ و تنگونا میں رئیس توک و ورنائیں پنج محمد نائین و اے بار و اگوں
 ہی زنی آن صلاح و سو گندگت۔ حبر کہ پکا بوت گڑا ایک روج یے محمد گوں
 مردم آن سردار میر و براہو راہ بست کہ شہ شکاراں پیدا ک ات۔ محمد و
 و و سرانا گتیں ارش یے گت و میر و را گشت۔ آنی سرگ و دست و ہر
 جگ کہ حاکمی مہرے لنگ و بوتگ گڈ ات و پہ ثبوتی و ڈھ و برت شاہی زنی
 ن و پیش داشت۔ شاہی زنی آن قول و قرار و و محمد و را با ڈری و کر و گور
 کہ و ڈھ و سیک تنت دات انت و پہ محمد و پاسوانی و شیخ میراجی و رمدان زنی
 مسائیگی و دات انت۔ شہ میروانی آنی بیر و ٹرس و محمد و براٹ شاہو و زرک

جست اُنت۔ شاہو خدرانی قوم ءِ باہوٹی ءِ ملخوڑ ءِ شت ءِ زرک مستونگ ءِ
 زرخیل آنی تھا شت نشت کہ چد ءِ پیسرا ہی ءِ پٹ تنگو ءِ گوناہاں رو ءِ آ ءِ دوستی
 ءِ راستی ات۔ زرک ءِ گوں وتی براش آں پیسرا پٹ ءِ میراث ءِ سرانارزائی ءِ
 کٹیہ ہست ات ہمیشا زرک ءِ شہ وتی رئیس توک آں وت ءِ راست ءِ سید
 گت ءِ ہڈ پروشی گت ءِ گوں زرخیل آں اوار بوت۔

براہو جدگال جنگ ءِ درگت ءِ مینگل ءِ میروانی ءِ حیر بوت۔ گوازرک

شہ براہو ءِ نیمگا جنگ ءِ تہاپہ بجا ءِ مک ءِ گون بوت۔

۲۳۔ ذگر تک بندات ءِ مینگل یے نہ انت۔ اے پنجگور ءِ گچک کوچک ءِ
 رئیس آنی تک یے بوت گ کہ ”ذگرانی کور“ نامیں کہنیں ہنکین ءِ نندوک
 بوتگ اُنت۔ پانزدہمی ءِ شانزدہمی سدی عیسوی ءِ درگت ءِ شہ گچک ءِ لڈتگ
 ءِ کلات ءِ نزدیک ءِ دشت گوران ءِ مینگل آنی ہمسائی ءِ شتگ اُنت۔ چیا کہ
 گوں مینگل رنداں ہو رتور ءِ آہانی گم ءِ گل شریک بوتگ اُنت۔ ءِ مینگل راج
 ءِ تہا حساب بوتگ اُنت ہمیشا مینگل ءِ نام آہانی سرا ہم لچ اتگ۔ وت ءِ را
 شہ رند مینگل آں جتا ظاہر کنگ ءِ ہاترا ذگر مینگل اش گشتگ۔ ءِ مینگل
 سرداری ءِ چیرا بوگ ءِ درگت ءِ ہم تہہ ءِ تو کی جہت ءِ وتی جند ءِ سردار اش ہم
 بوتگ۔ ذگرانی نسلی ءِ تاریخی سیالی گوں کلات ءِ ایلتازئی ءِ احمد زئی رئیس خان

آن غ سوراب غ مشکئے غ میروانی رئیس آن انت کہ شہ یک بُنیاد غ انت۔
 ہمیشا براہو جدگال جنگ غ درگت غ ملک بچار براہو غ گھت بیت کہ اے
 نازر کیں و ہداں سائیل ذکر جنگ غ گون نہ انت۔ غ آدگہ ذکر مینگل دیم پہ
 نوشکی غ سیاہ آ پاں شتگ انت۔ پداو ہدے کہ جنگ غ میروانی سوب کنت غ
 ملک بچار وتی جنگی سنگت غ سانده آن غ ملک غ ملک بہر کنت تہ یک
 بہرے زیادئی سیالی غ جہت غ پہ مینگل آن کشیت انت۔

دشت گوراں تا حد چھاتی سرومہ سنگ تا کوہ مار آپی

پہ مینگل غ بچار بخستہ زیاتی ذگراں نوک گرتہ سیالی غ براتی

شہیر غ تہا ”ذگرانی سیالی غ براتی غ نوک کنگ“ غ اشارہ غ بارواذ گرانی
 کنگ انت کہ و ہدے بازیں مینگل شہ دشت گوران غ لذات غ وڈھ غ نیمگا
 شت انت کہ اودا پیسرا آہانی ہم نسب شتگ تنت تہ دمگ آنی سراگون
 میروانی آن مڑ غ جنگ پادا حت۔ گراذگراں مینگل نام غ پروانہ داشت غ
 رند مینگل آنی ہمراہ داری نہ کت اور رئیس بوگ غ سبب غ میروانی غ بن سے
 گپت غ گوں میروانی غ گون بوت غ چوش کہنیں سیالی یے نوک کنگ ات۔

۲۴۔ بچارات اشارہ نمبر ۱۸ء ۲۳۔

میر و خان براہو میر وانی

بلوچی سرزبانی تاریخ و شہیری دپترانی تہا میر و خان براہو میر وانی گم
 نامیں مردے نہ بوتگ۔ غنہ کہ میر وانی قوم گاریں تاریخ و واہنداں انت۔
 اے بلوچ تاریخ نہیں آنی وتی کم علمی و نا پوہی انت کہ آ بلوچی شہیری و
 روایتی یا سرزبانی تاریخ و بارو و نہ زان انت۔ غوتی کتاب و نمشتا نک آن و
 چہ و سازیں و دروگیں قصہ آں پر کن انت و بلوچی تاریخ و نلیگ و لگانڈ و کن
 انت و تاریخ و پٹوک و وانوک و راگراہ کن انت۔

مے بلوچ تاریخ نہیں آں ہنچو کہ دگہ تاریخی سر حال آنی سرادروگیں
 گپ آن و تالان گتہ و آہان و تاریخ و بہرونڈ جوڑ گتہ ہے وڑا آہاں میر و
 میر وانی و بارو و ہم فرضی و دروگیں و بے بنیادیں قصہ بیان کنگ انت کہ
 ہے دروگ آن و رندی نیسوک آں ہما کتاب آنی حوالہ آں گوں زرتگ و
 مشہور کنگ انت۔

میر و خان و بارو و نامی ایں تاریخ نہیں حد امرزی گل خان نصیر وتی
 کتاب ”بلوچستان، قدیم و جدید تاریخ کی روشنی میں“ و تا کدیم 36 و سرابشہ
 کنت کہ میر و خان، شہ زکوه (البرز) و کوچ و بلوچ (ا) آن ات و ہماہانی
 لشکرے و سردار ات کہ آہاں شہ ایرانی بادشاہ انوشیروان و لشکر کشی و اُرش آں

وہ پہلے ذات شہ اودالذات وکلات و کر و گوزراں آتک و نشت اُنت۔

میر صاحب و ادا میر و خان و رامیر وانی یے حساب نہ گنگ بلکہ آہی و
 ایران و کرمان صوبہ و بلوچ آنی کوچ ”قوم و گشتک کہ بقول آہی کوچ
 لشکرے میر و خان و سروکی و شہ نوشیروان بادشاہ و ظلم و ناروائی آں
 گنگ و ہزاراں میل دُور کلات و کر و گوزراں آتگ اُت۔ وہدے کہ
 ن و مکران و ہج تاریخ یے پشیں لڈ و ریچ یے و حال و نہ دنت۔ ہاں
 تاریخ کی کتاب اے کش اُنت کہ کرمان و کوہستگ آں نند و کیس کوچ
 ج آنی کاروان آن و لٹ و پل و زنگ زاری و سرا ایرانی بادشاہ
 بروان و کہ تاریخ و تہا پہ نوشیروان عادل و نام و نامدارات، آہانی سرا و
 و سروکی و لشکر کشی گت و آہان و ہنچو جت و گشت کہ ہج جاگہ آہانی پد
 ت یے پشت نہ کپت۔ مکران و تاریخ و شہ زانگ بیت کہ اے نوشیروان
 نٹ و کشار و مقابلہ کوچ بلوچ آں پہ مردی گت و آہانی بازیں لشکرے
 کرمان و کر و گوزراں لذات و مکران و گگ آں و دریا بار و نشت اُنت کہ
 کرمان و نزیک تر و اندیم تر اُت بلے کس یے شہ و تی قومی لشکر و نہ
 اندیم پہ کلات و نیا تک۔ اصل و میر گل خان نصیر و اے فرضی قصہ شہ ابوالقاسم
 و دوسی و شاہنامہ و زرتگ و تی و ژا بیان گتہ۔ فردوسی و کوچ بلوچ آ

اُلفتِ ضمیر

لڈنگ و جھگ و آ ہم کلات و روگ و ہج گپ نہ جنگ۔ پدا حیر انی و گپ
 ایش انت کہ واجہ گل خان نصیروتی ہے کتاب و تا کدیم 269 و سرا کوچ بلوچ
 آنی ہے لڈو کیس لشکر و سر وک میر و خان و بدل و ”میر کبیر“ و نبشتہ کنت۔

”نوشیروان نے اپنی طرف سے بلوچوں کا
 نام و نشان مٹانے کی انتہائی کوشش
 کی مگر اس میں اُرد شیر کی طرح وہ بھی
 کامیاب نہیں ہوا بلوچوں نے ایرانی سپاہ
 کا ڈٹ کر مقابلہ کیا اور لڑتے بھڑے
 کوہ البرز کی وادیوں سے مشرق کی

طرف نکلنے میں کامیاب ہوئے بلوچوں
 کا یہ طائفہ البرز کی وادیوں سے نکل
 کر اپنے سردار ”میر قمبر“ کی سرکردگی
 میں سیستان، رودبار گرم سیل، چاغی اور
 خاران کے بے آب و گیاہ اور بنجر علاقوں
 سے ہوتا ہوا قلات کے علاقہ جات

مارآپ، سیاہ گنب اور جہلاوان

کے شمالی پہاڑوں میں آ کر رُکا.....

..... اور رفتہ رفتہ وہ سوراب اور

قلات کے گرد و نواح کے علاقوں میں

آباد ہوئے اور سر زمین کو اپنا

وطن بنایا۔“

جہ وتی اے گشتن ءِ سرا ہم پگت نہ انت ءِ نہ اوشتیت ءِ کتاب ءِ

کدیم 143 ءِ سرا وتی جند ءِ ٹک مینگل ءِ سرا گپ جنان ءِ نبشتہ کنت کہ :-

”مینگل کوہ البرز سے سردار میر و

کی سرکردگی میں نقل مکانی کر کے

قلات کے کوہستان میں آئے“

شواجہ اداں میر و ءِ را مینگل نبشتہ کنت ءِ آہان ءِ شہ کرمان ءِ بُرز کوہ ءِ

روک ءِ آ یوک گشیت انت۔ وہدے کہ مینگل بندات ءِ شہ مین رخشان ءِ

د لشکراں یک یے بوتگ ءِ آہانی قومی جو ڈھشت شانزدہمی سدی عیسوی ءِ

قعہ یے میر گل خان نصیر ءِ وتی زبان ءِ وت ءِ را مینگل بوگ ءِ حوالہ ءِ

”رند“ قرار داتگ۔ آہی شیرے۔

”سرنگر یں بیرانی بہ بنت جہل تی دیما

من ذگریں نصیراں بلے اوبادگاں رندے“ (2)

وٹی کتاب ”تاریخ بلوچستان“ ء تا کدیم 5 ء سرانہشتہ کنت کہ میر و خان ء گوں
منگول آنی کُمک ء شہ زیارت، چھپر ء دشت گوران ء دراوڑان ء شہ مار
آپ، سوراب، گدر، ء سیاہ کنب ء دمگاں جدگال آن ء جت ء گلینت ء
آہانی ملک آنی سرا قبضہ کُت کہ چہ اے سوب ء علاقہ ء سرا آہی بالادتی
برجاہ بوت۔

تاں اے و ہدی میر صاحب ء را اینکس ہم سئی نہ انت کہ دراوڑ جدگال
(3) قوم آنی نوبت ء زمانہ آنی نیام ء سداں سال آنی پرک ء دُوری انت۔
اے ہماہی بے مٹیں تاریخ انت کہ پید ء بے نشانیں دراوڑان ء ماں دشت
گوران ء کلات ء کرا و گوراں ہبہ ہی صدی عیسوی ء تہا گوں جدگال آل
ہمسرو ء ہمزمان کنت پیش داریت۔ باید انت کہ میر صاحب ء دراوڑانی
نک ء ذات آنی ء آہانی جنگولیں سر مچار ء سرداران نام ہم بہ داتین انت ء
اے ہم بہ گشتیں کہ پدا اے دراوڑ کجام نیمگ آل شت ء آباد بوت انت۔

چوش شہ و تی نزاہتکاری ء سبب ء میر صاحب ء سر بر نہ بیت کہ آمیر و ء
راشہ کجام مُلک ء بیاریت ء کلات ء سر بہ کنت۔ ء چہ پیا آرا کلات ء
بادشاہی ء خانی ء منصب ء سرا بوشتارینیت۔ دروگیں تاریخ نیمسی ء آسر ء پد

در کپیت -

نگریزی دپٹر ”بلوچستان گزیٹسٹر“ ء میروانی آنی ء خان قلات ء حوالہ ء
 راشہ اومان ء آؤک اوشہ قریشی عرب آں نبشتہ گتہ۔ بلوچستان
 اتجز ء تا کدیم 405 ء سراپورائیں حال چارت بنت۔ اے بیان ء
 سردار خان گشکوری ء وتی کتاب ”ہسٹری آف بلوچستان اینڈ بلوچ
 ء تا کدیم 226 ء سرا نبشتہ گتہ کہ میروانی آنی اے بیان یک چٹیں
 بے بُنیادیں ء دروگیس گپ یے۔ خان میر احمد یار خان ء وتی کتاب
 تاریخ قوم بلوچ اور خواتین بلوچ“ ء تا کدیم 33 ء سرا نبستہ کہ کلات
 مرکزیت ء بُن حیثیت ایرکنوک میروانی قوم ء سردار میر و خان بوتگ
 ء پیرک یے شہ کرمان ء بُرزکوه ء بہ سوراب ء کلات ء آتگ ء
 تگ انت۔ ء علاقہ ء سراوتی طاقت اش بر جاہ داشتگ۔ آمیر و ء را
 مبر ء پسایندگاں گشیت کہ آہی بے بُنیادیں بُرزکوهی لشکر ء سروک ء
 بوتگ۔ چد ء گیشتر امیر مبر ء بارو ء نہ زانت۔ واجہ خان صاحب ہم
 ان نصیر ء وڑاوتی اے بیان ء سرا دلجم نہ انت۔ ء وتی دومی کتاب ”ان
 بلوچستان“ ء تا کدیم 56 ء سرا نبشتہ کنت کہ میر و خان، میر سعد نامیر
 ء پنج بوتگ۔ کہ پیرا سیتان ء آتگ اونشتہ ء پدا تاں مز نیر

وہدے ء چاغی ء خاران ء نشتگ - پد اشہ سوراب ء مار آپ ء آہان
کمب ء جہہ متند بوتگ - ہے کتاب ء تاکدیم 262 ء سراوتی پیسر
دروگ ء دل ء بارت ء نبشتہ کنت کہ میروانی شہ او مان ء لڈتگ ء مکرا
کولواہ ء نشتگ انت - خان صاحب ہم یکیں کتاب ء تہادہو قلم ء ترینیا
یک وساچیں گپ یے جوڑ کنت اوٹش یے نہ ماریت کہ تاریخ نیسی
آراپہ چونیں چم یے چارگ بیت ء آہی تاریخی علم ء نبشتہ گنگیں کتاب
ارزشت ء جہت چے بیت - خان آنی درباری تاریخ نیس آخوند محمد ص
"اخبار الابرار" ء تہا کہ خان آنی اولی تاریخی کتاب گشتگ بیت
میروانی "ء بارو ء یک دانک یے ہم نبشتہ نہ کنت - خان آنی دومی
نیس مرزا احمد علی بوتگ کہ خان میر خداداد خان ء درباری قلم کارے انت
پدا خان ء آراشہ دربار ء کش ات - مرزا ء وتی تاریخ شہ میر محراب خان
ء نوبت ء بندات گتہ - آہی ء ہم وتی تاریخ ء تہا میر و میروانی ء بارو ء دا
یے گپ نہ جتہ - سیمکی تاریخ نیس مولوی دین محمد ایڈیٹر میونسپل گزٹ لا
بوتگ کہ آہی ء "تاجپوشی قلات 1932 ء" نبشتہ گتہ کہ ایسی تہا آ
کلات ء گہنیں تاریخ ء بارو ء کتابی حوالہ ء بلوچی روایت آن ء بیان گ
بلے آہی ء ہم میر و خان ء لشکرے ء سروکی ء سرداری کنگ یا شہ ڈن ء آ

پ نہ گتہ۔ چارمی تاریخ نہیں کہ کلات ۽ کہنیں تاریخ آہی نامی
 ، حاکم ۽ سردار آنی گپ آن ۽ شہیری درو شہم ۽ بیان گنت ، قاضی نور
 وی انت کہ خان بلوچ میر نصیر خان نوری (1749-1794)
 ی ات کہ وتی شہیری تاریخ ۽ تہا خان ۽ خانی نوبت ۽ واقعہ، آہی نسہ
 ی ۽ بارو ۽ نبشتہ گتگ یے ہم میر و خان ۽ بارو ۽ چپ انت۔ انگریز
 ۽ رائے بہادر ہتورام ۽ بلوچستان ۽ گنڈ گنڈ ۽ شہت ۽ گوں بلوچ قو
 ند ۽ نیاد ۽ دیوان گت ۽ آنہانی شاری، کہنیں سرزبانی حال یاروایر
 ۽ نز آرت ۽ بلوچستان ۽ بلاہیں تاریخ یے نبشتہ گت۔ آہی ۽ راہم
 ۽ شہ کرمان ۽ برز کوہ آں آگیک ۽ حال یے گشت ۽ نہ کہ برز کوہ
 نامیں ۽ کبر نامیں سروک ۽ سردارے ۽ گپ جت۔ ہے وڑا انگریز
 ۽ بلوچستان ایرانی ۽ بلوچستان پاکستانی ۽ کند کند ۽ مک مک ۽
 رتنت ۽ شہر شہر ۽ گزیٹر جوڑکت بلے آہی ۽ راہم نہ سر کرمان ۽ برز کوہ
 وہی لشکرے ۽ حوال رست نہ کبر ۽ میر و نامیں سروک ۽ سردارانی۔ ا
 لڈ اور پیچ ۽ برز کوہی ۽ کبر ۽ میر و آنی بارو آسمانی وحی تہنا میر گل خان
 رانازل بوتگ ات اوبس۔

تاریخ ۽ وتی تب یے نہیں کہ آوتی گت ۽ تہادر و گیس ”وحی“ آ

تاں دیر و وزیر و جاگہ نہ دنت۔ غوتی گٹ و پہ دانگی پونگی و نیلیت انت۔
 ہر چند کہ میر گل خان نصیر و ”برے کبر و برے میر و سروکی و جوڑ کنگین
 برز کو ہی لشکر و پونگ و را بلوچی تاریخ و دیم و چٹ دیان گٹ و خان احمد یار
 خان بلوچ و اے پونگ و را تاریخ و دیم و مشان و دنال گٹ بلے تاریخ و
 وتی تب و ر و و اے پونگ و را تاں دیر و لچک و نیست و براہو جدگال جنگ
 و شیر و داستان و ایشرا ششت و تاریخ و گٹ و پاکی بر جاہ داشت۔

براہو جدگال جنگ و اے تاریخی شیر کہ وت میر وانی قوم و شارے و
 گشتگین انت نہ کرمان و آ ہی در و گیس برز کو ہی لشکر و گپ و کنت و نہ کہ
 شہ و ڈن و ماں سوراب و نہ کہ کلات و سرا میر و خان و آ ہی بیج عمر خان و
 میر وانی آنی حاکمی و بالادستی و گپ و گہ و وارت۔ آ کلات و را ”کلات
 سیوا“ گشیت ہنچو کہ بازیں بلوچی سرزبانی حال و نبشتہ ایں تاریخ آں گشتگ۔
 شیر سوراب و ”ڈن تا سوراب“ و دمگ و را میر وانی سردار لوگ ”براہو“ و
 ”ملک“ گشیت کہ بنجاہ یے نغاڑ بوتگ۔ ہے گواچنین و راستیں حال آں
 قلات و سوراب و دگہ جاگہ آنی بلوچی سرزبانی حال یا روایت دیے انت۔

اے تاریخی شیر مارا حال دنت کہ میر و شہ و ڈن و آ وک یے نہ بوتگ۔
 بلکہ ملکی بلوچ یے بوتگ و شہ میر وانی قوم و سردار ٹک ”براہو“ و بوتگ و

سوراب و براہو ملکہ و بجاہ نغاڑکلات و حاکم اقوم و سردار بوتگ۔ شہیر مارا
 تی نوبت و براہو جدگال جنگ و فریق قوم و کماندار ملک بجاہ براہو و پٹ
 میرا و مر براہو و پٹ و جہت و میر و و را پجاہ و کی کنا پیت۔ چہ شہیر و کڈی
 نداں زانگ بیت کہ اصل و براہو جدگال جنگ شہ میر و و نوبت و بندات
 تگ کہ وتی نوبت و جنگ و تہا براہو ٹک و سروگاں و کماندار بوتگ۔ او شہ
 دگال آں آہانی بازیں دمگ یے کٹ اتگ یے و اے دمگ و ملکہ و
 ک یے وتی میر وانی آن و دا تگ انت یے۔ شہیر اے کٹ اتگیں ملکہ
 ن و ”میر وئی کٹ“ کشیت انت کہ ایش آنی گڈ سری سند ”بیلہ و کت“
 (14) و را کشیت کہ میر و و سوب و و ہاں بوتگ۔ ہمیشا ملک بجاہ و سوب
 نگ و و ہاں براہو و یک سانہ و میر وانی آنی گلام ”گوشو“ بجاہ و کشیت
 کہ بجاہ و! پہ میر وئی کٹ آں وتی جنگی سنکتان و زہر نہ کنئے۔ شہیر شہ
 وئی جنگی سانہ و سلاہی آن چیزے و نام آں ہم گیرت۔ چو کہ گواران
 (5) سو پک (6) اونغاڑی (7) چد و گیش تر شہیر میر و و را ہج نہ گلا بیت و تہز
 میرا و مر براہو و پٹ و جہت و آہی نام و گیرت۔ چریشی تہنا ہے شہوتی
 بیت کہ میر و براہو، میر وانی آنی سردار۔ و براہو جدگال جنگ و یک
 بنگول و با مردے بوتگ و بس۔ چوش اے تاریخی شہیر و بلوچ تاریخ

راستیں گپ آن و دیمآ آرتگ و دروگیں حالوران و دروگ نیسین قلم کارانی
دیمآ جنگ و کہنیں بلوچی شازی و شان برزا کنگ۔

میر و براہو وتی نوبت و جنگی سر مچارے و وتی قوم میر وانی و سردارے
یوتگ۔ آہی و میر وانی ملک آنی سرا بازیں جاگہاں گوں جدگال و رنداں
جنگ ہم داتگ کہ بلوچی شمیری مڈی و تھااے جنگ آنی حالور ہست أنت۔
بلوچی و نامی ایں شار ملا فضل رند و کولواہ و ہگ و سخر میر وانی و میر و میر وانی
و سرو کی و میر وانی و رندانی نیام و بلاہیں جنگ یے و سرا شمیرے بستگ کہ
اے شمیر و لہتیں بند چوش جنگ و آسر و اوستو و در کنت۔

”سنجر سرا ات مردکار (8)

میر و میان و ذوالفقار

چمان گندیت نابکار

بڑتے شمنے دست و شکار

ماں چمنگ اودشتاں مہ یار

مُرت أنت مراستانی یلیں (9)

کہدائی و شان شمیر دلیں

رند گوں کمان و جابواں

کاٹار ء پھلیں اسپراں
 کپنت شہیدی ماں پڑاں
 گڈ اش نہ گت جنگ ء چہور
 میرواڑی آں دات آنت ڈہور
 براہیم ء چمگ پیتہ سور

ہے نوبت ء میروء گوں مینگل رنداں ہنچیں مڑائی یے ء تہا میروانی
 سروکی ء کمانداری گتہ کہ اے جنگ ء تہا میروانی آنی دست آں مینگل
 سر مچار ء سردارے میر شاہی رند (10) کشگ بوت کہ پدا شاہی زئی
 میروانی ء کشگ ء سرا مزین داد ء دہش یے ایر گت۔ جہلاوان ء
 سر زبانی حال آنی روء گش آنت کہ وڈھ ء شاہی زئی آ جار جت کہ
 میرو براہو ء بہ کشیت ء پہ ثبوت ء سرگ ء یے بہ بُریت ء بیاریت تہ
 راوڈھ ء سیک دیگ بیت ء پہ دیپانی ء دوسلاہ بندیں ٹک یے ہم
 بیت۔ محمد تاوہ نامیں جاگہ ء محمد نامیں مردے ء کہ زرک زئی
 (ii) بن پیرک زرک ء براث ات اے ڈبا وتی سرا زرت ء گوں وتی
 ندیں مردم آن سوراب ء گور ء گیرگاں شت میروء چاری بوت۔

یک روچ یے کہ میرو گوں وتی دو سے گلام ء سپاہی آں شہ شکاراں

پیدا ک ات کہ محمد ء گوں وتی مردم آں آ ہی راہ بستگ ات ناگت ء میر و ء
 اُرش آرت۔ میر و گوں مردم آں کُشنگ بوت۔ محمد ء میر و ء سرگ بُرات۔
 ہمالنگ کہ حاکمی مہرے مان ات، گڈ ات اوشت و ڈھ ء شاہی زئی آن
 ثبوت دات۔

شاہی زئی آن وتی قول ء پدا باڈری ء کر ء گور محمد (12) ء دار
 انت۔ ء پدیمپانی ورکھ ء شیخ میراجی اورمدان زئی ٹک آن ء کہ شاہی ز
 آنی گوشیتنت محمد زئی آنی ہمسائیگی ء نادینت انت۔ سوراب ء ہما جاگہ
 میر و براہو ء را کشت اش تاں اے و ہدی چیدگ انت (13) ”ہیزا
 چیدہ“ کُشنگ بیت۔

براہو جد گال جنگ ء تاریخی شیر میر و ء پسائندگ آن ء رئیس قوم
 تاریخی کس میر جزہ، میر براہیم، میر گہرام ء میر حسن ء پدربچ ء اوبادگ کشید
 انت۔ بلوچ آنی اے تاریخی نامداریں مردم پنجگورگ ء رئیس قوم
 نامداریں مردا اوبامرد بوتگ انت۔

اشارگانی بیان:-

(1) کوچ بلوچ ء بارو ء ہرچی کہ خدا مرزی گل خان نصیر ء شہوت ء نیس

کیشتری بہرود، دروگ و غیر تاریخی انت۔ کوچ بلوچ قوم و سرائیکھنیں
 عربی زبان و کتاب آنی تہا بازیں حبر و حال کنگ بوتگ۔ عرب آں
 م و را جا گہے قفص البلوص نبشتہ گتہ و جا گہے قفص البلوص و جا گہے تہنا
 و ایرانی آں ایشی و را کوچ بلوچ نبشتہ گتہ۔ قفص و کفج اصل و کوچ
 کشتن انت۔ کژدے نبشتہ کاراں اے نام و را پہ یک قوم یے و کارمرز
 و ایشراد و قوم لیکھتہ۔ و خد امرزی گل خان نصیر و ژادروگ و
 ماں گتہ۔ بلوچی زبان و شہ بن و دو کشتن و گالوار بوتگ انت کہ یک
 را پشندگ و گردی و پدارندی گالوار اش گشتہ و دومی و را مکرانی و پدا
 گالوار و نام اش داتگ۔ گردی یا رندی گالوار و تہا "ف" "خ" "و" "ث"
 ہست بوتگ انت بلے "و" و کچھ و را "ی" "اے" و تہا بدل گتگ و کشتگ
 چو کہ "بوت" و را "بیت"، بوتہ و را "پیتہ" و را "حیر"، و را "نیر"،
 و را "دیر" سو ت و را "سیت" اش گشتہ۔ ہنچو نام "کوچ" و را "کیچ"
 کشتہ۔ کیشتر عربی کتاب آنی تہا کوچ یا کیچ بلوچ آن و "قفص
 و" نبشتہ کنگ بوتگ و آہاں اے نام۔ را پہ دو قوم کوچ یا کیچ و بلوچ لیکو
 کہ بخئی رد انت۔ چیا کہ فارسی زبان و تہا "و" و (اردو و اور) و معنا
 ہمیشا آہاں کوچ یا کیچ و را دگہ قوم یے کشتگ و بلوچ و را دگہ قوم یے

بلے اصل ء چونہ انت۔ ”کوچ و بلوچ“ ء ”و“ ادا بلوچی تب ء کارمرز بوتگ
 نہ کہ فارسی تب ء بلوچی ء ”و“ فارسی ء زیر () ء معنا ء دنت بز ان کوچ
 بلوچ۔ چوش بلوچی زبان ء تہا ایشی معنا ”بلوچ (قوم) ء کوچ (نکت)
 بیت۔ بلوچی ء تہا مرچی ہم دولبز آنی توک ء آ وکیں ”و“ ہے وڑا معنا دے
 انت۔ (مرچاں بلوچ نبشتہ کاراں ”و“ ء وڑا کارمرزی یلہ داتگ کہ گوں
 بلوچی زبان ء ناروئی یے باید انت کہ ایشی ء را ہے معنا ء زورگ ء کارمرز
 کنگ بہ بیت تنکہ فارسی ء زیر () زورگ ء راہند یلہ دیگ بہ بیت) چوکہ خر
 نر، خواب خرگوش، غم شادی، صدق دل، چشم طاہر، شاہ قلندر، شاہ جہاں ء
 لبر آن ء بلوچی ء خر و نر، واب و کر گوشک، سکی ء سوری، ستک و دل یا دل و
 ستک، چم و طاہر، شاہ و قلندر، شاہ و جہاں گشت۔ ہے وڑا ء راہند ء سرا ”کوچ
 و بلوچ“ ء نبشتہ انت کہ معنائے ”کوچ بلوچ“ انت۔ اے دانگ ء پکائی مارا
 شہ ”تاریخ سیستان“ (بہ تصحیح ملک الشعرا بہار) ء اے نبشتہ آل ہم رس
 ایت۔

اے کتاب نبشتہ کنت کہ کوچ یک گل یے ات کہ کرمان ء مکران ء
 بلوچستان ء حد ء سندانی تہا شنگ ات کہ بلوچ ء ہمنام ات۔ اے ٹک شہ
 و ہداں پہ دُزی اولٹ ء پل ء نام بوتگ ء بلاہ بلاہیں بادشاہ گوں ایشی دیم پہ

بوتنگ ء مڑا تگ اُنت۔ اے ٹک محمود غزنوی ءِ حاکمی ءِ پدکم نام ءِ نرور
 ت ءِ مدان مدان ءِ کوچ ءِ نام شہ نیام ءِ گار بوت ءِ بلوچ نام پشت کیت۔
 کرمان ءِ مکران ءِ تیباب ءِ نیا مجین ءِ دراجیس کوہستگ ءِ مگ اے بلوچ
 ہنکیں تننت۔ عرب قلم کاراں اے کوہستگی مگ ءِ را ”جبالِ قفص“ نبشتہ
 کہ اے کوہستگی مگ ءِ بنجاہ آہانی جند ءِ قومی نام ءِ سرات۔ بزاں کیچ
 کتاب نرہمتہ المشتاق، کیچ قوم ءِ جاگہ آنی حد اوسیم اں چوش نبشتہ کن

”ایش آنی کوہ تاں فارس ءِ ہور ءِ
 سربنت گور پچان ءِ نیمگ ءِ تاں
 نجرمان ءِ زربار اور در آحت ءِ تاں
 دریاء اوتاں مکران ءِ دشت ءِ، روبرکتی
 نیمگ ءِ تاں دریاء بلوچ مُلک، ماتبان
 اور ہر مُزء۔“

۔ پی ٹیٹ ءِ وتی کتاب ”سیستان“ ءِ تہا عرب قلم کار آنی حوالہ ءِ نبشتہ گت
 کوچ آنی ملک شہ جیرفت ءِ زرباری پلواتاں مکران ءِ تیباب ءِ بوتنگ
 وریچانی پلواتاں مخراسان ءِ، روشنت ءِ تاں فارس ءِ کہ اے مگ ءِ تہا ایش

آں لٹ و پل گنگ۔ عرب نبشتہ کاراں اے گگ و کوہان و جبل قفص نبشتہ گنگ کہ معنائے کوچ یا کچج آنی کوہستگ انت۔

قاضی اطہر مبارک پوری و وتی کتاب ”خلافت امویہ و ہندوستان“ و توک و نبشتہ گتہ کہ بلوچستان و ساراوان و جہلاوان و کوہ آن و عرب آں جبال قفص گنگ۔ قاضی مبارک پوری و گپ چٹ رد و شہ بلوچستان و جغرافیہ و آہی ناسرپدی و ثبوت انت۔ عرب قلم کاراں نہ ایو کا جبال قفص و حد و سیم نبشتہ گنگ انت بلکہ آہی و نقشہ ہم داتگ۔ سراوان و جہلاوان و کوہستگ شہ جبال قفص بزاں کچج آنی کوہ آں صداں میل دور انت کہ آہانی ڈیہہ و کلات آنی پیرو داری و کعت۔ چوش کہ کچج و بنجاہی جاگہ کہ کچج قوم و نام و سرا انت کہ اودا تنے و ہدی آہانی کلات و گڈی نشان ہست انت۔ ہے وڑ تربت و کوش کلات نامیں جاگہ ہم کوچ یا کچج قوم و نشانی انت کہ و ہداں آہانی کلات و میری بوتگ۔

عرب قلم کارے شریف ادریسی و کوچ ٹک و زبان و بابت و نبشتہ کہ ”قفص، کرمان و یکیں قوم انت۔ کہ فارسی زبان نہ گشیت۔“ اے نبشتہ بلوچی زبان و نیمگا اشارہ دنت کہ فارسی نہ انت و کوچ آنی زبان بوتگ کہ نام یے کچج آنی سبب و ”کچی“ زبان بوتگ۔ اے زبان مکران و گگ و نون ہم

پہلی گٹنگ بیت۔ ع ڈن و مکرانی۔ کچی بلوچی، اگاں کہ شہ گردی یارندی
 جی و باز جتانہ انت۔ بلے پداہم بازیں لہز و گالوار و فرق و پیر داریت
 ت۔ ہمیشا نہمی و دہمی صدی عیسوی و عرب و ایرانی قلم کاران و نبشتہ گنگ
 پت کہ کچ یا کوچ آنی زبان جتانہ انت۔

کوچ قوم یک تاریخی و گہنیں قوم یے۔ اے کالدیا و بادشاہ و حدائی و
 و کنوکیں مشرک نمرود بلوچ و ٹک بوٹگ کہ شہ گہنیں نوبت آں ہست و
 راک انت۔ نوں ہم اے ٹک کم و قدرے عراق، ایران و سندھ و دمگاں
 ست انت۔ اے قوم و سرکشی و سبب و عرب و ایرانی آں و ہوایش آنی
 مین آنی سرا اُرش آرت و ایشان و لٹ دات و گشت انت بلے ا
 سر پدیں قوم سر پد نہ بوت۔ آدگہ نوبت آں یل تہنا اسلامی نوبت و
 2 ہجری و تاں 475 ہجری و ایش آنی سرا یکو الگار ات۔ و ہدے اسلام
 لرے و سہیل بن عدی و کمانداری و کرمان و سرا اُرش آرت تیکہ او
 رش آن و سزادیگ بہ بیت تہ کوچ آں کرمانی آنی الکا پیں گمک گت
 ری تاریخ و تہا امام محمد بن جریر طبری و نبشتہ گتہ کہ اسلامی فوج و پہ کوچ آ
 رادیگ و جبال قفص بزاں کوچ آنی کوہانی تہا آہانی ہنکین آنی سرا اُ
 رت و آہان و پروش دات و گنگ اوشانگ گت۔ اے اُرش و آ

مسلمان آن ء مزینیں کساں یے ء پس، گوک، اشر ء اسپ دست پکت

انت۔

دومی رنداں پدا حضرت مجاشعہ ء سروکی ء کوچ آنی سرا بلائیں اُرش یے
 آرگ بوت کہ عرب لشکراں کوچ آنی بازیں کوٹ ء کلات آن ء گپت ء کیچ
 کلات ء راڈیرینت ء دوردات بلے پدا ہم تاں دیر ء وتی دست آں داشت
 اش نہ گت۔ اے کلات ء گرگ ء ایشی ء راوتی کنگ ء داستہ عرب فوج آں
 وتی سر ء کہہ جت بلے پورائی ء سوب اش نہ گت تنکہ محمود غزنوی ء اُرش آنی
 وداں اے بلوچ آں کلات ء کر ء گوڑ پورائی ء گپت ء وتی دست آں
 گت۔

۲۔ بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ 14

۳۔ پہ جدگال ء بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ 6 ء پہ دراوڑ ء

بچاریت ہے اشارہ آنی گڈی نمبر 14 ء

۴۔ بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ 34

۵۔ بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ ۱۹

۶۔ بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ 18

۷۔ بچاریت براہو جدگال جنگ ء شمشیر ء اشارہ 23

۸۔ سخر میروانی، میر و میروانی و براٹ بوتگ۔

۹۔ پشندگ و کولواہ و مالار و روبرکتی و دمگانی نام بوتگ۔ مرچاں ہوشاپ و مالار و نیام و زر باری کوہ و دیم و گونڈیں جاگہ یے و نام انت۔ گشتت کہ مرہ نامیں عرب قوم یے ہے مگ و نشتہ بوتگ پمیشا مراستان اش گشتگ۔

۱۰۔ شاہی رند و کہول پہ شاہی زئی و نام و نامدار بوتگ۔

۱۱۔ زرک زئی آنی بن پیرک ات کہ براہو جدگال جنگ و تہا ملک بجاہ براہو و سانده و جنگی سنگت ات۔ جنگ و آسر و زرک و کہول و نزیکیں مردم زرک زئی گشتگ بوت انت۔ زرک و را ملک بجاہ آہی جنگی خدمت آنی عوض و ”مٹ“ و مگ دات۔

۱۲۔ محمد و کہول و نزیکیں مردم پداپہ محمد زئی و نام و نام کپت انت۔ چیا کہ محمد زئی نوں شاہی زئی مینگل و نک یے حساب بوت چوناء محمد، زرک زئی و بن پیرک زرک و خدرانی قوم و سردار لوگ شاہوزئی و بن پیرک شاہو و براٹ بوتگ۔

۱۳۔ من اے جاگہ و چیدگ سن 1988 چارتگ تنت۔ بلاہیں چیدگ یے کہ ڈوک یے کچگ و تالان تنت۔

۱۴۔ درادڑ لہزیک چنیں نام یے کہ تنے و ہدی تاریخ نہیں و پٹ و پولکار

ایشی معنا آں سر پد نہ انت۔ غنہ کہ آ در اوڑانی اصل غنسل و باروا یک خیال
 انت۔ کسے ایش آن ء سامی پُشد گُشیت ء کسے ایش آنی نسل یے بوکگانہ
 من ایت۔ ہے وڑا در اوڑانی اصلیں ڈیھ ء بارہ ء ہم کس نہ زانت۔ کسے
 گشت نہ کنت کہ اے شہ گجاملک ء در آ تک انت ء ہندوستان ء آ تک انت
 یا شہ ہندوستان ء در آ تک ء دگہ جاگہ آں شت انت۔ کسے ایش آن ء میسو
 پوٹیمیا ء مردم نبشتہ کنت ء کسے گوریچانی ہندوستان ء جہہ متد اش گُشیت۔
 لہتیں قلم کارانی گشگ انت کے اے زرباری ہند ء مردم بوتگ انت۔
 چیزے نبشتہ کنت کہ آ شہ گوریچان ء نیمگادیم پہ زربار ء اتلگ انت چیزے
 گُشیت کہ نا اے شہ زربار ء در اتلگ انت ء گوریچان ء شتگ انت۔ ہے
 وڑا تاریخ نیس در اوڑانی شہ ہندوستان ء در کپگ یا ماں ہندوستان ء پترگ
 ء نوبت ء زمانہ آں ہم نہ زان انت ء یک خیال نہ انت۔ آہان ء در اوڑانی
 اصلی ء بُنی زبان آنی باروا ہم علم ء زانت نیست انت۔ آ کردے ہنچیں
 زبان آں ہم در اوڑی گُشت کہ شہ آریا آنی آ ہگ ء پد جوڑ بوتگیں زبان
 انت۔

یک نامی ایں پٹ ء پولکارے اے۔ ڈبلیو۔ کروک در اوڑان ء ہچ
 پُشد ء نسل یے نہ لیکھیت ء آہان ء ہندوستان ء گہن ترین نندوک گُشیت

انت کہ آہان ویدی شہیرانی تہا پے ”داسیو“ یا داسا“ ء نام ء گیر آرگ بوتگ
کہ معنایے ”ڈٹمن“ کنگ بوتگ انت۔ شاراں آہان ء ”بے پونز“ ء نام
اتگ۔ ویدک انڈکس ء تہا اے ”داسیو آن ء دگہ وڑ وڑیں نام دمیگ بوتگ
نت چو کہ کرشنا واچہ (سیاہیں بد شکل)، انا سا (بڑو)، مدھر واچہ (بے دان ء
گھیرڈ)، اکرمان (بے شناس ء لاه)، اور اتا (بے کانو د ء ناراہند)، ابرہانا
دیوتا آنی ڈٹمن)، آیا جاوا (دیوتا آن ء قربانی نہ دیوک)، ادیو آ یو ء
یو اپیو (دین ء ڈٹمن)، ء ہنچیں بازیں نام (بحوالہ تاریخ مغربی پاکستان
ومی بہر)

اے ڈبلیو، کروک، دراوڑ نام ء رازبانی نام یے گشیت۔ نبشتہ کنت کہ
ے نام زر بار ء زبان آنی باروا کشگ بوتگ۔ کہ ایشی ء را انسان ء علم
ندوستانی زانکاراں ہما نسل آنی سرا بتگ کہ ہے زبان آنی تہا گر
ہت۔ (نیٹیوز آف ناردرن انڈیا)۔

ہے نبشتہ کار نام ”دراوڑ“ ء را یک دلجم نہ کنو کیں نام یے گشیت ء نبشتہ کن
کہ ایشی ء راتاں ہے کساس ء کارمرز کنگ بوتگ کہ نیں ایشی یلہ دمیگ
گرائیں کارے انت۔

دگہ یک قلمکارے ریو۔ ایچ۔ ہیرسن؛ دراوڑ نام ء را یک ناشر فداریں

یے کشیت۔ آہستہ کنت۔ کہ نیامی قرن آنی یک نسل یے شہ ہندوستان و
 در آتک و شہ زر باری عراق و گوریچانی افریقہ و یونان قبرص یونان و اسپین و رابہ
 و تاں نیامی یورپ و برطانیہ و جزیرہ آں تالان بوت کہ ایشن آن و
 ہندوستان و انسانی علم و زانتکاراں رزواں نام دات۔ ڈاکٹر گریسٹرسن ہا
 نزانک و خیال و بالا بندانت کہ آہی روع و دروڑان و شہ ہما تیب دیگی نیگرو
 آں کشنگ بوتنگ کہ آہانی تو کا آسٹریلیا و تسمانیہ و ہندی نندوک ہم مان انت
 گوں اے خیال و بالا بندی و ہور آوتی ہم خیال و دیما کاریت گوں۔ آہی
 و روع زر باری ہندوستان و دراوڑ مہلونک اصلا گوریچانی ہندوستان و مردم
 بوتنگ انت کہ شہ آریا آنی اُرش و ترس و لکت اتنگ و زر باری ہند و
 آہمکت۔ وتی پیسری نزانک و بالا بندی و اے ہشتہ کار چیزے آسٹریلیائی
 گالوار آنی گوں منڈا ذات آنی گالواراں ہمرنگی و پیش داریت کہ اے
 گالواران و کول و بنگال و کوہستگ آنی دومی ٹک گشت۔ بلئے ڈاکٹر ستینکونو
 اے ہمرنگی و نزیکی و راج جہت نہ دنت و ایشی و اتفاق و ڈک لکھی کشیت۔
 آ کشیت کہ اے ہمرنگی گالوار آنی نیام و ہج وڑیں سیالی یا نزیکی و سبب و نہ
 انت۔ (جرنل آف انڈین ہسٹری، چار دہمی جلد، اولی بہر۔ شمار ۴۶)۔

پروفیسر لٹن و خیال و دراوڑ عراق و نندوک تنت کہ شہ اودا کشنگ

ہو تگ انت۔ و تھن ء گیرٹ وتی وتی حیاں آں درشان کنانا بشتہ کنت کہ۔

”ما کہنیں دراوڑ آنی بارواچ

نہ زاناں چیزے مردم آنی کشنگا

آماں ہندوستان ء شہ گوریچانی رو دراحت

ء نیمرگا آؤک انت۔“ (اے ہسری آف انڈیا، تاکدیم ۱۰)

”دی مارشل ریسز آف انڈیا ء“ نیسوک جارج میکمن ہم ہے حیاں ء

درشان کنت :

”شہ اسپت پوتیں آریاں آں ساری

مارا یک بالادستی یے گندگ کثیت انت

کہ ما آہی ء رادر اوڑ ء نام دیاں بلے

ایش آنی بارواہر چیز تہاروکی ء تہا انت“

رسلے نامیں بشتہ کار، گوریچانی ہندوستان ء درہا ہیں مردم آن ء دراوڑ

کثیت۔ (دی نیٹیوز آف ناردرن انڈیا۔ تاکدیم ۲۱، ۲۰) ”قدیم سندھ“

(سندھی) ء نیسوک بیرومل اڈوانی ء درواڑ آنی آگہ ء باروادو حیاں در

شان کنگ۔ آنبشتہ کنت کہ۔

”یک ڈل یے ء کشگا دراوڑ مہلوک زرباری
ہندوستان ء نندوک تنت کہ شہ اودا
درآ تک ء گور پچانی ہندوستان ء شہ
انت کہ ہانیمزگا شہ حسکی ء راہ ء
گوں آسٹریلیا ء ڈیک وارت۔
نوکیں پٹ ء پول آنی رو ء آہان ء زر ء
تیاب دیم ء نندوکیں قوم کشگ بوتگ
کہ دیم پہ میسو پو ٹیما ء شگ انت
کہ آنگر عرب ء دومی سامی نسل ء قوم
آں آہان ء کم ذات لیکھ ات ء
کساس گت۔ آشہ اودا درآ تک
انت ء ہندوستان ء آتک انت۔“

ہے سرحال ء سراگپ کنانا نامی میں پٹ ء پو لکا رڈاکٹر ابناس چند
رداس، دراوڑان ء شہ کور و منڈل ء ملبار ء روکیں مہلوک کشیت۔ ای مار
سڈین ء ہنری شارپ نبشتہ کنت کہ بلکنہ دراوڑ یا شہ گور پچانی روبرکتی
دمگ آں احکین انت یا شہ زرباری دمگ آں دیم پہ آسٹریلیا ء شگ

انت۔ لہتیں پٹ و پوکا راے حیاں و سراتپاک انت کہ دراوڑ ہما سامی قوم
 آن و کشنگ بوتنگ کہ آہان و شہ حضرت عیسیٰ و ودی بوگ و چار ہزار سال
 پیراشہ بابل و کشنگ بوتنگ ات۔ فرانس و پٹ و پوکا راڈاکٹر گستاوی بان
 دراوڑ ہما مہلوک و کشنگ کہ آہہ ہندوستان و کہنیں نندوک و شہ برہما پتر
 نیمگا آ و کیس زرد پوست و تورانی نسل آنی ہور توری و ودی بوتگین قوم
 ”

کیس نوبت و پٹ و پوکا را و تاریخ نہیں آں اے وڑیں گیشتریں قیاس و
 دازنگ آن و نہ من اتنگ۔ اے ردا ”اینیشنٹ انڈیا“ و نیسوک و اے
 رحال و سرادرا جیں مکودم یے و پداے وڑاوتی فیصلہ داتنگ۔

”مے کیس علم و زانت و وسیلہ

آنی سبب و اے بوت نہ کنت کہ

ما بہ زان آں کہ اصلا دراوڑ کجام

ملک و دمگ و بوتگ انت کہ

شہ ہندوستان و اہنگنت “

خو کہ تاریخ نہیں آں دراوڑانی اصل و نسل و آہانی اصلیں ڈیھہ درگیتک نہ
 کتنگ ہے وڑا آ دراوڑانی آہگ یاروگ و کشک آنی درگیجنگ و ہم بے

سوب بوتگ انت - ہمے جا و در اوڑانی لڈے ریچے ء نوبت آنی باروا
 انت - بیرومل مہر چندا ڈوانی ء در اوڑانی آہگ یاروگ ء نوبت سنگ ء
 زمانہ ء بندات ء راگشنگ - ای مار سڈین ء ہنری شارپ آہانی ماں
 ہندوستان ء آہگ یاچہ ہندوستان ء در کپنگ ء وہد ہما نوبت ء راگشنگ کہ
 زمین نوکی زر ء چیرا ایرواں بوواں بوتگ - یو - وی - گینکو و سکی ء گشنگا در اوڑ
 ہندوستان ء شہ حضرت عیسیٰ ء ودی بوگکا دو ہزار نو صد (۲۹۰۰) سال پیرا
 آتنگ انت - پروفیسر رابسن در اوڑی رُبیدگ ء سراگپ کنانا کشیت کہ
 آہاں سومیری ء دیماوتی سلاہ دوردا تگ اتنت ء سومیری رُبیدگ اش وتیگی
 کتنگ ات -

پٹ ء پولکاراں در اوڑی ء سومیری آنی ہواروگ ء نوبت ء باروا نبشتہ کتہ کہ
 اے ہواری شہ حضرت عیسیٰ ء نوبت ء سے ہزار ء ہشت صد سال ء بگرتاں پا
 نزدہ صد سال آنی زمانہ ء توک ء بوتگ ات - گیشترین پٹ ء پولکارانی
 خیال ہمیش انت کہ در اوڑی لڈے ریچے سنگی نوبت ء درگت ء بوتگ ات - یو
 رپی ء یونانی پٹ ء پولکار ء علم زانت آں سنگی نوبت ء را سے نوبت آنی تہا
 گیشنگ -

۱۔ کہنیں سنگی نوبت

۲۔ نیامی سنگی نوبت

۳۔ نوکیں سنگی نوبت

شہ اول زمانہ ءے تاں نوکیں سنگی نوبت ءے پنج لکھ سال لیکھنگ بوتنگ انت ۔
 گڈی نوبت بزاں نوکیں سنگی نوبت تاں حضرت عیسیٰ ءے ودی بوڑگا شہ ہشت
 ہزار سال پیسر منگت بیت ۔ نوں ہوش کنگ بہ بیت کہ پٹ ءے پولکار چنور ءے گجا
 گجا دراوڑانی پداں درگھت کھت ءے اپید اندازگ ءے قیاس کنرگا دگہ چے
 گت کھت ۔ ءے اے حبر پدرانہ کہ پہ قیاس ءے اندازگ ہچ قوم یے ءے تاریخ
 جوڑ گت نہ بیت ۔

ہنچش اندازگ ءے قیاس آنی اوست ءے پٹ پولکاراں دراوڑانی ذات ءے آہانی
 زبان آن ءے ہم فرض کنگ کہ آہانی سرا آدرہانہ سازانت ۔ لہتیں آں بھیل
 ذات ءے را اصلیں دراوڑانی تہا حساب کنگ کہ اے ذات ءے راشہ نام کہتیں
 دراوڑاں گھن تراو پیش ترمن اتنگ ۔ بازیں تاریخ نہیں آں اصلیں ءے پہلیں
 دراوڑ ہما مردم آن ءے گشتگ کہ آہانی زبان شہ زبان آنی ہما کہول ءے انت کہ
 مدارس ءے تامل کشیت یے ۔ ڈبلیو کروک گوریچان ءے دمگ آں وندھیان ءے کو
 ہتگ آں ہتگیں اوڑ ، گونڈ ، کول ، مانجھی ءے بیسوار ذات آں اصلیں دراوڑ
 کشیت (نیٹیوز آف ناردرن انڈیا) لہتیں آں ہما ذات ءے قوم آن ءے ہم اصلی

در اوڑ گشتگ کہ بنگال و کوہستگ آں مز نہیں لیکہ یے و نشتگ انت۔

ہے جاوردراوڑانی زبان آنی ہم بارہ و انت۔ تاریخ نہیں آنی اے سر حال
 و سر ایک گپ یے نہ انت و آہر ہما زبان و دراوڑی لیکھ انت کہ یا تہ آہانی
 قیاس کنگیں دراوڑی ذات آنی زبان زانت یا ہما جاگہ آنی زبان انت کہ
 آہاں کہنیں زمانگ آنی تہا اودا دراوڑانی بوگ و قیاس جتگ۔ برے
 برے تہ آہما زبان آن و ہم شہ دراوڑی کہول و گشتت کہ ہماہانی دمگ آں
 ہزاراں سال پیر شہ عیسیٰ و، دراوڑ آنی گونزگ قیاس کنگ بوتگ۔

اے رداڈ بلیو کروک نبشتہ کنت کہ۔

”درہا ہیں دراوڑوتی کہنیں و اصلی

زبان آنی تہا گپ نہ جنت چوکہ

ماں نیامی ہندوستان و صوبہ آں

بھیل قوم یک کہنیں دراوڑی زبان

یے و گپ کنت۔ وہد یکہ ہے“ بھیل ماں راجپوتانہ و گجراتی و لڑا تگیں

دروشم یے تہا گپ جنت کہ ایشی و را آریائی زبان یے گشتت۔ ریو۔

تھامسن، ڈیوڈسن، تامل، تلگو، گنڑی او ملیالم زبان آن و دراوڑی زبان

گشتیت۔ وہدے کہ نامی ایس فرانسیسی پٹ و پوکار گستا ولی بان، تہنا تامل

زبان ء را اصلی دراوڑی زبان ء تامل زبان کشوک آن ء شر ترس دراوڑ
 کثیت۔ دگر لہتین آں سنتالی گونڈ زبان آن ء دراوڑانی پیشندگی زبان
 کشنگ۔ چیزے ء سنتالی زبان ء را دراوڑی زبان نہ منت اِتگ او گونڈ
 زبان ء را اصلی دراوڑی زبان من اِتگ۔ کتاب ”آن دی یوریلیمین ایلیمینٹ
 ان دی ڈراوڈ ا اینڈ منڈالینگو میجز“ ء کشگا دراوڑی زبان آنی وتی سیالی گوں
 یوگری زبان آنی کہول ء بوتگ۔ پٹ ء پولکار ء تاریخ نہیں آنی اگاں چچی
 یے حبرانی ہم خیال ء تپاک ہست انت تہ آ دراوڑانی ر بیدگ ء جہلی ء سبکی،
 کم ذاتی ء کم نسلی، جون ء جسد ء رنگ ء حبر انت۔ کساس در ہاہین قلم کار او
 نیسوک آنی دراوڑانی بارواہورس ء تپاکیں فیصلہ انت کہ:-

☆۔ دز ہاہیں دراوڑ ”شودر“ انت۔ آہانی توک ء یک یے ہم شناسی ء
 شذات نیست انت۔

☆ اے نام پہ کم ذات، شر ء رزوا، حرامیں ساہدارانی وروک ء گلام آں
 کارمرز بوتگ۔

☆ دراوڑ در ہاسیہ، کم مود ء سیاہ مود، مزن پونز ء مزن گرانز، مندر ء چٹک،
 دران ء لونڈ سرگ بوتگ انت۔

☆ آ کم پیسہ، جہل اعتقاد، سلین ء پوچھیں چیزانی منوک، مُردار ء لولگ وار انت۔

دراوڑانی اُلسی رُبیدگ، چاگردی جہت، جون ءِ جسدی جوڑشت ءِ
 رنگ ءِ دوشم ءِ شریں عکس کشی یے ڈبلیو کروک ءِ چوش کنگ۔
 ”شہ حد ءِ گیش بدذات ءِ کم اصل، مُوداش سک سیاہ ءِ گھنگر، لونڈ سرگ،
 گروتہ پونز ءِ مزن گرانز، نیگرو چک بلے پورا نیگرونا، دیم ہملسون ءِ پراہ ءِ تاپل
 ، پراہیں دپ ءِ لٹرونجیں لوٹ بلے شہ روبرکتی افریقی نسل آں کموجتاوڑ۔ گپ
 کنگا چوچک ءِ وکنت۔ جان شہ پُٹھاں پُر ءِ بڑ، مردار وار ءِ بے دیوتا۔“
 شہ قلم کار آنی بُرز ءِ نبشتہ آن دراوڑانی باروا تپاکیں گپ ءِ حال آں

اے جی دیما اُتک اُنت۔

☆ دراوڑ ہج پُشد ءِ نسل یے نہ بوتگ۔

☆ آہانی ہج رُبیدگ، گہنیں یا نوکیں تاریخ یے نہ گواہیت۔ ءِ آہانی باروا
 ہر جی تہاروکی ءِ تہا گارانت۔

☆ آہانی ہج اصل ایں ڈبھ یے زانتگ نہ بیت۔ نہ کہ آہانی شہ جاگے ءِ
 روگ ءِ نہ شہ جاگے ءِ آہگ ءِ باروا زانگ بیت۔

☆ اے درہا بد شکل ءِ چوٹ، سیاہ تاب ءِ لونڈو، کم ذات ءِ سل کارا اُنت۔

☆ دراوڑ لہز ءِ معنا ءِ مطلب زانت نہ بیت۔ ءِ اے لہز ءِ راہمنچک دپ ءِ
 گرگ بوتگ کہ نوں ایشی ویل کنگ نہ بوتگیں کارے۔ ءِ اے یک زامانیں

یے لیکھنگ بیت۔ (درو اوڑانی بارو اکار کنوک و نبشتہ کنوک آل
 ان و ہبکہ کنوکیں درا نگازی یے بیت اگہ ماہہ گشاں کہ لہز ”درا
 خ و بلوچی زبان و لہزے کہ معنائے ”اجنبی“ انت۔ و راست و
 انت۔ زندگی منت اے سر حال و سرا ما پیلوی و نبشتہ کناں)۔
 وڑانی اصلیں زبان زانگ نہ بنت۔

میرا و مربراہو

میرا و مربراہو میروانی، میروخان براہو میروانی و پنج بوتگ۔ میر و مر محمد
تاوہ و محمد و گشت۔ پٹ و کوش و پد آہی جاگہ و میروانی قوم و سردار و نعا
کلات و واجہ ات۔

بلوچ تاریخ نہیں آں میروخان میروانی و وڑا میرا و مر و باروا ہم
دروگین و بے نہیں حال نبشتہ گتگ۔ و تاریخ وانوک آن و دروگ دست
آں داتگ و بلوچی تاریخ و دروشم و راٹی و گر مپکی گتہ۔ اے دروگس تاریخ
نہیں آنی کماش و سروک خد امرزی گل خان نصیر بوتگ کہ پدا خان احمد یار
خان بلوچ و صالح محمد لہڑی و دگ لہتین آں آہی پد گیری گتگ و اے دروگ
آن و تالان گتگ۔ واجہ وتی کتاب ”تاریخ بلوچستان“ و اولی بہر و
تا کدیم 5 و سر میرا و مر و باروا چوش نبشتہ کنت۔

”میر عمر، میروکا لڑکا 1511ء میں

میروکے بعد بلوچوں کا سردار منتخب ہوا

میر عمر، باپ کی طرح بہادر، ہشیار

اور موقع شناس تھا۔ جدگالوں

کے ساتھ کئی فتیاب لڑائیاں لڑ

کر وہ اپنے قبیلے میں ہردل العزیزی
 حاصل کر چکا تھا۔ اُس زمانے میں
 ذنوں بیگ ارغون، شاہ بیگ ارغون
 حاکم قندھار کی طرف سے قلات کا
 گورنر تھا۔ میر عمر نغاڑ علاقہ سوراب
 میں رہا کرتا تھا۔ لیکن اسے اپنی
 طاقت بڑھا کر قلات کی حکومت پر
 قبضہ کرنے کا ہر وقت خیال تھا۔ 1530ء
 میں جب ارغون خاندان کو کامران مغل
 کے ہاتھوں قندھار میں شکست ہوئی
 تو اس سے قلات میں ذنوں بیگ کی
 طاقت کمزور ہو گئی۔ ذنوں بیگ کی
 کمزوری سے فائدہ اٹھا کر میر عمر نے جو
 عرصہ سے اسی دن کے انتظار میں تھا،
 اپنے جفاکش و بہادر قبیلہ کے ساتھ
 قلات پر حملہ کر دیا۔ ذنوں بیگ نے جان

توڑ کر مقابلہ کیا لیکن جنگ آزمودہ اور
جفاکش بلوچوں کے سامنے زیادہ دیر
تک نہ ٹھہر سکا اور شکست کھا کر
افغانستان کی طرف فرار ہو گیا۔ میر
عمر کو فتح ہوئی اور قلات پر قابض ہو
کر اُس نے قلات میں بلوچی حکومت کی داغ بیل ڈالی۔“

میر صاحب و دروگس نازینک و رابے پٹ و پول و بلوچ آنی خان
میر احمد یار خان بلوچ و قتی کتاب ”مختصر تاریخ قوم و خوانین بلوچ“ و تہا
کور و وڑا جاگہ دات و دروگ و دراج آن و تالان کنگ و مجرم دار بوت۔

”قلات پر مغل ارغون خاندان حکمران

تھا۔ اور قندھار ان کا پایہ تخت تھا۔

۱۵۳۰ء میں ارغون حکمران ذوالنون

بیگ کو مرزا کامران نے شکست فاش

دے کر اس کی حکومت کا تختہ

الٹ دیا۔ جس کے نتیجہ میں قلات

پر ارغون خاندان کا تسلط کمزور

پڑ گیا۔ لوگ یوں بھی اس حکومت سے بیزار تھے۔ مغلوں کی عیش کوشی اور جو رنج و جبر کے معمولات نے بلوچستان میں ان کو جلد ہی بے وقت بنا دیا تھا۔ جب قندھار کی ارغون حکومت کا خاتمہ ہوا تو بلوچوں کے سردار میر عمر خان (۱) نے موقع غنیمت جان کر قلات پر حملہ کر دیا۔ مغل مقابلہ نہ کر سکے اور دم دبا کر بھاگ گئے۔ میر عمر خان نے قلات پر قبضہ کرنے کے بعد مضافات پر توجہ دی۔ پہلی بار بلوچی تاریخ میں ایک باقاعدہ بلوچ ریاست کا قیام عمل میں آیا۔ (۲) میر عمر خان شبانہ روز کاوشوں سے حکومت کو مضبوط و مستحکم بنانے میں مصروف تھا کہ اچانک مکران اور کرمان (۳) سے بلوچ سردار میر شہیک رند اور میر

گہرام لاشاری ایک لشکر جرار کے ساتھ نمودار ہوئے اور اپنے ہی بھائیوں پر ٹوٹ پڑے۔ میر عمر خان نے اپنے محافظوں کے ساتھ مزاحمت کی اور لڑتا ہوا میدان کارزار میں گر گیا اور خالق حقیقی سے جا ملا۔ اس حادثہ ماجعہ سے بلوچوں میں برادر کشی اور خانہ جنگی کی المناک روایت نے جنم لیا۔ بلوچ ایک دانا اور باہمت قائد سے اپنوں ہی کے ہاتھوں محروم ہو گئے۔

(تا کدیم ۳۳)

میراومر و بارواحد امرزی گل خان نصیر و بندات گنگلیں برز و نازینک یک چین دروگیں نازینک یے۔ اول تہ میر صاحب و گشگ روانت کہ میراومر ۱۵۱۱ء مردم یے بوتگ۔ جدگال و میروانی آنی جنگ میراومر و بیچ ملک بجار براہو و سروکی و ۶۶... ۱۶۶۵ء آسر و رست۔ میروانی آں شہ جدگال آں کٹ انگلیں وتی قومی و آہانی یلہ گنگلیں ملک آن و بہر گت۔ ہے بہر و بانگ

آسرے اے جنگ و ساندہ و اتحادی میر احمد ایلتازئی و میر محراب ایلتازئی
 آن و ہماہانی پٹ و پیر کی ملک کلات بہرے کپت کہ پیرا اودا ہماہانی حاکی
 بوتگ۔ میر احمد ایلتازئی ۱۶۶۶ء و کلات و خانی و سرانشت۔ اے سن و سرا
 دز ہائیں تاریخ نمیس گول گل خان نصیر و جند و اوارت پاک کن انت۔

(بچار واجہ و ہمے تاریخی کتاب و اولی بہرے تا کدیم ۱۴)

میر بچار و پٹ میر او مر ہے جنگ و تہا کساس ہر دہ سال ساری
 جد گال آنی دست آں گشگ بوت۔ چوش میر او مر و مرک و سال شہ ۱۶۴۸ء
 تاں ۱۶۴۹ء نیام و بیت۔ گڑاچہ پیم گل خان نصیر آ ہی و ۱۵۱۱ء سال و
 بلوچ آنی سردار جوڑ کنت۔ پداگپ ایش پاد کثیت کہ درہاں بلوچ آنی
 چوں سردار بوت کنت۔ چوش کہ واجہ و نبشتہ گتہ۔ ہزار آنی بلوچ تک گجام
 دود و راہند آنی سر ایک میر وانی قوم و سردار و راوتی سردار من انت۔ اصلین
 و حقیقں حبر ایش انت کہ میر او مروتی پٹ میر و خان میر وانی و جاگہ و میر وانی
 قوم و سردار بوت نہ کہ درہاں بلوچ آنی۔ میر صاحب و اے گشگ ہم
 دروگ یے کہ ذوالنوں بیگ ارغون کلات و گورنر و حاکم بوتگ۔ ذوالنوں
 بیگ و تاریخ مے بلوچ آنی تاریخ و وڑاگم و گار نہ انت کہ ہرچی ہر کسی دل
 بہ لوٹیت نبشتہ بکنت۔ آ ہی حاکی و بابت و سندھ و ہند و اوگانستان و کتاب

پُرانت۔ قندھار و سرارغون حاکمی و گپ کتاب آنی تھا ہست اُنْت بے
کلات و سرآہانی حاکمی و ہچ ثبوت نیست انت۔ نہ سرزبانی حال آنی ثبوت
و نہ کہ تاریخی نبشتہ ایں ثبوت۔ و نہ کہ ذوالنوں میرا و مر و نوبت و مردم بے
بوتگ۔ اے درہاں قصہ دروگ و دروگیں چاچا اُنْت۔ ہے پیا کلات و سر
میرا و مر و جنگ و آہی حاکمی و گپ زندگیں دروگ اُنْت۔ میرا و مر تہ میرا و مر
اُنْت آہی کہول و ہچ کس بے و کلات نہ گتگ و نہ کہ کلات و حاکم و خان
بوتگ اُنْت۔ کلات و اولی خان میر کبر رئیس بوتگ۔ کہ رندانی سردار میر چا کہ
رند و ہم نوبت بوتگ۔ آہی خانی و تاریخی گواہی و ثبوت ہم دیست انت۔
میروانی و حاکمی و سرداری ملکہ سوراب بوتگ کہ بنجاہ بے نغاڑ بوتگ۔ دگ
ہچ جا کہ میروانی آں حاکمی نہ گتگ۔

میر گل خان نصیر و بُرز و بے بنیں تاریخی حالور و بارو جسٹس میر خد
بخش بجانانی مری، وتی کتاب ”بلوچستان، تاریخ کے آئینے میں،
تا کہ ایم ۳۵۶ و سرچوش ایراد گیرت:

”مندرجہ بالا بیانات بے بُنیاد

اور ناقابل قبول ہیں، بلکہ حقیقتاً

وہ تاریخی واقعات اور دوسرے

مقامات پر اس کتاب میں پیش کردہ مواد کے بالکل برخلاف بھی ہیں مثلاً یہ کہنا کہ قندھار کے حکمران نے ذوالنوں بیگ اور شاہ بیگ ارغون کو قلات کے گورنر مقرر کیا تھا۔ اور ۱۵۳۰ء میں ذوالنوں بیگ ارغون، میر عمر خان میرواڑی سے ایک لڑائی میں شکست کھا کر قلات سے چلا گیا تھا، اُس دور کے تاریخی واقعات سے ناواقفیت کا مکمل اظہار ہے۔ ہم پہلے ہی کہہ چکے ہیں کہ ذوالنوں بیگ ارغون قندھار کے حکمران کا مقرر کردہ نہیں تھا۔ نہ ہی ۱۵۳۰ء میں اُس نے میر عمر میرواڑی سے شکست کھائی تھی اور نہ ہی شہنشاہ بابر کے لڑکے کامران مرزا نے اسے قندھار سے نکالا تھا۔ اس کے

برخلاف ذوالنوں بیگ خود قندھار کا
گورنر تھا۔ جسے ہرات کے بادشاہ
شاہ حسین نے مقرر کیا تھا۔ اس لئے
میر گل خان نصیر کے بیان کے برعکس
وہ نہ کبھی قلات کا گورنر رہا اور نہ ہی
کبھی اس کی لڑائی میر عمر میر واڑی سے
ہوئی۔ علاوہ ازیں ذوالنوں بیگ تو
۱۵۳۰ء میں زندہ بھی نہیں تھا۔ کیوں
کہ وہ ۱۵۰۷ء میں محمد خان شیبانی
ازبک کے خلاف ہرات میں ایک لڑائی
میں مارا گیا تھا۔ اور پھر یہ بات
بھی یاد رہے کہ ذوالنوں بیگ کے
لڑکے شاہ بیگ کو ۱۵۲۲ میں
قندھار میں بابر بادشاہ کے حوالہ
کرنا پڑا تھا نہ کہ اس کے لڑکے
کامران کے۔ بنا بریں میر

گل خان کا یہ تمام بیان درست نہیں۔ ایک خیالی ہستی (۴) عمر میرواڑی کی موجودگی اور ارغونوں سے اس کی جنگ غیر تاریخی باتیں ہیں۔ اُس زمانے میں قلات اور جہلاوان پر مندو رند حکمران تھے (۵) اور مکران ، خاران ، کچھی ، چاغی بلوچوں کے مختلف قبیلوں میں بٹے ہوئے تھے۔“

ادا اے کشنگ الہی انت کہ میر گل خان نصیر ۽ بنیادی خیال شہ آخوند محمد صدیق ۽ فارسی کتاب ”اخبارالابرار“ ۽ زرنگ۔ اوشہ وتی نیمگ ۽ چرپ و چگانٹ کتنگ۔ میر صاحب ۽ وتی کتاب ”تاریخ بلوچستان“ ۵۲۔۱۹۵۱ء تمام کتنگ۔ ۷۷۔۱۹۷۵ء ۽ درگت ۽ آہی آخوند ۽ ہے کتاب ماں اردو زبان ۽ ترینت اوایشی نام ”تاریخ خواتین قلات“ ایرگت۔ اے کتاب ۽ ترجمہ ۽ درگت ۽ میر صاحب ۽ میر عمر ۽ حاکمی ۽ بارو آخوند ۽ نبشتہ کتنگیں ہے بیان ۽ راماں حاشیہ ۽ ردگشت ۽ نہ من ات کہ وتی جند ۽ یے شہ آخوند ۽ کتاب

ء زرتنگ ات۔ اووتی تاریخ ء تہاوتی نام ء یے کتنگ ات آخوند محمد صدیق
ء بیان چوش انت:-

”قلات، سیوانامی ایک ہندو (بادشاہ)

کے قبضے میں تھا۔ سیوا کے بعد قلات پر

مغلوں نے قبضہ کیا۔ چونکہ مغلوں کو خود

علاقہ خراسان میں لڑائی جھگڑے پیش

آئے۔ ان کے بعد قلات میروانیوں نے

قبضہ کر لیا۔ اور میر عمر میروانی قلات کا

حاکم بن بیٹھا۔

چاکر سردار رند اور گھرام

لاشاری نے مکران سے قلات کا رخ

کیا۔ تب میروانیوں اور چاکر بلوچ کے

والد شہک کے درمیان لڑائی ہوئی۔

بلوچوں کا لشکر غالب آ گیا۔ میر عمر لڑائی

میں مارا گیا۔ قلات کو میروانیوں سے

لے لیا گیا۔ (۶)

(اخبار الاابرار و اردو ترجمہ بنام ”تاریخ خواتین قلات“

تا کدیم ۲۳-۲۳۔ ایچ میر گل خان نصیر)

نیں بکندات میر صاحب و بیان و را کہ ہے کتاب و تا کدیم ۲۳ و حاشیہ نمبر ۱
و تھا آخوند و گشتن و را، کہ وتی تاریخ و تھا وتی نام و نبشته گنگ ات یے،
چوش رد گشیت :-

”سردار میر و کا بیٹا میر عمر جہلاوان
کے جدگالوں کے خلاف لڑائی میں مارا
گیا۔ اُن دنوں وہ نغاڑ، علاقہ سوراب
میں رہتا تھا۔ آخوند صدیق کی رائے
کہ میر عمر قلات میں تھے۔ اور رند اور
لاشار کے خلاف لڑائی میں مارے گئے
صحیح نہیں ہے۔ بلوچی اشعار اور
دیگر دستاویزات میں اس کا ثبوت
نہیں، جبکہ جدگالوں کے ہاتھوں اس
کے مارے جانے کے ثبوت میں بلوچی
اشعار کی سند موجود ہے۔“ (۷)

میر صاحب ۽ میرا عمر ۽ بارواوتی ترجمہ کنگیں کتاب ۽ تہا آخوند محمد صدیق ۽ ہما تاریخی فرضی ۽ وسا چیں قصہ آن ۽ رد کشتگ کہ چے ترجمہ کنگیں کتاب ۽ چھاپ کنگ ۽ پیسروتی جند ۽ ”تاریخ بلوچستان“ ۽ تہا آہان ۽ وتی نام ۽ کنگ اتنت۔ ۽ دگہ بڈے ۽ دروگ مان کنگ اتنت گوں۔ مردم حیران بیت کہ میر صاحب ۽ پشومانی ۽ دیر نہ گت۔ ۽ وتی سینی کتاب ” بلوچستان، قدیم ۽ جدید تاریخی کی روشنی میں“ ۽ تہا پداوتی کنگیں آن ۽ بدل گت۔ ۽ ہما اولی بیان ۽ سراوشتات۔ اے سینی کتاب واجہ ۸۰-۱۹۷۸ ۽ نبشتہ گت ۽ تمام گت ۱۹۸۲ ۽ چھاپ کنا نینت۔ بچارت:-

”کئی سالوں کے بعد جبکہ میر چا کر جوان ہو چکا تھا۔ یہ لوگ جہلاوان اور سراوان کی وادیوں میں پہنچ گئے۔ یہ وہ زمانہ تھا کہ قلات پر میر عمر میروانی کی حکومت تھی اور جہلاوان کے بیشتر علاقے اب تک جدگالوں کے قبضے میں تھے۔ سردار شہیک کے لشکر نے قلات پر ہلہ بول دیا۔ میر عمر میروانی لڑائی میں کام آئے اور

سردار شہیک کے لشکر نے قلات

پر قبضہ کر لیا۔“ (تاکدیم ۲۸۹)

چو اے واجہ ءیکیں دروگ ء راہر کتاب ء توک ء جاگہ دیان ء ایشی ء راست ء گواچن ثابت کنگ ء بے سوہیں جُہد گت ء بلوچ تارخ ء راشہ وساچیں قصہ آں پُر گت۔

”براہو جدگال جنگِ شہیر“ چہ اے وڑیں دروگ ء بے سر ء بنیں قصہ ء چاچا آں پہک ء پلگا رانت۔ ء میراومر ء باروارا استین ء حقین گپ ان ء پدر کنت ء راہ گسریں تارخ ء راہ ء گیجیت۔ شہیر گشیت کہ ”براہو ملک“ (۸) ء تہا یمینی ء آسودگی ات۔ میروانی بنجاہ نغاڑ ء میراومر براہوگوں وتی زہگ ء زادگاں ہر سند ء آسرات ات۔ ہر نیمگا وڑ حالی ء ہو نو دی ات کہ ناگت ء شہ بیلہ، سارونہ، کرخ ء کچھی ء دمگ آں جٹ ء جدگال (۹) لشکر ء نغاڑ کلات ء سراسر اُرش آرت۔ ء ایشرا تباہ ء برباد گت ء براہوسردار لوگ ء را لکتمال ء تباہ حال گت ء ہر پلوائٹ ء پل ء گشت ء کشار بوت۔ نغاڑ کلات ء میروانی حاکم ء براہوسردار میراومر براہو ء پہ ہل و ہاپی سلاہ بست انت ء گوں وتی براٹ ء تزیکین آں جدگال لشکر ء دیما در آحت پہ مردی مڑت گوں بے گوں وتی براٹ قلندر براہو ء جنگ بوت۔ شہیر ء تہا چ پخشیں

دانک یے نیست کہ کلات ءِ سرامیر او مرءِ بالادستی بوتگ یا شہیک رند ءِ گہرام
 لاشاری ءِ گوں رندی لشکر ءِ میر او مر یا کلات ءِ سرامر اُرش آرتگ۔ شیر ءِ تہانہ
 سردار شہیک ءِ گپ مان نہ کہ رندانی لشکر ءِ گوں میر وانی آں مرٹگ ءِ حال
 ہست انت۔ شیر ءِ تہا گشگ بوتگ کہ کلات ءِ نام ”کلات سیوا“ انت کہ
 شہ ”براہو مُلک“ ءِ چٹ جتا میں مُلک یے ءِ آ ہی سرامیر وانی آنی ہیج داوایے
 نیست انت۔ شیر میر وانی علاقہ ءِ را ”براہو ءِ مُلک“ گشیت ءِ آ ہی حد ءِ
 سیم آں ہم پیش داریت کہ بنجاہ یے نغاڑ بوتگ۔

میر او مر میر وانی ءِ سردار شہیک رند ءِ نوبت ءِ زمانگ ہم یک نہ انت کہ
 آہانی نیام ءِ جنگ بہ بیت۔ میر او مر ءِ پنج میر بجا کساس ہژدہ سال ءِ بیت
 سال آں پدوتی پٹ میر او مر براہو ءِ دگہ براہو آنی پیر ءِ گرگ ءِ پہ لانک
 بندیت۔ ءِ گوں جگال آں جنگ کنت۔ اے جنگ ءِ تہا کلات ءِ پیسری
 خان آنی شاہزادگ یے میر احمد ایلتازی گون بیت کہ میر وانی جنگ ءِ کٹ
 انت ءِ میر احمد ءِ کلات بہر ءِ کپیت کہ پیسرا آ ہی پٹ ءِ پیرک اود ءِ حاکم ءِ
 خان بوتگ انت۔ میر احمد ۱۶۶۶ ءِ خانی ءِ سراندیت و ہدے کہ درہائیں
 تاریخ نیس میر چا کر رند ءِ آ ہی پت شہیک رند ءِ نوبت ءِ را پانزدہمی سدی
 عیسوی ءِ در نیام نبشتہ کنت۔ چوکہ جسٹس خُدا بخش بجا رانی مری وتی کتاب

”بلوچستان تاریخ و آدینک و تہا“ و تا کدیم ۲۳۲ء سرا ”تاریخ شیر شاہی“ و
حوالہ و گشیت کہ شیر شاہ سوری و وتی جنرل ہیبت خان نیازی و ۱۵۴۰ء
میر چا کر رند و گند و تند کنگ و حکم دات۔ رائے بہادر پتورام و وتی تاریخ و
تا کدیم ۲۰ء سرا ہم نبشتہ گتہ 1540ء و میر چا کر رند، گوں رنداں ہمایوں
بادشاہ و گمک و گون ات۔ و ہمایوں و شہ شیر شاہ و ماں ۱۵۵۶ء و ہلی
گپت۔ سردار خان گشکوری ”چا کر اعظم“ و تا کدیم ۱۵۹ء سرا نبشتہ کنت کہ
پیگر رند و امیر ذوانوں و جنگ گراناز شہ قذہار و زرت و آرت و بلا ہیں
جنگ یے ایشی سرا پاداحت اے سال ۱۳۹۵ ات۔ اے و ہدی چا کر رند وتی
ستان ات۔

ہے و ڈاہرات و حاکم سلطان شاہ حسین و گہرام لاشاری و بردشت و
سردار چا کر خان و راگمک دات و لاشاری آنی سرا اُرش آرت کہ ہزاراں
لاشاری گشگ بوت انت۔ اے سال ۸۰۔ ۱۳۷۰ء نیامی سال اتنت۔
سردار چا کر خان رند، لاشاری آنی کوشارینگ و پد ۱۵۱۲ء اول سرا شہ
سبی و دیم پہ ملتان و شت۔ اے گشگ کتاب ”بلوچستان، رپورتاژ“ تا کدیم
۳۲۶ بیگ انت۔ وت میر گل خان نصیروتی کتاب ”بلوچستان، قدیم و جدید
تاریخ کی روشنی میں“ و تا کدیم ۲۲۶ء سرا نبشتہ کنت کہ میر چا کر رند و میر

ملا شاری عیشہ بلوچستان و در کپک و روگ و نوبت ۱۵۵۰ء پیدا
چوش ہے تاریخ نہیں آنی جنده شہ و تی نبشته آں ثابت گتہ و پیر
دار چا کر خان رند و میر وانی سردار میر او مر براہو و نوبت آنی نیام
سال آنی فرق انت۔ و ہدے کہ سردار چا کر خان رند شہ میر او مر
لانی کساس و ساری تر بوتگ گڈا آہی و میر او مر و نیام و چوں کہ
ک بوت۔ چوش اے تاریخی ثبوت میر او مر وانی و باروا آ
ن و گل خان نصیر و دگہ تاریخ نہیں آنی دروگ آن و تپاس
تاریخ و پدر کنت و ثابت کنت کہ کلات کدی میر وانی آنی دسر
و میر او مر وانی ہیج برکلات و حاکم و خان نہ بوتگ۔

شارگانی بیان :-

یک میراومرے چوں سداں قوم آنی سردار یوت کنت - میراومر براہو،
ناوتی میروانی قوم ء سردار ات -

اے درہایں قصہ دروگ یے انت - بلوچی تاریخ ء اولی بلوچی ریاست ء
کنوک میر کبیر رئیس یوتگ - کہ سردار چا کر خان رند ء ہم نوبت یوتگ - اے
حال ء سرا ماوتی کتاب ”کبیران“ ء توک ء سرجمی ء نبشتہ گتہ -

میر چا کر ء گہرام شہ کرمان ء در نیاختگ تنت بلکہ شہ مرچا نہیں کولواہ ء
شال نامیں جاگہ ء در آختگ تنت - آنوبت ء کولواہ مکران مُلک ء تہا
ک -

میراومر براہو، خیالی ہستی یے نہ انت - چو کہ جسٹس صاحب گشیت بلے
ی ء راکلات ء حاکم گشگ یک وسا چیں ء دروگیں گپ یے -

میر مندورند ء چا کر رند و سرک گشگ بیت کہ کلات ء حاکمی ء سرا چا کر ء
یوتگ ات - وہدے کہ میر کبیر رئیس شہ پنجگور ء احت ء کلات ء راگپت تہ

مندورند کہ گیشتر یہ مندو پڑ ء نام ء زانگ بوتگ کلات نچارہ ء سرا
ادست ات کہ مُلک ء نگیکیں جاورانی دیما میر کبیر ء چہ آہی پہ رزا کلات ء
وتی دستاں آرت -

قلات ءِ منگچر ءِ سرزبانی بلوچی حال انی رُو ءِ میر مندو سردار چا کر رند
 و سرک ات بزاں جن ءِ پٹ۔ ءِ آ قومی جہت ءِ شہ بلفت قوم ءِ سپاہ پادنگ
 ءِ یوتگ۔ بلے چیا کہ آنوبت ءِ کلات ءِ کر ءِ گورزاں رندانی ہھو تک
 بالادستیں ءِ سرداریں تک یوتگ ءِ سپاہ پاداں ہھو سردار ءِ راگوانک داتگ
 ہمیشا میر مندو ہم شہ ہھو تک ءِ حساب یوتگ۔ آہی کوش ءِ باروا گشتت کر
 آہی ءِ رابلقت آں وتی دو حون آنی عوض ءِ کشتگ۔ آخوند محمد صدیق ءِ اے
 گشتگ کہ میر مندو، ملک بچار براہو ءِ سروکی ءِ گوں رنداں جنگ ءِ تہا کشتگ
 یوتگ۔ یک بے بنیں گپ یے ءِ گوں دگہ بازیں دروگ آں یک دروگ
 یے۔ چیا کہ ملک بچار گوں رنداں جنگ نہ گتگ ءِ نہ کہ آکلات ءِ یوتگ
 دومی اے گشتگ کہ میر مندو ءِ حاکی جہلاوان ءِ سرا ہم یوتگ یک ردیں گپ
 یے ءِ غیر تاریخی ءِ بے ثبوتی ایں حبرے۔

۶۔ آخوند محمد صدیق ءِ چا کر رند ءِ رندان ءِ بلوچ ءِ نام داتگ بلے اے
 گشتگ یے کہ گڑا میراومر ءِ میروانی چے یوتگ انت۔

۷۔ اے سند ہے تاریخی شہر بزاں ”براہو جدگال جنگ ءِ شہر“ انت کہ
 براہوئی تاریخ ءِ سرامستریں ءِ اولی ءِ گڈی سندانٹ۔ کہ درہائیں سازتگیں
 دروگ آن ءِ پروشیت انت۔

۸۔ براہو جدگال جنگ ء داستان ء تہا سوراب ء مگ ”ڈن تا سوراب (مرچائیں دمب)“ براہو ء مُلک گُشگ بوتگ کہ ایشی بنجاہ نغاڑ کلات بوتگ۔

۹۔ بلوچ سندھ ء پشتگین سندھی آن ء جٹ گشت۔ پہ جدگال ء بچارت براہو جدگال جنگ ء شمیر ء اشارہ نمبر ۷۔
کلات ء سر امیر وانی رند مڑائی:-

بُرزا میرا و مرخان میر وانی ء سر حال ء سر تاریخی دروگ آن ء ما براہو جدگال جنگ ء شمیر ء شاہیم ء کش ات ء ثابت ء ثبوتی گت کہ نہ میر وانی ء کلات ء حاکمی ء ملک ء سر ادا واداشتگ ء نہ کہ رند لشکر ء گوں میر وانی آن جنگ یے گتگ۔ کتاب ”اخبار الابرار“ ء نیسوک آخوند محمد صدیق ء اے نبشتہ کنگ کہ میرا و مر میر وانی کلات ء حاکم بوتگ کہ رندانی لشکر ء سردار چاکر خان رند ء گہرام لاشاری ء سروکی ء دیم پہ کلات ء دات ء پدا میر وانی ء چاکر رند ء پٹ شیبک ء نیام ء جنگ پادا حت بلوچ لشکر ء سوب گت ء میرا و مر جنگ ء تہا کنگ بوتگ ء کلات شہ میر وانی ال پچ گرگ بوت، یک بے بنیں ء دروگیں حمرے کہ آخوند ء نبشتہ گتہ ء پدا میر گل خان نصیر ء خان میر احمد یار خان ء دگہ تاریخ نیس آں بے پٹ ء پول ء وتی کتاب آنی تہا جاگہ دات

غدر و گیس تارخ یے بلوچی تارخی دکنیا تہاشنگ غتالان گت غتارخ غتہا پے
وت غدر و گیس قلمکار غنام اش کث ات غوتی قلم غرا بے باور غ بے پیسہ
گت اش۔

براہو جدگال جنگ و شیر، راستین غحقین تارخ غڈس ایت غحال دنت
کہ اے جنگ جدگال غمیر وانی آنی نیام غجنگ یے یوتگ کہ سوراب غنغاڑ
غ یوتگ غاے جنگ غتہا میر او میر وانی، جدگال آنی دست آں کشگ
بوت کہ آہی امبر اہی غآہی برات قلندر براہو میر وانی کشگ یوت غمیر وانی
سردار لوگ ”براہو“ غنغاڑ کلات غراجدگال آں گپت غبراہو میر وانی جنگ
غشنگ غشاگک یوتنت۔ شیر اے ہم حال دنت کہ وہدے میر او مر غبچ میر
بچار براہو ورنائ لاکک یوت غگوں جدگال آں بیر گیری گت غہر دیں جنگ
غپڑ پراہ غمزن یوت گڑا بازیں رند سروک آں گوں رندی لشکراں گوں براہو
میر وانی آں مدت گت چو کہ میران گوں جلمب زنی آں، سیاہ پاد آنی زنگی غ
سہراب گوں لشکراں (بن غجدگال تنت بلے رندانی اتحادی تنت)، او مرانی
آنی او مر بزدار، رخشانی آنی تیمر ہوتک، زہری آنی آدم موسیانی گوں لشکر غ
براہو میر وانی آنی ساندہ بوتنت۔ اے ساندہ ہی یا جنگی گمک ثابت کنت کہ
اے درگت غمیر وانی غرند غنیام غبچ نہوشی غزہری یادژ منداری نہ یوتگ۔

عہ تاریخ نمیس آنی نبشتہ و ساچیس قصہ و دروگ و دراج أنت۔ ایشی ابید برزا
ہے تاریخ نمیس آنی جند و نبشتہ آنی حوالہ و ما پیش داشتگ کہ سردار چا کر خان
رندیا آہی پت میر شہک رند و نوبت شہ میرا و مر براہو و نوبت و سداں سد و
پانزدہ سال ساری تر یوتگ۔ چوش براہو جدگال جنگ و شیر و اے بیان و
ثابت گتہ کہ جنگ جدگال و براہو میر وانی آنی نیام و ماں نغاڑ و یوتگ نہ کہ
رند و میر وانی و نیام و ماں کلات و۔

میر بچار براہو او بیر گیری

براہو جدگال جنگ و تہا میرا و مر براہو میر وانی و کوش و چیزے سال آں
پد، آہی پنج میر بچار براہو، گوں ورنائی و وہی و سر بوہگا و تی پٹ و بیر و گرگ
و گرتی و بیت و پریشی چن و لایچ کنت۔ اے ردا آخوند محمد صدیق (۱) خان
میر احمد یار خان بلوچ و دومی قلمکار و تی و تی قصہ آں نبشتہ کنت بلے اے
دُرستانی بیان شہ آخوند محمد صدیق و فارسی کتابک ”اخبار الابرار“ و زورگ و
و تی و تی نام آں کنگ بو تگ أنت۔ آنبشتہ کنت کہ کلات و را و تی دست آں
آرگ و پد چا کر خان رند و آہی پٹ میر شہک و لاشاری سردار گہرام ڈھاڈر
و گندا و و ر ہادگ بو تنت بلے:-

”وہ مند و بلوچ (۲) کو جو رندوں میں پھو کہلاتے

تھے قلات کا حاکم مقرر کر کے گئے، میر عمر
میر وانی کے قتل کے وقت اس کا بیٹا کمسن تھا۔
اس کا نام بچار تھا۔ اس کی والدہ
اُسے ساتھ لے کر مستونگ چلی گئی۔ وہاں
پر بچار کی والدہ نے خواجہ خیل قبیلہ کے
کسی فرد سے شادی کی۔

میر بچار جب بڑا ہوا انتقام کا جذبہ اُس کے سر چڑھا۔ خواجہ
خیلوں سے اُس نے جانے کی اجازت
طلب کی۔ خواجہ خیل چونکہ کمزور لوگ تھے۔
اُسے امداد دینے اور اسکی حمایت
کرنے کی طاقت نہیں رکھتے تھے، اُسے
جانے کی اجازت دے دی۔ ایک
گھوڑا، اسلحہ اور کچھ نقد رقم بھی انہوں
نے اسے دی۔
میر بچار انتقام لینے
کے ارادے سے جب منگوچر پہنچا تو

وہاں پر کچھ زمیندار اپنے کھتیوں میں پانی دے رہے تھے۔ میر بجار نے اُن سے مندو حاکم قلات کا حال پوچھا کہ وہ کیا کر رہا ہے۔ زمینداروں نے اُسے بتلایا کہ مندو قلات پر حکومت کر رہا ہے میر عمر مارا گیا ہے اور دوسرے تمام میروانی درپہ در اور خوار و خراب ہو گئے ہیں۔ میر عمر کا بیٹا بجار مستونگ میں خواجہ خیلوں کے پاس پڑا ہوا ہے۔ اُن سے روٹی کے ٹکڑے لے کر کھاتا ہے۔ تب میر عمر کے بیٹے بجار نے کہا کہ بجار میں ہوں اور اپنے باپ کے خون کا انتقام لینے کے لئے آیا ہوں زمینداروں نے بجار سے کہا کہ اس تمام علاقے میں بلوچ پھیلے ہوئے ہیں۔ اپنا نام ظاہر نہ کرو کہ مارے

جاؤ گے۔ اُس نے زمینداروں سے کہا کہ تم کیا مشورہ دیتے ہو انہوں نے بجا سے کہا کہ سیاہی اور اس کے بیٹے قلات کے قریب چھپرے میں رہتے ہیں۔ رئیس کا بیٹا ہے اس لئے ان کو، ریسانی کہتے ہیں (۳) تم اس کے پاس جا کر اپنے کام کے لئے اُس سے مشورہ کرو۔

منگچر سے میر بجا سیاہی خاندان کے پاس گیا۔ جب وہاں پہنچا تو ظاہر کیا کہ میں ہی میر عمر میروانی کا بیٹا ہوں اور میرا نام بجا ہے تمہارے پاس اس لئے آیا ہوں کہ میری مدد کرو اور قلات پر حملہ کر کے اُسے میرے سپرد کرو۔ سیاہی نے بجا جواب میں کہا کہ قلات کے حاکم

کے کینخلاف سیالدارى كى لڑائى
مىں نهىں لڑسكتا۔ لىكن آپ كو بهى
اپنه گهر سه نهىں نكال سكتا اور
نه هى لشكر جمع كر كه قلات پر حمله كرنه
كو آپ كه ساتھ آسكتا هوں۔ البته
اگر كبهى قلات كا حاكم لشكر لىكر
آپ كو گرفتار كرنه اور مار ڈالنه كو
آئے تب مىں اپنا سر كٹوا دوں گا۔
لىكن آپ كو گرفتار كرنه اور مار ڈالنه
نهىں دُونگا۔

بعد ازاں میر بجار، سیاہی
اور اس كه بیٹوں نه آپس مىں
خُفيه ساز بازى۔ اىك لشكر ساتھ لىكر منگوچ سه مندو كه اونٹوں
كه گلے كو هانك لائے۔ مندوانیوں
(۴) كه لشكر نه راسته مىں انكو
آلیا اور لڑائى واقع هوى (۵)

مندو لشکر کے چند نفر مارے گئے۔ باقی لشکر شکست کھا کر پسا ہوا۔ سیاہی کے بیٹوں کی طرف سے چار گھوڑے مارے گئے۔ سیاہی نے اپنے گھوڑوں کے لئے بہت افسوس کیا۔ یہاں تک کہ اپنے بیٹوں سے کہا کہ کاش تم میں سے بھی ایک میرے گھوڑوں کے ساتھ مارا جاتا (۶) بجا نے سیاہی سے کہا کہ اگر حق تعالیٰ نے قلات مجھے دلا دیا تو انشاء اللہ تمہارے گھوڑوں کا عوض تم کو دیا جائیگا۔

پھر ایسا ہوا کہ براہوئی قبائل (۷) جو پہاڑوں میں منتشر ہو چکے تھے میر بجا اور رئیس سیاہی کے پاس جمع ہو گئے۔ بلوچ قبائل مندو کے پاس جمع ہو چکے تھے (۸) میر بجا اور سیاہی نے دھوم دھام سے لڑائی کے لئے قلات کا رخ کیا۔ اُن کے

درمیان شہر سے باہر لڑائی ہوئی۔ مندو مارا گیا اور بلوچوں کے لشکر کو شکست ہوئی۔ مندو کی قبر قلات کے قلعہ کے اُس دروازے کے سامنے جو مستونگی دروازہ کہلاتا ہے، موجود ہے۔ بعد ازاں میر بچار نے علاقہ وڈھ سوراب میں بلوچوں کو قتل کیا اور قبیلہ مینگل کو وڈھ میں بٹھایا۔ وڈھ میں ایک علاقہ ہے جسے وہیر کہتے ہیں۔ وہ ریسانوں کو دیا جو سیاہی زئی کہلاتے ہیں۔ اب تک وہیر کا علاقہ اُن کے پاس ہے۔ قلات کے جوئے دو دران سے چار شبانہ آب مع زمیں سیاہی رئیس کے بیٹوں کو ان کے چار گھوڑوں کے عوض میں اور چھپر میں اراضیات خشکابہ بھی ان کو دیئے مندو کو موت کے گھاٹ اتار کر میر بچار نے قلات پر قبضہ

کیا لیکن بعد میں اُس نے بادیہ نشینی اختیار
کی۔ یہاں تک کہ بادیہ نشینی کی حالت میں
فوت ہوا۔ قلات بغیر حاکم کے رہ گیا۔“

(اخبار لا ابرار و اردو ترینک ایچ گل خان نصیر بنام ”تاریخ

خوانین قلات“۔ تا کدیم ۲۲ تا ۲۸)

چریشی پیر کہ آخوند محمد صدیق و برز و نبشتہ گنگلیں وڑ وڑیں حبر آنی سراما
کمو ایراد بہ گراں اے گشگ المی انت کہ بلوچ مردم وتی کہول و قوم و
سرزبانی و یا تگیری تاریخ و تاں سداں سال نہ شמוש ایت۔ بلوچی دیوان و
نکی مجلس و نند و نیاد تاریخی حالور و قصہ آنی پہ گشادی شنک و تالان کنگ و
مستریں پتر انت۔ بلے قلات و تیوگیں گ و آخوند و نیستگیں تاریخی قصہ و
حالور آنی پکا کنوک یک مردے ہم در نیا حنگ کہ کد سو گندے گشت بہ کنت
کہ پشیں قصہ و بہرے آ ہی چہ وتی پیریناں اشکگ۔

برز اما کلات و سر امیر وانی و رند و نیام و نہ یو تگیں مڑائی و مکودم و تہا
پیش داشکگ ات۔ کہ رندانی تو یہیں سردار میر چا کر خان رند و آ ہی پت سردار
شہیک رند، شہ میرا و میر وانی و آ ہی بیچ میر بجا و نوبت و کساس سد سال
ساری ترانت۔ پیشا میر وانی و رند و جنگ و نیستگیں حال آخوند و حد امرزی

گل خان نصیر و ڈالیں دروگ اُنت کہ بلوچی تاریخ و وانوک آن و گمراہ
کنت۔ آخوند و اے نبشتہ کہ میر بجار شہ رنداں وتی پٹ میرا و مر و براہو نکت
و کشنگیں آنی بیر گیری و سرگیری و منگچر و کنیت و شہ زمینداراں مند و و بارو
سر و سوج کنت ہم نہ بوتگیں گپ و حبرے۔ چیا کہ اول میر بجار براہو شہ وتی
پٹ و کشوک آں سئی یوتگ۔ کہ جدگال آں کشنگ یارنداں۔ وہدے کہ آہی
پٹ و براہو نکت و دژمن و کشوک سوراب و جدگال تنت تہ آچہ پیم پہ بیر گیری
و مند و و رندانی جست و کنت و گوں رنداں مرنگ لوٹیت۔ دومی ایش کہ
آگوں بلاہیں قوم یے و جنگ دینگ و انجام و چوں ایوک و تہنا روت۔
سنیمی ایش کہ آہنچیں دمنگ پے و روت کہ اودا آہی قوم و حبرہ آروک بہ
بنت۔ آنوبت و رندانی مستریں بنجل و بنجاہ منگچر یوتگ کہ اود و کوہ و ڈن آں
آتالان یوتگ اُنت و منگچر و یک دانگ یے میروانی نہ یوتگ۔ میر بجار وتی
وہداں شہ اے گواچن و الماسی و سر پد بوتگ چاری آچشیں ننو و گہیڑے ہم
نہ بوتہ کہ ہر کس و راپہ دیم وتی دل و حال آں بہ دنت۔ و کمک بہ لوٹیت۔
دیما ترانہشتہ کنت کہ زمینداراں میر بجار و صلاح دات کہ چہر و سیاہی
رئیس نامیں مردے و گورابہ روت و وتی مقصد و بہ کشیت۔ آ سیاہی و بارو
ہم کشیت کہ آہی پٹ و نام رئیس انت پیشا آہان و رئیسانی گش اُنت۔

ادا آخوند اے گپ ہم شکمان انت کہ منگر و زمیندار آنی سوچ و پدا
میر بجار سیاہی رئیس و گور ابیت و جست و پدمہ کنت کہ سیاہی چہ قوم یے؟
سیاہی رئیس و باروالانگ ورتھ ڈیمز و تی کتاب ”دی اتھنوگرافی اینڈ
ہسٹاریکل سکیچ آف بلوچ ریس“ و تہا نبشتہ گتہ کہ آرنڈے بوتگ و رندانی
سردار چا کر خان رند و برات زہگ بوتگ۔ لانگ ورتھ ڈیمز و ہے رئیس و کہ
سیاہی و پٹ انت، نسب نامہ ہم چھاپ گتہ کہ چوش انت :-

”رئیس پنج حسن پنج شہک پنج

پیروز شاہ پنج کلونج پیروز پنج

گیلو پنج احمد پنج نصرہ دین پنج رزمان

پنج رند پنج جلال خان رند۔“

(اردو ترجمہ بنام ”بلوچ قبائل“ ایچ کامل القادری کتاب و تا کدیم ۸۹)

وہدے کہ کساس دو و نیم صد سال آں پدیک انگریز پٹ و پول کارے
سیاہی رئیس و نسب و در گہت کنت گڑا چے میر بجار و تی نوبت و زانت نہ
گت کہ سیاہی و کہول رندانت و آہی گور امنی روگ شہ ٹرس و ہورک نہ
بیت۔ چوش ادا ہم آخوند و گشتن دروگ ثابت بیت۔ ہاں البت اے بوت
کنت کہ بجار شہ سیاہی و گول جدگال آں مردگ و واستہ کممک بہ لوٹ ایت

۔ بلے نبشتہ کار بجار و دژ من رندان و کنت کہ اصل و چوش نہ انت۔ اگاں
بجار و گوں جدگاں آں مژنگ و واستہ شہ سیاہی و کمنک بہ لوٹ اتیں تہ برا
ہو جدگال جنگ و شہیر و تہا الما ایشی حال بوتنگ ات۔

پدا دیما آ خوند گشیت کہ میر بجار، سیاہی و گور اشت و مند و رندا اور ندانی بر
دشت و مدت لوٹ ات۔ بلے سیاہی و جواب دات کہ آمیر بجار و رانچ
وڑیں مدت دات نہ کنت بلے آہی و راشہ وتی لوگ و باہوٹی و کش ات نہ
کنت و آہی سر و سلامتی و خیال و داریت۔ شہ سیاہی و درادریں جواب
کنگ پد ہم آ خوند نبشتہ کنت۔ کہ پد سیاہی و آہی چک و میر بجار و شورکت و
شہ منگر و مند و رندا و اشترانی بگ و راہکل ات و آرت۔ مند وانی آنی لشکر
وے و راہ نیمگاں آحت و گوں آہاں جنگ کت۔ مند و و لشکر و چیزے مردم
جنگ بوتنت و پشت کپتگیں لشکر و پد دات۔

وہدے سیاہی و میر بجار و راجواب کت کہ آ گواں رنداں سیالی و جنگ نہ
دنت و رانچ وڑیں کمنک ہم نہ دنت گڑا پداں چوں پہ چیر کائی مند و و بگ و
جنگ و گوں بوت و ہما و ہداں لشکر کشی ہم کت یے و کلات و گوں مند و
رنداں جنگ یے ہم دات۔ کلات و تاریخ و سرا و تنکیس بلا ہیں واقعہ یے شہ
بلوچی سرزبانی حوال آں چیر و گار بوت کنت و کہ نہ کہ شہ کہنیں شاری و۔

جہلاوان و سر اوان و سر امستریں تاریخی شہیری داستان رندانی نسب نامہ و
میروانی آنی براہو جدگال جنگ و شہر انت۔ ہر دو تاریخی داستان آنی تہاچ
پشیں حوالے مان نیست انت۔ چوش ثابت بیت کہ اے و ساچیں گپ
انت کہ ہج تاریخی جہت نہ دار انت و ہج دلگوش نہ کر زانت۔

بر زاما آخوند محمد صدیق و ہشتہ کنگین آن و گل خان نصیر و زبان و پیش
داشت۔ نوں ما براہو جدگال جنگ و تاریخی شہیری داستان و چاراں کہ وت
براہو ٹک و قومی شائر تاں کجام حداں آخوند و گہ ہشتہ کارانی تاریخ و بالا
بندی و کنت۔ و آہانی تاریخی حال آن و راست یا دروگ ثابت
کنت۔ شہیری داستان، میراومر براہو و کوش، و آہی ہج میراومر بجا و پیر گیری و با
روا کشیت کہ بیلہ و کچھی و نزی یک و دور و جدگال آں یک روچ یے انا گاہ و
سوراب و نغاڑ و میروانی آنی سرداری کلات و سر ارش آرت کہ میروانی
سردار میراومر گوں وتی مردم آں جدگال لشکر و دیما در آحت و جنگ دات
بلئے گوں وتی قلندر براہو و جدگال آنی دست آں کشگ بوتگ۔ میروانی
کلات و تہا مزین کشت و کشار بوت۔ میراومر و لوگ بانگ بی بی مہنار
گوں وتی کسانیں ہج میراومر بجا و شہ کلات و جست و وتی مردم آنی گور و
پشنگ (پشین) و ہشت و سر بوت۔ اوتاں ہر دہ سال ہمودانشت و وتی ہج و

رارودینت ءمزن گت۔

شیر گشیت کہ وہدے میر بجار زست ءپہ سر ءہوش بوت تہ یک روچے
 گوں وتی ماث ءوتی حد امرزی پٹ ءکوش، میر وانی آنی درپہ دری ءپزشت
 ءپزوش ءبراہوٹک ءبربادی ءبے ہنکینی ءگپ آن ءجت ءگشت کہ
 جدگال آن گوں منی ملک ءمردم آن ناروانی ءگشت ءکشارگتہ ءمنی دیم ء
 راسیاہیں دست یے مشتہ کہ من اداں ایمن ءنشتگ ءگوں دل ءچھیر دیں۔
 شیر گشیت کہ ملک بجار ءماث، وتی بیچ ءراپہ پٹ ءءقوم ءبیر گر نگارز ابیت
 ءآرا بازیں سر ءسوج ءپنت دنت ءگشیت یے کہ وتی سلاہ آن بند ءچک ء
 سوراب ءگور ءگیگ ءبرو ءتاں بیگاہ ءکوہسرے ءبہ نند ءشپ ءدیما تہاری
 ءنغاڑ ءنیمگا برو ءوتی پٹ ءپیریں گمواریں گلام گوشونا مین ءدر گج ءگوں
 آنی دیم ءکنگی کارانی باروا حبر ءحال بکن ءہرچی کہ ترا گوشو گشیت ہماہی
 گشتن آنی سراکار پکن۔ آہی ماث ءآہی ءرا گوشو ءدرا جیں گوش، بزین ء
 بازیں مود، برزیں بالاد ءدست آنی شش شش موردانگ آنی بوگ ءنشانی
 ہم گشت انت گوں۔ شیر گشیت کہ ملک بجار، ماث ءپنت آنی سرا سوراب
 ءسربوت ءشپ ءوت ءراچیر دات یے۔ سہب ءمہلا آہی گوشو ءر
 دیست۔ گوشو ءآراشہ آہی پٹ میراومری رنگ ءدروشم ءہجہ آرت۔

گوں آہی ء شو ر ء صلاح بست یے۔ گوشو ء براہونک ء مردم ء ملک بجار ء
 براہندگ ء سیال آن ء یک ء یک ء ملک بجار ء آئیگ ء شہ جدگال آن
 بیرگیری ء انجام ء حوال پہ بے توای ء ہواری سرگت اُنت۔ تنکہ براہونک ء
 دگہ میروانی ء آہانی ہمراہ ء ہمدلین آن بلاہ بلاہیں لشکرانی بند ء بوج گت۔ ء
 ناگمانی ء جدگال آنی لوگ ء بازارانی سر اُرش آرت۔ ء پدا اے جنگ شہ
 مستونگ ء حاران ء بگرتاں جھاؤ ء بیلہ ء شہری ء کوہی دمگ آن تالان
 یوت۔ شیر گشیت کہ براہو میروانی آن ملک بجار ء سروکی ء کمانداری ء وڈھ
 ء اورناچ ء دمگ آن جدگال آن جنگ ء گلینگ تنکہ ٹپی ڈیڈار ء جاگہ ء
 براہو ء جدگال آنی نسیم ء سند بندی یوت۔

براہو جدگال جنگ ء شیری داستان ء جنگ ء باروا آخوند محمد صدیق ء
 آہی بالا بندانی و سازیں حال آن ء چٹیں دروگ ثابت گتہ۔ آخوند ء نبشتہ
 گتہ کہ کلات ء سرا میروانی ء رندانی نیام ء جنگ پیتہ کہ میراومر کشگ یوتگ
 بلے شیر گشیت کہ اے جنگ میروانی سردار تک براہو جدگال آنی نیام ء ماں
 سوراب ء یوتگ ء میراومر براہو ء جدگال آنی دست ء کشگ بوتگ۔

آخوند پدا نبشتہ کنت کہ وہدے میراومر ء بیچ ملک بجار ورنائی ء رست تہ
 آہی شہ خواجہ خیل آن پہ وتی پٹ ء بیر ء گرنگاروگ ء موکل ء کمک لوٹ

ات۔ خواجہ خیل آں کم دست بوگ ء سبب ء آراگمک دات نہ گت۔ ایوکا
یک ماذن یے، کموسلاہ ء چیزے زر آرادات ء پہ وتی پٹ ء بیر ء گرنگا
رہادگ گت۔ اے شیرمی داستان ہج پٹشیں دروگیں گپ نہ جنت ء نہ خواجہ
خیل آنی یک جاگہہ یے نام کنیت بلکہ کشیت کہ شہ وتی پٹ میراومر ء کوش ء
ہردہ سال ء پد کہ بچار سراو ہوش ء کنیت تہ گوں وتی ماٹ بی بی ماہناز ء
یک روج یے وتی پٹ ء قوم ء بیر گیری ء حبر ء حال آں کنت اوشہ وتی ماٹ
ء دیم پہ سوراب ء روگ ء موکل لوٹیت کہ آہی ماٹ آماں سوراب ء وتی
پٹ قوم ء دگہ وتی آنی بارواکشیت ء سوگہہ یے کنت ء سلاہ بندے کنت ء
موکل یے دنت۔ چوش اے شیرمی داستان دروگیں کتابی قصہ آن ء پاشک
کنت۔ شہ آخوند ء قصہ ء زانگ بیت کہ آہی ء راے ردیں بیان خواجہ خیل
آں دپ ء داتگ تنکہ وت ء رانامدار پہ کنت۔

دیما ترا آخوند نبشتہ کنت کہ ملک بچار شہ اودا منگچر ء احت ء شہ اودا
کلات ء حاکم میر مندو ء بارواپرس ات یے۔ اودا آراگشگ بوت کہ وتی
نام ء درامہ کن کہ ہر جاگہ بلوچ تالان انت۔ آہہ اش کنت کہ تو بچارے تہ
تراکش انت۔ منگچر ء زمینداراں آراصلاح دات کہ کلات ء نزیک ء چھپر ء
سیاہی نامیں مردیگ ء بہ روٹ، شہ آہی مدت بہ لوٹ ایت۔ بلئے شیرمی

داستان اداہم آخوند و دروگ بند کنت و آہی گپ آن و رد گشیت و قصہ و
دگہ و ژ بیان کنت۔ شیر گشیت کہ ملک بجا را آہی ماٹ و موکل دات و
سوراب و گور و گیگ و راہ دات۔ ملک بجا سوراب و عٹت و ماٹ و پنت
آنی سرار و چ و چیر بوت و شپ تہاری و سوراب و نزیک و نغاڑ و کر و
گوراں شت۔ شیر و داستان نہ مستونگ و نام و گیرت و نہ کہ، منگر و بلکہ
سوراب و نغاڑ و نام و گیرت کہ وتی ماٹ و کشنگ و سرا و داتی پٹ و کہنیں
گلام گوشو و جست و پرس و کنت۔ آہی ماٹ و آرا گوشو و دراہیں نشانی ہم
کشنگ انت گوں۔ کہ ہمے نشانی آنی سرا گوشو و رادر گیجیت و گوشو ہم آرا
بجہ کاریت۔ شیر یک جا گہے ہم منگر و زمیندار، مند و سیاہی رئیس و نام آں
نہ گیرت و ثابت کنت کہ آخوند و تیوگیں بیان چٹیں دروگ انت و اے چ
پیمیں وانگ و چارنگ نہ کرزانت۔

.....

اشارگانی بیان

۱۔ آخوند محمد صدیق و کہول و را شیرازی کشک اش۔ آہانی بن پیرک آنی
کہول یے کساس۔ ۱۱۰۰ء و درگت و شہ شیراز و لذت مگ و ہنجگور و تسپ نا
میں شہر و جہہ مند بوتنگ۔ چیزے سال آں پداودا ملک و ڈگارانہ واہند
بوتگ انت۔ و پدا یک و ہدے ہنجوزور اور بوت انت کہ نکیب قوم و کوٹی
نامیں نک و کلات اش گپت و شہر و حاکم جوڑ بوت انت۔ اے شیرازی
ملا آنی یک نامیں اس کس یے ملا شاہرن گوں ہنجگور و سرمچاریں حاکم میر
کبر رئیس و کلات و زہری و اُرش آں گون بیت کہ کلات و گرگ و پد میر
کبر ملا شاہرسان و اسوراب و ملک دنت و ہمودانادین ایت یے و آہی
پدی آوک آن و میری و پادون و جاگہ دنت۔ شاہداد ملازنی (اے کہول
پداپہ ملازنی و نام و نام کپت) نامیں مردیے میر کبر رئیس و لوگ و قران
وانینوک بیت۔ آخوند محمد صالح میر احمد ایلتازنی و میر محراب ایلتازنی خان آنی
وزیر بیت۔ آخوند محمد صدیق و آہی پٹ فتح محمد ہم تاں خان محراب خان شہید
و و ہداں قلات و خان آنی وزیر و گزیرتنت۔ بلے شہ نمک حرام آن تنت۔
خدا مرزی گل خان نصیر و کشگا آہی و گوں خان و کلات و بلوچی تاریخ و
انصاف نہ گتہ۔ و حالیٰ اے بے انصافی شہ آہی تاریخ و ثابت انت۔

آ آخوند ء را یک بدنیت این ء بے باوریں تاریخ نہیں یے
گشیت (بچارات کتاب ”تاریخ خوانین قلات“ تا کدیم 12 بلے انکتہ وتی
کتاب آنی تھا آخوند ء دروگ آن یے وتی نام ء نبشتہ کنگ) ملک محمد سعید
دہوار ء وتی کتاب ”بلوچستان، تاریخ کی روشنی میں“ ء چارمی ضمیمہ ء جہل ء
آخوند ء باروانبشتہ گتہ کہ زانگ نہ بیت کہ آخوند ء شہ چونیں سرزبانی حوال یا
تاریخی دستراں، اخبار الابراہرنبشتہ گتہ۔ آدیما گشیت کہ آ ہی نبشتا نک شہ
نقص آں پُر اُنت۔ (تا کدیم 782) پداہے کتاب ء تا کدیم 784 ء سرا
گشیت کہ آخوند ء کتابی گپ سکیا شکمان اُنت ء آہانی سراپیلوی ء پیسہ گت
نہ بیت۔“۔ دیما ترانبشتہ کنت کہ بلوچی ء جنگی شاری ء شمیری داستان شہ
آخوند محمد صدیق ء نبشتہ آں شرتر باوری اُنت چیا کہ بلوچی شاراں اے
وڑیں شمیران ء واقعہ آنی درگت ء بتگ اُنت ء آ کہنیں ء انچا میں اُشکلگیں
سرزبانی حال نہ اُنت۔ ”الاخبار الابراہر“ ء اُردو ترینک ”تاریخ خوانین
بلوچ“ ء تا کدیم 14-12 ء سرا میر گل خان نصیر گشیت کہ ”آخوند محمد صدیق
ء کار پد شہ آ ہی پٹ ء کار پداں گیشتر تُر سناک، نکسین ء غداریں بوتگ
اُنت۔ آپھر گوں خان آں دل پہک ء دوستدار نہ بوتگ ء مدام پہ چیر کائی
گوں ڈنی حاکم آں خان ء خلاف شوری بوتگ۔ آ گوں انگریزاں ہم شور

بوت و خان محراب خان و را کو شارینت ہے۔“

۲۔ مند و بلوچ و بار و ا بچارت ”میرا و مر براہو“ و اشارہ نمبر 5۔

۳۔ سیاہی و را ”اخبار الا برار“ و تھا آخوند محمد صدیق رئیسانی نبشتہ کنت و کشیت کہ آہی پٹ و نام ”رئیس“ بوتگ پمشا آہان و رئیسانی گشت۔

ہمے کتاب و اردو تریک ”تاریخ خوانین بلوچ“ و تا کدیم 25 و پھا دون و

میر گل خان نصیر، آخوند و کشتگین و رد گشتیت و نبشتہ کنت کہ سیاہی، میرا و مر

میر وانی و ڈگارانہ ”رئیس“ بزاں سماہکارات پمشا آہی پسایندگ پہ رئیسانی و

نام و نامدار بوت انت۔ و ہدے کہ رائے بہادر ہتورام و تی کتاب تاریخ

بلوچستان و تا کدیم 172 و سرا نبشتہ کنت کہ رئیسانی شہ اوغان آنی تور

ترین آن بوتگ کہ شہ قندھار و دراتنگ و تھل چوٹیلی و آحتنگ و نشتگ

انت کہ شہ اودا ہے ”رئیس“ نامیں مردکلات و آحتنگ و نشتگ۔ بلے ہتورام

و اے گپ شہ رئیسانی تاریخ و سئی نہ بوتگ و سبب و انت۔ لانگ ورتھ ڈیز

”دی ایٹھو گیرانی اینڈ ہٹاریکل سکیچ آف ریس“ و رئیس و نسب نامہ داتنگ

و نبشتہ کنتگ کہ آچا کر رند و براٹ زہگ انت۔ بلئے رئیس و چا کر رند و

نوبت آنی نیام و کم تاں کم صد سال آنی فرق انت چوش آہی رندی ثابت نہ

انت۔ و نہ کہ آخوند و کشتگ و پدار رئیسانی آنی بن پیرک ہے رئیس انت

ریسانی ٹک، شہ براہو جدگال جنگ یا میراومر براہو و میر بجار براہو و نوبت
 آں باز پیسے ساڑی و ہست بوتنگ۔ چوش کہ بلوچستان گزیر ہستہ کنت
 کہ ریسانی شہ براہوئی آنی نام کشگ و باز ساری ملک و تہا ہست بوتنگ
 انت۔ (بجارات بلوچستان تھرو دی ایجز و دومی بہر و تا کدیم 321)

اصلیں گپ ایش انت کہ ریسانی آنی بن ٹک و نجگور و رئیس قوم
 انت۔ کہ کلات و کز و گور اں شہ اولی خان کلات میر کبر رئیس و نوبت آں
 بودنی انت۔ میر کبر رئیس و کہ کلات گپتہ آہی و کلات و ملک و رادو بہر
 و ونڈگت۔ یکے سراوان و دومی جہلاوان۔ و دویں بہران و تہا جند و ٹک یا
 قوم و بالادستی و چیرادات تنکہ نوکیں حاکمی شہ و تہا آنی دست آں نزور و
 پندل آنی آماج مہ بیت۔ جہلاوان و مستری کبر زئی رئیس آں و دات کہ
 اے ردتاں ایلتا زئی آں شہ و سر بوت و پداپہ موسیانی و پداپہ زرکزئی و
 شہ۔ سراوان و مستری آہی و ریسانی و رادات کہ نوکیں ٹک یے ات کہ
 رئیس ٹک و سانده و سروک آنی نوکیں نام ات۔ کلات و چھپر و نندوک،
 ملک بجار و و ہداں در ہار رئیس قوم و مردم تنت۔ کہ رئیس خان آنی و تہا سیال و
 آریز تنت پمیشازانگ بیت کہ سیاہی و پٹ و نام رئیس نہ بوتگ و نہ کہ آمیر
 او میر وانی و نائب و رئیس بوتگ بلکہ رئیس آہی قوم بوتگ۔

۴۔ مندوانی :- میر مندو و کھول و قومی و جنگی ہمراہ پہ مندوانی و نام و نامدار بوتکت -

۵۔ وہدے کہ سیاہی رئیس و گوں مندو میٹرنگ و نہہ کت و گشت یے کہ آجبار و ہج وڑیں گمک و مدت دات نہ کنت و نہ کہ پر آہی لشکر نز آرت کنت گردانا گت و چتور سنج و سلاہ بوت و لشکرے کت و منگچر و شت مندو و اُشترانی بگ یے جت و آرت۔ اے حال و کہ تیوگیں منگچر و تھا یک میروانی یے نہ بوتگ و در ہارندانی ملک بوتگ۔ حقیں حبر ایش انت کہ اے دڑ ہائیں قصہ دروگ و سرا جزنگا انت و دروگ و راہ زوت کٹ ایت انت۔

۶۔ قدرتی حبرے کہ ہج پٹ یے وتی ہج یے و مرگ و نہ لوٹیت ہر چند کہ آپس دوست بہ بیت شہ ہج آل دوست تر نہ بیت۔

۷۔ آوہداں براہوئی نامیں ٹک نیست ات۔ البت براہوٹک ہست ات کہ میر بجا و وتی ٹک ات و میر واڑی و سردار لوگ ات۔ لہز براہوئی، براہو میروانی آنی جنگ و راکٹگ و پدکار مرز بوٹگ پنا بوت۔

۸۔ کتاب و وجہ لہز "بلوچ" و پندرناں کار بندیت۔

میر بجار و ماں سوراب و

وڈھ و مڑ و ملک آنی بہر و بانگ

دیما تر اوتی تارخ و تہا آخوند بنشتہ کنت کہ کلات و گوں مند و مڑائی و
مند و کوش و پد ملک بجار سوراب و وڈھ و بلوچ آنی سرا اُرش کنت و مز نیں
گشت و کشارے و پد مینگل و را وڈھ و دنت و نادینیت و وہیر و سیاہی رکیں
و ریسانی آن و دنت۔ کلات و دو دریاں جو و چار ہنگام آپ و ملک، و
چھپر و آزماں گندیں ملک ہم سیاہی زئی آن دنت۔

براہو جدگال جنگ و شہیری داستان آخوند و را اداں ہم دروگ
بند کنت و گشیت کہ و ہدے سوراب و کتر و گور اں براہو لشکر جدگال آن و
جست و پرش دے اُنت تہ جدگال دیم پہ بیلہ و جہان بنت گڑا ملک بجاروتی
دور و نزدیک و جنگی ساندہ آن و مچ کنت۔ کہ ایش آنی تہا ملک دوستین
نوشیروانی و لشکر، گواران ساسولی و سوپک ساسولی و لشکر، نغاڑی آنی لشکر،
سیاہ پھادانی نوک اوار بوتگیں لشکر کہ سروک یے سہراب و زنگی تنت اوار
اُنت۔ اے درہائیں لشکران و بجار زرت شہ نال و اُرش آران بوت۔
اولی جنگ گوں ہما جدگال آں بوت کہ سروک اش یوسف جدگال اُت۔ اے

جنگ شہ نال کو رتا گروک ء مڑگ بوت۔ پدا بجار ء لشکراں وڈھ ء اور ناچ ء
 جدگال آنی سر اارش آرت۔ تانکہ کشاری ء نزیک ء ٹپی ڈیڈار ء جاگہ ء
 جنگ بندی بوت۔ اودا علاقہ ء سند بندی بوت۔ بجار ء حدتاں کنتر چاری ء
 منگ بوت۔ دیم آنگر جدگال ء مگ منگ بوت۔

اے شیری داستان یک جاگہ ہم نہ کشیت کہ ملک بجار، بلوچ آنی
 سر اارش کنت ء آہان ء کشیت۔ آخوند ء اے ہم نہ کشتگ کہ بلوچ کجام ٹک
 تنت کہ وڈھ ء کشتگ اتنت ء ملک بجاروت کئے ات ء و ہدے کہ جنگ گون
 جدگال آن انت تہ آ بلوچ آن ء چیا جنت؟؟ شیر، وڈھ ء سرا مینگل ء
 رانا دینگ ء وہیر ء راسیا ہی رئیس ء ریسانی آن ء دیگ ء ہج حال نہ
 دنت۔ ء نہ کہ کلات ء دوراں جو ء چھپر ء ملک آنی بخشا یگ ء گپ
 کنت۔ شیر ء تہا نہ کلات ء گپ کئیت، نہ سیا ہی رئیس ء ء نہ کہ چھپر ء ملک
 کلات ء آپ آنی بہر و بانگ ء حال یے مان۔ اے دڑہا آخوند ء آہ
 پد گیری دروگ و دراج انت۔ اے شیری داستان ملک بجار ء جنگ ء
 کنگ ء پد جدگال آنی گپتگیں ملک آنی بہر کنگ ء حال آں دنت۔ داستار
 ء روع وڈھ، ملک دوستین نوشیروانی ء را جنگی خدمت آنی عوض ء دیگ
 بوتگ و ہدے کہ گریشگ ء مشکے ء گجر آئی ہزار مرادیں پنج ملک دینار نوشیروانی

ء خون و ڈیسا دیگ بوتگ کہ ہے جنگ و تہا جدگال آنی دست آں کشگ
بوتگ۔ وہیر و باروا شیر مارا حال دنت کہ ایش و درا کالہ تا سرکک (لک
باران) تیمر یوسف هوتک (۱) و نابئی و دیگ بوتگ کہ آہم میروانی سردار
لوگ براہو و جنگی سنگت یے ات۔ شیر، وڈھ و مینگل آنی ہچ گپ و نہ
کنت۔ بلکہ ذکر مینگل آنی گپ و کنت کہ آشہ وڈھ و مینگل آں چٹ جتا
انت۔ آہان و ملک بجار و دشت گوراں و کر و گور و چیزے ملک پہ سیالی
جہت و داتگ۔ چیا کہ شیر و روء آہاں گوں میروانی آں وتی سیالی نوک
گتہ۔ ذگراں جنگ و تہا بہر نہ گپنگ ات و شیر و کشگا جنگ و درگت و آدم
پہ نوشکی و شنگ انت۔ سائیل ذکر ہم جنگ و گوں نہ کپتہ پیشا آہی و راہم
بہر دیگ نہ بوتگ۔ آپہ سیالی و نوک کنگا ہم پدا نیاختنگ۔ شیرمی داستان
ایش آنی باروا سرجمی و حال دنت۔ بے وڈھ و مینگل و نادینگ، وہیر،
دودراں جو، چھیر و خشکا و گیس ملک و دگہ میراث آنی سیاہی رئیس و را
بخشا یگ و درو گیس گپ آں نہ نیت و ثابت کنت کہ اے در وادرو گیس قصہ
انت۔

اشارگانی بیان:

۱۔ یہ تیمر و یوسف هوتک و بچارات ”براہو جدگال جنگ و شیر و اشارہ نمبر 40

میر بجار و گیا بانی بوگ :

آخوند محمد صدیق وتی نام کہتیں تاریخ و گڈ سرانہشتہ کنت کہ مند و و را گشگ و
 پد بجار و کلات گپت بلے پد ایلہ گت یے و حدائی راہ و گیا بانی بوت۔
 وہدے کہ شیر اے قصہ و را ہم رد گشیت و بیان کنت کہ براہو میر وانی آں
 ملک بجار میر وانی و سروکی و گوں ہمسایگیں قوم آنی کمک و جدگال آن و
 پر و ش دات و میر وانی سوب مندی و سراتاں پخت یے روچ آں شاکامی و
 مرا گاہ گت و ملک بجار میر وانی و پھاگ بندی گت و آرا میر وانی قوم و
 سردار گت۔ بلوچی سرزبانی و شری تاریخ آنی تہاچ چشیں حال یے نیست
 انت۔ کہ ملک بجار سرداری و براہو ملک و مستری یلہ داتگ و حدائی راہ و
 گیا بانی بوت۔ اے گپ و ایوکا آخوند صدیق و دروگیں تاریخ بیان کنت و
 بس۔

آخوند محمد صدیق ملک بجار و کلات و گرگ و پد بے ثابت و شہوتی و
 بیید تاریخی ڈس و گیا بانی کنت و گشیت کہ پدا کلات بے حاکم و پشت
 کپت۔ براہو جدگال جنگ و شری داستان اے گپ و ہم نہ معیت و بیان
 کنت کہ میر وانی قوم و سرداری پھاگ و بندگ و پدا براہو اتحادیہ و کماندار و
 جہت و گوں جنگی سنگت آنی سور و صلاح آں جدگال آنی کہتگیں ملک آن

ء بہر کنت ء ہر سروک ء آہی گونیس لشکر ء خدمت آن دیما داریت آرا
بہرانجان کنت ۔

چیا کہ شہ اے جنگ ء پاد آہگ ء ساری ، کلات ء گہنیں حاکی ء
سرداری رئیس قوم ء میر کبیر بلوچ ء کہول ء تہا یوتگ ۔ میرا و مر براہو ء سرداری
ء نوبت ء میروانی گوں جدگال آں مڑگا تننت تہ شہ کلات ء رئیس توک ء
رئیس آنی نیمگا رئیس آنی سردار میر کچھی ایلتازئی ء میر احمد ایلتازئی ء میر
مہراب ایلتازئی ء را گوں لشکرے ء پہ براہو میروانی آنی گمک ء سوراب ء
راہ داتگ ات ۔ کہ اے لشکر ء کمان داری نامی ایں زہم جن میر کبیر کہدائی
ات کہ میر کچھی ایلتازئی ء ذامات ات ۔ پیشا جنگ ء گڈسرا ملک بجار ء شہ
مستونگ ء کھڈ کوچہ ء بگرتاں خضدار کلات ء میر احمد ء میر کبیر ء بہر ء دات ۔
ہے ہگ آنوبت ء کلات بلوچی ء نوکیس ملکی ہگ یوت ۔ کہ ساری ترارئیس
آنی حاکی ء بالادستی ء چیرا ات ۔ ہے تاریخی بہر و بانگ ء آسر ء ملک بجار ء
حیاتی ء آہی نسلی براٹ ء جنگی سنگت میر احمد ایلتازئی ، کلات بلوچی ء دومی
نوبت ء اولی خان یوت ۔ آہی کہول پداہما ہی نام ء سرا احمد زئی ء نام ء نام
کپت ۔ میر احمد ایلتازئی (ا) کلات بلوچی ء خانی ء منصب ء سرا 1666 ء
نشت ۔ اے سن ء سال ء سرادراہیں تاریخ نمیس تپاک کنت ۔ اے رد ء

کتاب ”تاریخ خوانین قلات“ اردو ترینک تا کدیم 31ء پادونی، میر گل
 نصیر ء ”تاریخ بلوچستان“ تا کدیم 14، خان بلوچ میر احمد یار خان بلوچ
 کتاب ”مختصر تاریخ قوم بلوچ ء خوانین بلوچ“ تا کدیم 37، مولوی دین
 ایڈیٹر میونسپل گزٹ لاہور ء کتابک ”یادگار تاج پوشی قلات 1932ء
 کدیم 16ء میر گل خان نصیر ء دومی کتاب ”بلوچستان، قدیم اور جدید تاریخ
 روشنی میں“ تا کدیم 274 دیست بنت۔

میر احمد ایلتازی ء خانی ء اگدہ ء سراننگ ء وہداں ملک بجا حیات
 ت۔ ء آ ہی ء وتی جند ء دست آں میر احمد ء دستار بندی گنگ۔ گڑا آ خوند ء
 بے نبشتہ چوں راست منگ بیت کہ میر بجا گیا بانی ء تہا مروت ء کلات بے
 کم بوت۔ (بجا کدی کلات ء حاکم نہ بوتگ۔ اے باروا پشت ء تاک آں
 کپ جنگ)۔

شارگانی بیان :-

۱۔ پہ میر احمد ایلتازی ء بچارات۔ ”براہو جگال جنگ و شہر“ ء اشارہ نمبر 12۔
 ۲۔ کلات سیوا ء نام ہما وہداں بدل بوت ء کلات بلوچ بوت کہ میر کبیر رئیس
 شہہ پنجگور لشکر کشی گت ء آہت کلات ء را گپت۔ آئین اکبری ء تہ
 ابوالفضل ء ہم ہے گشتگ۔

میر بجار ء ایواری :-

میر گل خان نصیر ء وتی کتاب ”بلوچستان، قدیم اور جدید تاریخ کی روشنی میں ء تا کہیم 148 ء تہا نبشتہ گتہ کہ ”میر بجار بے پد ء بے چک مرنگ ء آ، پد قوم ء سرداری میر کبیر ء رس اتگ۔ میر کبیر ء کھول کبرانی ء نام ء نامدا بوت ء شہ کبیر ء پُشت ء 1666 ء میر احمد خان قوم ء سردار بوت کہ شہ آ، احمد زئی ٹک در آحت۔

ہے واجہ پدا وتی دومی کتاب ”تاریخ بلوچستان“ ء تا کہیم 13 ء سر نبشتہ کنت کہ میر بجار ء پد قوم ء سرداری میر ابراہیم خان بوت کہ سوراب ء نغا ء نشتگ ات۔ و ہدے کہ آخوند محمد صدیق وتی کتاب ”تاریخ الابرار“ ء تہا نبشتہ کنت کہ میر ابراہیم خان کبرانی ء احمد زئی آنی بن پیرک انت۔ میر گل خان نصیر ء ”میر کبیر“ ء رایش آنی پیرک نبشتہ گتہ کہ برز اما پیش داشتہ۔ برز ء نبشتہ آنی سراپیسر اما ”براہو جگال جنگ ء شہیر“ ء حوالہ ء گوں سرجمی ء گپ گتہ۔ ء پیش داشتہ کہ میر کبیر قوم ء میر واڑی یے نہ بوتگ۔ آ میر بجار ء جنگی ساندہ یے ات کہ آہی سروکی ء میر احمد ایلٹازئی ء میر محراب ایلٹازئی ء گوں وتی مردم آں جنگ ء تہا بہر زرت۔ ء جنگ ء گڈ سر ء کلات ہما آنی بہر ء دیگ بوتگ۔ کہ شہ کہنیں نوبت آں آہانی پٹ ء پیرک آنی

دست آں بوتگ ادا اے حبر ہم زانگ لوٹیت کہ براہو جڈگال جنگ ء نوبت
 ء میر واڑی ء ایلتا زئی جتا جتا میں ٹک بوتگنت ۔ اگاں کہ تاریخی جہت ء شہ
 بن ء یک انت ۔ بلے اے ٹک آنی نسب نامہ ثابت کثت کہ میر ابراہیم
 خان شہ میر بجار میر وانی ء کساس سے سدسال ساری گوٹگ ۔

ء میر بجار ء پد میر واڑی آنی تھا ہج ابراہیم خان نامی مردنہ بوتگ ۔
 اے بارو امیر واڑی سردار ء گشگ انت کہ میر بجار ء پد قوم ء سردار، سردار میر
 دوستین بوتگ ۔ اے گشگ شہ میر واڑی سردار لوگ ء نسب نامہ ء ثابت
 انت ۔ پرے نسب نامہ ء ”شیر ء نام“ ء اشارگ آنی چارمی بیان ء بہ
 چارات ۔

میر بجار ء بے چک ء بے پد بوگ ء گپ ہم میر گل خان نصیر ء بے
 بنیں ء وسازین گپ یے کہ میر واڑی سردار لوگ ء نسب نامہ ء چہ رد ثابت
 بیت ۔ ہے نسب نامہ ء تھا سردار میر دوستین میر واڑی میر بجار ء بیچ انت کہ
 آہی مرک ء پد قوم ء سردار نامیگ بوت ۔

بی بی مہناز ء بارو آخوند ء بیان :- بی بی مہناز نغاڑ ء میر وانی سردار میر
 او مر براہو ء لوگی ء ملک بجار براہو ء شرفداریں ماٹ ات ۔ کہ جڈگال آنی
 نغاڑ کلات ء سرانا گتیں ارش ء میر او مر براہو ء کوش ء پد گوں وتی بیچ ملک بجار

ء بخت و شت تنکہ وتی یکیں کسانیں بچ ء راشہ جگال آنی دست آں
 پہریت۔ اے باروا آخوند محمد صدیق ء "تاریخ الابرار" کشیت کہ میراوم
 میروانی ء کوش ء وہداں آہی بچ کسان سال ات کہ نام یے بجات۔ آہ
 ماٹ ء آرا زرت ء مستونگ ء شت اودا بجات ء ماٹ ء شہ خواجہ خیل آرا
 سانگ یے گت۔ وہدے کہ براہو جگال جنگ ء تاریخی شری داستان گور
 آخوند ء تپاک نہ کنت ء بی بی مہناز ء باروا کشیت کہ آہی ء وتی بچ میر بجات
 زرت ء پٹنگ (پشین) ء شت اوداں تاں ہر دہ سال آں نشت تنکہ بجات
 نوک ورنائی ء سر بوت۔ شیر مستونگ ء نام ء نہ گیت ء نہ کہ کشیت کہ بی بی
 مہناز ء خواجہ خیل ایں مردے سانگ گت۔ شیر بی بی ء سانگ ء گپ ء نہ
 کنت ء نہ کہ گوں خواجہ خیل آں آہی سیالی ء حال ء دنت۔ بی بی ء ذات ء
 باروا شیر مارا حال دنت کہ آسید زادگ یے ء شہ پشین ء سیدانی "خواجہ" ٹک
 ء انت۔ زانگ لوٹیت کہ خواجہ سیدانی گوں مستونگ ء خواجہ خیل دہواراں ہج
 سیالی نیست انت۔ چوش براہو جگال جنگ ء اے تاریخی شیر دروگیں تاریخ
 آن ء یک پہ یک ء پروشیت ء گواچنیں تاریخ ء را پدر کنت۔
 میر حسن خان ء حاکمی :-

آخوند محمد صدیق میر حسن ء باروا نبشتہ کنت۔ کہ میر گہرام ء بچ ء میرا براہیم

خان و نماسگ ات۔ آخوند و احمد زئی خان آنی نسب نامہ ہم داتگ کہ آہی
تہا ہر سے نام گندگ بنت۔ میر حسن و حاکمی و بار و انبشتہ کنت :-

”میر بچار و مرک و پد مغل آں آحت و قلات
و سراقبضہ کت۔ چیزے و ہداں پد قلات و دہوار
شہ مغل آں تنگ بوتنت و مغل و را کشت
اش (۱) پدا دہوار میر و معتبر میر
ابراہیم خان بیگ و شہنت کہ کبرانی
و احمد زئی آنی بن پیرک انت۔
آہاں میر ابراہیم و کشت کہ مغل و
دہوار آنی سرا ظلم و زورا کی گتگ
ات۔ ما آہی و را کشتگ۔ نوں
تئی گوزا آہتگ آں کہ شہ و تی بیچ آں یکے
گوں مادہواراں گوں بکن تنکہ ما
آرا بہ بران و کلات و حاکم بہ کناں
میر ابراہیم خان و تی نماسگ میر
حسن خان و را گوں دہواراں گون گت۔

دھواراں آرا کلات ء آرت ء حاکم

گت۔ (۲)

آخوند ء اے تاریخی بیان ء راوہدے ما براہو جدگال جنگ ء شہید ء داران ء چاران تہ آہی اے بیان ہم دروگیس حمرے ثابت بیت۔ براہو جدگال جنگ ء داستان گشیت کہ میر بجار براہو، شہ میر حسن خان ء بیاد اوبادگان بوتگ:-

”میر حسن خان ء بیخ ء بیاد ات

کبرزئی آنی خیش ء ہم سیاد ات

گہرام ء براہمی گہیں داد ات“

اے تاریخی شہید میر بجار ء را میر حسن خان ء اوبادگ ء نما سگ آں چ گشیت وہدے کہ آخوند وتی تاریخ ء تہا میر حسن ء را بجار ء پد کلات ء حاکم نبشتہ کنت۔ کہ بیچ وڑ ء بوت نہ کنت۔ نوں بیات ہا نسب نامہ ء نیمگ ء کہ آخوند ء ہمے تاریخ ء تہا دادتگ۔ نسب نامہ چوش انت کہ میر گل خان نصیر ء اردو ترجمہ ء تا کدیم 21 ء سرائت۔

”میر نصیر خان (دومی) بیخ میر محراب خان

شہید بیخ میر محمود خان (اول) بیخ

میر نصیر خان (اول) بیج میر عبداللہ
 خان بیج میر محراب خان (اول) بیج
 میر احمد بیج میر ایلٹاز بیج میر کچی
 بیج میر ایلٹاز بیج میر احمد بیج میر
 قیصر بیج میر سوڈو بیج میر احمد
 بیج میر کبر بیج میر ملوک بیج میر
 سخر بیج میر حسن بیج میر گہرام
 بیج میر ابراہیم میر کبر بیج
 سعد بیج عمر بیج حمزہ۔“

براہو جگال و تاریخی داستان حال دنت کہ جگال آنی خلاف و آرا بازیں
 تک آں سان دات کہ اے سان دیوک آنی تھا آہی وتی خیش و براہندگ
 ہم گوں اتنت۔ شہ سیوار و ملک (کلات) و احمد و محراب گوں لشکراں پہ
 بجا و نمک و احت انت کہ شیر و تھا بجا آہان و وتی نسلی براث
 گشیت (بچارات شیر و پتاد و یک و یک سد و نود و دو و جنگ آں)۔ اے
 لشکر و سرو کی یک نامی ایں جنگول و سر چارے میر کبر گہدائی ات۔ جنگ و
 کنگ و پد میر بجا و جنگی خدمت آنی ڈیس و میر احمد و محراب و کبر و راماں

خضدار ء چکو کرخ، زیدی، باغبانہ ء شہ مستونگ ء کھڈ کوچہ ء تاں کہ خضدار ء
 مُلک ء مُلک دات۔ (بچارات شیر ء دوسد ء شست ء ہپت ء ہشت ء نہمی
 بدان ء) زانگ لوٹیت کہ میر محراب، میر احمد ء پنج ات ء میر احمد سیوا کلات ء
 یک و ہدے ء خان میر کچی ایلتازئی رئیس ء نماسگ ات۔ اے نوبت ء
 کلات شہ آہانی دست آل در آحتنگ ات ء میر احمد ء پٹ میر ایلتاز، تہنا
 رئیس قوم ء سردار ات۔ شہ جدگال آل سوب کنگ ء پد شہ مستونگ ء کھڈ کوچہ
 ء تاں کہ بیلہ ء کشاری ء میر بچار ء مُلک ء مُلک آن ء بہر گت۔ کہ میر احمد ء
 سنگت آن ء کھڈ کوچہ تاں خضدار بہر ء کپت۔ ہے ہگ پدا کلات ء مُلک
 حساب بوت کہ میر احمد آہی خان ء حاکم بوت۔

درہائیں تاریخ نہیں آنی تپاک انت کہ میر احمد کلات ء خانی ء سرا

1666 ء نشت ء 1695 ء شہ اے دُنیا ء شت (۳)۔

ثابت انت کہ میر بچار ء میر احمد ہم زمان تنت کہ یکیں جنگ ء تہا
 سنگت ء ہمکو پگ تنت۔ آخوند ء چھاپ اگلئیں نسب نامہ ء تہا میر حسن خان،
 شہ میر احمد ء یازدہ پُشت ساری گوستگ۔ اگاں ہر پُشت ء را کم تاں کم پست ء
 پنج سال دیگ بہ بیت تہ میر احمد، شہ وتی اے بُن پیرک ء دوسد ء پتاد سال
 آنی کساس ء پدانٹ۔ گڑا اے چون بوت کنت کہ دوسد ء پتاد سال ساری

س میر حسن، میر بجار و پدکلات و حاکم بوت۔ چوش براہو جدگا
 س داستان و آخوند محمد صدیق و آہی پدگیرانی اے دروگیر
 س دروگ ثابت گتہ و حقہیں تارخ و را پد ر و آ شکار گتہ۔

ارگانی بیان :-

خوند مغل حاکم و نام و نہ زانت و گشت نہ کنت کہ کئے بوتگ۔
 پچاریات آخوند و کتاب و اردو ترینک کہ میر گل خان نصیر و
 میں قلات و نام و نبشتہ گتہ۔ آخوند و تی ہے بیان و تہا میر ابرا
 لی منصب یا مزن ہندی و بارواہچ حال نہ دنت کہ دہواراں میر
 و شہ چیا حاکم لوٹات۔

پچاریت تاریخ خوانین قلات و تا کدیم 31 و پھاؤونی، خان
 و تاریخ گل خان نصیر و تاریخ بلوچستان و آدگہ تاریخ آن و۔

نام: اُلفتِ تحسین مہٹ بہ نام: غلام محمد موری بوسک بہ سن 1954

تعلیم: ایم اے سیاسیات و انگریزی

لہوائی کالج شہ بلوچی شائری ڈاکٹر۔ چھ اردو بلوچی آزمائشی نام سے و آرت۔ اردو لہاک بہ تھا
 آئی ایس آزمائش شہ ساڑھک و تہ چوکر "تہنڈ" "تہلا وطن" "وسیلہ نظر" "فیصلہ" او "سیا کار" اوگر۔
 یے ورائی بلوچی آزماک بلوچی لہاک بہ تھا شہیں آزماک لہاک بہ تھا۔ آئی آزماک آئی
 کتاب "آئی اوگون" 1982ء چاپ ہوگ کہ شہ 1980 اُلفت نس بلوچی تاریخ و سرائی پت او
 پوی کارنات او بلوچ او بلوچستان و سرائی ہاڑیں تاریخی ہمتا تک او کتاب چاپ ہوگت۔ اسے تاریخی او
 وگر پت او پوی کتاب آئی تھا "ایک نظم ایک تاریخ" "براہوئی کون" "کلبوران" "شاہسیر واہ
 فیصل فقیر لاشاری" "نہیں تاریخ قلات" "وگر سوارنت۔ لہاک او شائری بہ پڑ آئی کتاب
 "آزگیں ریش" "آجوتی اوگون" "ساچان" "اردو لہاک بہ تاریخ" "براہوچہ کال جنگ و شہرہ"
 بلوچ شیر ذالی "ساری تراچاپ وکھین انت۔ وئی تاریخی پش او پول وورگت ہماں بلوچستان بہ ہاڑیں
 وکھاں ہزاراں سال کہتیں کونڈ وناہر حضرت آدم علیہ السلام وگون نام کہتیں آئی اویرہ او کالہ یاہ اوئی
 بادشاہ نمبرود بلوچی بہ کلات او "کمران" نام بہ اوئی میت او چاگرہ وگر ہنگ انت۔ آئی پت او پوی
 کاراں گاگش انت او چکر یکسا نیز او تہنڈیشن ہماں تربت وافرانت۔

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ